

Ο ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ

ΕΟΚΑ 1955-1959

ΕΙΣ ΟΚΘΗΝΟΣ ΑΡΙΣΤΟΣ ΑΜΥΝΕΣΘΑΙ ΠΕΡΙ ΠΑΤΡΙΔΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ
43

ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ Ε.Ο.Κ.Α. 1955-59

Δεκέμβριος 2018 - Μάιος 2019

Ο ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ

ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ Ε.Ο.Κ.Α

1955-1959

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Θάσος Σοφοκλέους
Πρόεδρος των Συνδέσμων
Προδρόμου 40, Στρόβολος
Λευκωσία
Τηλ.: 22423333

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Θάσος Σοφοκλέους
Ανδρέας Μαϊμάρης
Ευθύμιος-Μίμης Βασιλείου
(Πρόεδρος)
Παναγιώτης Κοτζιάς

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΗΣ

Ευθύμιος-Μίμης Βασιλείου

ΦΩΤΟ

Στέλιος Παπαστυλιανού
Μαρία Σολωμού

ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Τυπογραφεία ΚΩΝΟΣ ΛΤΔ
Αμαζόνων 3, 2150 Στρόβολος
Τηλ. 22491419

ISBN 1450-4006

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ

ΕΟΚΑ 1955 - 1959

Πρεσβύτειο 40, 2063 Σταύρος

Τηλ.: 22423333, Fax: 22426899

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΟΙ ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

Του Θάσου Σοφοκλέους

Με το βλέμμα στραμμένο προς τον ουρανό και βιώνοντας νοερά με τον νου και την καρδιά μας το Θείο Δράμα και τα Πάθη του Θεανθρώπου, που εμείς με τις αδυναμίες και την ολιγοπιστία μας προκαλέσαμε, προσβλέπουμε

ρούς. Πολύ φοβάμαι όμως, πως έχουμε αγνοήσει το βαθύτερο νόημα της μεγάλης αυτής γιορτής, που είναι η ενδοσκόπηση της ψυχής μας και η άντληση των μηνυμάτων της αγάπης και της συγχώρεσης, που απορρέουν από το θείο δράμα και την Ανάσταση.

στην Ανάσταση. Οι μαστιγώσεις, οι εμπτυσμοί, τα ραπίσματα και η άκρα ταπείνωση του θεανθρώπου διά της σταυρώσεως, παραπέμπουν στα δικά μας ανθρώπινα πάθη, στα μαρτύρια, τις ταπεινώσεις και τα καθημερινά προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζουμε ως άνθρωποι. Προ πάντων όμως, παραπέμπουν στα δεινά που επισωρεύουν οι εχθροί μας έναντι του Ελληνισμού και ειδικότερα έναντι της ιδιαίτερης πατρίδας μας Κύπρου, αλλά αντλούμε δύναμη από το ελπιδοφόρο μήνυμα της Ανάστασης.

Το χαρμόσυνο κι ελπιδοφόρο αυτό μήνυμα της Ανάστασης γιορτάσαμε και φέτος με γλέντια, τραγούδια και χο-

Ο υιός του Θεού ήρθε στη Γη και έγινε άνθρωπος γι' αυτούς ακριβώς τους λόγους. Για να μας δείξει και να μας διδάξει τις αξίες της ζωής και τον τρόπο συμπεριφοράς μας έναντι των συνανθρώπων μας.

Μας δίδαξε να αγαπούμε, να είμαστε δίκαιοι, να συγχωρούμε, να είμαστε δημιουργικοί και παραγωγικοί για το καλό της ανθρωπότητας. Δεν μας είπε να τρωγόμαστε μεταξύ μας, ούτε να κατασκευάζουμε όπλα για να σκοτώνουμε όσο μπορούμε πιο πολλούς.

Με τη σταυρική Του θυσία και τον άμεμπτο βίο Του, με τις πάνσοφες διδασχές Του, μάς δείχνει την οδό που πρέπει να πορευόμαστε για τη σωτηρία

της φυχής μας, αλλά και για την επικράτηση της ειρήνης στη Γη.

Πολλές φορές έχω τονίσει ότι έστω και μόνο τη σοφή Του ρήση «ο συ μισείς ετέρω μη ποιήσης» να εφαρμόσουμε, που είναι τόσο απλό και όπως αντιλαμβάνεσθε δεν λειτουργεί εις βάρος κανενός, είναι αρκετό για να υπάρξει δικαιοσύνη και αμοιβαιότητα ανάμεσα στους ανθρώπους.

Κάθε χρόνο τούτες τις μέρες των Παθών του Κυρίου, εμείς εδώ στην πολύπαθη θαλασσοφίλητη Νήσο των Αγίων και μαρτύρων, που σφράγισαν και ευλόγησαν τον μαρτυρικό τούτο

τόπο της Κύπρου, αντικρίζουμε με ιδιαίτερη προσμονή τις μέρες της Ανάστασης. Παρά το γεγονός ότι οι Γραμματείς και Φαρισσαίοι, οι Πιλάτοι και οι Ιούδες είναι πολλοί, σηκώνουμε τον σταυρό μας με περίσσια πίστη, υπομονή κι εγκαρτέρηση, προσδοκώντας στην Ανάσταση.

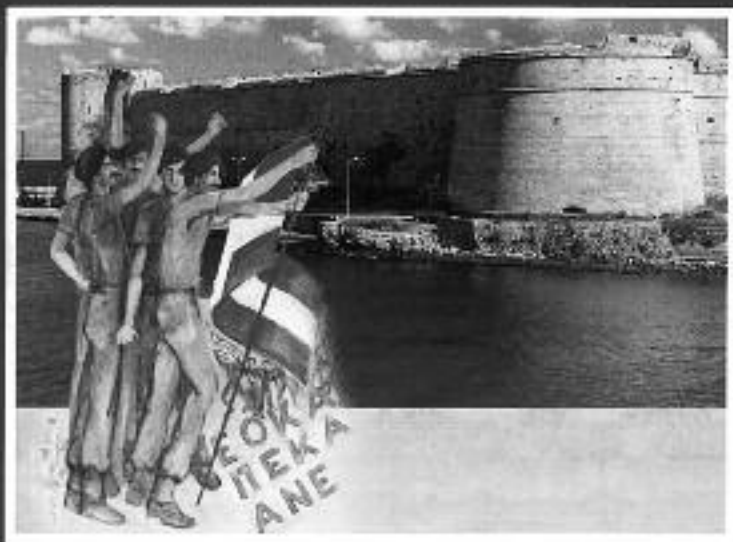
Ναι, πιστεύουμε στον Θεάνθρωπο Ιησού και οφείλουμε για τη δική μας σωτηρία και ψυχική ανάταση, να ακολουθούμε τα βήματα Του, τη διδασκαλία Του και την πίστη Του.

Χριστός Ανέστη

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥ 1^{ης} ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1955

Κλειστό Γυμναστήριο
«Τάσος Παπαδόπουλος Ελευθερία» Λευκωσία

ΔΕΥΤΕΡΑ 1^η ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2019, ΩΡΑ 4:00 Μ.Μ.

- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ -
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ ΑΓΩΝΑ Ε.Ο.Κ.Α 1965-69
- ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ Ε.Ο.Κ.Α 1955-59
- ΙΔΡΥΜΑ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ Ε.Ο.Κ.Α 1955-59

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥ 1^{ΗΣ} ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1955

ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ «ΤΑΣΣΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ - ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ» ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΔΕΥΤΕΡΑ, 1^Η ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2019, ΩΡΑ 4:00 Μ.Μ.

ΜΕΡΟΣ Α΄

1. Απόδοση εμβατηριακών ρυθμών από τη Φιλαρμονική της Αστυνομίας υπό τη διεύθυνση του Υπαστυνόμου Γιώργου Αδάμου.
2. Άφιξη φλόγας από τα Φυλακισμένα Μνήματα, τον τάφο του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄ και τον τάφο του Αρχηγού της Ε.Ο.Κ.Α. Στρατηγού Γεωργίου Γρίβα Διγενή και άναμμα του βωμού.
3. Παρέλαση αντιπροσωπιών Συνδέσμων Αγωνιστών:
Ανταρτών, Πολιτικών Καταδίκων, Πολιτικών Κρατουμένων,
Μη Συλληφθέντων, Συνεργαζομένων Οργανώσεων - Σωματείων
και των Κατεχόμενων Γυμνασίων.
4. Έπαρση της σημαίας.
5. Προσκλητήριο Πεσόντων.
(Απόδοση τιμών από Άγημα της Εθνικής Φρουράς)
6. Ύμνος Ηρώων
7. Χαιρετισμός από τον Πρόεδρο των Συνδέσμων Αγωνιστών
Ε.Ο.Κ.Α 1955-59 κ. Θάσο Σοφοκλέους
8. Ελληνικοί χοροί από το ΧΟΡΕΥΤΙΚΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ
«ΚΙΜΩΝ ΞΥΛΟΤΥΜΠΟΥ».
(Τους χορούς δίδαξε ο Χριστάκης Κορυζής).
9. Απόδοση τραγουδιών του Απελευθερωτικού μας Αγώνα από τη
Χορωδία των Συνδέσμων Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α.

Διεύθυνση Χορωδίας: Μιχάλης Χατζηλοΐζου

ΜΕΡΟΣ Β΄

1. Σκηνική παρουσίαση του Θεατρικού «Η επίθεση εναντίον του Αστυνομικού Σταθμού Κερύνειας, από την ομάδα κρούσεως της Κερύνειας, στις 8 Σεπτεμβρίου 1956».

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

Συγγραφέας.....	Θάσος Σοφοκλέους
Διασκευή-Σκηνοθεσία	Κυριάκος Κυριάκου
Σκηνικά	Αλέξης Πεττεμερίδης
Φωτιστικά-Ηλεκτρολογικά.....	Τάκης Μαρκηπανής
Ηχητικά.....	Ιωσήφ Πουλλής
Οθόνες-Προβολές.....	A.V.S. Productions

Το θεατρικό σενάριο παρουσιάζουν
ερασιτέχνες ηθοποιοί μέλη της νεολαίας του
Θεατρικού Ομίλου «ΚΙΜΩΝ ΞΥΛΟΤΥΜΠΟΥ»

Αφηγητές:

Νικόλας Παπαδάμου
Μαρία Σολωμού
Παναγιώτα Κωνσταντίνου

2. Υποστολή της σημαίας.
3. Εθνικός Ύμνος.

ΟΡΓΑΝΩΤΕΣ:

- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ –
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ ΑΓΩΝΑ Ε.Ο.Κ.Α 1965-1969
- ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ Ε.Ο.Κ.Α 1955-58
- ΔΡΥΜΑ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ Ε.Ο.Κ.Α 1955-59

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ:

- ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ (Σ.Ε.Κ)
- ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΦΕΔΡΩΝ ΑΣΙΩΜΑΤΙΚΩΝ
- ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΦΕΔΡΩΝ ΚΑΤΑΔΡΟΜΕΩΝ
- ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΦΕΔΡΩΝ ΤΕΘΩΡΑΚΙΣΜΕΝΩΝ
- ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΒΒΛΟΝΤΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ 63-64
- ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΔΡΟΜΕΩΝ «ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ»

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ:

Τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού, την Εθνική Φοιτητική Ένωση, την Αστυνομική Διεύθυνση Κύπρου, τη Φιλαρμονική της Αστυνομίας, το Βασικό και το Χαραυικό Σังกράμμα «ΚΙΝΩΝ ΕΥΛΟΓΥΜΤΟΥ», τον Δήμο Έγκωμης, το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου, και το Υπουργείο Υγείας για τη βοήθεια που μας προσέφεραν.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΒΟΗΘΗΣΑΝ:

Θόδωρος Σαφειάκης, Ραγής Σπυρίδης, Ανδρέας Μαυροδίνης, Γιάννης Χαραυιάκης, Κωνσταντίνος Χατζηκώστας, Μαρία Σολωμού, Μίρης Βασιλείου, Ρίσα Παπαγιάννη, Αθηνά Σουλαντζού, Χαράλαμπος Μπασιρής, Κωνσταντίνος Γρηγόρης, Γιώργος Μήτσινος, Νίκος Σαββίδης κ.ά.

Γενικός Συντονιστής: Ραγής Σπυρίδης-Ανδρέας Μαυροδίνης

Προεόφηση προγράμματος: Στέλλα Σουρμελή

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ

ΕΟΚΑ 1955 - 1959

Προδρόμου 40, 2063 Στρόβολος

Τηλ.: 22423333, Fax: 22426899

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

1η ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1955

Κλειστό γυμναστήριο

«ΤΑΣΣΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ-ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ»

Ομιλία Θάσου Σοφοκλέους

Είμαστε εδώ. Ενώπιον Θεού και ανθρώπων. Βρισκόμαστε μπροστά σας. Προβληματισμένοι και ανήσυχοι με τον νου και την καρδιά μας δοσμένα ψυχή τε και σώματι στο Εθνικό μας θέμα.

Είμαστε εδώ για να επικοινωνήσουμε μαζί σας, για να κοινωνήσουμε τα άγια μυστήρια της ιερής μας Ελληνικής ιστορίας, για να επιτελέσουμε το εθνικό μας χρέος, να τιμήσουμε, να μνημονεύσουμε και να επιβεβαιώσουμε τον όρκο μας.

Το δικό μας «Κάρμα» δεν τέλειωσε. Μας χάρισε ο Θεός την τελευταία επιθυμία και δεν μας έδωσε τον αιφνίδιο θάνατο. Και τούτο, γιατί φαίνεται πως δεν μπορέσαμε ακόμα να ολοκληρώσουμε την αποστολή μας. Δεν φανήκαμε άξιοι μετά τον Αγώνα να ανακόψουμε τον κατήφορο και να σώσουμε τον λαό μας από την καταστροφή που είναι προ των πυλών.

Κάνουμε αυτοκριτική, απολογούμαστε ενώπιον Θεού και ανθρώπων, ζητούμε

επιείκεια από τους ήρωές μας γιατί αφήσαμε τα πράγματα να μας οδηγήσουν στον όλεθρο, αφήσαμε κάποιους να μας ξεστρατίσουν, να μας οδηγήσουν αλλού, ξεφύγαμε από τους στόχους μας.

Με πόνο καρδιάς, με αγωνία και απογοήτευση, παρακολουθούμε και βιώνουμε τα όσα τραγικά αντιμετωπίζουμε.

Η σημερινή μέρα ορθώνεται μπροστά μας σαν ένα θεόρατο βουνό, και μας φωνάζει πού πάτε, ανακόπτοντάς μας τον δρόμο προς την καταστροφή. Μας φωνάζουν οι ήρωές μας από τους τάφους τους και μας δείχνουν τον γνωστό δρόμο, μας προβληματίζουν και μας αφυπνίζουν.

Η σημερινή μέρα δεν είναι για πανηγύρια, είναι μέρα περηφάνιας, μέρα που μας υπογραμμίζει το μεγαλείο της γενιάς του 55, τη μεγαλοπρέπεια, τη λεβεντιά, την πίστη, την τιμή και την αξιοπρέπεια του λαού μας. Κι' αυτή την τιμή κι' αυτή την αξιοπρέπεια, κι' αυτή τη λεβεντιά θα την διασφαλίσουμε και θα την κάνουμε πράξη, με-

ταλαμπαδεύοντάς την στα παιδιά και στα εγγόνια μας.

Δυστυχώς σήμερα ξεφύτρωσαν απάτριδες, ανθέλληνες, που παραπαίνουν, που δεν γνωρίζουν το δικό τους D.N.A. Χάσανε τον προσανατολισμό τους και ψάχνονται. Και το πιο τραγικό είναι ότι καταβάλλουν ανήθικες προσπάθειες να προκαλέσουν διχασμό, πράγμα που, πώς και πώς, περιμένουν οι εχθροί μας. Είναι κάποιοι αρνητές που στόχο έχουν να μειώσουν το φέγγος της ευλογημένης μέρας, και να αποδομήσουν το ιστορικό έπος του 1955-59.

Επιδιώκουν να μειώσουν την ακτινοβολία, το μεγαλείο και τη δόξα της αδούλωτης γενιάς του '55.

Ελληνίδες και Έλληνες

Το Εθνικό μας θέμα δεν προσφέρεται για δημαγωγία. Το Εθνικό μας θέμα απαιτεί ενότητα. Είναι ο συνδετικός κρίκος που πρέπει να συνδέει όλους μας σε ένα ενιαίο σύνολο, με μια φωνή, με καθορισμένο και ξεκάθαρο στόχο, τη σωτηρία της Κύπρου μας.

Ενωμένοι να διεκδικήσουμε το δίκαιό μας, να ανατρέψουμε τα σχέδια των εχθρών μας, να διεκδικήσουμε μια λύση που θα είναι δίκαιη και βιώσιμη με βάση τις αρχές του Ο.Η.Ε και της Ε.Ε.

Να απαιτήσουμε την απομάκρυνση των στρατευμάτων κατοχής των Τούρκων, την επιστροφή όλων των προσφύγων στα σπίτια τους και την αποχώρηση όλων των εποίκων. Τη λειτουργία μιας ανεξάρτητης Κύπρου,

χωρίς εγγυήσεις και ξένη αστυνόμευση. Ένα κράτος όπου ο λαός μας θα ζει ευτυχισμένος υπό συνθήκες δικαιοσύνης, ασφάλειας, αξιοπρέπειας και γαλήνης. Δεν αεροβατούμε, ούτε δημαγωγούμε, ούτε λαϊκίζουμε. Διεκδικούμε αυτό που μας ανήκει. Διεκδικούμε τη δημιουργία ενός φυσιολογικού κράτους, όπως συμβαίνει με όλα τα ελεύθερα και δημοκρατικά κράτη της Ευρώπης και αλλού.

Η Τουρκία ισχυρίζεται, με θράσος, ότι η βάρβαρη εισβολή ήταν ειρηνική και έγινε με βάση την συνθήκη εγγυήσεως.

Και δυστυχώς όχι μόνον δεν το έχουμε αντικρούσει όπως έπρεπε, αλλά υπάρχουν κάποιοι που συμφωνούν μαζί τους.

Όμως η συνθήκη εγγυήσεως δεν προνοεί να κρατά το 37% του εδάφους μας υπό κατοχή, ούτε να προσφυγοποιήσει 200.000 Έλληνες, να σφετεριστούν τα σπίτια και τις περιουσίες μας, να καταστρέψουν την κληρονομιά μας και να ανακηρύξουν τουρκικό κράτος την κατεχόμενη γη μας.

Η συνθήκη εγγυήσεως προνοούσε επαναφορά στη συνταγματική τάξη. Αυτό που έκαμε η Τουρκία λέγεται εισβολή και κατοχή και αποτελεί παραβίαση της συνταγματικής τάξης. Αυτό ακριβώς έπρεπε και πρέπει να καταγγέλλουμε συνεχώς.

Η αναισχυντία και η πρόκληση δεν έχει όριο και εκείνο που είναι τραγικό, είναι ότι έχουν κατορθώσει όλα αυτά

που μηχανεύονται, όλες τις παρανομίες τους και όλοι οι παραλογισμοί τους να παρουσιάζονται, ως δικαιώματα, με μια σοφιστική λογική. Κι' εμείς δεν μπορέσαμε να πείσουμε τη διεθνή κοινότητα και να τους εκθέσουμε. Αντί τούτου, επιδιώκουμε να τους εξευμενίσουμε, έχοντας την ψευδαίσθηση ότι έτσι θα υποχρεωθούν να κάνουν υποχωρήσεις.

Τους αφήσαμε να επηρεάσουν τη διεθνή κοινότητα. Φανήκαμε αδύνατοι να υπερασπισθούμε το δίκαιό μας. Σήμερα, ενώ κρατούν τη γη μας, τις περιουσίες μας, κρατούν ερειπωμένη την Αμμόχωστο και δεν έχουν κάμει καμιά χειρονομία για να δείξουν ότι θέλουν να βρούμε λύση, ζητούν να τους δώσουμε πετρέλαιο και να τους βάλουμε συνεταιρίζους επί ίσοις όροις, πενήντα-πενήντα.

Τους αφήσαμε να εποίκισουν την κατεχόμενη γη μας με Τούρκους της Ανατολίας, πράγμα που είναι έγκλημα πολέμου και το πιο τραγικό είναι ότι σήμερα τα παιδιά που γεννήθηκαν απ' αυτούς τους παράνομους στο Νησί μας, τους κάνουν πολίτες της Κυπριακής δημοκρατίας. Και είναι και τούτο χαρακτηριστικό της πολιτικής τους. Ενώ δεν αναγνωρίζουν την Κυπριακή Δημοκρατία, εκεί που τους συμφέρει τη χρησιμοποιούν.

Ειλικρινά όλα αυτά μας οδηγούν σε απόγνωση. Δυστυχώς διατρέχουμε τον κίνδυνο, στο τέλος, το 18% ένα πρωί να ξεπεράσει το 82% των Ελλήνων, και να

παρουσιάσουν και πληθυσμιακή πλειοψηφία. Βέβαια όλα τούτα δεν χρειάζονται όπλα για να αντιμετωπιστούν. Χρειάζεται μάχη πολιτική και με το όπλο του δικαίου. Χρειάζεται Αγώνας και πίστη. Χρειάζεται διαφώτιση και επιχειρηματολογία.

Ελληνίδες και Έλληνες,

Ο πόνος είναι μεγάλος, οι ανησυχίες πιο μεγάλες και οι προβληματισμοί μας μεγαλύτεροι και πολλοί. Βρισκόμαστε σε αδιέξοδο. Μας έχουν αφοπλίσει. Η πολιτική ηγεσία δεν μας άφησε περιθώριο. Κάποιοι κάποτε, απροκάλυπτα, μάς είπαν προκλητικά: «Σήμερα υπάρχουν αυτοί που ψήφισε ο λαός και χειρίζονται τα πράγματα», θέλοντας να μας πουν ότι δεν πρέπει να ανακατευόμαστε και ότι δεν μας πέφτει λόγος. Βέβαια εμείς δεν το αποδεχθήκαμε, αλλά στην πράξη δεν μπορέσαμε να διαδραματίσουμε τον ρόλο που θέλαμε και που έπρεπε.

Την ώρα τούτη της ενδοσκόπησης και του αυτοπροσδιορισμού, την ώρα τούτη της μνήμης και του προβληματισμού, αναζητούμε διεξόδους. Πρέπει να βγούμε από την αποτελμάτωση. Να κερδίσουμε τον χαμένο χρόνο.

Η Τουρκία έχει ξεφύγει, έχει αφήσει τα προσχήματα. Άνοιξε πολλά μέτωπα. Παρόλη τη διπλωματική ραδιουργία που διαθέτει, έχει υποπέσει σε λάθη και έχει σε μεγάλο βαθμό αποκαλύψει τις προθέσεις της. Υπάρχει κάποια μεταστροφή και από την Ευρώπη και στον διεθνή χώρο. Παράλληλα το εσωτερικό

μέτωπό της κοχλάζει και παρόλη τη δικτατορία του Ερτογάν, κάποια στιγμή, είναι φυσικό ότι θα ξεσπάσει ο λαός της.

Φαίνεται ότι το Φυσικό Αέριο, η ευλογία δηλαδή αυτή του Θεού που μας έστειλε, θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στις εξελίξεις. Γι' αυτό κρίνεται έντονα την ώρα τούτη, η μεγάλη ευθύνη της πολιτικής ηγεσίας. Ήρθε η ώρα να αξιοποιήσουμε αυτή την ευλογία, για να ανακόψουμε τους οραματισμούς και τους στόχους των νεοσουλτάνων.

Καλούμε την πολιτική ηγεσία, με υπευθυνότητα και με στόχο τη σωτηρία της Πατρίδας, να χαράξουν κοινή γραμμή, να συντονίσουν τις ενέργειές τους, ενωμένοι και αδιάσπαστοι. Οι αντιπαραθέσεις και η λύση του κυπριακού από την τηλεόραση, δεν προσφέρουν, αλλά απεναντίας βλάπτουν.

Οι Αγωνιστές της Ε.Ο.Κ.Α που οι δυνάμεις μας έχουν λιγοστέψει, και ένας ένας οδηγούμεθα προς την έξοδο, σας αφήνουμε τις παρακαταθήκες μας, παραδίδοντας τη σκυτάλη:

Να παραμείνετε πιστοί στον Αγώνα, να μην υποκύψετε και να αγωνίζεστε μέχρι τη δικαίωση.

Να θυμάστε ότι το Έθνος των Ελλήνων άντεξε 400 ολόκληρα χρόνια, δίχως να χάσει τον προσανατολισμό του, κρά-

τησε την πίστη του, τη θρησκεία του, τα ήθη και έθιμά του. Κρατήθηκε όπως η σπίθα στην στάχτη για να ανάψει και να γίνει πυρκαγιά, την ώρα της μεγάλης απόφασης.

Η Ε.Ο.Κ.Α έκαμε το καθήκον της. Οι Αγωνιστές αγωνίστηκαν και πρόσφεραν. Άλλοι, οι ξεχωριστοί, έπεσαν στη μάχη, ανέβηκαν στην Αγχόνη, ξεψύχησαν στα βασανιστήρια. Και οι πολλοί, η μάζα, η γενιά του '55 φυλακίστηκαν, μπήκαν στα κρατητήρια και άντεξαν τις καθημερινές διώξεις, τα «κέρφιου», τις ανακρίσεις, τα βασανιστήρια και την βανανυσότητα των Άγγλων αποικιοκρατών.

Μπορεί να μην πέτυχαν τους προαιώνιους πόθους του λαού, όμως έφεραν την ανεξαρτησία. Οι αμφισβητίες ως αναζητήσουν τι έγινε από τις συμφωνίες της Ζυρίχης και μετά, κι' όσο κακόπιστοι κι' αν είναι, θα βρουν την αλήθεια. Η ιστορία είναι αδέκαστη.

Και να θυμάστε ότι, όσοι ήρθαν, όσοι πέρασαν, όσοι θα ρθούνε, θα περάσουν, κριτές θα μας δικάσουν οι αγέννητοι και οι νεκροί.

ΖΗΤΩ Η ΠΡΩΤΗ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

ΖΗΤΩ Η Ε.Ο.Κ.Α

ΖΗΤΩ Η ΑΔΟΥΛΩΤΗ ΓΕΝΙΑ ΤΟΥ '55

ΟΜΙΛΙΑ

ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ κ. Κ. ΣΠΥΡΙΔΑΚΙ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΟΡΤΗΝ ΤΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ

ΤΗ 27 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1959

Επετηρίς Παγκυπρίου γυμνασίου 1961, σελ. 3-4

Έρευνα: Ευθύμιου-Μίμη Βασιλείου

Παραδίδων προς σάς, αγαπητοί μαθηταί καί μαθήτριαι, τήν σημαίαν τοῦ Ἕθνους μετά τήν καθιερωμένην προσφώνησιν, ἐπιθυμῶ νά ὑπομνήσω ὅτι αὕτη ἀποτελεῖ τήν ἐθνικήν ὕμνων σημαίαν, τό σύμβολον τοῦ ἔθνους μας, τήν ἐνσάρκωσιν τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων, τῆς ἐθνικῆς μας συνειδήσεως καί τῶν ἐθνικῶν μας πόθων. Αὕτη θά παραμείνῃ εἰς τήν καρδίαν μας ὡς τό ὕψιστον σύμβολον τῆς ἐθνικῆς μας ὑπάρξεως καί ὑποστάσεως. Αὕτη συνεδέθη μέ ὅλας τάς τύχας τοῦ ἔθνους μας, αὕτη μᾶς ἔθρεψε καί μᾶς κατέστησεν ἱκανούς νά ἀντικρύσωμεν τόσον ἡμέρας δόξης ὅσον καί ἡμέρας πένθους. Διότι ὑπό τάς ριπάς αὐτῆς ἐχάρημεν ἤ ἐκλαύσαμεν μεθ' ὀλοκλήρου τοῦ ἔθνους, ἐλευθέρου καί ὑποδούλου.

Μέ τήν σημαίαν αὐτήν θά ἐξακολουθήσωμεν νά συνδέωμεν τόν ἑαυτόν μας τώρα καί εἰς τό μέλλον. Αὕτη θά κοσμή τά σχολεῖα καί τάς οἰκίας μας. Αὕτη θά μᾶς ὑπενθυμίζῃ ὅτι ἀνεξαρτήτως πολι-

τικῶν λύσεων, εἰς τάς ὁποίας ὠδηγήθημεν παρὰ τόν πρόσφατον μεγαλειώδη ἐθνικόν ἀγῶνα τοῦ ἑλληνικοῦ κυπριακοῦ λαοῦ ὑπό τήν λαμπράν ἡγεσίαν τῶν κορυφαίων Κυπρίων ἡγετῶν, τοῦ Ἐθνάρχου Μακαρίου καί τοῦ Στρατηγοῦ Διγενῆ, ἀνήκομεν εἰς τό αὐτό ἑλληνικόν ἔθνος, ὅπως καί πρίν. Διά τοῦτο θά ἐξακολουθήσωμεν νά τιμῶμεν τήν ἐθνικήν μας σημαίαν καθ' ἕκαστον ἔτος εἰς τήν ἰδιαιτέραν ταύτην σχολικήν ἐορτήν μετά σύμπαντος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἡμῶν ἔθνους.

Ἐφέτος διά πρώτην φοράν ἐορτάζομεν καί τιμῶμεν τήν ἐθνικήν μας σημαίαν ἄνευ τῶν ἐπεμβάσεων τῆς ξενοκρατίας καί δῆ ταυτοχρόνως εἰς ὅλα τά ἑλληνικά σχολεῖα τῆς νήσου. Εἶναι τοῦτο ἕν θετικόν ἀποτέλεσμα τοῦ ἡρωικοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος καί τῆς δοθείσης πολιτικῆς λύσεως εἰς τό ζήτημά μας. Ἀλλά παρὰ τήν δικαίαν ἱκανοποίησιν ταύτην, τήν ὁποίαν αἰσθανόμεθα, ἄς μή λησμονήσωμεν ὅτι τό ἐπίτευγμα τοῦτο ὑπῆρξε

προϊόν μόχθων, αγώνων καὶ δὴ θυσιῶν αἵματος. Ἡ μνήμη μας ἄς μεταφερθῇ τὴν στιγμὴν αὐτὴν πρὸς τοὺς ἡρωικοὺς νεκροὺς τοῦ ἐθνικοῦ Κυπριακοῦ ἀγῶνος, οἱ ὁποῖοι ὀρκιζόμενοι εἰς τὴν ἐθνικὴν μας σημαίαν περιπτυσσόμενοι αὐτὴν καὶ ἄδοντες τὸν ἐθνικὸν ὕμνον, τὸν ὕμνον τῆς ἐλληνικῆς ἐλευθερίας, ἔπεσαν εἴτε εἰς τὰ τιμημένα πεδία τῶν μαχῶν, εἴτε εἰς τὰς ἀτίμους ἀγκῶνας ποῦ ἔστησαν οἱ κυρίαρχοι. Ἄς μὴ λη-

σμονήσωμεν τὴν θυσίαν των καὶ ἄς στήσωμεν αἰώνιον μνημεῖον αὐτῶν εἰς τὴν καρδίαν μας, ὅπου ἀκόμη ἄγραφος ἡ μνήμη αὐτῶν παρ' ἡμῖν θά ἐνδιαιτᾶται.

Ἐπὶ τούτοις δ' ἄς ἀναφωνήσωμεν: Ζήτω τό ἔθνος, ζήτω ὁ βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων, ζήτω ἡ Κυπριακὴ ἐλευθερία, ζήτωσαν ὁ Ἐθνάρχης Μακάριος καὶ ὁ ἀρχηγὸς Διγενής, ζήτω ἡ Πανελλήνιος ἔνωσις.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ**ΕΟΚΑ 1955 - 1959**

Προδρόμου 40, 2063 Στρόβαλος

Τηλ.: 22423333, Fax: 22428899

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

25η ΜΑΡΤΙΟΥ 1821 – 1η ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1955**Του Θάσου Σοφοκλέους - Εκδήλωση δήμου Έγκωμης****26/03/2019**

Είμαι με χαρά ξεχωριστή και συναισθηματική φόρτιση που είμαι μαζί σας.

Κάτω από συνθήκες δύσκολες, με τον χώρο γύρω μας να κοχλάζει, με μια Τουρκία να έχει κυριολεχτικά αφηνιάσει στην προσπάθειά της να δημιουργήσει ένταση και να διαδραματίσει ρόλο στην περιοχή, υπογραμμίζοντας τη βουλμία της οραματιζόμενη την αναβίωση της Οθωμανικής αυτοκρατορίας με πρώτο στόχο τη διάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας και με πρόσχημα την Τουρκική μειονότητα στην Κύπρο να αποκτήσει δικαιώματα στο νησί. Μνημονεύουμε, γιορτάζουμε και τιμούμε τις μέρες αυτές τα δύο εθνικά ορόσημα του Ελληνισμού, που υπήρξαν σταθμοί ιστορικοί και άλλαξαν την ιστορία της Μητροπολιτικής Ελλάδας και της Κύπρου την 25η Μαρτίου 1821 και την 1ην Απριλίου 1955.

Κάτω από την πίεση των γεγονότων, με την Ελλάδα να αγωνίζεται να ξεπεράσει τις δύσκολες μέρες και τον χώρο γύρω μας να κοχλάζει σαν ηφαίστειο, που από στιγμή σε στιγμή θα εκραγεί,

η μικρή μας Πατρίδα παλεύει να επιβιώσει, να κρατηθεί και να υπερνικήσει την αθέμιτη πίεση που εξασκούν οι Νεοσουλτάνοι της Άγκυρας, που έπαθαν «αμόκ», και οραματίζονται την Οθωμανική αυτοκρατορία με πρώτο στόχο τη διάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Γιορτάζουμε οι απανταχού Έλληνες τις μέρες αυτές τα δύο κορυφαία γεγονότα του Ελληνικού Έθνους, που υπήρξαν σταθμοί ιστορικοί και άλλαξαν την ιστορία της Ελλάδας και της Κύπρου. Την 25ην Μαρτίου 1821 και την 1ην Απριλίου 1955.

Την 25η Μαρτίου 1821 που σήμανε την Ελληνική Επανάσταση εναντίον της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και οδήγησε στην απελευθέρωση της Ελλάδας από τον Τουρκικό ζυγό. Ένα επίτευγμα κοσμοϊστορικό, που έδειξε με τον πιο χειροπιαστό τρόπο το ψυχικό μεγαλείο του Ελληνισμού και τις αστείρευτες δυνατόεις που κουβαλά μέσα του ο Ελληνικός λαός, σε μια αλυσιδωτή διαδοχή, από τα πανάρχαια χρόνια μέχρι σήμερα και αποσπώντας έτσι τον θαναμα-

σμό της ανθρωπότητας με τα επιτεύγματά του, που πολλές φορές, θεωρούνται και είναι υπεράνθρωπα.

Το φαινόμενο τούτο οφείλεται στη φυλή μας και αντλεί τις δυνάμεις του από τις καταβολές και τις ρίζες του. Κι αν ο Ελληνισμός επιβίωσε και επιβιώνει διαμέσου των αιώνων μέσα από τους πολλούς κινδύνους και τους διάφορους εχθρούς, είναι γιατί παρέμεινε δεμένος στις προαιώνιες ρίζες του, βιώνει και συντηρεί το αθάνατο πνεύμα των προγόνων του, που είναι βασιμμένο στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας και της δικαιοσύνης. Γιατί διαφορετικά πώς θα μπορούσε να ελευθερωθεί από την Οθωμανική αυτοκρατορία, που ήταν μια υπερδύναμη, που επέβαλε παντού την κυριαρχία της δια πυρός και σιδήρου, αν δεν διέθετε τις ακατάλυτες δυνάμεις του Έθνους, κι αν δεν υπήρχαν τα ψυχικά και ηθικά αποθέματα της φυλής, που κράτησαν απαρασάλευτη και ζωντανή την πίστη στο σκλαβωμένο Έθνος.

Ποιες δυνάμεις κράτησαν αναμμένη τη σπίθα στις καρδιές του σκλαβωμένου Έθνους για τετρακόσια ολόκληρα χρόνια; Πώς το ελληνικό Έθνος κρατούσε την ιστορική του συνείδηση ζωντανή και αδούλωτη χωρίς να χάσει την ταυτότητά του και τον εθνικό του προσανατολισμό; Κι ακόμα, πώς θα μπορούσε να νικήσει, χωρίς στρατό και οπλισμό, τις στρατιές του Δράμαλη και του Ιμπραήμ, αν δεν υπήρχαν οι λιονταρόψυχοι, και οι απροσκύνητοι, οι

Κολοκοτρώνηδες, οι Παπαφλέσσες, οι Υψηλάντηδες, οι Μιαούληδες, οι Καραϊσκάκηδες; Αν δεν υπήρχαν οι Σουλιώτισσες και οι Μπουμπουλίνες; Αν δεν υπήρχε το Μανιάκι, η Αλαμάννα, το Χάνι της Γραβιάς, το Μεσολόγγι; Πώς θα ανακόπτετο ο αήττητος Τουρκικός στόλος αν δεν υπήρχαν οι μπουρλοτιέ-ρηδες και οι Κανάρηδες, αν δεν υπήρχαν τα Ψαρά και η Μαντώ Μαυρογένους; Και αν όλοι αυτοί, οι στρατιές των σκλαβωμένων Ελλήνων, δεν κρατούσαν άσβεστη τη σπίθα μέσα στη ψυχή τους για τετρακόσια χρόνια; Τι θα ήταν ο Ελληνισμός αν στα τετρακόσια χρόνια σκλαβιάς υφίστατο ευνοχισμό; αν έχανε τον προσανατολισμό του; αν απεκόπτετο από τις ρίζες του; Αν δεχόταν τις επιδράσεις των Τούρκων; Κι' αν άφηναν να αλλάξουν την ιστορία του; Θα υπήρχε άραγε Ελλάς σήμερα; Πόσοι αρχαίοι λαοί δεν έχουν χαθεί και είναι θαμμένοι στο νεκροταφείο της Ιστορίας;

«Καλύτερα μιας ώρας ελεύθερη ζωή παρά σαράντα χρόνια σκλαβιά και φυλακή». Μ' αυτή την πίστη κι' αυτό το σύνθημα ο Ρήγας Φεραίος άναψε τις καρδιές και ξεσήκωσε τους Ραγιάδες για να σπάσουν τα δεσμά της δουλείας. Η Ελλάς ξαναγεννήθηκε, ξαναβρήκε τον εαυτό της για να συνεχίσει τη πορεία της ανάμεσα στους ελεύθερους λαούς και να διαδραματίζει τον δικό της ρόλο για τα πανανθρώπινα ιδανικά που θεμελίωσαν οι πρόγονοί μας.

Κυρίες και Κύριοι,

Δεν είναι ούτε τυπικό, ούτε σοβινιστικό, ούτε ξεπερασμένο να τιμούμε τις Εθνικές μας επετείους. Είναι Εθνική αναγκαιότητα, είναι χρέος τιμής, χρέος Εθνικής αξιοπρέπειας και ήθους, αλλά είναι και θέμα παραδειγματισμού, Εθνικής συνείδησης, ηθικής και πνευματικής ενδυνάμωσης

Η δεύτερη επέτειος που με περηφάνια και ιερή συγκίνηση τιμούμε και μνημονεύουμε, ιδιαίτερα οι Έλληνες της Κύπρου, είναι η πρώτη Απριλίου 1955 που πυροδότησε τον απελευθερωτικό Αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α ενάντια στην Αγγλική αποικιοκρατία και οδήγησε στην απελευθέρωση του Νησιού από τον Αγγλικό ζυγό και στη δημιουργία της Κυπριακής Δημοκρατίας.

*Ο Απρίλης εκείνος δεν ήταν
για να ξυπνήσει στις καρδιές
τραγουδι ερωτικό.*

*Εκείνη η άνοιξη δεν ήταν για να
μπουν στο χοροστάσι της Λαμπρής
οι νιοι κι οι κοπελιές*

*Πυρρίχιος σέρνεται ο χορός στα
μαρμαρένια αλώνια.*

Κάθε μοσχοβολιά μπαρούτι.

Και κάθε χρώμα κόκκινο

*Παπαρούνες άλικες σκεπάζουν το νησί
απ' άκρη σ' άκρη.*

Η Ρωμοσύνη της Κύπρου

Νάτην πετιέται.

*Κί' ο Διγενής με τα παλληκάρια του
Αναμετριέται με τον Χάροντα.*

Ο Απελευθερωτικός Αγώνας της Ε.Ο.Κ.Α δεν είναι ανεξάρτητος από τους αγώνες τού Έθνους, είναι μια συνέχεια και δεν διαφέρει στη βάση του, στα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των αγώνων της Μητροπολιτικής Ελλάδας.

Η πρώτη Απριλίου 1955 αποτελεί την πιο γενναία υπέρβαση ήθους και αρετής και κοσμεί την ιστορία, ως η κορυφαία πράξη αυτοθυσίας και προσφοράς για την Ελευθερία. Ήταν μέρα αυτογνωσίας και αυτοπροσδιορισμού.

Ήταν ή ώρα της κατάθεσης ζωής.

Ήταν μια γενναία πορεία προς τον υπέροχο κόσμο των ωραίων ιδανικών και αξιών της ζωής.

Καθήρε το μίasma της δουλειάς και οδήγησε την Κύπρο στην ανεξαρτησία και παν' απ' όλα περιέσωσε την τιμή και την αξιοπρέπεια του σκλαβωμένου λαού. Υπήρξε κοσμοϊστορικό γεγονός και αποτελεί πηγή Εθνικής ενδυνάμωσης, πηγή έμπνευσης και Εθνικής Αγωγής.

Αν αναλύσουμε τα δεδομένα της περιόδου εκείνης, θα σταθούμε σε δυο πραγματικότητες. Από τη μια υπάρχει ο γενικός σκοπός, που είναι αποδεκτός από ολόκληρο τον Κυπριακό λαό και διερμηνεύει τους προαιώνιους πόθους του. Ο πόθος για Ένωση, που ήταν τρόπος ζωής και σκέψης και που απέκτησε τόσες διαστάσεις, ώστε να ταυτιστεί με αυτό που λέμε λαϊκό βίωμα. Κι από την άλλη ο Κυπριακός Ελληνισμός, που ζει σ' ένα δικό του κόσμο,

ιδεατό, άκακο, φιλειρηνικό, χωρίς πολέμους και χωρίς βία. Ένας κόσμος που παλεύει με τη γη του και ξει από τον ιδρώτα του, με λιτότητα, απλότητα και καρτερία, υπό συνθήκες δύσκολες, καταπιεστικές και καθόλου ευνοϊκές. Ένας λαός που διεκδικούσε ειρηνικά την ελευθερία του από τους Άγγλους αποικιοκράτες, που είχαν αναλάβει την κυριαρχία του νησιού, ύστερα από ένα απαράδεκτο παζάρεμα με τους Τούρκους το 1878.

Δυστυχώς όμως, οι Άγγλοι αποικιοκράτες δεν λάμβαναν στα σοβαρά το αίτημα των Κυπρίων για απελευθέρωση και ακολουθούσαν ύπουλη πολιτική και μεθόδευαν τις ενέργειές τους με στόχο την εδραίωση της κυριαρχίας τους και αλλοίωση του χαρακτήρα του Νησιού, εφαρμόζοντας προς τούτο, μια πολιτική υπόσκαψη της γλώσσας, των ηθών και των εθίμων, προωθώντας την αγγλική κουλτούρα, την αγγλική γλώσσα και γενικά την αγγλική νοοτροπία.

Όταν όμως ο Κυπριακός λαός πείσθηκε ότι δεν υπήρχαν περιθώρια για απελευθέρωση με ειρηνικό τρόπο, όταν η αγγλική αποικιακή κυβέρνηση, απέριψε κατά τον πιο προκλητικό τρόπο, και με δηλώσεις απαράδεκτες, που έκλειναν όλες τις πόρτες, το ειρηνικό δημοψήφισμα της 15ης Ιανουαρίου 1950, κατά το οποίο το 96% του Κυπριακού Ελληνισμού ψήφισε ένωση με την Ελλάδα, δεν απέμεινε άλλη επιλογή παρά μόνο ο ένοπλος αγώνας.

Η αγγλική πολιτική, με το «ουδέποτε θα αλλάξει το καθεστώς της Κύπρου», του υφυπουργού αποικιών Χόπκινσον, οδήγησε, με μαθηματική ακρίβεια, τον Κυπριακό λαό στην επανάσταση. Η απόφαση ήταν απόφαση θανάτου. Ο Κυπριακός λαός αναλάμβανε ένα δύσκολο και άνισο Αγώνα, με πενιχρά μέσα, χωρίς οπλισμό, χωρίς πυρομαχικά, χωρίς πολεμική εμπειρία, με μόνα όπλα τη πίστη και τη θέληση για Λευτεριά. Ένας λαός βασικά φιλειρηνικός που αγνοούσε παντελώς την πολεμική τέχνη, σε αντίθεση με τους Άγγλους, που διέθεταν ένα άρτια εκπαιδευμένο και εξοπλισμένο στρατό, που είχε όλα τα πολεμικά μέσα στη διάθεσή του, όλα τα σύγχρονα για την εποχή μηχανήματα, και τον απόλυτο έλεγχο του νησιού και από ξηρά και από θάλασσα και από αέρα.

Κάτω από αυτές τις πραγματικότητες αγωνίστηκε ο Κυπριακός λαός, και διεξήγαγε τον αγώνα με θυσίες, ολοκαυτώματα, βασανιστήρια, για τέσσερα χρόνια με επιτυχία.

Αγωνίστηκε ο λαός μας χωρίς όπλα και στρατιωτικό υλικό κατά τρόπο πρωτόγονο, με αυτοσχέδια μέσα επιτόπιας κατασκευής, που πολλές φορές προκάλεσαν απώλειες στους αγωνιστές, που κόστισαν ακόμα και τη ζωή τους.

Δούλεψε τη μοίρα του στα βουνά και στους κάμπους, στις πόλεις και στα χωριά, μέσα στις κακουχίες του χειμώνα και στο λιοπύρι του καλοκαιριού. Αψήφησε τον πόνο του, εκμηδέ-

νισε τις ανάγκες του, φορτώθηκε τον σταυρό του και πορεύτηκε προς τον Γολγοθά νικώντας τον θάνατο.

Η μνήμη, μάς μεταφέρει σήμερα 64 χρόνια πίσω και τροφοδοτεί ένα ενιαίο και ακατάλυτο γίγνεσθαι. Αυτό το γίγνεσθαι που επιστρατεύει και διεγείρει όλες μας τις αισθήσεις.

Η μνήμη είναι βασικός μοχλός της ψυχικής μας ζωής και βασικό εργαλείο της ιστορικής μας ύπαρξης. Είναι άσκηση ήθους, άσκηση πνευματική και ηθική.

Η μνήμη επικεντρώνεται και θυμάται τα αγέρωχα παλληκάρια της αγχόνης. Μνημονεύουμε και εκφράζουμε τον θαυμασμό μας στους εννέα λεβέντες, που ανέβηκαν στην αγχόνη αλύγιστοι και άτρεμοι, με το μέτωπο ψηλά, ψάλλοντας τον εθνικό μας ύμνο.

Με θαυμασμό και περηφάνια, φέρνουμε στη μνήμη μας τον λιονταρόψυχο του Μαχαιρά, τον καπετάν Ζήδρο, που πρόσφερε το κορμί του λαμπάδα ακριβή στη Παναγιά. Μέσα από τα σπλάχνα του σκλαβωμένου Πενταδάκτυλου, γλυκιά και γαλήνια ακούεται η φωνή του Κυριάκου Μάτση: «Ου περί χρημάτων τον Αγώνα ποιούμεθα αλλά περί αρετής».

Αγέρωχοι και περήφανοι, διαβαίνουν οι αγωνιστές της μάχης του Λιοπετρίου, τα τέσσερα λεβεντόπαιδα του αχυρώνα, που πάλεψαν σαν λιοντάρια, και μετέτρεψαν τον αχυρώνα σε ένα νέο χάνι της Γραβιάς: Ανδρέας Κάρυος, Χρίστος Σαμάρας, Ηλίας Παπακυριακού και Φώτης Πίττας. Ανα-

ταράζεται το είναι μας, φέρνοντας στο νου μας το ολοκαύτωμα των τεσσάρων αγωνιστών στο Κούρδαλι, που πότισαν με το αίμα τους τη πονεμένη γη μας.

Με δέος αναλογιζόμαστε τα δεκατέσσερα ηρωικά παλληκάρια της Ε.Ο.Κ.Α., που ξεψύχησαν κάτω από τα φρικτά και απάνθρωπα βασανιστήρια των Άγγλων βασανιστών, δίχως να υποκύψουν στους Άγγλους ανακριτές.

Μνημονεύουμε και τιμούμε σήμερα όλους τους νεκρούς του αγώνα μας, επώνυμους και ανώνυμους, όλους εκείνους που έπεσαν στο πεδίο της μάχης κτυπημένοι από τα άνομα βόλια των αποικιοκρατών» Μνημονεύουμε τους γονείς των ηρωομαρτύρων μας, τις ηρωομάνες, που αντίκρισαν τα παιδιά τους κατακρεουργημένα και μισοκαμένα, με τη λεβέντικη φράση «... χαλάλι της πατρίδας λεβέντη μου».

Θυμόμαστε το μεγαλείο του λαού μας, που για τέσσερα ολόκληρα χρόνια αγωνίστηκε με πάθος και αυταπάρηση, αντιμετώπισε τα βασανιστήρια, τις αγχόνες, τις φυλακές, τα κρατητήρια τον κατ' οίκον περιορισμό, τα ομαδικά πρόστιμα, τις καθημερινές έρευνες και όλη τη βαναυσότητα, τη θηριωδία και την υποουλότητα των Άγγλων αποικιοκρατών.

Υποκλινόμαστε μπροστά στο μεγαλείο της ψυχής τους και εκφράζουμε τον θαυμασμό και την ευγνωμοσύνη μας για όσα πρόσφεραν στον βασανισμένο λαό μας. Παρακαλούμε τον Θεό να

αναπαύσει τις ψυχές τους και να δικαιώσει τις θυσίες τους.

Τα μνημόσυνα και οι μνήμες, γι' αυτούς που έφυγαν, είναι, ασφαλώς, ηθική υποχρέωση, επιβεβλημένο καθήκον και χρέος. Είναι όμως συγχρόνως και για μας ψυχική ανάγκη. Είναι μια πνευματική επικοινωνία που μας επιτρέπει και μας βοηθά αφ' ενός να νιώσουμε την ύπαρξη του υπέρτατου Όντος, του Θεού, και αφ' ετέρου να αναλογισθούμε το μεγαλείο της δικής τους πορείας, να παραδειγματισθούμε, να αντλήσουμε διδάγματα, να σφυρηλατήσουμε την πίστη μας και την αυτοπεποίθησή μας. Να κατανοήσουμε το βαθύτερο νόημα της ζωής και να ιεραρχήσουμε τις προτεραιότητές μας.

Αναλογιζόμαστε σήμερα το μεγάλο χάσμα που δημιουργήσαμε από τότε μέχρι σήμερα. Πόσο μικροί και ασήμαντοι φανήκαμε! Πόσο αδέξια και ανεύθυνα χειριστήκαμε το εθνικό μας θέμα! Νιώθουμε τη μεγάλη ευθύνη που μας βαραίνει για όσα λανθασμένα πράξαμε. Κάνουμε αυτοκριτική και αναθεωρούμε τη στάση μας και ζητούμε συγχώρεση από τους ήρωες και τους μάρτυρές μας, για τα λάθη μας και για την όλη συμπεριφορά μας.

Έχουμε πλήρη επίγνωση της τραγικής κρίσης που διέρχεται σήμερα η Πατρίδα μας και είμαστε ζωντανοί μάρτυρες της υποχωρητικότητας και των αντεθνικών και άνευ ανταλλαγμάτων παραχωρήσεων της δικής μας πλευράς προς τους Τούρκους. Μάρτυρες μιας

απαράδεκτης ηττοπάθειας, πράγμα ξένο προς τον χαρακτήρα και την ιστορία των Ελλήνων.

Πονάμε και υποφέρουμε καθημερινά γιατί βλέπουμε και ζούμε τον εθνικό ξεπεσμό, επισημαίνουμε μιαν ύπουλη και προγραμματισμένη προσπάθεια απάρνησης του εαυτού μας και αποκοπής μας από τις ρίζες μας.

Μια προσπάθεια που στόχο έχει να απονευρώσει τον λαό μας, να τον αποπροσανατολίσει και να τον παραδώσει ευάλωτο στις διαθέσεις του εχθρού.

Εμείς σήμερα απαντούμε και σε εχθρούς και σε φίλους. Μια φωνή που βγαίνει περήφανη και καθάρια μέσα από τους τάφους των παιδιών της Κύπρου μας. Η φωνή που φθάνει κοντά μας από το Μερσινάκι, από τα Φυλακισμένα Μνήματα, από τον Αχυρώνα, από τη σπηλιά του Μαχαιρά. Η φωνή του Ζάκου, του Παναγίδη, η φωνή του Καραολή και του Ευαγόρα, η φωνή των 108 ηρωομαρτύρων της θρυλικής Ε.Ο.Κ.Α. Η φωνή από τον σκλαβωμένο Πενταδάκτυλο, την Κερύνεια, την Κυθρέα, την Καρπασία, τη Μόρφου. Τους απαντούμε με όλη τη δύναμη της ψυχής μας:

Τούτη η γη είναι δική μας. Είναι ή γη που μας γέννησε και είναι σπαρμένη με τα κόκκαλα των γονιών και των συναγωνιστών μας, και ποτισμένη με το αίμα του λαού μας. Θα την υπερασπισθούμε με όλες μας τις δυνάμεις και θα αγωνισθούμε ώστε να δικαιωθούν οι Αγώνες και οι θυσίες του λαού μας.

Δεν αποδεχόμαστε τα τετελεσμένα και δεν προσφέρουμε γην και ύδωρ σε κανένα. Ούτε θα υποθηκεύσουμε την Κύπρο μας στην Τουρκία. Δίχως να αεροφοτούμε και δίχως να δημαγωγούμε, με πλήρη επίγνωση των καταστάσεων, δηλώνουμε ότι για μας υπάρχουν κόκκινες γραμμές που δεν μπορούν να παραβιαστούν:

Αξιούμε την άμεση αποχώρηση των Τουρκικών στρατευμάτων εισβολής και κατοχής.

Αξιούμε αποχώρηση όλων των εποίκων.

Αξιούμε την επιστροφή των προσφύγων στις πατρογονικές τους εστίες. Δεν αποδεχόμαστε εγγυήσεις και δεν αναγνωρίζουμε κανένα δικαίωμα της Τουρκίας να επεμβαίνει στα εσωτερικά της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Κυρίες και Κύριοι,

Τα γεγονότα όπως εξελίχθησαν σήμερα, η κοσμογονία που επικρατεί

στην περιοχή μας, τα νέα δεδομένα, που η ευλογία του Θεού μάς έδωσε, ανανεώνουν την ελπίδα. Διεκδικούμε το δίκαιό μας και χωρίς να παραγράφουμε τους προαιώνιους πόθους και τους οραματισμούς του λαού μας, αναζητούμε μια λύση που θα βασίζεται στους διεθνώς αποδεκτούς κανόνες και τις αρχές των Η.Ε και Ε.Ε. Μια λύση που να διασφαλίζει την επιβίωση των Ελλήνων της Κύπρου στη γη των προγόνων μας με ειρήνη και δημοκρατία.

Έλληνες και Ελληνίδες,

Οι Αγώνες και οι θυσίες των Αγωνιστών της Ε.Ο.Κ.Α, μάς καθορίζουν το μέτρο της δικής μας στάσης και συμπεριφοράς και είναι μ' αυτό το μέτρο που θα κριθούμε. Μας παρακολουθούν από τα βάθη των αιώνων αυτοί που ήρθαν, πέρασαν θαρρούνε, θα περάσουν κριτές θα μας δικάσουν οι αγέννητοι και οι νεκροί.

Οι εθνικές επέτειοι στη Λάρνακα

Οι Λαρνακείς γιόρτασαν με πανηγυρική συγκέντρωση τις εθνικές επετείους της 25ης Μαρτίου 1821 και 1ης Απριλίου 1955. Την εκδήλωση στο κατάμεστο Δημοτικό Θέατρο οργάνωσαν ο Σύνδεσμος Πολιτικών Κρατουμένων Ε.Ο.Κ.Α επαρχίας Λάρνακας, με τον επαρχιακό πρόεδρο Φοίβο Πέτρου, η Σ.Ε.Κ Λάρνακας και ο Σύνδεσμος Εφέδρων Αξιωματικών Λάρνακας. Προσκεκλημένος ομιλητής ο πρόεδρος των Πολιτικών Κρατουμένων της Ε.Ο.Κ.Α Γιάννης Σπανός.

Στη συγκέντρωση απηύθυναν χαιρετισμούς ο Σοφοκλής Σοφοκλέους, του

Συνδέσμου απογόνων αγωνιστών της Ε.Ο.Κ.Α και ο Φοίβος Πέτρου. Συμμετείχε η χορωδία της ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ υπό τη διεύθυνση της Μάρως Μήτσα και στο πιάνο ο Μάριος Ιωάννου. Αποδόθηκαν τραγούδια του Νίκου Γκάτσου, του Μάνου Χατζηδάκη, του Μάριου Τόκα και του Ευαγόρα Παλληκαρίδη. Διαβάστηκαν τα κείμενα του Αργύρη Οικονόμου από την Παναγιώτα Κυριακού.

Ακολούθησε το μονόπρακτο «Αποχαιρετισμός του Γρηγόρη Αυξεντίου» του Γιάννη Ρίτσου.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ**ΕΟΚΑ 1955 - 1959**

Προδρόμου 40, 2063 Στρόβαλος

Τηλ.: 22423333, Fax: 22428899

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

**25ης ΜΑΡΤΙΟΥ 1821 – 1ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1955
ΣΤΗ ΦΙΛΙΑ*****Χαιρετισμός Θάσου Σοφοκλέους******3/4/2019***

Είναι με ιδιαίτερα συναισθηματική φόρτιση που βρίσκομαι μαζί σας απόψε για να γιορτάσουμε τις εθνικές μας εορτές την 25η Μαρτίου και 1η Απριλίου και μαζί να μνημονεύσουμε τον πρωτομάρτυρα της αγχόνης Μιχαλάκη Καραολή.

Παρακολουθούμε με ικανοποίηση τη στάση και τη συμπεριφορά του προσφυγικού σας σωματείου και γενικότερα της Κοινότητά σας, που τιμά το σκλαβωμένο χωριό σας, κρατά ζωντανή την πίστη του λαού μας στα εθνικά του πεπρωμένα, κρατά άσβεστη την ελπίδα και αγωνίζεται να μην ξεφύγουμε από τους στόχους και τους οραματισμούς μας.

Αν ανατρέξουμε στο παρελθόν, εύκολα επισημαίνουμε ότι το σκλαβωμένο χωριό σας διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στους Αγώνες της Κύπρου για λευτεριά. Ιδιαίτερα στον Αγώνα του λαού μας για αποτίναξη του αγγλικού ζυγού και Ένωση με την μάνα Ελλάδα.

Πολλοί αγωνιστές από το χωριό σας πλαισίωσαν τον Αγώνα και αγωνίστηκαν υπό τις διαταγές της Ε.Ο.Κ.Α. Υπάρχουν ανάμεσά μας ζωντανοί μάρτυρες που κοσμούν την αίθουσα αυτή, ζωντανό παράδειγμα ο συναγωνιστής Ανδρέας Παναγιώτου, που έχουμε την ευκαιρία να τον ακούσουμε απόψε.

Δεν έτυχε να βρεθώ στην περιοχή σας τον καιρό του Αγώνα. Όμως γνώρισα αρκετούς αγωνιστές από το χωριό σας. Νιώθω μεγάλη τιμή γιατί είμαι μαζί σας και θα μοιραστώ απόψε το εθνικό μεγαλείο που ξεπηγάει μέσα από τις δύο εθνικές μας εορτές. Την ημέρα της εθνικής παλιγγενεσίας, την 25η Μαρτίου, που σηματοδότησε την εξέγερση του έθνους για αποτίναξη της Οθωμανικής αυτοκρατορίας και έφερε τη Λευτεριά στην Ελλάδα και την 1η Απριλίου 1955, που κήρυξε την επανάσταση των Ελλήνων της Κύπρου για αποτίναξη του αγγλικού ζυγού και Ένωση του πολύπαθου Νησιού μας με την Ελλάδα.

Εκείνο που κυριαρχεί και κυβερνά τον νου και την καρδιά μας, είναι η τραγική αποτελμάτωση στο εθνικό μας θέμα. Το αδιέξοδο στο οποίο έχουμε οδηγηθεί. Δυστυχώς, από τη μια τα δικά μας λάθη και από την άλλη η απαράδεκτη στάση της Τουρκίας και των μεγάλων δυνάμεων, που κινούνται και ενεργούν με βάση τα συμφέροντά τους, παραβιάζοντας το δίκαιο, τις αρχές και τις διακηρύξεις τους, φθάσαμε σε επικίνδυνη καμπή. Γι' αυτό, ο ρόλος του λαού, ο ρόλος όλων είναι σημαντικός και απαραίτητος. Επισημαίνουμε με λύπη μια χαλάρωση στο εσωτερικό μέτωπο. Ο λαός μας παρουσιάζει μια κόπωση, και μια επικίνδυνη αδιαφορία. Γι' αυτό χρειάζεται καθο-

δήγηση. Χρειάζεται νουθεσία και εθνικό αναβάπτισμα. Χρειάζεται πίστη για να κρατηθεί και να παραδειγματισθεί από την ιστορία του.

Δεν είναι ούτε σοβινιστικό, ούτε ανεδαιφικό, είναι επιτακτικό καθήκον και χρέος, να συσπειρώσουμε τον λαό μας, και να ενώσουμε τις δυνάμεις μας, με στόχο τη σωτηρία της Κύπρου μας. Αυτός είναι ο στόχος και υπάρχει ενότητα σκοπού.

Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια τοποθετώ τις δραστηριότητές σας, χαιρετώ και σας συγχαίρω για τις δραστηριότητες του Σωματείου και της Κοινότητάς σας. Φάρος και οδηγός μας παραμένουν η 25η Μαρτίου 1821 & η 1η Απριλίου 1955.

**Εορταστική Εκδήλωση
ΣΤΟ ΝΑΥΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
Χαιρετισμός της Προέδρου του Ν.Μ.Ε.
κ.Αναστασίας Αναγνωστοπούλου-Παλούμπη**

27 Ιανουαρίου 2019

Κυρίες και κύριοι,

Κάθε χρόνο σε αυτή την εκδήλωση με την οποία ξεκινάμε τη νέα μας χρονιά τιμάμε κάποια πρόσωπα που συνέβαλαν στη λειτουργία ή την προαγωγή του φορέα μας. Σήμερα θα εκφράσουμε με ιδιαίτερη συγκίνηση τις ευχαριστίες μας σε Έλληνες αδελφούς από την Κύπρο και πλέον συγκεκριμένα: Το Συμβούλιο Ιστορικής Μνήμης Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959 (Σ.Ι.Μ.Α.Ε), που δώρησε στο Ναυτικό Μουσείο δύο πίνακες (92x72 εκ) που φιλοτεχνήθηκαν από τον Κύπριο ζωγράφο Ανδρέα Κε-

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου Ιστορικής Μνήμης Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959 κ. Ανδρέας Μαϊμαρίδης στο βήμα.

Στον Πρόεδρο του Σ.Ι.Μ.Α.Ε κο Ανδρέα Μαϊμαρίδη το Ναυτικό Μουσείο της Ελλάδος απένειμε τιμητικό μετάλλιο. Το μετάλλιο παρέδωσαν οι Αρχηγοί ΓΕΝ και Α.Σ Αντιναύαρχοι Νικόλαος Τσουνής και Σταμάτιος Ράπτης αντίστοιχα.

λέσιη και απεικονίζουν τα δύο ελληνικά καΐκια το Πέραμα «Άγιος Γεώργιος» (Νηολόγιο ΥΔΡΑΣ 156) που κατασκευάστηκε στη Σκόπελο το 1947 και το Καραβόσκαρο «Σειρήν» (Νηολογίου Πειραιώς 5152) που κατασκευάστηκε στο ναυπηγείο του Γεωργίου Εμμανουήλ Ψαρρού το 1939. Τα σκάφη αυτά χρησιμοποιήθηκαν για την προετοιμασία του τετραετούς αγώνα 1955-59 για την απελευθέρωση της Κύπρου, υπό το λάβαρο της Ε.Ο.Κ.Α, με πολιτικό Αρχηγό τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο και στρατιωτικό Αρχηγό τον Στρατηγό Γεώργιο Γρίβα

Διγενή. Με το «Σειρήν» συγκεκριμένα κατέβηκε στην Κύπρο και ο Στρατηγός Γρίβας και αποβιβάστηκε στην παραλία της Χλώρακας κοντά στην Πάφο. Από τον Μάρτιο του 1953 είχε αρχίσει η προετοιμασία του ένοπλου αγώνα για την απελευθέρωση της Κύπρου και την ένωσή της με τη μητέρα Ελλάδα. Σε αυτήν ενεπλάκησαν πολλοί αξιωματικοί του στρατού και του Ναυτικού με κορυφαία προσωπικότητα του Ελληνισμού εκείνης της εποχής, λόγω και της ιστορίας του κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, τον Ναύαρχο Σακελλαρίου. Είναι χαρακτηρι-

Ο κος Ανδρέας Γεωργίου Πρόεδρος του Ιδρύματος «Στρατηγού Γεωργίου Γρίβα-Διγενή», η κα Βασιλική Λουκά-Ραπατζίκου, η κα Μαΐμαρίδη και ο Πρόεδρος του Σ.Ι.Μ.Α.Ε κος Ανδρέας Μαΐμαρίδης. Αναρτημένοι, πίσω από τους εικονιζόμενους, οι δύο πίνακες του ζωγράφου Ανδρέα Κελέσιη με τα πορτρέτα των ελληνικών καΐκιών «Σειρήν» και «Άγιος Γεώργιος», που έλαβαν μέρος στον απελευθερωτικό αγώνα των Κυπρίων εναντίων των Βρετανών αποικιοκρατών. Τα έργα δωρήθηκαν στο Ναυτικό Μουσείο της Ελλάδος.

στικό ότι ο ένας από τους δύο καπετάνιους, ο Ευάγγελος Κουταλιανός, ήταν από τους ήρωες του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, που με το καΐκι του είχε πραγματοποιήσει πολλές διαφυγές από την κατεχόμενη Ελλάδα και είχε σώσει πολλούς Έλληνες και συμμάχους Βρετανούς που είχαν εγκλωβιστεί στη χώρα. Όταν λοιπόν συνελήφθησαν από τους Αγγλους για τη δραστηριότητά τους στην Κύπρο και πέρασαν Κακουργοδικείο τον Μάιο του 1955, ο Άγγλος Αρχιδικαστής έλαβε υπόψη του το παρελθόν του καπετάνιου και του είπε: «Ελάβομεν υπ' όψιν τας υπηρεσίας σου εις τον συμμαχικόν αγώνα, ως και τη διάσωσιν της ζωής συμμάχων στρατιωτικών. Καταδικάζεσαι εις φυλάκισιν 4 ετών από σήμερον» Νομίζω ότι αποτελεί πολύ συγκινητικό γεγονός να εκτίθενται στο Μουσείο οι δύο

αυτοί πίνακες, που πλέον της καλλιτεχνικής τους αξίας, παραπέμπουν στην περίοδο της εθνικής προσπάθειας και ανάτασης της δεκαετίας 1950 για την απελευθέρωση ενός τμήματος του Ελληνισμού, του Κυπριακού. Ο Πρόεδρος του Σ.Ι.Μ.Α.Ε κ. Ανδρέας Μαΐμαριδής είναι σήμερα εδώ μαζί μας. Θα θέλαμε κι εμείς να ευχαριστήσουμε το Συμβούλιο Ιστορικής Μνήμης της Ε.Ο.Κ.Α, όχι μόνο για τη δωρεά των πινάκων, όσο διότι φέρανε στο Μουσείο δύο ενθυμήματα εκείνου του αγώνα, που θα δίνουν το έναυσμα στα ελληνόπουλα και στους επισκέπτες μας να ενημερώνονται και να εμβαθύνουν στην πτυχή εκείνη του αγώνα του Ελληνισμού. Κλείνοντας θα ήθελα να ευχηθώ σε όλες και όλους μια καινούργια χρονιά με υγεία, χαρούμενη και δημιουργική.

Χρόνια Πολλά!

Λίγα λόγια για την ιστορία των πειράκων...

Το λίμπερτυ «Σειρήν» Ν.Π. 51152.

Ανδρέας Κελέσιης (1936 Κερύνεια Κύπρου). Ελαιογραφία, 73x92 εκ.

Το «Σειρήν» κατασκευάστηκε στο Πέραμα το 1939 στα ναυπηγεία του Γεωργίου Εμμανουήλ Ψαρού από ξύλο πεύκου. Το ολικό μήκος είναι 17,88 μ. το πλάτος 4,70 μ. βάθος 2,25 μ. Χρησιμοποιήθηκε ως αλιευτικό, ιδιοκτήτες του ήταν τα αδέρφια Δημήτρης και Παναγιώτης Καραντζής από τον Πειραιά.

Ήταν το πρώτο πλοiάριο που κατέπλευσε στις 5 Μαρτίου 1954, στην τοποθεσία Βρέξη στην ακτή της Χλώρακας, στην Πάφο μεταφέροντας μυστικά οπλισμό από την Ελλάδα για τον απελευθερωτικό αγώνα εναντίον της Βρετανικής Αποικιοκρατίας. Με το ίδιο πλοίο έφθασε στην τοποθεσία «Αλύκη» στις 10 Νοεμβρίου 1954 ο αρχηγός του απελευθερωτικού αγώνα συνταγματάρχης Γεώργιος Γρίβας-Διγενής.

Σε επίσημη τελετή που έγινε στις 3 Απριλίου 2002 στη Σαλαμίνα παραχωρήθηκε το «Σειρήν» στο Συμβούλιο Ιστορικής Μνήμης Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959. Στις 14/1/2004 το ελληνικό πολεμικό πλοίο Α/Γ «Ικαρία» μετέφερε το ιστορικό σκάφος στην Κύπρο. Έχει τοποθετηθεί κάτω από στέγαστρο στη Λεμεσό, δίπλα από τον τάφο του Αρχηγού της Ε.Ο.Κ.Α Γεωργίου Γρίβα-Διγενή. Οι φθορές στο πλοίο ήταν πολλές και προτού γίνουν ανήκεστες, το Σ.Ι.Μ.Α.Ε το 2013 μερσίμνησε για να γίνουν εργασίες συντήρησης και αποκαταστάσεις από την εταιρεία «Ναυτιλιακές εργασίες Νίκος Μπίλης & υιός» υπό την επίβλεψη του Ανδρέα Κελέσιη.

Το πέραμα «Άγιος Γεώργιος» Ν.ΥΔΡΑ 156.

Ανδρέας Κελέσιης (1936 Κερύνεια Κύπρου). Ελαιογραφία, 73x92 εκ.

Το «Άγιος Γεώργιος» κατασκευάστηκε στη Σκόπελο το 1947 από ξύλο πεύκου. Το ολικό μήκος του είναι 15,5 μ. Ιδιοκτήτης του ήταν ο Ανάργυρος Μέλος. Είχε μηχανή ΣΚΑΝΙΑ 90hp και αρματωσιά με πανί ράντα με μπίγα και πίκι.

Στις 25 Ιανουαρίου 1955 μετέφερε οπλισμό στην Κύπρο από την Ελλάδα για τον απελευθερωτικό Αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α και συνελήφθη από τους Βρετανούς στην περιοχή Ροδαφίνια της ακτής της Χλώρακας.

Στη συνέχεια αγοράστηκε από τον Δήμαρχο Πάφου Ιακωβίδη. Το 1961 μετα-

φέρθηκε στην ακτή της Αλυκής, στο σημείο που αποβιβάστηκε ο Γεώργιος Γρίβας και εκεί κτίστηκε παρεκκλήσι αφιερωμένο στον Άγιο Γεώργιο. Το 1994 το Σ.Ι.Μ.Α.Ε διαμόρφωσε τον χώρο σε μουσείο και τοποθέτησε το σκάφος σε στέγαστρο.

Από το περιοδικό του Ν.Μ.Ε «Περίπλους ναυτικής ιστορίας»

Τεύχος 106 - Ιανουάριος, Φεβρουάριος, Μάρτιος 2019

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ
ΕΟΚΑ 1955 - 1959

ΟΔΟΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ 40
ΤΗΛ.: 22422223 / 22417713 - FAX: 22423899
2083 ΣΤΡΟΒΙΛΟΣ - ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΜΕΡΑ ΜΝΗΜΗΣ ΚΡΑΤΗΤΗΡΙΩΝ

Κυριακή 20 Μαΐου 2018, ώρα 11.00 - 12.30

Ο Σύνδεσμος Πολιτικών Κρατουμένων
ΕΟΚΑ και το Περιφερειακό Γυμνάσιο
Κοκκινωτριμυθιάς

Σας προσκαλούν
στα Κρατητήρια Κοκκινωτριμυθιάς, όπου θα
τελεσθεί δέηση στη μνήμη Κωνσταντίνου
Παλαιολόγου και των Αποδρασάντων και
Πεσόντων σε Μάχες και εν ειρήνη
Τελειωθέντων Αγωνιστών της ΕΟΚΑ
θα ακολουθήσει καλλιτεχνική εκδήλωση
στην Αίθουσα Ελλάδος

Βούλα Μόρμωρη
Διευθύντρια Περιφερειακό Γυμνασίου
Κοκκινωτριμυθιάς

Γιάννης Σπανός
Πρόεδρος Πολιτικών Κρατουμένων

Π.Α μέχρι 14.05.2018
Τηλ.22872717

Τα Κρατητήρια θα είναι ανοικτά από τις 10π.μ. για
ξεναγήσεις στο μουσείο και στις εκθέσεις

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ

Ντοκιμαντέρ

Η ΕΟΚΑ στα Στρατόπεδα Συγκέντρωσης

Χαιρετισμός της Διευθύντριας του Περιφερειακού
Γυμνασίου Κοκκινότριμιθιάς κ. Βούλας ΜόρμωρηΧαιρετισμός του Προέδρου του Συνδέσμου Πολιτικών
Κρατούμενων ΕΟΚΑ κ. Γιάννη ΣπανούΟμιλία του Έντιμου Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού
κ. Κώστα Χαμπιαούρη1^η Απριλίου '55- '59"Φωνές από την Αχχόνη", Γιάννη Σπανού
Λόγος, εικόνα, ήχος, κίνηση, δράμαΤραγούδια από τη Χορωδία και Ορχήστρα του
Περιφερειακού Γυμνασίου Κοκκινότριμιθιάς

Κατάθεση Στεφάνων

Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΥΜΝΟΣ

Συντελεστές Εκδήλωσης

Τελετάρχης

Σκευή Μαρκουλλή, Φιλόλογος

Παρουσίαση

Σκευή Μαρκουλλή, Φιλόλογος

Απόδοση ποιημάτων

Σεμέλη Παπαελευθερίου Γ3

Απόδοση θεατρικού δράματος

Κλεάνθους Νικολέττα Γ2, Κατρία Αρτεμιά Γ3, Διονυσίου Ροδοθέα Γ1,
 Παττεμερίδης Γιώργος Γ1, Ζώνη Ευφροσύνη Γ4, Χατζηπέτρου
 Μαρία Γ5, Παναγή Χρίστος Α1, Παράς Νικόλας Α1, Ροδοσθένους
 Ευροδίκη Α1, Καράπη Εφράτα Α3

Επιλογή συνδυετικών κειμένων, πεζών και ποιημάτων, διδασκαλία
 θεατρικού, επιμέλεια προγράμματος και οπτικοακουστικού υλικού

Σκευή Μαρκουλλή, Φιλόλογος

Διδασκαλία συνδυετικών κειμένων, πεζών και ποιημάτων

Αγάθη Μαχλουζαρίδου, Φιλόλογος

Μουσική επένδυση κειμένων, Ενορχήστρωση, Διδασκαλία Χορωδίας &
 Ορχήστρας

Γκουλνάρ Μαβλιάνοβα, Καθηγήτρια Μουσικής

Μικροφωνική υποστήριξη

Παναγιώτης Πακτινέ, Καθηγητής Σχ. & Τεχνολογίας

Λευτέρης Ζάκκας Γ1, Νικόλας Γεωργίου Γ4

Φροντιστής Σκηνής

Μιχάλης Ψηλοτένης, Καθηγητής Φυσικής Αγωγής

Μέρα Μνήμης Ηρώων Κρατητηρίων - "Φωνές από την Αγχόνη"

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ ΑΓΩΝΑ ΕΟΚΑ 1955-1959
 E-mail: simac@moe.gov.cy

«ΤΑ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΑ» ΣΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΠΡΟΚΟΠΗ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟ

*Τον Προέδρου του Σ.Ι.Μ.Α.Ε κ. Ανδρέα Μαΐμαρίδη
 30 Οκτωβρίου 2018*

Εξοχότατε Κύριε Πρόεδρε,

Με άφατη συγκίνηση βρισκόμαστε σήμερα στο Γραφείο σας, οι Ανδρέας Μαΐμαρίδης Πρόεδρος του Συμβουλίου Ιστορικής Μνήμης Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959, Θάσος Σοφοκλέους Πρόεδρος των Συνδέσμων Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959 και Ρογήρος

Σηπιλλής Πρόεδρος του Ιδρύματος Απελευθερωτικού Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959, φέροντες από την Κύπρο το απερίγραπτο δράμα των 14 παλληκαριών της, Ηρωομαρτύρων του Απελευθερωτικού Αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α, που πέθαναν κάτω από τα φρικτά βασανιστήρια Βρετανών ανακριτών κατά τη

*Επίσκεψη των Προέδρων του Σ.Ι.Μ.Α.Ε, Συνδέσμων Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α και
 ΙΔ.Α.Α.Ε στο γραφείο του Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας
 κ. Προκόπη Παυλόπουλου, την Τρίτη 30 Οκτωβρίου 2018*

διάρκεια του τετραετούς επικού Αγώνα του κυπριακού ελληνισμού για ένωση με τον ελληνικό κορμό.

Σεβαστέ Κύριε Πρόεδρε,

Αναδιφώντας το βιβλίο «Βασανιστήρια και οι 14 Ηρωομάρτυρες της Ε.Ο.Κ.Α που πέθαναν στα ανακριτήρια των Βρετανών 1955-1959», το οποίο με οδηγίες του Συμβουλίου Ιστορικής Μνήμης Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959, συνέγραψε ο συναγωνιστής, εκπαιδευτικός, ιστορικός Μίμης Βασιλείου και εντός ολίγου θα βρίσκεται στα χέρια σας, θα αντιληφθείτε αμέσως πόσο απαίσια συμπεριφέρθηκαν σε ένα λαό, ο οποίος από τη γέννησή του υπήρξε κλώνος από τον ευρύτερο ελληνισμό, το λίκνο της Ευρώπης.

Μέσα από το βιβλίο παρελαύνουν ανάγλυφα οι γοερές κραυγές των βασανιζομένων, τους οποίους σαδιστικά

κακοποιούσαν, με τρόπους που μηχανεύονταν κτηνώδεις ανακριτές, μετακληθέντες από την Κέννα, όπου είχαν διακριθεί σε σκληρότητα και απάνθρωπη μεταχείριση εναντίον των μαύρων μαχητών της ελευθερίας.

Και ως να μην έφταναν αυτά, η αποικιακή Κυβέρνηση, φέροντας την κορωνίδα της διαστροφής, βίασε και τη δικαιοσύνη, εισάγοντας τον θεσμό, εκτός από τον ειδικό κλάδο αστυνομικών και ανακριτών, και τον θεσμό των ειδικών δικαστών, παραβιάζοντας κάθε έννοια νομικής ηθικής και φυσικής δικαιοσύνης, φέροντας ειδικούς δικαστές από το Ηνωμένο Βασίλειο, οι οποίοι δίκαζαν και καταδίκαζαν σύμφωνα με τους ειδικούς κανονισμούς εκτάκτου ανάγκης που είχε θεσπίσει η αποικιοκρατία, εντάσσοντας σε αυτούς ακόμα και τους Τουρκοκύπριους.

Με αυτούς τους άνομους νόμους πάλεψε ο κυπριακός ελληνισμός 4 ολόκληρα χρόνια, υφιστάμενος συλλογικές τιμωρίες, κατ' οίκον περιορισμούς, ανατινάξεις των σπιτιών του, φυλακίσεις χωρίς δίκη, καταδίκες από στρατευμένα δικαστήρια, θυσίες αίματος και περιουσιών.

Είδε τα παιδιά του να γίνονται ολοκαυτώματα, να πέφτουν νεκρά σε μάχες, φωνάζοντας «Μάνα πεθαίνω. Ζήτω η Ελλάς», να ανεβαίνουν τραγουδώντας τον Εθνικό Ύμνο στο ικρίωμα της αγχόνης, να πεθαίνουν κάτω από φρικτά βασανιστήρια ειδεχθών ανακριτών χωρίς να αποκαλύπτουν τους συντρόφους τους και τα μυστικά της Οργάνωσης, χάριν του υπέρτατου αγαθού της Ελευθερίας και της ένωσης με τη μάνα Ελλάδα.

Σήμερα Κύριε Πρόεδρε, με την απο-

δοχή σας να παραλάβετε τον προσφερόμενο τόμο των Βασανιστηρίων, ως εκπρόσωπος της ελληνικής πολιτείας, παραλαμβάνετε επίσημα το αίμα και τις θυσίες του κυπριακού ελληνισμού, που εθελούσια πρόσφερε τον εαυτό του, το όνειρο του, στο θυσιαστήριο της μάνας Ελλάδας.

Αυτό το όνειρο του κυπριακού ελληνισμού, κύριε Πρόεδρε, εμείς οι Αγωνιστές του Απελευθερωτικού Αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α για ένωση με τη μάνα Ελλάδα, δεν θα αφήσουμε να ξεθωριάσει. Στα παιδιά μας το αφήνουμε, στα εγγόνια μας, στα παιδιά των εγγονιών μας, μέχρι την εκπλήρωσή του.

Με αυτή την υπόσχεση, σας παραδίδουμε το βιβλίο, ως εικόνα νοερή, ανάβοντας ένα καντήλι, αιώνια φλόγα και ελπίδα της Κύπρου για εθνική ολοκλήρωση.

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ ΑΓΩΝΑ Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959
ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959
ΙΔΡΥΜΑ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959**

**ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΕΚΑΤΕΣΣΕΡΕΙΣ ΑΠΟΘΑΝΟΝΤΕΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ Ε.Ο.Κ.Α
ΕΞ ΑΙΤΙΑΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΘΡΩΠΩΝ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΩΝ
ΠΟΥ ΥΠΕΣΤΗΣΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΓΓΛΟΥΣ ΑΠΟΙΚΙΟΚΡΑΤΕΣ**

**ΔΕΥΤΕΡΑ, 19 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2018 ΚΑΙ ΩΡΑ 6:30 μ.μ.
ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ
ΠΡΟΕΔΡΙΚΟΥ ΜΕΓΑΡΟΥ**

**ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΔΟΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΟΥ
ΕΥΘΥΜΙΟΥ-ΜΙΜΗ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ «ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΑ
ΚΑΙ ΟΙ 14 ΘΑΝΑΤΩΘΕΝΤΕΣ ΣΤΑ ΑΝΑΚΡΙΤΗΡΙΑ
ΤΩΝ ΒΡΕΤΑΝΩΝ» ΣΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ
ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ κ. ΝΙΚΟ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ
ΤΩΝ 14 ΑΥΤΩΝ ΗΡΩΟΜΑΡΤΥΡΩΝ**

*Προεδρικό Μέγαρο 19 Νοεμβρίου 2018
Του Προέδρου του Σ.Ι.Μ.Α.Ε Ανδρέα Μαΐμαρίδη*

Τους 14 ηρωομάρτυρες της Ε.Ο.Κ.Α., που πέθαναν στα ανακριτήρια των Βρετανών στη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959 λόγω φρικτών, απαίσιων και απάνθρωπων βασανιστηρίων, τις σύγχρονες αυτές ηρωικές και ακτινοβόλες προσωπικότητες της Κυπριακής Ελευθερίας, τίμησαν πρόσφατα με ιδιαίτερη λαμπρότητα, οι ζώντες Αγωνιστές της Ε.Ο.Κ.Α (Σ.Ι.Μ.Α.Ε - ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ Ε.Ο.Κ.Α - ΙΔ.Α.Α.Ε) ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΥ Σ.Ι.Μ.Α.Ε, που ήταν και ο εκδότης του ως άνω βιβλίου.

Στη ξεχωριστή, λιτή, απέριττη και τιμητικού χαρακτήρα αυτή εκδήλωση, που πραγματοποιήθηκε στην κατάμεστη αίθουσα τελετών του Προεδρικού Μεγάρου στις 19 Νοεμβρίου 2018, παρέστη ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δη-

μοκρατίας, εξοχότατος κύριος ΝΙΚΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ, ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού κ. Κώστας Χαμπιαούρης, ο Κυβερνητικός εκπρόσωπος κ. Πρόδρομος Προδρόμου, ο Πρόεδρος της Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας κ. Παναγιώτης Αντωνίου, Βουλευτές, Εκπαιδευτικοί, οι Πρόεδροι και τα Μέλη του Σ.Ι.Μ.Α.Ε., ΙΔ.Α.Α.Ε και Συνδέσμων Αγωνιστών, Εκπρόσωποι της Ε.Φ και της Αστυνομίας, πλήθος αγωνιστών της Ε.Ο.Κ.Α, ως και οι πλησιέστεροι συγγενείς των 14 τιμωμένων ηρωομαρτύρων μας.

Κύριος σκοπός και στόχος της εκδήλωσης, ήταν η επίδοση στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τους πλησιέστερους συγγενείς των 14, του μόλις κυκλοφορήσαντος βιβλίου του εκπαιδευτικού, συγγραφέα και δημοσιογράφου Ευθύμιου-Μίμη Βασιλείου με τίτλο «Βασα-

νιστήρια και οι 14 ηρωομάρτυρες της Ε.Ο.Κ.Α που πέθαναν στα ανακριτήρια των Βρετανών 1955-1959», καθώς και η πρώτη παρουσίαση του εν λόγω βιβλίου, από την Ομότιμη Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Κύπρου κ. **Μαίρη Ιωαννίδου-Κουτσελίνη**.

Την όλη εκδήλωση συντόνισε, με μεγάλη επιτυχία, η Επιθεωρήτρια Φιλολογικών Μαθημάτων του Υπουργείου Παιδείας & Πολιτισμού κ. Πόλα Χατζηνεοφύτου.

Πληροφορικά αναφέρουμε ότι το εν λόγω βιβλίο, θα παρουσιασθεί και στην Αθήνα, στο «Σπίτι της Κύπρου»

στις 10 Απριλίου και ταυτόχρονα έχει ήδη υποβληθεί στην Ακαδημία Αθηνών για βράβευση.

Παραθέτουμε, στη συνέχεια, τον σχετικό χαιρετισμό του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Νίκου Αναστασιάδη, του Προέδρου του Σ.Ι.Μ.Α.Ε κ. Ανδρέα Μαΐμαρίδη, του εκπροσώπου των 14 ηρωομαρτύρων κ. Γεώργιου Παναγιώτου, ως και την εύστοχη και ευσύνοπτη απόδοση των μηνυμάτων του βιβλίου, από τη δαήμονα καθηγήτρια κ. Μαίρη Ιωαννίδου-Κουτσελίνη, η οποία το παρουσίασε με ιδιαίτερη προσοχή, σαφήνεια, ακρίβεια και γλαφυρότητα:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ ΑΓΩΝΑ ΕΟΚΑ 1955-1959
E-mail: simae@muec.gov.cy

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Χαιρετισμός από τον Πρόεδρο
του Συμβουλίου Ιστορικής Μνήμης Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955 -1959
κ. Ανδρέα Μαϊμαρίδη.

Ομιλία από τον Εξοχότατο Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας
κ. Νίκο Αναστασιάδη.

Προβολή ταινίας για τα βασανιστήρια των αγωνιστών της Ε.Ο.Κ.Α
από τους Βρετανούς, με τίτλο:
«Υπέστημεν δοκιμασίας, αλλά πήραν μαθήματα ελληνικής ψυχής»

Παρουσίαση του βιβλίου του **Ευθύμιου (Μίμη) Βασιλείου**,
*«Βασανιστήρια και οι 14 ηρωομάρτυρες της Ε.Ο.Κ.Α. που πέθαναν
στα Ανακριτήρια των Βρετανών 1955 -1959»*
μια έκδοση του Συμβουλίου Ιστορικής Μνήμης Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955 -1959
(Σ.Ι.Μ.Α.Ε.)

από την Ομότιμη Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Κύπρου
κα Μαίρη Ιωαννίδου - Κουτσελίνη.

Επίδοση του πιο πάνω βιβλίου
στους συγγενείς των δεκατεσσάρων ηρωομαρτύρων.
Την επίδοση θα τελέσει ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας
κ. Νίκος Αναστασιάδης.

Αντιφώνηση εκ μέρους των συγγενών των τιμωμένων ηρώων
από τον **κ. Γεώργιο Παναγιώτου**
αντιφύ του ηρωομάρτυρα Νίκου Γεωργίου.

Μουσικό Πρόγραμμα:
Με τη χορωδία των Συνδέσμων Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α 1955 -1959
υπό τη διεύθυνση του **κ. Μιχάλη Χατζηλοΐζου.**

Εθνικός Ύμνος
Θα ακολουθήσει δεξίωση

ΟΙ 14 ΘΑΝΑΤΩΘΕΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΩΝ

Βασίλης Αλεξάνδρου
 Νίκος Γεωργίου
 Νικόλαος Γιαγκου
 Λουκάς Λουκά
 Γεώργιος Νικολάου
 Πρόδρομος Ξενοφώντος
 Ανδρέας Παναγιώτου
 Πλάτων Στυλιανού
 Στέλιος Τριπαίος
 Χαράλαμπος Φιλιππίδης
 Σπύρος Χατζηγιακουμής
 Θεοδόσης Χατζηθεοδοσίου
 Γεώργιος Χριστοφόρου
 Παναγιώτης Χρυσοστόμου

Λιμνάτι
 Παλαιχώρι
 Πάνω Ζώδεια
 Αγία Νάπα
 Κάτω Πύργος Τηλλυρίας
 Αγκριδάκι
 Πολύστυπος
 Βουνί
 Πύργος Τηλλυρίας
 Αρόδες
 Κυθρέα
 Στύλλοι
 Εμπα
 Στύλλοι

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΜΕΓΑΡΟ

Ο Πρόεδρος

Χαιρετισμός του Προέδρου Αναστασιάδη στην εκδήλωση τιμής των δεκατεσσάρων θανόντων ηρώων της Ε.Ο.Κ.Α από τα βασανιστήρια των Άγγλων

19 Νοεμβρίου 2018

Θα ήθελα προ κάθε άλλου να σας καλέσω σε μονόλεπτη σιγή εις μνήμη του αποθανόντος χθες, σεμνού, δραστήριου και καταξιωμένου αγωνιστή της Ε.Ο.Κ.Α Χριστάκη Ππερεντού.

Είναι με ιδιαίτερη ικανοποίηση αλλά και περισσή τιμή που αποδέχτηκα την πρόταση του Συμβουλίου Ιστορικής Μνήμης Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-’59, των Συνδέσμων Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α και του Ιδρύματος Απελευθερωτικού Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-’59, να τιμηθούν οι 14 ήρωες του Απελευθερωτικού Αγώνα που θυσιάσαν της ζωής τους, υπομένοντας τα φρικτότερα των βασανιστηρίων.

Και το θεωρώ τιμή, γιατί η όλη εκδήλωση πραγματοποιείται στο Προεδρικό Μέγαρο, σύμβολο της κρατικής οντότητας, που κατακτήθηκε μέσα από τις θυσίες και τους αγώνες της φωτισμένης γενιάς του 1955-59.

Είναι αναντίλεκτο γεγονός, ότι ο Αγώνας της Ε.Ο.Κ.Α, οι ιδέες και οι στόχοι που αυτός πρόέβευε, υιοθετήθηκαν καθολικά από τον λαό της Κύπρου, ανα-

δεικνύοντάς τον σε πραγματικό φωτεινό ορόσημο και στην κορυφαία ιστορική πράξη του Κυπριακού Ελληνισμού, όσον αφορά τους μακροχρόνιους αγώνες για αυτοδιάθεση και τελικά την κατάκτηση της ανεξαρτησίας και της πλήρους ελευθερίας. Μιλώ για πλήρη ελευθερία.

Απαρασάλευτα προσηλωμένοι στα ιδανικά της αξιοπρέπειας και της ελευθερίας, η νεολαία, και όχι μόνο, βρέθηκε στην πρωτοπορία της επαναστατικής αυτής τετραετίας, συμμετέχοντας ενεργά τόσο στην προετοιμασία όσο και στη διεξαγωγή του Αγώνα.

Η αυτοπροαίρετη και συνειδητή συμμετοχή τους με το όποιο τίμημα αυτή συνεπαγόταν, η καθοριστικής σημασίας δράση τους για την επίτευξη των στόχων της Οργάνωσης και οι απαράμιλλες πράξεις ηρωισμού, αποκαλύπτουν την αφοσίωσή τους στο δίκαιο του αγώνα, αλλά και στην εκπλήρωση του υψηλού χρέους που ανέλαβαν.

Αυτά ακριβώς τα χαρακτηριστικά και οι αρετές εκδηλώθηκαν με τον πλέον

ενδιάκριτο τρόπο μέσα από το μεγαλείο της θυσίας των δεκατεσσάρων ηρώων που μαρτύρησαν στα ανακριτήρια των Βρετανών το 1955-’59.

Οι δεκατέσσερις ήρωες, υπερβαίνοντας την ανθρωπινή τους φύση, παρέμειναν αλύγιστοι και ασυμβίβαστοι, μη ορρωδώντας μπροστά στη φρικαλεότητα των βασανιστηρίων που μετέρχονταν ως ανακριτικές μεθόδους οι Άγγλοι αποικιοκράτες.

Και είναι ακριβώς ο τρόπος της θυσίας τους, που προκάλεσε και προκαλεί τον θαυμασμό όχι μόνο του Κυπριακού Ελληνισμού ή ευρύτερα του Έθνους ολόκληρου, αλλά και των όσων διέπραξαν τις φρικαλεότητες.

Γιατί, και τούτο χωρίς να υποτιμάται κατ’ ουδέν είτε η ανδρεία είτε ο ηρωισμός των όσων έπεσαν μαχόμενοι, εχρειάζετο σθένος, εχρειάζετο βαθύτατη πίστη, αλλά και θαυμαστή καρτερικότητα για να υπομένεις μέσα από τα φρικτά βασανιστήρια τη βεβαιότητα του θανάτου, αρνούμενος να ομολογήσεις τα όσα μυστικά η Οργάνωση σου έχει εμπιστευθεί.

Η απόφαση του Συμβουλίου Ιστορικής Μνήμης Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α να κηρύξει το έτος 2017 ως έτος ανάμνησης της θυσίας των δεκατεσσάρων ηρωομαρτύρων, αναγνωρίζει και τιμά τη σπουδαία συμβολή τους στην επίτευξη του στόχου της ελευθερίας και της απαλλαγής από την αγγλική κατοχή.

Άξια συγχαρητηρίων είναι και η ανά-

ληψη της πρωτοβουλίας από το Συμβούλιο Ιστορικής Μνήμης Ε.Ο.Κ.Α της έκδοσης βιβλίου αφιερωμένου στη θυσία τους και η ανάθεση της έρευνας και συγγραφής του στον αγωνιστή της Ε.Ο.Κ.Α φίλτατο εκπαιδευτικό Μίμη Βασιλείου.

Το βιβλίο, αποτέλεσμα επιμελούς έρευνας και συλλογής τεκμηριωμένου υλικού, καταθέτοντας στις σελίδες του πλήθος ιστορικών ντοκουμέντων και πλούσιο φωτογραφικό υλικό, αναδεικνύει εναργώς ως ιστορική αλήθεια μια ιδιαίτερα σκληρή πτυχή του Απελευθερωτικού Αγώνα, η οποία είναι αφενός ενδεικτική της σκληρότητας των Άγγλων και αφετέρου της ψυχικής δύναμης των 14 ηρώων.

Ως εκ τούτου και όπως ακριβώς ο στόχος που τέθηκε με τη συγγραφή του βιβλίου, η έκδοση συνεισφέρει τα μέγιστα στο στόχο της καταγραφής του ιστορικού μας παρελθόντος και της επίγνωσης, της διάσωσης και διαφύλαξης της ιστορικής μνήμης του Εθνικοαπελευθερωτικού Αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α.

Η γενικότερη δραστηριότητα όλων των φορέων των Αγωνιστών, από παράδειγμα της οποίας είναι η παρούσα εκδήλωση, καθοδηγεί την πνευματική πορεία του λαού μας, ιδιαίτερα στις κρίσιμες στιγμές που διέρχεται η πατρίδα μας.

Θα ήθελα επομένως να συγχαρώ για άλλη μία φορά θερμά τόσο το Συμβούλιο Ιστορικής Μνήμης Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α

1955-59, τους Συνδέσμους Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α και το Ίδρυμα Απελευθερωτικού Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-'59 όσο και τον συγγραφέα, για αυτή την ανεκτίμητης ιστορικής αξίας έκδοση που παραδίδουν, καθώς επίσης και για τη σημερινή εκδήλωση.

Αγαπητοί συγγενείς των δεκατεσσάρων ηρώων που τιμούμε απόψε, η δράση και η στάση που τήρησαν οι δικοί σας άνθρωποι περιποιεί για εσάς, αλλά και τον καθένα από εμάς τιμή, δίνοντάς μας το δικαίωμα να αισθανόμαστε περήφανοι για το ήθος και το φρόνημα που επέδειξαν.

Εκείνο για το οποίο θα ήθελα να σας διαβεβαιώσω είναι πως δικαιώνοντας το νόημα της θυσίας τους θα συνεχίσουμε με αποφασιστικότητα να εργαζόμαστε προκειμένου να επιτύχουμε για την πατρίδα μας μία δίκαιη, βιώσιμη και λειτουργική λύση.

Πρόσφατα, ενημέρωσα τον λαό για την πρόοδο που καταγράφηκε στην τελευταία διαπραγματευτική διαδικασία, αλλά και τις δυσκολίες και τις εμμονές της Τουρκίας που οδήγησαν σε ναυάγιο μια ύστατη προσπάθεια που κατεβλήθη τον περασμένο Ιούνιο - Ιούλιο στο Κραν Μοντανά.

Ανέδειξα παράλληλα τα σημεία που καταγράφηκαν στην κορύφωση της διαπραγματευτικής διαδικασίας στο Κραν Μοντανά, όπως για παράδειγμα το γεγονός ότι ο ίδιος ο Γενικός Γραμ-

ματέας μέσα από το περίγραμμα των έξι σημείων, μεταξύ άλλων, για πρώτη φορά αναγνώριζε την ανάγκη:

- Τερματισμού των αναχρονιστικών εγγυήσεων και των επεμβατικών δικαιωμάτων.

- Ταχύτατη αποχώρηση των κατοχικών στρατευμάτων και την εν τέλει πλήρη αποχώρηση εντός τακτού χρονικού διαστήματος.

- Αναγνώρισε πως ήταν αναγκαίες τέτοιες εδαφικές αναπροσαρμογές που να ικανοποιούν τις εύλογες προσδοκίες της ελληνοκυπριακής πλευράς.

- Καθόρισε πώς μπορούσε να γίνει η αποτελεσματική συμμετοχή στα όργανα όχι κατά τρόπο που να δυσλειτουργεί το κράτος και να καταρρεύσει μια συμφωνία, αλλά κατά τρόπο που θα προστάτευε και την τουρκοκυπριακή κοινότητα.

Την ίδια στιγμή, είχα βεβαιώσει και μετά το ναυάγιο, πως ήμουν και παρέμενα έτοιμος για συνέχιση του διαλόγου, προκειμένου να εξευρεθεί μια αξιοπρεπής, μια λειτουργική, μια βιώσιμη λύση ώστε όταν η ελληνοκυπριακή κοινότητα να κληθεί να εγκρίνει ή να απορρίψει ένα σχέδιο, να μην έχει τις ανησυχίες ή τις έγνοιες της αβεβαιότητας της επομένης.

Όπως εμείς δείξαμε ευαισθησία για τις ανησυχίες των Τουρκοκυπρίων, αναμέναμε και αναμένουμε ότι ανάλογη ευαισθησία θα επιδείξει και η άλλη

κοινότητα και ιδιαίτερα η Τουρκία, που την καθοδηγεί ή την ελέγχει.

Μέσα στις προσπάθειες που καταβάλλουμε, πρότεινα στο Εθνικό Συμβούλιο σαν τροφή προς σκέψη, πως προκειμένου να αισθανόμαστε και να αισθάνονται ασφαλείς από παρεμβάσεις της σκοπιμότητας, καλό θα ήταν χωρίς να παραβλάπτεται η κρατική οντότητα, η διεθνής προσωπικότητα, η μια κυριαρχία, η μια υπηκοότητα, η φύλαξη συνόρων, η εκπροσώπηση στην Ε.Ε και σε κάθε άλλο διεθνή οργανισμό, να αποκεντρωθούν ή να αφαιρεθούν ή να μεταφερθούν από το κεντρικό κράτος τέτοιες εξουσίες, που άπτονται της καθ' ημέραν ζωής των πολιτών.

Δεν θέλω να σχολιάσω ούτε και θέλω να μπω σε οποιαδήποτε αντιπαράθεση με τις πολιτικές δυνάμεις. Αυτό που λέω είναι πως θα πρέπει να γίνει συνείδηση από όλους όσοι εμφανιζόμαστε ότι βρισκόμαστε στην πολιτική ηγεσία, ότι αν η λύση που θέλουμε και επιδιώκουμε διακαώς, που θέλει η ελληνοκυπριακή κοινότητα από την επομένη της προδοσίας και της εισβολής, δεν είναι λειτουργική, δεν θα δίνει το στίγμα και τη διάθεση της βιωσιμότητας, αμφιβάλλω εάν θα εγκρίνεται από τον Κυπριακό Ελληνισμό. Πριν και πάνω από όλα, ενόσω βρίσκομαι κατ' εντολή του λαού στη θέση που βρίσκομαι, δεν θα αποδεχτώ και δεν θα παρουσιάσω κάτι ανάλογο.

Άλλο ένα στοιχείο που θέλω να επισημάνω είναι οι πολλές παροτρύνσεις και

παρακλήσεις από πολλούς και διάφορους πως θα πρέπει να πράξω τα πάντα προκειμένου να αρχίσει ο διάλογος, ωσάν ο διάλογος να εξαρτάται από εμάς. Πόσες υποδείξεις άραγε να ακούσω; Αλλά και πόσο κωφεύουν κάποιοι όταν δεν παίρνουν τα μηνύματα που από την επομένη του ναυαγίου θέλησε να στείλει ο κ. Τσαβούσογλου, ότι όσοι ονειρεύονται την κατάργηση εγγυήσεων και την αποχώρηση του συνόλου του τουρκικού στρατού ως ξυπνήσουν. Αυτό το είπε την επομένη, αλλά το είπε και πρόσφατα.

Κάποιοι δεν θέλουν να ακούνε, κάποιοι δεν παρακολουθούν τα γεγονότα. Κάποιοι νομίζουν ότι είναι απλά με το να λέμε και να επιδιώκουμε ωσάν και θα παρακαθίσουμε μόνοι σε ένα διάλογο για να βρούμε λύση. Ποιος δεν θέλει λύση; Ποιος αρνείται ότι η παρούσα κατάσταση πραγμάτων είναι απαράδεκτη και κάθε μέρα που περνά δημιουργεί και χειρότερα τετελεσμένα; Αλλά σε χειρότερα αποτελέσματα θα μας οδηγήσει αν επιτύχουμε μια συμφωνία που δεν θα γίνει αποδεκτή από τους Ελληνοκύπριους και η ευθύνη συνεπώς βαρραίνει όλους εμάς.

Αυτό που θέλω απευθυνόμενος στους αγωνιστές της ελευθερίας να πω είναι ένα: δεν πρόκειται να προχωρήσουμε σε μια συμφωνία που δεν θα ανταποκρίνεται και στις προσδοκίες των Ελληνοκυπρίων, αλλά ιδιαίτερα στις θυσίες όσων κέρδισαν την ανεξαρτησία και την ελευθερία αυτής της πατρίδας.

**Παρουσίαση του βιβλίου του Ευθυμίου-Μίμη Βασιλείου
«Βασανιστήρια και οι 14 ηρωομάρτυρες της
Ε.Ο.Κ.Α που πέθαναν στα ανακριτήρια των
Βρετανών 1955-1959»**

*Προεδρικό Μέγαρο 19 Νοεμβρίου 2018
Της Μαίρης Ιωαννίδου-Κουτσελίνη
καθηγήτριας στο Πανεπιστήμιο Κύπρου*

Αν προσπαθήσουμε με λόγια να παρουσιάσουμε τα Βασανιστήρια των αγωνιστών της ΕΟΚΑ και τη βαρβαρότητα του βασανιστή θα αποτύχουμε, διότι η σαδιστική εφευρετικότητα υπερβαίνει τον εγκλεισμό σε λέξεις.

Αν επιχειρήσουμε, με λέξεις πάλι, να περιγράψουμε τις θυσίες των αγωνιστών και των 14 ηρωομαρτύρων θα αποτύχουμε, γιατί οι λέξεις είναι φτωχές για να αποτυπώσουν το μεγαλείο και την αφοσίωσή τους στον αγώνα και την Ένωση.

Ό, τι καλύτερο μπορούσε να γίνει το έδωσε ο συγγραφέας Ευθύμιος-Μίμης Βασιλείου στο βιβλίο-μαρτυρία, των 464 σελίδων, έκδοσης του Συμβουλίου Ιστορικής Μνήμης Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α, με τίτλο «Βασανιστήρια και οι 14 ηρωομάρτυρες της Ε.Ο.Κ.Α που πέθαναν στα ανακριτήρια των Βρετανών 1955-1959». Ένα βιβλίο - πολύτιμη μαρτυρία, με αυτούσια ντοκουμέντα, πλούσια βιβλιογραφία από την οποία αντλήθηκαν πληροφορίες και με καίριο σχολιασμό από τον συγγραφέα.

Μελετώντας το, ζει ο αναγνώστης τόσο τον σεβασμό του συγγραφέα προς τους αγωνιστές και τον αγώνα, όσο και τον αγώνα τον δικό του να περιγράψει το απερίγραπτο. Οι ίδιες οι μαρτυρίες των

αγωνιστών αφηγούνται τα βιώματα του σώματος και της ψυχής στα χέρια των βασανιστών, βιώματα που δεν τους λύγισαν, γιατί τρέφονταν από το πνεύμα αυτών που μετουσίωσαν σε θρύλο τον μεγάλο απελευθερωτικό μας αγώνα. Και αυτή τους η μαρτυρική παρουσία καταδεικνύει ακόμη μια φορά το πώς ένας αγροτικός, κατά πλειοψηφία λαός, φιλήσυχος και υποτακτικός, μεγαλούργησε, όταν η ψυχή και το πνεύμα τράφηκαν με ιδανικά και όραμα.

Ένα πνεύμα, που χαλύβδωνε τους αγωνιστές εκείνους, που ενώ γνώριζαν το κρησφύγετο του Διγενή, χωρίς να ομολογήσουν, υπέμεναν το σκοτεινό δωμάτιο, το σπάσιμο της φάλαγγας των χεριών με το μολύβι, τα χτυπήματα με το δοχείο στο κεφάλι, τον ξυλοδαρμό μέχρι λιποθυμίας και θανάτου, τον πνιγμό με ούρα, πριονίδια και αποτσίγαρα, το τρύπημα με βελόνες και τις ενέσεις ομολογίας...

Ένα πνεύμα, που δεν πρόδωσε την ψυχή του αγώνα και των αγωνιστών, που ενώ γνώριζαν πού βρίσκονταν κρησφύγετα συναγωνιστών τους υπέμεναν τη βάνανυση σωματική εξουθένωση, με το μαρτύριο της σταγόνας, τον τεχνητό πνιγμό, το ηλεκτροσόκ, την τροχαλία, το σταύρωμα, το ξενύχιασμα, το ξεριζώμα του μουστακιού, την καταστροφή των γεννητικών οργάνων ...

Γράφει ο συγγραφέας: Ο όρος «ανάκριση» ταυτίστηκε με το μαρτύριο και την αυτόματη υποβολή του ανακρινόμενου σε οδυνηρά βασανιστήρια. Τα ανακριτήρια-κρατητήρια είχαν καταστεί άντρα τρόμου και οδύνης και από τους θαλάμους τους πέρασαν εκατοντάδες αγωνιστές, οι οποίοι υποβλήθηκαν στα πιο φρικτά βασανιστήρια για να «ομολογήσουν» [...].

Με παράθεση στο βιβλίο των δεκάδων νεόκοπων Νόμων και τον ανάλογο καυστικό σχολιασμό του συγγραφέα, τεκμηριώνεται στο βιβλίο η αυταρχική νοοτροπία των αποικιοκρατών, οι οποίοι φρόντιζαν να ενδύουν την ανομία τους με το περίβλημα Νόμων, οι οποίοι τους έδιναν, δήθεν, το δικαίωμα να συλλαμβάνουν όποιον, όπου και όποτε ήθελαν, γεμίζοντας τα κρατητήρια με εκατοντάδες συλληφθέντες, κάθε εβδομάδα. Η άνευ δίκης προσωπική κράτηση, οι κατ' οίκον περιορισμοί, οι νόμοι για έκτακτη ανάγκη, για καταδίκες για μεταφορά όπλων, η άνευ ορίων και περιορισμών φυλάκιση, ανέδειξαν τη βαρβαρότητα της «πολιτισμένης» βρετανικής αυτοκρατορίας.

Παραθέτει ο συγγραφέας από το Χρονικό Αγώνος Ε.Ο.Κ.Α 1955-59:

«Η μέθοδος του ξυλοδαρμού εχρησι-

μοποιήθη κυρίως κατά τη διάρκεια των πρώτων μηνών του 1956. Κατά την ίδιαν περίοδον εχρησιμοποιήθη και η μέθοδος της κακοποιήσεως δι' αλύσου και το τράβηγμα των γεννητικών οργάνων ή το κτύπημα τούτων διά φιάλης [...]».

Τους τελευταίους μήνες του 1956 ήρchiσεν η εφαρμογή του φρικτού βασανιστηρίου του τεχνητού πνιγμού. Ο συλλαμβανόμενος εποποθετείτο επί κλίνης επί της οποίας εδένοντο αι χείρες και οι πόδες αυτού. Επί του προσώπου του ετοποθετείτο βρεγμένον τεμάχιον υφάσματος. Είς των ανακριτών εκάθητο επί του στομάχου του βασανιζομένου ή τον εκτύπα εις τα γεννητικά όργανα, με αποτέλεσμα ούτος να φωνάζη, ότε ο άλλος ανακριτής έχυνεν επί του υφάσματος νερό ή οινόπνευματώδη ποτά ή ούρα ή ακόμη και πετρέλαιον. Οι πόροι του υφάσματος έκλεινον τότε και εις την προσπάθειαν του αγωνιστού να αναπνεύση, ηναγκάζετο να καταπίνη νερό, οινόπνευματώδη ή πετρέλαιον [...]

Οι μαρτυρίες των αγωνιστών συγκλονιστικές για τα βασανιστήρια και με επωδό το «Ηρνήθην να απαντήσω», «Παρακαλούσα αν ήτο δυνατόν να απέθνησκα», «δεν ομολόγησα», «απάντησα 'δεν γνωρίζω».

Δεν είναι εύκολο, να υπομένεις βασανιστήρια... Δεν είναι εύκολο να αντιστέκεσαι στον φόβο ... ούτε να επιλέγεις τον θάνατο αντί της ζωής, όταν έχεις επιλογή. Γι' αυτό στεκόμαστε άνανδοι μπροστά στο μεγαλείο των αγωνιστών και ηρωομαρτύρων: Στις σελίδες του βιβλίου ανιχνεύει ο αναγνώστης την πρώτη ύλη του «ηρω-

ισμού». Το πώς η πίστη της ψυχής υπερβαίνει τον πόνο του σώματος. Προβάλλει, ακόμη, ανάγλυφη μπροστά στον αναγνώστη η ειδοποιός διαφορά του ηρωομάρτυρα και του αργυρώνητου χαφίε που επιστράτευαν οι αποικιοκράτες.

Οι εφημερίδες της εποχής, όπως παρουσιάζονται στο βιβλίο, καταγγέλλουν την απάνθρωπη συμπεριφορά και την καταπάτηση κάθε ανθρώπινου δικαιώματος. Τα επιλεγμένα από τον συγγραφέα αποσπάσματα μεταφέρουν την αγανάκτηση του λαού και την απαίτηση να παύσουν τα βασανιστήρια και η εξευτελιστική συμπεριφορά. Διπλός ο ρόλος του τύπου, να καταγγέλλουν και ταυτόχρονα να συσπειρώνουν στον αγώνα, προβάλλοντας τις θυσίες και τα κατορθώματα των αγωνιστών και ηρωομαρτύρων, για να μείνει ο απλός λαός προσηλωμένος. Αυτές οι θυσίες ενέπνεαν και τις οικογένειες των κρατουμένων, που καρτερικά υπέμεναν τον γυρισμό των δικών τους από τα κρατητήρια...κι ας τους έδιναν στο τέλος έναν ήρωα για ταφή, με τις πληγές των βασανιστηρίων σε όλο του το κορμί.

Για να κάμψουν αυτό το φρόνημα των αγωνιστών και την αντίσταση των κρατουμένων, οι βασανιστές εκθέτουν τους νεκρούς από βασανιστήρια για να παραδειγματιστούν οι κρατούμενοι, τους υποβάλλουν στο μαρτύριο της ακρόασης των κραυγών αυτών που βασανίζονταν στα διπλανά κελλιά, ή έπαιζαν θέατρο οι ίδιοι κραυγάζοντας, για να τρομάξουν αυτούς που γνώριζαν ότι θα ερχόταν και η δική τους σειρά. Τους αφήνουν να δουν φως μόνο όταν ανοίγει η πόρτα για να πε-

ράσει άλλος για ανάκριση, παρουσιάζουν πλαστές μαρτυρίες για υπογραφή, εισάγουν στην Κύπρο ολοένα και πιο σκληρούς βασανιστές, οι οποίοι επινοούν κάθε μέρα σκληρότερους τρόπους βασανισμού. Όπως χαρακτηριστικά γράφει ο συγγραφέας «Στα κολαστήρια αυτά των Βρετανών αναβίωσαν τα μαρτύρια της ιεράς εξετάσεως, της Γκεστάπο και των ΕΣ ΕΣ ...» για να συμπληρώσει, σε άλλο σημείο:

«Μέσα από κάθε κελλί δραπέτευε συνεχώς το αγέρωχο πνεύμα τους και ξεχνούνταν σαν πύρινος χείμαρρος και έσμιγε με το ακατανίκητο φρόνημα των στρατευμένων, και όχι επιστρατευμένων αγωνιστών της Ε.Ο.Κ.Α σε πόλεις και χωριά, σε βουνά και σε κάμπους, για να πνίξει και να παρασύρει στο διάβα του τη βαρβαρότητα και την αναλγησία των αδικοπραγούντων Βρετανών κατακτητών.»

Το «Σύντομο Ιστορικό ενός εκάστου των 14 ηρωομαρτύρων, που πέθαναν στα βασανιστήρια», συμπληρώνεται από σύντομες παρατηρήσεις του συγγραφέα, οι οποίες καταρρίπτουν τους ισχυρισμούς των βασανιστών για τα αίτια του θανάτου τους. Όπως σχολιάζει ο συγγραφέας, στη θανατική ανάκριση «Βρετανοί σκότωναν, Βρετανοί κατηγορούσαν, Βρετανοί και υπάλληλοί τους εμαρτυρούσαν και Βρετανοί εδίκαζαν και αποφαινονταν». Είναι, πράγματι, προφανές, για τον αναγνώστη, η παρωδία, της ανάκρισης, η οποία διαπιστώνεται και μέσα από τα επίσημα βρετανικά αρχεία, τα οποία δημοσιεύονται κάτω από το ιστορικό των ηρωομαρτύρων.

Είναι εμφανές, κατά τη θανατική ανάκριση, η προσπάθεια απόκρυψης των

πραγματικών αιτιών του θανάτου τους, που δεν είναι άλλη από το ότι οι 14 ηρωομάρτυρες πέθαναν από τα φρικτά βασανιστήρια και ότι, όπως, με δωρική απλότητα αναφέρει στα απομνημονεύματά του ο Διγενής:

«Εφονεύθηκαν υπό των Άγγλων»:

— Ο Γιώργος Νικολάου, 26 ετών, υπεύθυνος της Ε.Ο.Κ.Α στην περιοχή Πύργου, με το ψευδώνυμο Δάφνιος. Ο αδελφός του αντέκρουσε στη θανατική ανάκριση, τους ισχυρισμούς των Άγγλων ότι δήθεν προσπάθησε να αποδράσει και τον πυροβόλησαν, λέγοντας: «Ψεύδεστε. Τον σκοτώσατε ενώ ήταν προύμντα. Δεν προσπάθησε να αποδράσει.».

— Ο Ανδρέας Παναγιώτου, ετών 31 εκ Πολυστύπου, στέλεχος της Οργάνωσης, του οποίου το σπίτι ήταν περιφερειακό κέντρο της Οργάνωσης, απεβίωσε από φρικτά βασανιστήρια που του προκάλεσαν ανεπανόρθωτες ζημιές, σε όλα σχεδόν τα όργανα του σώματος και «πηχτό αίμα στον εγκέφαλο», παρά τους ισχυρισμούς περί απόδρασης και πυροβολισμού. Η σύζυγός του ανέφερε: [...Ετίμησα το όνομα και τη μνήμη του. Εδούλεψα στην Ε.Ο.Κ.Α και μετά τον θάνατό του, ως το τέλος].

— Ο Νίκος Γεωργίου, ετών 35, εκ Παλαιχωρίου, μέλος της Π.Ε.Ο.Ν και αργότερα της Ε.Ο.Κ.Α, μέλος «ομάδας κρούσεως». Απεβίωσε στα ανακριτήρια Πλατρών, κατά τη διάρκεια βασανιστηρίων, με μάρτυρα συναγωνιστή του στο διπλανό κελλί.

— Ο Θεοδόσης Χατζηθεοδοσίου, ετών 24 εκ Στύλλων, στέλεχος της Ε.Ο.Κ.Α, του οποίου το σπίτι ήταν τόπος συνάντησης των αγωνιστών και πολυγρά-

φησης φυλλαδίων. Βασανίστηκε μέχρι θανάτου.

— Ο Στέλιος Τριταίος, από την Τηλλυριά, μέλος της ΕΟΚΑ, σύνδεσμος με τη Λευκωσία. Τον άφησαν ελεύθερο μι-σοζώντανο και παράλυτο. Απεβίωσε σε εγχείρηση καρδιάς στην οποία βρέθηκε πηχτό αίμα.

— Ο Λουκάς Λουκά, ετών 17, εξ Αγίας Νάπας, μέλος των μαθητικών ομάδων της Ε.Ο.Κ.Α. Ξυλοκοπήθηκε μέχρι θανάτου με ρόπαλα, στον δρόμο έξω από το σπίτι συμμαθητή του, διότι παρέβη τον «κατ' οίκον περιορισμό».

— Ο Πλάτων Στυλιανού, ετών 32, εκ Βουνίου. Βασανίστηκε ποικιλοτρόπως, όπως δείχνουν οι πολυσέλιδες θανατικές ανακρίσεις και τα ευρήματα. Απεβίωσε με το βασανιστήριο του στεφανιού-μέγκενης στο κεφάλι, το οποίο οι βασανιστές έσφιγγαν μέχρι να σπάσει το κρανίο.

— Ο Παναγιώτης Χρυσοστόμου, ετών 37, εκ Βαρωσίων. Απέθανε από ανελέητο ξυλοδαρμό, ο οποίος οδήγησε σε «συγκοπή καρδιάς».

— Ο Νικόλας Πάγκου, ετών 23, εκ Πάνω Ζώδιας, μνημένος στην Ε.Ο.Κ.Α, αρχηγός της τοπικής ομάδας, απεβίωσε από βασανιστήρια και ξυλοδαρμό. Λιποθυμούσε και τον συνέφερναν σε αυλάκι με νερό για να τον ξανακτυπήσουν ανελέητα, μέχρι να λιποθυμίσει και πάλι. Τον έθαψαν σε άγνωστο μέρος και παρέμεινε αγνοούμενος.

— Ο Χαράλαμπος Φιλίππιδης, ετών 19, εξ Αρόδων, μνήθηκε στην Ε.Ο.Κ.Α και εντάχθηκε στο «εκτελεστικό» της Πάφου. Οι βασανιστές του εξαφάνισαν κάθε ίχνος του και αγνοείται. Όπως σχολιάζει ο συγγραφέας, ακολουθήθηκε η γνωστή για τους Άγγλους

συνταγή: Συλλαμβάνω - Βασανίζω - Σκοτώνω - Εξαφανίζω.

— Ο Σπύρος Χατζηγιακουμής, ετών 26, εκ Κυθρέας, βοσκός ο οποίος υπεδείχθη από προδοτή κουκουλοφόρο, υπεβλήθη σε απάνθρωπα βασανιστήρια και απέθανε, ενώ οι Άγγλοι, στην προσπάθειά τους να αποκρύψουν τα εγκλήματά τους, δεν επέτρεψαν να γίνει νεκροψία.

— Ο Πρόδρομος Ξενοφώντος, ετών 18, εξ Αγριδακίου, μέλος της Ε.Ο.Κ.Α. Παρόλο ότι η νεκροψία έδειξε σπασμένα πόδια, οι Άγγλοι δήλωσαν ότι τον πυροβόλησαν στην προσπάθειά του να αποδράσει. Το κρανίο του είχε ανοίξει από το βασανιστήριο της μέγγενης. Το στήθος και τα πόδια του τρυπήθηκαν με ξιφολόγχη.

— Ο Γεώργιος Χριστοφόρου, ετών 19, εξ Έμπας, μνημένος στην Ε.Ο.Κ.Α. Αφού βασανίστηκε μέχρι θανάτου, μεταφέρθηκε τυλιγμένος σε μια κουβέρτα στο Γενικό Νοσοκομείο για αναγνώριση. Ο πατέρας του αναφέρει ότι το πρόσωπο του ήταν μελανιασμένο και ότι δεν του επιτράπη να τον ξεσκεπάσει.

— Ο Βασίλης Αλεξάνδρου, ετών 33, εκ Λιμνατίου, μέλος της ομάδας κρούσεως της ΕΟΚΑ. Συνελήφθη δύο φορές και βασανίστηκε σκληρά. Εξετάστηκε από Βρετανό γιατρό, ο οποίος διέταξε την άμεση απόλυσή του και μεταφέρθηκε ετοιμοθάνατος στο σπίτι του, όπου απεβίωσε σε τρεις μέρες.

Κυρίες και κύριοι,

Οι λέξεις είναι φτωχές για να αποτυπώσουν το μεγαλείο των αγωνιστών

και ηρωομαρτύρων. Ένα πολύτιμο βιβλίο αυτογνωσίας, μαρτυρία υπέρβασης της αδυναμίας της ύλης από το πνεύμα και την ψυχή. Ήταν οδυνηρά και απάνθρωπα τα βασανιστήρια αλλά όχι ψυχοβόρα για τους αγωνιστές. Και είναι αυτές τις ψυχές και αυτό το πνεύμα που εμπιστεύτηκε ολόκληρος ο λαός στον επικό εκείνο αγώνα που έδωσε στον Κύπριο, πέρα από τον γεωγραφικό προσδιορισμό και την ταυτότητα του, την ελληνική.

Οι μαρτυρίες των βασανιστηρίων και οι 14 ηρωομάρτυρες, όπως και κάθε αγωνιστής και αγωνίστρια στον αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α, δεν πρέπει να αφήνουν για κανένα Έλληνα της Κύπρου, περιθώριο να συρθεί η ψυχή σε προσκυνήματα.

Χάρis στις θυσίες των αγωνιστών και ηρωομαρτύρων αξιωθήκαμε να ζούμε σήμερα ελεύθεροι και να τιμούμε τους ήρωές μας σε μια ευρωπαϊκή πια πολιτεία. Και αυτή την ελευθερία, όχι μόνο την κρατική, αλλά κυρίως την πνευματική και ψυχική, η οποία μας υπαγορεύει το χρέος της τιμής στους αγωνιστές και ηρωομάρτυρες, θα πρέπει να διαφυλάξουμε.

Για τη νέα γενιά ... Για να διατηρήσουν αδόλευτο το πνεύμα και να συνεχίσουν να εμπνέονται από το μεγαλείο της ψυχής των αγωνιστών, έχοντας στην κορωνίδα των αξιών τους την πατρίδα, την ελευθερία, τη δημοκρατία.

Με τον θάνατό τους παραμένουν αθάνατοι.

Αιωνία η μνήμη και το πνεύμα των αγωνιστών και ηρωομαρτύρων.

Σύντομη ομιλία του Προέδρου του Σ.Ι.Μ.Α.Ε.
 κ. Ανδρέα Μαϊμαρίδη στην εκδήλωση για την
 επίσημη επίδοση στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας
 κ. Νίκο Αναστασιάδη του τόμου «Βασανιστήρια και οι 14
 Ηρωομάρτυρες της Ε.Ο.Κ.Α, που πέθαναν στα ανακριτήρια
 των Βρετανών το 1955-1959», όπως και η επίδοση στις
 οικογένειες των 14 Ηρωομαρτύρων, τιμής ένεκεν.

Προεδρικό Μέγαρο 19 Νοεμβρίου 2018

Εξοχότατε Κύριε Πρόεδρε,

Με συγκίνηση βρισκόμαστε σήμερα στο Γραφείο σας, μαζί με τους συγγενείς των 14 θανόντων από φρικτά βασανιστήρια Ηρωομαρτύρων μας, τον Θάσο Σοφοκλέους, Πρόεδρο των Συνδέσμων Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α και τον Ρογήρο Σηπιλλή, Πρόεδρο του Ιδρύματος Απελευθερωτικού Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959, φέροντες εδώ στο κέντρο της κυπριακής πολιτείας, το απερίγραπτο δράμα των 14 παλληκαριών, Ηρωομαρτύρων του Απελευθερωτικού Αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α.

Κύριε Πρόεδρε,

Διαβάζοντας το βιβλίο «Βασανιστήρια και οι 14 Ηρωομάρτυρες της Ε.Ο.Κ.Α που πέθαναν στα ανακριτήρια των Βρετανών 1955-1959», το οποίο με οδηγίες του Συμβουλίου Ιστορικής Μνήμης Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α, συνέγραψε ο συναγωνιστής, εκπαιδευτικός, ιστορικός Μίμης Βασιλείου και το οποίο εντός ολίγου θα βρίσκεται στα χέρια

σας, θα αντιληφθείτε αμέσως πόσο απαίσια συμπεριφέρθηκαν οι Βρετανοί σε ένα λαό, ο οποίος από τη γέννησή του υπήρξε κλώνος από τον ευρύτερο ελληνισμό, το λίκνο της Ευρώπης.

Μέσα από το βιβλίο αυτό, παρελαύνουν ανάγλυφα οι γοερές κραυγές των βασανιζομένων αγωνιστών και αγωνιστριών, τους οποίους σαδιστικά κακοποιούσαν, με τρόπους που μηχενεύονταν κτηνώδεις ανακριτές, μετακληθέντες από την Κέννα, όπου είχαν διακριθεί σε σκληρότητα και απάνθρωπη μεταχείριση εναντίον των μαύρων μαχητών της ελευθερίας.

Και ως να μην έφταναν αυτά, η αποικιακή Κυβέρνηση, φέροντας την κορωνίδα της διαστροφής, βίασε και τη δικαιοσύνη, εισάγοντας τον θεσμό, των ειδικών δικαστηρίων, παραβιάζοντας κάθε έννοια νομικής ηθικής και φυσικής δικαιοσύνης, φέροντας ειδικούς δικαστές από το Ηνωμένο Βασί-

λειο, οι οποίοι δίκασαν και καταδίκασαν σύμφωνα με τους ειδικούς κανονισμούς εκτάκτου ανάγκης που είχε θεσπίσει η αποικιοκρατία, εκδίδοντας αποφάσεις κατά παραγγελία, καταδικάζοντας σε θάνατο ακόμα και αποδεδειγμένα αθώους.

Με αυτούς τους άνομους νόμους πάλεψε ο κυπριακός ελληνισμός 4 ολόκληρα χρόνια υφιστάμενος συλλογικές τιμωρίες, κατ' οίκον περιορισμούς, ανατινάξεις των σπιτιών του, φυλακίσεις χωρίς δίκη, καταδίκες από στρατευμένα δικαστήρια, θυσίες αίματος και περιουσιών.

Είδε τα παιδιά του να γίνονται ολοκαυτώματα, να πέφτουν νεκρά σε μάχες, φωνάζοντας «Μάνα πεθαίνω. Ζήτω η Ελλάς», να ανεβαίνουν τραγουδώντας τον Εθνικό Ύμνο στο ικρίωμα της αγχόνης, να πεθαίνουν κάτω από φρικτά βασανιστήρια ειδεχθών ανακριτών χωρίς να αποκαλύπτουν τους συντρόφους τους και μυστικά της Οργάνωσης, χάριν του υπέρτατου αγαθού της Ελευθερίας και της ένωσης με τη μάνα Ελλάδα.

Σήμερα Κύριε Πρόεδρε, με την αποδοχή σας να παραλάβετε τον προσφερόμενο τόμο των Βασανιστηρίων, ως εκπρόσωπος της ανεξάρτητης κυπριακής πολιτείας που δημιουργήθηκε και στηρίχθηκε πάνω στα ιερά κόκκαλα των Αγωνιστών της Ε.Ο.Κ.Α, παραλαμβάνετε επίσημα το αίμα και τις θυσίες του κυπριακού ελληνισμού, που εθελούσια πρόσφερε τον εαυτό του, το όνειρο του, στο θυσιαστήριο της μάνας Ελλάδας.

Αυτό το όνειρο του κυπριακού ελληνισμού, κύριε Πρόεδρε, εμείς οι Αγωνι-

στές του Απελευθερωτικού Αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α για ένωση με τη μάνα Ελλάδα, δε θα αφήσουμε να ξεθωριάσει. Στα παιδιά μας το αφήνουμε, στα εγγόνια μας, στα παιδιά των εγγονιών μας, μέχρι την εκπλήρωσή του. Η ιστορική αλήθεια είναι μία. Ο κυπριακός ελληνισμός υπέστη τα πάνδεινα κατορθώνοντας το ακατόρθωτο, να κατεβάσει τη Βρετανική σημαία και στις 16 Αυγούστου 1960 να υψωθεί εδώ σε αυτόν τον χώρο, η σημαία της ανεξάρτητης Κύπρου.

Την Ανεξαρτησία αυτή, ως οντότητα κρατική, συνταγμένοι μαζί σας, θα υπερασπιστούμε ως πολίτες ελεύθεροι, ελεύθερης χώρας, για ισονομία και ισοπολιτεία.

Με αυτή την υπόσχεση, σας παραδίδουμε το βιβλίο, ως εικόνα νοερή, ανάβοντας ένα καντήλι, αιώνια φλόγα και ελπίδα της Κύπρου για εθνική ολοκλήρωση.

Κύριε Πρόεδρε, σήμερα ήλθε η ώρα κατά την οποία η πολιτεία, εν τω προσώπῳ σας, αναγνωρίζει τις θυσίες του κυπριακού ελληνισμού στο ύψιστο αγαθό της ελευθερίας, τη θεμελίωση της Κυπριακής Δημοκρατίας στα κόκαλα των Αγωνιστών του Απελευθερωτικού Αγώνα. Με αυτά τα δεδομένα καλείστε να επιδόσετε στους πλησιέστερους συγγενείς των 14 Ηρωομαρτύρων μας, ως ελάχιστο αντίδωρο στη θυσία τους, τον τόμο των δικογραφιών και θανατικών ανακρίσεων των 14, που το Συμβούλιο Ιστορικής Μνήμης Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959 εξέδωσε, ως αιώνιο μνημόσυνο και ένδειξη ευγνωμοσύνης προς αυτούς.

ΑΝΤΙΦΩΝΗΣΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΩΝ 14

Του Γεώργιου Παναγιώτου

Εξοχότατε κύριε πρόεδρε της Δημοκρατίας.

Είναι με πολλή χαρά και συγκίνηση που πληροφορηθήκαμε για την εκδήλωση προς τιμήν των ηρώων του απελευθερωτικού αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α, που βασανίστηκαν και έδωσαν τη ζωή τους για την ελευθερία της Κύπρου.

Αποτελούν ξεχωριστό κεφάλαιο στην ιστορία του απελευθερωτικού αγώνα. Βασανίστηκαν σκληρά και απάνθρωπα και παρ' όλα αυτά έμειναν πιστοί στον όρκο τους και προτίμησαν τον ένδοξο και ηρωικό θάνατο, σαν άλλοι μάρτυρες της πίστης και της πατρίδας.

Ως οικογένειες των βασανισθέντων του Εθνικοαπελευθερωτικού Αγώνα του 1955-59, ευχαριστούμε θερμά, εσάς προσωπικά κ. Πρόεδρε, αλλά και γενικότερα την Πολιτεία, το Συμβούλιο Ιστορικής Μνήμης Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α, τους Συνδέσμους Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α και το Ίδρυμα Εθνικοαπελευθερωτικού Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α, που κρατάτε άσβεστη τη μνήμη των δικών μας ανθρώπων, των αγαπημένων μας πατέρων, συζύγων, αδελφών και θείων, που θυσιάσαν ό,τι πολυτιμότερο είχαν, την ίδια τους τη ζωή, για την ελευθερία της Πατρίδας.

Η αγάπη τους για τον τόπο που τους γέννησε τους έδωσε τη δύναμη, το θάρρος και το κουράγιο να αντέξουν τις ατέλειωτες ώρες των φρικτών βασανι-

στηρίων, να αντέξουν τον αβάστακτο πόνο, μέχρι που οι Άγγελοι να πάρουν τις ψυχές τους και η πατρίδα να τους κατατάξει στο Πάνθεον των Ηρώων.

Οι ηθικές τους αξίες, η αγάπη τους για την πατρίδα και ο μαρτυρικός τους θάνατος αποτελούν για μας φωτεινό παράδειγμα, για να συνεχίσουμε τον αγώνα για απελευθέρωση.

Αγωνιστές με ιδανικά και ακλόνητη πίστη, αντιστάθηκαν και αγωνίστηκαν μέχρι την τελευταία τους πνοή, για να μας δώσουν, εκείνοι, μια πατρίδα ελεύθερη.

Φωτεινοί φάροι και πυξίδα, καθοδηγούν κι' εμάς σήμερα στον αγώνα για απελευθέρωση της ημικατεχόμενης πατρίδας μας, από τον Τούρκο εισβολέα. Εξήντα τρία χρόνια από την έναρξη του Εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα και σαράντα τέσσερα από τη βάρβαρη τουρκική εισβολή, φέρνουμε ξανά στις μνήμες μας το δράμα που έζησε ο τόπος μας με τον ξεριζωμό, τους νεκρούς, τους αιχμαλώτους, τους αγνοούμενους και τους εγκλωβισμένους, την καταστροφή των ιερών και των οσίων μας και την προσπάθεια παραγραφής μιας ιστορίας τριών και περισσότερων χιλιάδων χρόνων. Όλες αυτές είναι πληγές που παραμένουν ακόμα ανοικτές στο κορμί της πατρίδας και της κοινωνίας μας, πληγές που θα κλείσουν μόνο

με τη δικαίωση όσων θυσιάστηκαν και μαρτύρησαν για την ελευθερία της πατρίδας μας και την εδαφική της ακεραιότητα.

Οι αθάνατες φιγούρες των Ηρωομαρτύρων του Εθνικοαπελευθερωτικού Αγώνα του 1955-59, δείχνουν τον δρόμο στον οποίο οφείλουμε να πορευθούμε για να οδηγήσουμε την πατρίδα μας στην τελική λύτρωση. Το μεγαλείο της ανιδιοτέλειάς τους, εδραιώνει τον πόθο και ενισχύει την ανάγκη για ελευθερία και δικαίωση. Υπερήφανα όπως άλλωστε θα ζητούσαν και οι ίδιοι, θα συνεχίσουμε τον αγώνα με

όλες μας τις δυνάμεις, μέχρι να ανατείλει η λευτεριά και η επανένωση της πατρίδας μας.

Εξοχότατε κύριε Πρόεδρε της Δημοκρατίας,

Σας εκφράζουμε, ακόμα μια φορά, την ευγνωμοσύνη μας που η Πολιτεία τιμά απόψε τη θυσία των συγγενών μας, ηρώων του απελευθερωτικού αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α, που είναι και παιδιά όλης της Κύπρου. Των ηρωικών παλληκαριών που έπραξαν στο ακέραιο το καθήκον τους προς την πατρίδα, μαζί με τους άλλους συναγωνιστές τους.

Ομιλία ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ ΣΤΟ 45° ΕΤΗΣΙΟ ΕΘΝΙΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΡΙΒΑ ΔΙΓΕΝΗ ΛΕΜΕΣΟΣ, 27 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2019

Με την βοήθεια του Θεού, με πίστιν εις τον τίμιον αγώνα μας, με την συμπαράστασιν ολοκλήρου του Ελληνισμού και με την βοήθειαν των Κυπρίων αναλαμβάνομεν τον αγώνα δια την αποτίναξιν του Αγγλικού Ζυγού, με σύνθημα εκείνο το οποίον μας κατέλιπαν οι πρόγονοί μας ως Ιεράν παρακαταθήκην: «Η ταν ή επί τας».

Αγαπητοί συμπατριώτισσες και συμπατριώτες

Με το σύντομο αυτό Μαπόσπασμα από την πρώτη επαναστατική προκήρυξη της Ε.Ο.Κ.Α, θα ήθελα να αρχίσω τη σύντομη αυτή ομιλία μου στο 45° ετήσιο εθνικό μνημόσυνο του Αρχηγού του Απελευθερωτικού Αγώνα 1955-1959 Στρατηγού Γεώργιου Γρίβα Διγενή.

Είμαστε σήμερα εδώ παρόντες, για να αποτίσουμε φόρο τιμής, με σεβασμό και ευλάβεια, σε μία από τις σημαντικότερες φυσιογνωμίες της σύγχρονης Ιστορίας του Ελληνισμού. Φιλόπατρις, οραματιστής, γενναιόψυχος, σεμνός, φιλόανθρωπος, με σπάνια ηγετικά χαρίσματα και βαθύτατη πίστη στον Θεό, ο Γεώργιος Γρίβας Διγενής ανάλωσε τη ζωή του ολόκληρη στην υπηρεσία του Έθνους, δίδοντας το παρόν του στους σημαντικότερους

αγώνες του Ελληνισμού, καθ' όλη τη διάρκεια του Εικοστού Αιώνα.

Ο Γεώργιος Θεοδώρου Γρίβας γεννιέται στις 6 Ιουνίου του 1897, στην περιοχή της Χρυσалиνιώτισσας, στην καρδιά της παλιάς Λευκωσίας, και συγκεκριμένα στο γνωστό ως αρχοντικό της οδού Αξιοθέας, που σήμερα στεγάζει το Πολιτιστικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Κύπρου. Πατέρας του ο Θεόδωρος Ιωάννη Γρίβας από το Τρί-

κωμο, έμπορος το επάγγελμα, και μητέρα του η Καλομοίρα Χατζημιχαήλ από τη Λευκωσία. Μεγαλώνει στο κατεχόμενο σήμερα Τρίκωμο, όπου μαθαίνει τα πρώτα γράμματα και ακολούθως, το 1909, μετοικεί στη Λευκωσία, όπου εγγράφεται στο Παγκύπριο Γυμνάσιο. Εκεί γαλουχείται με τα μεγάλα ιδεώδη της φυλής μας, χάρη στην τότε στελέχωση του ανώτερου αυτού εκπαιδευτικού ιδρύματος από

σπουδαίους Κυπρίους και Ελλαδίτες καθηγητές, και εκδηλώνει γρήγορα μια ξεκάθαρη κλίση προς τις στρατιωτικές σπουδές.

Το όνειρο του μικρού Γεώργιου υλοποιείται το 1916 όταν μεταβαίνει στην Αθήνα και δίνει εξετάσεις για την εισαγωγή του στη Σχολή Ευελπίδων, τη σχολή των ολίγων και εκλεκτών. Πετυχαίνει και, μετά από άριστες σπουδές, αποφοιτά το 1919 ανάμεσα στους πρώτους της σχολής με τον βαθμό του ανθυπολοχαγού.

Το φθινόπωρο της ίδιας χρονιάς, ο Γεώργιος Γρίβας κατατάσσεται στο 30στό Σύνταγμα Πεζικού με έδρα την Μακεδονία, το οποίο μετά από λίγο καιρό μεταφέρεται στη Μερραρχία Σμύρνης, για να συμμετάσχει στη Μικρασιατική Εκστρατεία. Από το 1919 μέχρι το 1922, ο νέος αυτός αξιωματικός του Ελληνικού Στρατού παίρνει το βάπτισμα του πυρός και πολεμιά γενναία σε διάφορες μάχες εναντίον των στρατευμάτων του Κεμάλ Ατατούρκ, όπως εκείνη του Εσχί Σεχίρ, όπου και τραυματίζεται. Για την ανδρεία που επέδειξε κατά την παραμονή του στη Μικρά Ασία, θα τιμηθεί με το Χρυσούν Αριστείο Ανδρείας και τον Μεγαλόσταυρο του Γεωργίου Α΄.

Στην τότε διένεξη μεταξύ Βασιλέως Κωνσταντίνου και Ελευθερίου Βενιζέλου, τάσσεται χωρίς αμφιταλαντεύσεις υπέρ του δευτέρου. Όπως ο ίδιος μαρτυρεί στα απομνημονεύματά του: «Προσωπικώς ουδέποτε εταλαντεύθην ως προς την εκλογήν κατά την τοποθέτησίν μου μεταξύ των δύο στρατοπέ-

δων. Και όταν ακόμη, κατά τον πρώτον παγκόσμιον πόλεμον, η Ελλάς εδιχάσθη και αι συνειδήσεις εταλαντεύοντο ως προς την εκτίμησιν των ηθικών ελατηρίων και των ιδεολογικών επιδιώξεων των αντιπάλων παρατάξεων, εγώ ετάχθην ανεπιφυλάκτως υπέρ των Συμμάχων, επειδή πραγματικώς ενόμιζα, ότι εκείνοι ηγωνίζοντο υπέρ της ελευθερίας».

Με την ήττα του Ελληνικού Στρατού και τον επακόλουθο ξεριζωμό του Μικρασιατικού Ελληνισμού, ο Γεώργιος Γρίβας επιστρέφει στην Αθήνα, με βαθιά αποτυπωμένες στην μνήμη του τις σκηνές της εθνικής αυτής συμφοράς και συνεχίζει τη λαμπρή του στρατιωτική σταδιοδρομία με συνεχείς προβιβασιμούς και περιόδους μετεκπαίδευσης σε σχολές του εξωτερικού, όπως εκείνη της Γαλλικής Ακαδημίας Πολέμου.

Το ξέσπασμα του Ελληνο-ιταλικού πολέμου το 1940 βρίσκει τον Γεώργιο Γρίβα στο 3° Επιτελικό Γραφείο Επιχειρήσεων του Γενικού Στρατηγείου, όπου χαίρει της πλήρους εμπιστοσύνης του Αρχιστρατήγου Αλέξανδρου Παπάγου, του τότε επικεφαλής του Ελληνικού Στρατού. Διακαής πόθος του είναι, όμως, να μετατεθεί στο μέτωπο, κάτι που επιτυγχάνει με τον διορισμό του ως επιτελάρχη της II Μερραρχίας, με τον βαθμό του αντισυνταγματάρχη. Αληθινή ψυχή της Μερραρχίας, ο Γεώργιος Γρίβας θα βρεθεί στα βουνά της Βορείου Ηπείρου όπου συμμετέχει επιτυχώς στην ελληνική αντίσταση και επέλαση εναντίον των στρατευμάτων του Μουσολίνι.

Η εισβολή των γερμανικών στρατευμάτων στην Ελλάδα τον Απρίλιο του 1941, η συνθηκολόγηση και η κατοχή της χώρας, ωθούν τον Γεώργιο Γρίβα, ο οποίος είναι εγκατεστημένος πλέον στην Αθήνα, να προσχωρήσει στις τάξεις της Αντίστασης. Δημιουργεί έτσι την Εθνική Οργάνωση "Χ", αποτελούμενη αποκλειστικά από στρατιωτικούς, της οποίας ηγείται και που μάχεται με σθένος για την αποτίναξη της Κατοχής. Πνευματικός αρχηγός της "Χ" θα είναι ο καταγόμενος από την Τραπεζούντα τότε Αρχιεπίσκοπος Αθηνών Χρύσανθος.

Η συμβολή του Γεώργιου Γρίβα συνεχίζεται και στα Δεκεμβριανά το 1944, όπου ο ίδιος και οι συναγωνιστές του αντιστέκονται με επιτυχία στο Θησείο, στην προσπάθεια ολοκληρωτικής κατάληψης της Αθήνας από το ΕΑΜ-ΕΛΑΣ. Η νίκη αυτή θα είναι καθοριστικής σημασίας στην αποτροπή υλοποίησης του σχεδίου «σοβιετοποίησης» της Ελλάδας, γεγονός που δεν συγχωρέθηκε ποτέ στον Γεώργιο Γρίβα από την Ελληνική Αριστερά.

Η εθνική δράση του Γεώργιου Γρίβα θα συνεχιστεί και μετά την αποστράτευσή του. Σειρά αυτή την φορά θα έχει η ιδιαίτερη του πατρίδα, η Κύπρος, η οποία βροντοφωνάζει εδώ και δεκαετίες, διεκδικώντας με ειρηνικά μέσα την Ένωση με τη Μητέρα Πατρίδα. Μνημένο στον νέο αγώνα, το τέκνο του Τρικώμου, πραγματοποιεί αναγνωριστικές επισκέψεις στην Μεγαλόνησο το 1951 και 1952 για να μελετήσει την μορφολογία του εδάφους και να εξοικειωθεί με το περιβάλλον.

Αρχίζει έτσι η προετοιμασία ένοπλου εθνικο-απελευθερωτικού αγώνα με τη μυστική κάθοδο του Γεώργιου Γρίβα στη Κύπρο να λαμβάνει χώρα τον Νοέμβριο του 1954, με συνοδεία λιγοστών συναγωνιστών. Μέρμινά του απόστρατου Έλληνα Αξιωματικού είναι η στρατολόγηση, η εκπαίδευση, ο εξοπλισμός και η δημιουργία των πρώτων πυρήνων της ένοπλης οργάνωσης που, μετά από λίγους μήνες, θα μπει σε ενεργό δράση.

Την 1η Απριλίου του 1955 η Κύπρος ολόκληρη ταρακουνείται από τις πρώτες βομβιστικές επιθέσεις μίας άγνωστης μέχρι τότε οργάνωσης, υπό την επωνυμία Ε.Ο.Κ.Α (Εθνική Οργάνωση Κυπρίων Αγωνιστών), της οποίας στρατιωτικός αρχηγός θα είναι ο Γεώργιος Γρίβας, με το μυθικό ψευδώνυμο «Διγενής». Χάρη στην στρατιωτική του ιδιοφυία και τις ηγετικές του ικανότητες καταφέρνει, σε σύντομο χρονικό διάστημα, να εμψυχώσει και να ξεσηκώσει ένα φιλήσυχο και απειροπόλεμο λαό και να τον μετατρέψει σε μια πειθαρχημένη, αποφασισμένη και αποτελεσματική στρατιά επαναστατών.

Κατά τη διάρκεια των τεσσάρων χρόνων ένοπλου αγώνα, θα γραφτούν μερικές από τις ενδοξότερες σελίδες της νεότερας Ελληνικής Ιστορίας, προϊόν της αποφασιστικότητας, του ηρωισμού και της αυτοθυσίας των μελών της Ε.Ο.Κ.Α, όπως και της παλλαϊκής στήριξης του Κυπριακού Ελληνισμού στον ιερό αγώνα. Όλα αυτά κατορθώνονται χάρη στη στρατιωτική καθοδήγηση του αρχηγού Διγενή, ο οποίος, τόσο

κατά τη διάρκεια της σκληρής παραμονής του στα βουνά του Τροόδους, όσο και μετέπειτα, από αυτό εδώ τον ιερό χώρο, οργανώνει, διατάζει και εμψυχώνει τους συναγωνιστές του.

Η λήξη του Αγώνα, με τις συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου δίνει μεν ένα τέλος στην απεχθή αποικιοκρατική περίοδο, δεν φέρνει όμως την πολυπόθητη Ένωση για την οποία τα νιάτα της Κύπρου είχαν χύσει αίμα και δάκρυα. Βαθειά απογοητευμένος με το περιεχόμενο των συμφωνιών, ο Διγενής αναγκάζεται να τις αποδεχθεί και, για να αποφύγει τον εθνικό διχασμό, να εγκαταλείψει την ιδιαίτερη πατρίδα του τον Μάρτιο του 1959, επιστρέφοντας στην Αθήνα. Εκεί τυγχάνει αποθεωτικής υποδοχής από τον Ελληνικό λαό, αντάξιος ενός μεγάλου εθνικού ήρωα, με την Ελληνική Βουλή να τον κηρύττει ομόφωνα Άξιον Τέκνον της Πατρίδος, ενώ τιμάται από διάφορους φορείς, μεταξύ άλλων την Ακαδημία Αθηνών και τον δήμο Αθηναίων.

Πολύ γρήγορα, όμως, οι τρομερές ανησυχίες και επιφυλάξεις του Διγενή όσον αφορά την κατάληξη του Εθνικοαπελευθερωτικού Αγώνα θα επαληθευτούν. Τα πρώτα χρόνια της νεοσύστατης Κυπριακής Δημοκρατίας θα χαρακτηριστούν όντως από μεγάλες δυσκολίες διακυβέρνησης και δυσπιστία μεταξύ των δύο Κοινοτήτων, ενώ η Τουρκία συνεχίζει να εξοπλίζει μυστικά τους Τουρκοκυπρίους.

Η πρόταση αναθεώρησης του Συντάγματος με τα γνωστά 13 σημεία γίνεται η αφορμή για την απόσυρση των Τουρ-

κοκυπρίων από την κρατική μηχανή και την αρχή της εφαρμογής σχεδίου φυλετικού διαχωρισμού. Τα αιματηρά γεγονότα του Δεκέμβρη του 1963 είναι η απαρχή των διακοινοτικών ταραχών, με την Κύπρο να κινδυνεύει άμεσα από μια εισβολή των Τούρκων και διχοτόμηση του νησιού.

Μπροστά στην απειλή αυτή, ο Διγενής πείθει τον νεο-εκλεγέντα τότε πρωθυπουργό της Ελλάδας Γεώργιο Παπανδρέου για την ανάγκη θωράκισης της Κύπρου. Ιδρύεται η Εθνική Φρουρά και αρχίζει η μυστική κάθοδος της Ελληνικής Μεραρχίας στη νήσο, την άνοιξη και το καλοκαίρι του 1964.

Ο ίδιος ο Διγενής καταφθάνει στην Κύπρο τον Ιούνιο της ίδιας χρονιάς, αναπτρώνοντας έτσι καθοριστικά το ηθικό του δοκιμαζόμενου Κυπριακού Ελληνισμού. Δημιουργείται η Ανώτατη Στρατιωτική Διοίκηση Αμύνης Κύπρου, γνωστή ως Α.Σ.Δ.Α.Κ, της οποίας ηγείται ο ίδιος ο Διγενής, και η οποία έχει ως αποστολή να οργανώσει και να φέρει εις πέρας την οχύρωση της νήσου. Η Κύπρος γίνεται απόρθητο φρούριο και είναι ορατή σε όλους πλέον η υλοποίηση της πολυπόθητης Ενώσεως.

Η αυξανόμενη εσωτερική διαμάχη στη Μεγαλόνησο και η έλλειψη συντονισμού και ταύτισης απόψεων μεταξύ Ελλαδικής και Κυπριακής ηγεσίας ως προς το μέλλον του νησιού, δεν επιτρέπουν όμως την εφαρμογή του σχεδίου αυτού. Με το πραξικόπημα της 21ης Απριλίου του 1967 στην Ελλάδα, η κατάσταση περιπλέκεται περαιτέρω.

Με αφορμή τα προσχεδιασμένα γεγονότα της Κοφίνου το φθινόπωρο του ιδίου χρόνου, η Χούντα των Αθηνών υποκύπτει στους εκβιασμούς της Τουρκίας και ανακαλεί αμέσως τον Διγενή ο οποίος επιστρέφει στην Αθήνα, ενώ αποσύρεται μετά από λίγες εβδομάδες και η μεραρχία από την Κύπρο. Είναι η απαρχή της καταστροφής του Κυπριακού Ελληνισμού αφού η, μέχρι τότε, απόρθητη Μεγαλόνησος απογυμνώνεται αμυντικά και είναι πλήρως εκτεθειμένη στις επεκτατικές βλέψεις της Άγκυρας.

Ο εγκλωβισμένος πλέον στην Αθήνα Διγενής βλέπει την γενέτειρά του να βαδίζει γοργά και σταθερά προς το χείλος της αβύσσου. Μετά από μια αποτυχημένη προσπάθεια βιαίας ανατροπής της Χούντας με σκοπό την επαναφορά του δημοκρατικού πολιτεύματος στην Ελλάδα, το 1971 διαφεύγει από τον κατ'οίκον περιορισμό που οι Συνταγματάρχες του έχουν επιβάλει και επιστρέφει μυστικά στην Κύπρο, για να αποτρέψει, αποβλέποντας σε συνεργασία με τον Μακάριο, σχέδιο διχοτόμησης της Μεγαλόνησου.

Δυστυχώς ο Διγενής συνειδητοποιεί γρήγορα πως μια δεκαετία και πλέον ανεξαρτησίας ήταν αρκετή για να διαβρώσει το εθνικό φρόνημα σημαντικής μερίδας Κυπρίων. Οι συνθήκες διεξαγωγής του νέου αγώνα είναι εξαιρετικά δύσκολες, με τον Μακάριο να αρνείται ουσιαστικά να συνεργαστεί μαζί του και την Χούντα να τον υποσκάπτει.

Δυστυχώς το πνεύμα ενότητας και συνεργασίας δεν επικρατεί και η περίο-

δος της βίας- αντιβίας στην οποία θα παρασυρθούν οι δυο αντίπαλες παρατάξεις σπείρει διχόνοια και προαναγγέλλει εξαιρετικά κακούς αιωνούς για τη νήσο. Ο εμφύλιος σπαραγμός δεν μπορεί παρά να χαροποιεί τους εχθρούς του Κυπριακού Ελληνισμού.

Στις 27 Ιανουαρίου του 1974 ο Διγενής πεθαίνει στο κρησφύγετο του, με την πικρία ότι δεν κατάφερε να φέρει εις πέρας την αποστολή για την οποία είχε κατέλθει στην Μεγαλόνησο. Ο θάνατός του θα συγκινήσει το Πανελλήνιο, και η Κυπριακή Βουλή θα τον ανακηρύξει Άξιον της ιδιαιτέρας αυτού πατρίδος. Στην κηδεία του, μια απέραντη λαοθάλασσα κατακλύζει τον χώρο αυτό για το ύστατο χαιρε στον αρχηγό τους.

Τα επακόλουθα είναι γνωστά σε όλους μας: πραξικόπημα, Τουρκική εισβολή, κατοχή, εθνοκάθαρση, ντε φάκτο διχοτόμηση.

Μπορεί κάποιοι να διαφωνούν με την τελευταία κάθοδο του Διγενή στην Κύπρο, η Ιστορία όμως θα το κρίνει. Εντούτοις, κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει τον πατριωτισμό του Αρχηγού της Ε.Ο.Κ.Α, την τιμιότητά του, την απέραντη αγάπη για την γενέτειρά του για την οποία ήταν έτοιμος να προσφέρει ακόμη και την ίδια του την ζωή, μακρινά από προσωπικές φιλοδοξίες.

Θα ήθελα εδώ να ολοκληρώσω τη σύντομη μου ομιλία τονίζοντας την ανάγκη επιτάχυνσης της διαδικασίας ανέγερσης του μνημείου αφιερωμένου στον Γεώργιο Γρίβα Διγενή. Το οφεί-

λούμε στον ίδιο, στα αμούστακα παλληκάρια της Ε.Ο.Κ.Α που έπεσαν μαχόμενα για μια Ιδέα, αλλά προ πάντων, στις μέλλουσες γενεές Ελλήνων της Κύπρου που, επισκεπτόμενοι τον ιερό τούτο χώρο, το Αρχηγείο της Ε.Ο.Κ.Α, θα μπορούν να εμπνέονται από τις πράξεις και κατορθώματα μαχητών της ελευθερίας όπως ήταν ο Διγενής.

Μετά από πολλά χρόνια δυσκολιών και προσπάθειες ματαίωσης του σχεδίου από διαφόρους, χάρη στη σκληρή δουλειά και πείσμα μερικών συναγωνιστών του Αρχηγού Διγενή, οι προοπτικές ανέγερσης του μνημείου είναι πλέον ευοίωνες.

Σε μια εποχή όπου η Κύπρος δίνει σκληρό αγώνα αντίστασης στον Τούρκο κατακτητή και με ορατό τον κίνδυνο αφελληνισμού της, η μορφή του Διγενή είναι εδώ για να μας καθοδηγεί και να μας εμψυχώνει. Μετά από 45 σχεδόν χρόνια κατοχής, έχουμε καθήκον να μεταδώσουμε στα παιδιά μας

τα ιδανικά μοναδικών φυσιογνωμιών σαν αυτή του Διγενή, εαν θέλουμε να επιβιώσουμε ως Έλληνες σε αυτή την ημικατεχόμενη χώρα και να φέρουμε εις πέρας τον αγώνα για απελευθέρωση της πατρίδας μας. Γιατί η ελευθερία, αγαπητοί συμπατριώτες, κατακτάται μόνο με θυσίες και, προ πάντων, με πνεύμα ενότητας.

Κλείνω με ένα σύντομο απόσπασμα της ομιλίας του Διγενή στο ραδιόφωνο του Ρ.Ι.Κ στις 23 Ιουνίου του 1964, λίγες μέρες μετά την κάθοδο του στο νησί:

«Δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν έργα μεγάλα με λαόν διηρημένον, μη ομονοούντα και εσωτερικώς σπαραζόμενον. Ηνωμένους η νίκη θα μας αγκαλιάσει και θα μας συνοδεύει παντού. Εάν επετεύχθη το θαύμα του 1955-1959, είναι διότι ο λαός ηνωμένος, πειθαρχημένος και ως εις άνθρωπος ηγωνίσθη με πείσμα».

Ευχαριστώ.

**ΙΔΡΥΜΑ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ
ΕΟΚΑ 1955 - 1959**

ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ 40, 2063 ΣΤΡΟΒΟΛΟΣ
ΤΗΛ.: 22 314659, 22 312900, ΦΑΞ: 22 314748
email: 1955.5559@cvtanet.com.cy
ιστοσελίδα: www.cvtanet.com.cy/leoka5559

**ΙΔΡΥΜΑ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ ΑΓΩΝΑ Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959
ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ**

Πανεπιστήμιο Κύπρου
Τμήμα Ιστορίας
και Αρχαιολογίας

**ΗΜΕΡΙΔΑ
ΓΙΑ ΤΑ 60 ΧΡΟΝΙΑ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΖΥΡΙΧΗΣ-ΛΟΝΔΙΝΟΥ**

**Αίθουσα Ηρώων
Συνδέσμων Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959**

**Τετάρτη, 13 Φεβρουαρίου 2019
Ώρα: 7.30μ.μ.**

Π Ρ Ο Σ Κ Λ Η Σ Η

Το Ίδρυμα Απελευθερωτικού Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959,
το Συμβούλιο Ιστορικής Μνήμης Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959,
οι Σύνδεσμοι Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959
και το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας
του Πανεπιστημίου Κύπρου,
με την ευκαιρία των 60 χρόνων
από τις Συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου,
σας προσκαλούν στην Ημερίδα με θέμα:

«60 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΖΥΡΙΧΗΣ-ΛΟΝΔΙΝΟΥ»

που θα γίνει
την Τετάρτη, 13 Φεβρουαρίου 2019
και ώρα 7.30μ.μ.
στην Αίθουσα Ηρώων
των Συνδέσμων Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959

*Σε περίπτωση αποδοχής
παρακαλώ απαντήστε στο τηλ. 22305001*

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α

Χαιρετισμός: Θάσος Σοφοκλέους, Πρόεδρος
Συνδέσμων Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959

Ομιλητές: Νίκος Χριστοδουλίδης, Υπουργός Εξωτερικών:
«Πώς φθάσαμε στις Συμφωνίες Ζυρίχης
Λονδίνου».

Ευάνθης Χατζηβασιλείου, Καθηγητής, Πρόεδρος
Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας Πανεπιστημίου
Αθηνών: «Η στάση και οι απόψεις της ελληνικής
κυβέρνησης».

Γιώργος Αγγελετόπουλος, Σύμβουλος Επικοινωνίας
Α' στο Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής της Ελληνικής
Δημοκρατίας: «Οι Συνθήκες Ζυρίχης-Λονδίνου: η
τουρκική οπτική».

Πέτρος Παπαπολυβίου, Αναπλ. Καθηγητής
Πρόεδρος Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας
Πανεπιστημίου Κύπρου : «Οι αντιδράσεις και η
υποδοχή των συμφωνιών της ανεξαρτησίας στην
Κύπρο».

Οι εισηγήσεις θα είναι εικοσάλεπτες. Θα ακολουθήσει υποβολή
ερωτήσεων και συζήτηση, με συντονιστή τον Π. Παπαπολυβίου.

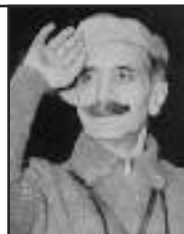
Διάρκεια εκδήλωσης: 7.30-9.30μ.μ.

Χορηγός επικοινωνίας: Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΡΙΒΑΣ-ΔΙΓΕΝΗΣ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Προσκαλείστε να τιμήσετε
με την παρουσία σας

το Φιλολογικό Μνημόσυνο του Αρχηγού
του Απελευθερωτικού Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-59
Στρατηγού **ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΡΙΒΑ-ΔΙΓΕΝΗ**,
με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 60 χρόνων
από τη λήξη του ένοπλου Απελευθερωτικού μας Αγώνα,
που θα γίνει την Πέμπτη 21η Μαρτίου 2019
και ώρα 7.00 μ.μ.,
στην αίθουσα εκδηλώσεων του Πολιτιστικού Κέντρου
του δήμου Λεμεσού «ΠΑΝΟΣ ΣΟΛΟΜΩΝΙΔΗΣ»,
(Σολομωνίδη 10, πάροδος της οδού Γλάδστωνος)

Ομιλητής:

Ο κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΕΤΡΙΚΚΟΣ,
Ομότιμος καθηγητής Ιατρικής Εθνικού και
Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών,
Καθηγητής Ιατρικής Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου

με θέμα:

«Γεώργιος Γρίβας-Διγενής:
Ένας έντιμος και συνεπής ηγέτης
της σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας»

ΟΙ ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΕΣ:

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ Ε.Ο.Κ.Α 1955-59
ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΡΙΒΑ-ΔΙΓΕΝΗ (Ελλάδος)
ΙΔΡΥΜΑ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ Ε.Ο.Κ.Α (Ι.Α.Α.Ε)
ΙΔΡΥΜΑ ΜΝΗΜΕΙΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΡΙΒΑ-ΔΙΓΕΝΗ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ ΑΓΩΝΑ Ε.Ο.Κ.Α (Σ.Ι.Μ.Α.Ε.)

Τηλ. 25364211, 99534822

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΕΟΚΑ 1955 - 1959

Προδρόμου 40, 2063 Στρόβολος
Τηλ.: 22423333, Fax: 22428899
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

21 Μαρτίου, 2019

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ ΔΙΓΕΝΗ

Χαιρετισμός Θάσου Σοφοκλέους

Προέδρου Συνδέσμων Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α, 1955-59

*«Άθλα γαρ οἷς κείται ἀρετῆς μέγιστα
τοῖσδε ἀρίστοι πολῖτες πολιτεύουσιν»*

*Εκεί που τιμούν την ἀρετὴν
εκεί κατοικούν ἀρίστοι πολῖτες.*

*«Με ἀκρατον ἐνθουσιασμόν
και ἐθνικὴν υπερηφάνειαν
ἡ ἐκκλησία σε υποδέχεται
σήμερον δι' ὅσα μεγάλα και
λαμπρά, υπεράνθρωπα και
ἐνδοξα ἐπετέλεσες υπὲρ
τῆς Πατρίδος»*

Αρχιεπίσκοπος Αθηνών Θεόκλητος
17ην Μαρτίου, 1959

Με αυτά τα λόγια ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών Θεόκλητος υποδέχθηκε και στεφάνωσε με χρυσό στεφάνι, εκ μέρους της Εκκλησίας της Ελλάδος, τον Ελευθερωτή της Κύπρου Αρχηγό της Ε.Ο.Κ.Α Γεώργιο Γρίβα-Διγενή, την 17ην Μαρτίου 1959, επιστρέφοντας νικητής και τροπαιοφόρος από την Κύπρο με το τέλος της επανάστασης,

που τερματίστηκε με τις συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου, οι οποίες αποτέλεσαν την αρχή της καταστροφής. Με τις συμφωνίες αυτές ξεφύγαμε από τους στόχους μας και δεχθήκαμε η μειονότητα του 18% των Τούρκων να μοιραστεί και να καρπωθεί τις θυσίες του λαού μας και να εξασφαλίσει με την υπογραφή μας δικαιώματα απαράδεκτα.

Με ιδιαίτερη συγκίνηση, με άμετρο προβληματισμό, με αγωνία και συναισθηματική φόρτιση για όσα συμβαίνουν και για τους κινδύνους που διατρέχουμε, βρισκόμαστε εδώ από καθήκον και ιερό χρέος, αλλά και από δική μας ψυχική ανάγκη και παρόρμηση, για να τιμήσουμε και να μνημονεύσουμε τον αθάνατο Αρχηγό της Ε.Ο.Κ.Α, τον ανεπανάληπτο Αρχηγό μας Γεώργιο Γρίβα-Διγενή. Τον ηγέτη, στον οποίο δικαίως απονεμήθηκε ο τιμητικός τίτλος «Άξιος της Πατρίδος» τον ένα και μοναδικό Αγωνιστή της Ελευθερίας που ανάλωσε όλη του τη ζωή, αγωνίστηκε με πάθος και αυταπάρνηση και έγραψε σελίδες δόξας και μεγαλείου, οδηγώντας τον ηρωικό λαό μας, την αδούλωτη γενιά του '55, προς τη δόξα.

Βρισκόμαστε εδώ, προβληματισμένοι και ανήσυχοι, για να ανανεώσουμε τις θέσεις μας, και τις δυνάμεις μας, να επικοινωνήσουμε, να θυμηθούμε τις παρακαταθήκες του, τις συμβουλές του, όσα μας δίδαξε με το ήθος και τις πράξεις του, με τον πατριωτισμό του, με την δια βίου προσφορά του, με τη σωστή προσήλωσή του στις αρχές, τις αξίες, και τους στόχους του.

Στην ιστορία των λαών υπάρχουν πολλοί που αγωνίστηκαν και θυσιάστηκαν για την πατρίδα τους, σπάνια όμως βρίσκει κανείς άνθρωπο που για

όλη του την ζωή αγωνίστηκε για την Ελευθερία της Πατρίδας του. Τέτοιος ήταν ο Γεώργιος Γρίβας-Διγενής. Διά Βίου Αγωνιστής. Από τη στιγμή που ανδρώθηκε, μέχρι τον θάνατό του.

Εμείς που τον γνωρίσαμε από κοντά και είχαμε την ευκαιρία και την τύχη να τον ζήσουμε σε κάποια πολύ έντονα στάδια της ζωής του, είδαμε και ζήσαμε την αγάπη του για την πατρίδα, ιδιαίτερα για τη γη που τον γέννησε, το πολυπαθο Νησί της Αφροδίτης. Είδαμε τον άνθρωπο αγωνιστή, του οποίου ο νους και η καρδιά ήσαν δοσμένα στο καθήκον, ο νους και η καρδιά του δούλευαν και κτυπούσαν με ένα και μοναδικό σκοπό, τη λευτεριά και την ακεραιότητα της Ελλάδος και προς τον σκοπό αυτό παρέμεινε αταλάντευτος μέχρι τέλους.

Δεν πρόταξε ποτέ το εγώ. Δεν έβαλε μπροστά το προσωπικό συμφέρον. Δεν χρηματίστηκε. Δεν ζήτησε τίποτε για τον εαυτό του. Δεν ήξερε τι είναι φόβος ούτε δειλίασε. Ακούραστος, ριψοκίνδυνος χάραξε και ακολούθησε τον δικό του δρόμο μέσα από δύσβατες ατραπούς και μακριά από τις λεωφόρους. Πέρασε μέσα από κακοτοπιές και κακοτράχαλα μονοπάτια. Όλα για την πατρίδα, όλα για την Κύπρο, όλα για την Ελλάδα. Πείνασε, δίψασε, κοιμήθηκε στο χώμα, σε σπηλιές, μέσα στα χιόνια, στη βροχή και την παγωνιά υπό καταδίωξη.

Αυτός ήταν ο Γεώργιος Γρίβας, αυτός είναι ο Διγενής. Ο άνθρωπος που αγαπήσαμε, ο άνθρωπος που αγάπησε ο λαός μας. Αυτός ήταν ο «θείος», ο «γέρος της Κύπρου». Ο άνθρωπος που φώλιασε μέσα στις καρδιές μας.

Υποκλινόμαστε, τιμούμε, μνημονεύουμε, εκφράζουμε τον θαυμασμό μας και εναποθέτουμε την ευγνωμοσύνη μας για όσα μας πρόσφερε.

Συναγωνιστές και Συναγωνίστριες,

Με γνώμονα και καθοδηγητή τον Αρχηγό μας, με βάση τις αρχές και το πνεύμα του αθάνατου Διγενή, έχουμε καθήκον και χρέος να σταθούμε κόντρα στον κατήφορο, να ανακόψουμε την καταστροφή, να σώσουμε την πατρίδα μας από τα χέρια των άσπονδων εχθρών μας. Δεν έχουμε δικαίωμα να παραμείνουμε απαθείς και απλοί θεατές.

Μπορεί τα δεδομένα να μην μας ευνοούν. Ούτε η σωματική μας κατάσταση μας βοηθά όπως θέλουμε, όμως η ψυχή μας παραμένει ζωντανή και αλύγιστη, και το μυαλό μας, δόξα τω θεώ, καθαρίο και λειτουργικό. Δεν θα υποκύψουμε και δεν θα παραδοθούμε. Όσο κι' αν οι μεγάλοι μας αδικούν, όσο κι αν τα συμφέροντα επηρεάζουν τις αποφάσεις και τις τοποθετήσεις τους, δεν θα επιτρέψουμε να παραβιαστούν οι αρχές και οι αξίες του διεθνούς οργανισμού και δεν θα δεχθούμε να παραβιάσουν το δίκαιο του λαού μας.

Μας παρακολουθεί ο Αρχηγός Διγενής, μας παρακολουθούν οι αθάνατοι ήρωές μας, μας παρακολουθούν αυτοί που ήρθαν, πέρασαν θαρρούνε θα περάσουν κριτές θα μας δικάσουν οι αγέννητοι και οι νεκροί.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ
ΕΟΚΑ 1955 - 1959

ΟΔΟΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ 40
ΤΗΛ.: 22423333 / 22317713 - FAX: 22428859
2063 ΣΤΡΟΒΙΛΟΣ - ΛΕΥΚΩΣΙΑ

**ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ Ε.Ο.Κ.Α
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ ΑΓΩΝΑ Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959
ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959**

Ο Σύνδεσμος Πολιτικών Κρατουμένων Ε.Ο.Κ.Α,
το Περιφερειακό Γυμνάσιο Κοκκινότριμιθιάς,
το Σ.Ι.Μ.Α.Ε. και οι Σύνδεσμοι Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α,
σας προσκαλούν στο Μνημόσυνο πεσόντων
και θανόντων αγωνιστών,

**την Κυριακή 12η Μαΐου 2019, ώρα 11.00-12.30,
στα Κρατητήρια Κοκκινότριμιθιάς**

Την ίδια ώρα θα τελεσθεί το μνημόσυνο
του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου.
Ομιλητής ο Υπουργός Εσωτερικών
κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΕΤΡΙΔΗΣ.

*Π.Α. μέχρι Τετάρτη, 8 Μαΐου 2019,
Τηλ: 22305001/2/3*

(Η πύλη των Κρατητηρίων θα είναι ανοικτή από την 10ην πρωινή
για περιηγήσεις στο Μουσείο και στις εκθέσεις Κυπρίων Επαναστατών
του 1821 και απεικονίσεως των βασανιστηρίων).

Γιάννης Σπανός
Πρόεδρος του Συνδέσμου

Βούλα Μόρμορη
Διευθύντρια Π. Γυμνασίου

**ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ
ΑΡΧΗΓΩΝ ΚΑΙ ΗΡΩΟΜΑΡΤΥΡΩΝ
ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ
Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959 ΚΑΙ
ΤΕΛΕΤΗ ΕΝΑΡΞΗΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ
«ΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ 2019»**

**Ηρώων Απελευθερωτικού Αγώνα
Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959
(Περιοχή Πελενδρίου – Αμιάντου)**

**Κυριακή, 19 Μαΐου 2019.
Ώρα 11:00 π.μ.**

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Το Συμβούλιο Ιστορικής Μνήμης
Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959,
οι Σύνδεσμοι Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959,
το Ίδρυμα Απελευθερωτικού Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959
και
το Μέγαθρον Αγωνιστών της Ε.Ο.Κ.Α
σας προσκαλούν
στο Παγκύπριο Μνημόσυνο των Αρχηγών και Ηρώων
του Απελευθερωτικού Αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α
και
στην τελετή Έναρξης των Εκδηλώσεων
«Οδός Ελευθερίας 2019»
που θα γίνουν
την Κυριακή 19 Μαΐου 2019 και ώρα 11:00 π.μ.
στο «Ηρώον του Απελευθερωτικού Αγώνα
της Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959»
στην περιοχή Πελενδρίου – Αμιάντου

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

- Άναμμα Βωμού από μέλη των Σωματείων «Σωτήρης Τσαγκάρης» Πελενδρίου και «Ευαγόρας Παπαχριστοφόρου» Αμιάντου. Η φλόγα θα μεταφερθεί από το μνημείο των ηρώων Σωτήρη Τσαγκάρη και Ευαγόρα Παπαχριστοφόρου
- Τρισάγιο για τους Αρχηγούς και Ηρωομάρτυρες του Απελευθερωτικού Αγώνα 1955-1959
- Προσκλητήριο Πεσόντων και απόδοση τιμών από άγημα της Εθνικής Φρουράς
- Χαιρετισμός από τον Πρόεδρο του Μελάθρου, κύριο Θεοφάνη Παναγιώτου
- Τον επιμνημόσυνο λόγο θα εκφωνήσει ο Υπουργός Οικονομικών, κ. Χάρης Γεωργιάδης
- Καλλιτεχνικό πρόγραμμα:
Τραγούδια από τη χορωδία των Συνδέσμων Αγωνιστών, υπό τη διεύθυνση του μαέστρου κ. Μιχάλη Χ' Λοΐζου. Στο πιάνο ο κ. Φώτος Χ' Λοΐζου
- Κατάθεση στεφάνων:
Παρακαλούμε όπως, αντί στεφάνων, γίνουν εισφορές στο Μέλαθρο και κατατεθούν κλωνάρια δάφνης, που θα διατίθενται στον χώρο της εκδήλωσης
- Κήρυξη έναρξης των εκδηλώσεων της «ΟΔΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ 2019»

Εθνικός Ύμνος

Η ΕΘΝΙΚΗ ΦΡΟΥΡΑ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗΤΗΡΙΑ

Μάρτιος 2019

Μονάδες της Εθνικής Φρουράς γιόρτασαν στα Κρατητήρια Κοκκινοτριμιθιάς τις εθνικές επετείους στην Αίθουσα Ελλάδος. Αξιωματικοί και στρατιώτες ξεναγήθηκαν στους μουσειακούς χώρους του Στρατοπέδου Συγκεντρώσεως, παρακολούθησαν το κινηματογραφικό ντοκιμαντέρ και περιήλθαν τις διαρκείς εκθέσεις όπου εκτίθενται ζωγραφικές απεικονίσεις των βασανιστηρίων από Άγγλους και Τούρκους βασανιστές και γκραβούρες

από την επιδρομή των Τούρκων κατά την πρώτη εισβολή του 1570. Οι εθνοφρουροί ξεναγήθηκαν στο παράπηγμα με φωτογραφίες από την Επανάσταση του 1821 και είδαν τα μοναδικά χειρόγραφα του Κολολοτρώνη, του Κανάρη, του Σταματελόπουλου, του Μαυρομιχάλη και άλλων οπλαρχηγών του εθνικού ξεσηκωμού που εκτίθενται μονίμως από το ιστορικό Αρχείο Γιάννη Σπανού.

ΙΔΡΥΜΑ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ ΕΟΚΑ 1955 - 1959

ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ 40, 2063 ΣΤΡΟΒΟΛΟΣ
ΤΗΛ: 22 314659, 22 312500, ΦΑΞ: 22 314746
email: ioke.5559@cytanet.com.cy
ιστοσελίδα: www.cytanet.com.cy/hoek5559

ΙΔΡΥΜΑ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ 2018-2019

1η Διάλεξη: 23 Οκτωβρίου 2018

«Οι Αγωνιστές της Ε.Ο.Κ.Α στις Βρετανικές Φυλακές».

Εισηγητές: Οι κατάδικοι στις Βρετανικές φυλακές: Θάσος Σοφοκλέους, Γεώργιος Σκοταϊνός, Ρένος Κυριακίδης, Χαράλαμπος Μπαταριάς.

2η Διάλεξη: 27 Νοεμβρίου 2018

«Η δίκη και καταδίκη του Μιχαλάκη Καραολή».

Εισηγητής: Χρήστος Κληρίδης, Δικηγόρος.

3η Διάλεξη: 22 Ιανουαρίου 2019

«Η συμβολή των Βρετανών πολιτικών και νομικών στην υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των αγωνιστών της Ε.Ο.Κ.Α κατά τη διάρκεια του Απελευθερωτικού Αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α».

Εισηγητής: Λεωνίδας Λεωνίδου, ερευνητής.

4η Διάλεξη: 12 Μαρτίου 2019

«Οι Έλληνες Διπλωμάτες στην Κύπρο κατά την περίοδο του Απελευθερωτικού Αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α».

Εισηγητής: Πέτρος Παπαπολυβίου, Αν. Καθηγητής Πανεπιστημίου Κύπρου, Πρόεδρος Ακαδημίας Ιστορικών Σπουδών Ιδρύματος Απελευθερωτικού Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959

5η Διάλεξη: 16 Απριλίου 2019

«Η συμβολή της Λύσης στον Απελευθερωτικό Αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α».

Εισηγητής: Παναγιώτης Παλαδημήτρης, δημοσιογράφος

6η Διάλεξη: 14 Μαΐου 2019

«Η συμβολή του Αγρού στον Απελευθερωτικό Αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α».

Εισηγητής: Γιάννης Σπανός, εκπαιδευτικός

7η Διάλεξη: 11 Ιουνίου 2019

«Η προσωπικότητα και ο ρόλος των τριών Βρετανών Κυβερνητών κατά την περίοδο του Αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α».

Εισηγητής: Ανδρέας Κάρυος, Επιστημονικός συνεργάτης Μουσείου Αγώνος.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ

ΕΟΚΑ 1955 - 1959

Προδρόμου 40, 2063 Στρόβολος

Τηλ.: 22423333, Fax: 22428899

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΗΣ Ε.Ο.Κ.Α ΣΤΟ ΚΙΛΚΙΣ

Του Χαράλαμπου Μπαταριά

20/3/2018

Στις 16-17 & 18 Μαρτίου 2018 αντιπροσωπία του δήμου Λύσης υπό τον δήμαρχο κύριο Ανδρέα Καουρή και το μέλος του Δημοτικού Συμβουλίου κύριο Κυριάκο Κοντοβούρνη, συνοδευόμενοι και από άλλους Λυσιώτες αλλά και εκπροσώπους των Συνδέσμων Αγωνιστών 1955-59, τους Κυριάκο Γρηγορά και Χαράλαμπο Μπαταριά, πραγματοποίησαν επίσκεψη στον δήμο Κιλκίς. Η εκδήλωση έγινε σε συνεργασία με τον δήμαρχο Κιλκίς κύριο Δημήτρη Σισμανίδη και τον αντιδήμαρχο κύριο Δημήτρη Τσαντάκη. Πραγματοποιήθηκε εκδήλωση στην αίθουσα εκδηλώσεων του δήμου Κιλκίς, σκοπός της οποίας ήταν να τιμηθεί ο Γρηγόρης Αυξεντίου, ο οποίος ως γνωστόν κατά τη θητεία του ως Έφεδρος Ανθυπολοχαγός του Ελληνικού Στρατού, υπηρέτησε στα Ελληνογιογυκοσλαβικά σύνορα, στο χωριό Ακρίτας του δήμου Κιλκίς.

Το βράδυ του Σάββατου 17 Μαρτίου, έγινε μεγαλειώδης συγκέντρωση στην

αίθουσα του δήμου Κιλκίς, όπου ο δήμαρχος Κιλκίς, κύριος Δημήτρης Σισμανίδης και ο δήμαρχος Λύσης κύριος Ανδρέας Καουρής χαιρέτισαν τη συγκέντρωση και αναφέρθηκαν ο καθένας με τη σειρά του στον Γρηγόρη Αυξεντίου.

Επίσης ο δήμαρχος Λύσης Ανδρέας Καουρής επέδωσε στον δήμαρχο

Κιλκίς, στους αγωνιστές και στους εκπροσώπους των συγροτημάτων τιμητικές πλακέτες.

Στη συνέχεια έλαβε τον λόγο ο αγωνιστής Χαράλαμπος Μπαταριάς, ο οποίος έζησε με τον Αυξεντίου. Αφού αναφέρθηκε, εκ του προχείρου, στον άνθρωπο Αυξεντίου, στον Αγωνιστή Αυξεντίου, στον Έλληνα Αυξεντίου, στον Ήρωα Αυξεντίου, κατέληξε με την αφήγηση της ιστορικής μάχης των Σπηλιών στις 11 του Δεκέμβρη του 1955, όπου ο Αυξεντίου επέδειξε απαράμιλλο θάρρος και τη στρατιωτική του ικανότητα. Μετά την πρώτη σύ-

γκρουση με τους Άγγλους και αφού διέταξε τους συντρόφους του να πάνε στον Αρχηγό να φύγουν και να τον αφήσουν, ριψοκινδύνεψε μόνος του και μέσα στην ομίχλη που τον βοήθησε, υποχρέωσε τους Άγγλους να αυτοπυροβολούνται μεταξύ τους. Αποτέλεσμα του τεχνάσματος αυτού, ήταν να έχουν οι Άγγλοι πολλές απώλειες, ενώ ο Αρχηγός Διγενής και η ομάδα του κατάφεραν να διαφύγουν σώοι.

Ο Αυξεντίου κατέληξε ταλαιπωρημένος και έμεινε στην εκκλησία των Καναβιών τρεις νύχτες, βοηθούμενος από τον ιερέα Παπά-Αλέξανδρο και μέλη της Οργάνωσης. Προηγουμένως έμεινε για μερικές ώρες στη Αγία Ειρήνη Καναβιών. Η ομάδα διαχωρίστηκε και ο Αρχηγός κατέληξε στην Κακοπετριά στον «Νταβέλη», Γρηγόρη Γρηγορά και μετά στον Κύκκο. Οι υπόλοιποι της ομάδας, αφού καταδιώχθηκαν από τους Άγγλους, ταλαιπωρήθηκαν αρκετές μέρες και αφού αυτοδιαλύθηκε η ομάδα, δύο άνδρες, οι Χαράλαμπος Μπαταριάς και Κυριάκος Κόκκινος συναντήθηκαν στα Λαγουμερά με τον Γρηγόρη Αυξεντίου μετά από οκτώ μέρες. Ύστερα από οδηγίες του Αρχηγού ανασυγκροτήθηκε η ομάδα και την παραμονή των Χριστουγέννων κατέληξε σε μια καλύβα απέναντι από το χωριό. Εκεί έκαμαν τα καλύτερα Χριστούγεννα, ακούοντας τις καμπάνες των εκκλησιών Λαγουμερών και Σα-

ράντι και ευχήθηκαν ο ένας στον άλλο τα χρόνια πολλά.

Το βράδυ των Χριστουγέννων, αφού οι τροφοδότες τούς έφεραν φαγητό για το Χριστουγεννιάτικο τραπέζι, γύρω από τα λίγα κάρβουνα που είχαν ανάψει για ξεστασιά ο Αυξεντίου τους επέτρεψε να πιούν και ένα ποτήρι κρασί. Επειδή όμως ο Κεραυνός εγκατέλειψε την ομάδα μετά την μάχη των Σπηλιών και συνεργάσθη με τους Άγγλους και σίγουρα θα πρόδωσε τα ψευδώνυμα, γι' αυτό και ο Αυξεντίου άλλαξε τα ψευδώνυμα όλων. Σαν ήλθε η σειρά του Μπαταριά (τότε το ψευδώνυμο του ήταν Βότσης) του είπε «βρε εσένα τι ψευδώνυμο να σου δώσω»; Εν τω μεταξύ ο Μπαταριάς έπαιζε βιολί και το γνώριζε ο Αυξεντίου και αφού διέκοψε και με την σκέψη του ταξίδευε κάπου μακριά συνέχισε -στο Μεσολόγγι το '21 υπήρχε κάποιος «βιολιτζής» και λαϊκός τραγουδιστής ο οποίος ονομάζετο Μπαταριάς και είπε και ένα στίχο του Μαλακάση «παιξε καημένη Μπαταριά το ξακουστό αθάνατο βιολί σου». «Επειδή εσύ ξαπόλησες το βιολί και πήρες το «ττουφέτσι» και βγήκες στο βουνό και ρίχνεις μπαταριές, δηλαδή «ττουφετσιές», γιατί η «ττουφετσιά» ονομάζεται μπαταριά, θα συνδυάσουμε τη μπαταριά, τη «ττουφετσιά», με τον Μπαταριά τον «βιολιτζή» και θα σου δώσω το ψευδώνυμο Μπαταριάς».

Με αυτό έκλεισε η ομιλία του Μπαταριά στον δήμο Κιλκίς. Στη συνέχεια, κάτω από την διεύθυνση του αντιδημάρχου του Κιλκίς, παρουσιάστηκαν διαφάνειες με τον Γρηγόρη Αυξεντίου καθώς και Ελληνικοί και τοπικοί χοροί από συγκροτήματα.

Την επομένη, την Κυριακή, αφού εκκλησιαστήκαμε στην εκκλησία του χωριού Ακρίτας, και κάτω από συνεχή βροχή, έγινε η εκδήλωση στον χώρο του μνημείου Αυξεντίου, όπου και κατετέθησαν στεφάνια.

Στη συνέχεια ακολούθησαν ομιλίες και χορευτικά στην αίθουσα εκδηλώσεων του χωριού Ακρίτας.

Ακολούθησε μετά η ξενάγηση από την υπέροχη Κοινοτάρχη του χωριού Ακρίτας, κυρία Αναστασία, στο σπίτι όπου διέμεινε ο Γρηγόρης Αυξεντίου μαζί με τους στρατιώτες του ως έφεδρος Ανθυπολοχαγός του Ελληνικού στρατού.

Όπως προαναφέρθη, το σπίτι αυτό, σε συνεργασία των δύο δήμων Λύσης και Κιλκίς, μετετράπη σε μουσειακό χώρο και είναι ανοιχτό για όλους τους επισκέπτες.

Έχει δε τοποθετηθεί σ' αυτό και μακέττα που αναφέρεται στη μάχη των Σπηλιών.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ

ΕΟΚΑ 1955 - 1959

Προδρόμου 40, 2063 Στρόβολος

Τηλ.: 22423333, Fax: 22428899

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

7/2/2019

*Αν μισούνται αναμεσό τους
δεν τους πρέπει ελευθεριά...*

Του Θάσου Σοφοκλέους

Προέδρον Συνδέσμων Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α. 1955 - 1959

Βλέποντας την ανόσια βεβήλωση του Βάφου και του ανδριάντα του αρχηγού του απελευθερωτικού μας αγώνα Γεωργίου Γρίβα - Διγενή, διερωτώμαστε πραγματικά αν μας πρέπει ελευθεριά!

Ο εθνικός μας ποιητής, Διονύσιος Σολωμός, το λέει, άλλωστε, ξεκάθαρα στον Εθνικό μας Ύμνο, τον «Ύμνο προς την Ελευθερία»: «Μην ειπούν στον στοχασμό τους τα ξένα έθνη αληθινά: Αν μισούνται αναμεσό τους δεν τους πρέπει ελευθεριά».

Δυστυχώς, στις δύσκολες μέρες που διέρχεται η πατρίδα μας, αντί να επικρατεί πνεύμα ομόνοιας και ομοψυχίας, βλέπουμε ανθρώπους να ασχημονούν και να μαγαρίζουν τα ιερά και τα όσια της πατρίδας τους. Να υβρίζουν αυτούς που αγωνίστηκαν και πρόσφεραν τα πάντα για την λευτεριά

του πολύπαθου νησιού μας. Βλέπουμε ανθρώπους να ενσπείρουν το μίσος ανάμεσα στον λαό μας, υποδαυλίζοντας τον διχασμό.

Κάποιοι αγωνιστές κράτησαν χαμηλούς τόνους σχολιάζοντας τα έκτροπα και, στην προσπάθειά τους να είναι επιεικείς, απέδωσαν τους βανδαλισμούς σε ανεύθυνους νεαρούς.

Αν και κατανοούμε την προσπάθειά τους, θα διαφωνήσουμε μαζί τους, γιατί όλα αυτά τα κατά συρροήν κρούσματα δεν μπορεί να προέρχονται από «ανώριμους νεαρούς». Δυστυχώς προέρχονται από καλά στρατευμένους, τους οποίους κάποιοι έχουν φανατίσει, τους έχουν ενσπείρει μίσος, τους έχουν δηλητηριάσει την ψυχή. Αν, όμως, δεχθούμε ότι πρόκειται για νεαρούς, ίσως θα ήταν σωστό να λέγαμε ότι δεν φταίνε τα παιδιά, αλλά αυτοί που τους

καθοδηγούν και τους φανατίζουν καθημερινά.

Κρίμα! Κάποιοι σ' αυτόν τον τόπο έχουν ξεφύγει παντελώς και δεν έχουν κανένα φραγμό και καμιά αναστολή στην προσπάθειά τους να εξυπηρετήσουν τα πολιτικά τους συμφέροντα.

Τους καταγγέλλουμε στον κυπριακό λαό, γιατί ήσαν, είναι και θα παραμείνουν αδιόρθωτοι. Τυφλωμένοι και επικεντρωμένοι σε ευτελείς, καθαρά ιδιοτελείς και εφήμερους, στόχους, συνειδητά ή και ασυνείδητα, προδίδουν τους εθνικούς στόχους του λαού μας, που δεν είναι άλλοι από την εθνική σωτηρία της πατρίδας μας, την ειρήνη και

τη δημοκρατία στο πολύπαθο νησί μας. Τους καλούμε να νουθετήσουν και να καθοδηγήσουν την νεολαία τους στον δρόμο της ενότητας, της ομοψυχίας και της ορθής συνύπαρξης, με στόχο τη σωτηρία της πατρίδας μας.

Δυστυχώς, όνειρο τους είναι η εξουσία και επιδίωξή τους το πολιτικό τους συμφέρον, έστω και αν αυτό αντιτάσσεται με τα συμφέροντα του λαού μας. Με αυτά τα κίνητρα καθοδηγούνται. Κρίμα!

Ας αφήσουν, επιτέλους ήσυχο τον Διγενή, τον πολύπαθο αγωνιστή της ελευθερίας, που ανάλωσε την ζωή του για την ελευθερία αυτού του τόπου.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΕΟΚΑ 1955 - 1959

Προδρόμου 40, 2063 Στρόβαλας
Τηλ.: 22423333, Fax: 22428899
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

10/5/2019

ΚΡΑΥΓΗ ΑΓΩΝΙΑΣ

*Του Θάσου Σοφοκλέους
Προέδρου Συνδέσμων Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α. 1955 - 1959*

Έλεος!

Αρθείτε, επιτέλους, στο ύψος των περιστάσεων. Την ώρα τούτη που διερχόμαστε τη μεγαλύτερη κρίση σε πολλούς τομείς, την ώρα τούτη που η Τουρκία έχει ξεφύγει πλήρως από κάθε ηθική τάξη, παραβιάζοντας όλους τους διεθνείς κανόνες, δεν επιτρέπεται σε κανένα μας να ασχισμονεί και να ασχολείται με μικροκομματικά και άλλα φθηνά ωφελήματα. Την ώρα τούτη πρέπει όλοι μας να φανούμε ανώτεροι των περιστάσεων. Να παύσουμε να κυνηγούμε τα μικροκομματικά οφέλη, να παύσουμε να κατεβαίνουμε τόσο χαμηλά φθάνοντας στο σημείο να επιρρίπτουμε ευθύνες στη δική μας πλευρά για τις εγκληματικές πράξεις της Τουρκίας. Τέτοιες συμπεριφορές είναι ξένες προς κάθε λογική και κάθε δίκαιο.

Είναι δουλικές και σε καμμία περίπτωση δεν μπορούν να πείσουν για το δίκαιο του αγώνα μας. Τέτοιες συμπεριφορές είναι απαράδεκτες. Ακόμα και αλήθεια να είναι, η λογική λέει πως δεν τις διατυμπανίζουμε δίνοντας όπλα στους εχθρούς μας!

Τις δύσκολες τούτες ώρες, κατά τις οποίες ο εχθρός, ευρισκόμενος εντός των πυλών, ασχισμονεί προκαλώντας τους πάντες και τα πάντα, παριστάνοντας τον καίσαρα, οφείλουμε να αρθούμε στο ύψος των περιστάσεων, να νικήσουμε τις αδυναμίες μας και να παραμερίσουμε τα ευτελή συμφέροντα.

Ένας πρέπει να είναι ο σκοπός: Η σωτηρία της Κύπρου μας. Σύσσωμη η πολιτική ηγεσία έχει ηθική υποχρέωση έναντι της ιστορίας και του λαού να χαράξει ομόφωνα εθνική γραμμή.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ**ΕΟΚΑ 1955 - 1959**

Προδρόμου 40, 2063 Στρόβολος

Τηλ.: 22423333, Fax: 22428899

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΩΓΗ (ΜΗΝΥΣΗ) ΤΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΤΗΣ Ε.Ο.Κ.Α ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΒΡΕΤΑΝΩΝ

*Ου περί χρημάτων η... αγωγή
για τα βασανιστήρια*

«Απ' εν' αππέξω του χορού, πολλά τραούδια ξέρει»

Ο διεθνής Τύπος αναγνωρίζει ότι οι Αγωνιστές δικαιωθήκαμε με την έκβαση της αγωγής κατά των Άγγλων για τα βασανιστήρια στη διάρκεια της Ε.Ο.Κ.Α

Του Θάσου Σοφοκλέους

Προέδρου των Συνδέσμων Αγωνιστών Ε.Ο.Κ. Α 1955-1959

Είναι πραγματικά άδικο -για να μην χρησιμοποιήσω βαρείς χαρακτηρισμούς- που μερικοί έσπευσαν να αρθρογραφήσουν, να βγάλουν συμπεράσματα και να καταδικάσουν, επιπόλαια και χωρίς προβληματισμό, τους αγωνιστές της Ε.Ο.Κ.Α που υπέστησαν βασανιστήρια και άσκησαν αγωγή κατά της βρετανικής κυβέρνησης. Ο λόγος τής εναντίον τους επίκρισης είναι προφανώς το ότι αποδέχθηκαν τον εξώδικο διακανονισμό, στον οποίον προέβησαν οι δικηγόροι με τη βρετανική κυβέρνηση στις 23 Ιανουαρίου 2019, «απλώς για να πάρουν μερικά χρήματα», κατά τον υπαινιγμό τους!

Κάποιοι, με τα γραφόμενά τους, δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στη βρετανική δήλωση για τον διακανονισμό, υπογραμμίζοντας ότι σε αυτή μιλούν για «έκτακτη ανάγκη» και όχι για αγώνα. Κάποιοι άλλοι υπογραμμίζουν ότι στη βρετανική δήλωση δεν γίνεται λόγος για αποζημίωση, αλλά για μια «εξώδικη ρύθμιση, προκειμένου να δοθεί ένα τέλος στη δίκη».

Κάποιοι, ακόμα, επικαλούνται τη θαρραλέα απάντηση του μεγάλου μας ήρωα Κυριάκου Μάτση: «Ου περί χρημάτων τον Αγώνα ποιούμεθα...» όταν του πρόσφεραν μυθικό ποσό, προκειμένου να προδώσει τον Αγώνα και αρ-

νήθηκε. Η προσπάθειά τους, προφανώς, είναι να μεμφθούν τους 33 αγωνιστές, οι οποίοι έκαναν την αγωγή και αφήνουν υπονοούμενα ότι «εξαγοράστηκαν» για ένα εκατομμύριο ευρώ.

Αρχίζοντας από το τελευταίο, πρέπει να πούμε ότι το «ου περί χρημάτων τον αγώνα ποιούμεθα...» δεν είναι μόνο ο Κυριάκος Μάτσης που το είπε, αλλά και άλλοι πολλοί αγωνιστές. Αγνοούν, όμως, ή προσποιούνται ότι αγνοούν πως στα βασανιστήρια και στις ανακρίσεις, στους περισσότερους αγωνιστές (και σε ενάγοντες βέβαια) οι Άγγλοι προσκόμιζαν βαλίτσα γεμάτη με πεντόλιρα για να τους τα προσφέρουν ώστε να μιλήσουν.

Όσον αφορά την ανάλυση της δήλωσης των Αγγλων ότι σε αυτήν δεν γίνεται λόγος για αποζημίωση, αλλά για μια εξώδικη ρύθμιση προκειμένου να δοθεί ένα τέλος στη δίκη, μας εκπλήττει, καθότι στην ουσία υιοθετούν τη βρετανική άποψη. Ακόμα και τα θετικά στοιχεία τα οποία περιέχονται στη βρετανική ανακοίνωση, έστω μέσα από τη διπλωματική γλώσσα της, όχι μόνο δεν τα αναγνωρίζουν, αλλά τα παρουσιάζουν ως αρνητικά.

Τα ξένα δημοσιεύματα

Αν όμως κάποιοι από τους δικούς μας αρθρογράφους και άλλους επικριτές δεν είδαν τα θετικά από την έκβαση της υπόθεσης, τους παραπέμπουμε σε ξένα δημοσιεύματα, τα οποία μιλούν καθαρά για τη δικαίωση των Αγωνι-

στών. Στήνουν στον τοίχο την Βρετανία για τα απάνθρωπα βασανιστήρια και τους βιασμούς που έκαναν κατά τη διάρκεια της Ε.Ο.Κ.Α και ενημερώνουν τη διεθνή κοινή γνώμη για τον απελευθερωτικό μας αγώνα.

Ενδεικτικά μόνο αναφέρουμε μερικούς από τους τίτλους ξένων εφημερίδων και δικτυακών τόπων:

GURDIAN: UK to pay £1m to Greek Cypriote over claims of human rights abuses. Η εφημερίδα μιλά για παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων από το Ηνωμένο Βασίλειο σε Ελληνοκυπρίους.

ARAB NEWS: Cypriots "vindicated" after UK settlement of torture claims. Εδώ, λοιπόν, γίνεται λόγος για δικαίωση των Κυπρίων μετά τη διεύθετηση για την υπόθεση των βασανιστηρίων.

Για δικαίωση των Κυπρίων μιλά επίσης και το πρακτορείο Associated press: "Cypriots "Vindicated" after UK settlement of torture claims".

Η "News "UK" politics" κάνει λόγο για "θύματα βιασμού και βασανιστηρίων από τις βρετανικές αποικιακές δυνάμεις": UK PAYS £1m damages to Cyprus "victims of rape and torture by british colonial forces"

Ουδέν σχόλιο...

Διαβάζοντας τα επιτόλαια συμπεράσματα των επικριτών μας, διερωτώμαστε αν γνωρίζουν την ολη ιστορική πορεία με την αγωγή των βασανισθέν-

ντων αγωνιστών. Έχουν τη συνείδησή τους ήσυχη ότι τα συμπεράσματά τους είναι ορθά και βάσιμα, ασχέτως εάν δεν έχουν πλήρη εικόνα του ιστορικού της αγωγής;

Θέλουμε να πληροφορήσουμε το κοινό, αλλά και τους επικριτές μας, ότι στην αρχή οι ενδιαφερόμενοι για την αγωγή δεν ήταν μόνο 33, αλλά ανέρχονταν στους 130 και ότι η νομική αυτή υπόθεση την χειρίστηκαν τέσσερεις διακεκριμένοι Κύπριοι δικηγόροι και καμιά δεκαριά Άγγλοι δικηγόροι.

Έπρεπε να γνωρίζουν, ακόμα, οι επικριτές ότι η υπόθεση δεν είναι τωρινή, αλλά έχει ξεκινήσει πριν από έξι χρόνια, κατά τα οποία δίνονταν συνεχείς μάχες στα δικαστήρια, χωρίς καμιά βοήθεια από οποιονδήποτε.

«Απ' εν απτέξω του χορού πολλά τραούδια ξέρει» κατά τη λαϊκή ρήση.

Νιώθουμε περήφανοι

Εμείς νιώθουμε περήφανοι για τον αγώνα που κάναμε και τη δικαστική μάχη που δώσαμε και έχουμε τη συνείδησή μας ήσυχη. Μέσω αυτής της διαδικασίας γνωστοποιήσαμε διεθνώς τα εγκλήματα των Βρετανών και τώρα όλος ο κόσμος γνωρίζει ότι οι Άγγλοι έκαναν απάνθρωπα βασανιστήρια στην Κύπρο, για τα οποία υποχρεώθηκαν να δώσουν αποζημιώσεις. Στόχος μας δεν ήταν τα χρήματα.

Ο εκπρόσωπος των Βρετανών υπουργός των Εξωτερικών Alan Duncan, ο

οποίος προέβη στην επίσημη ανακοίνωση έπειτα από τον τελικό διακανονισμό της αγωγής των Αγωνιστών για τα βασανιστήρια, μπορεί να λέει ό,τι θέλει. Όμως, ό,τι και να πει, όπως και να το πει, όσο και να προσπαθήσει να ωραιοποιήσει τα πράγματα, το γεγονός εξακολουθεί να παραμένει ότι: Η Βρετανία πληρώνει για τις κακώσεις που προξένησαν οι αποικιοκράτες σε αγωνιστές που βασάνισαν την περίοδο του Αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α..

Σταχυολογώ ορισμένα αποσπάσματα από τις δηλώσεις του:

«Πολιτική αγωγή από 33 Κυπρίους κατά της κυβέρνησης της Α.Μ σχετικά με την περίοδο εκτάκτου Ανάγκης». Κάνει αναφορά, δηλαδή, στην «έκτακτη ανάγκη» που κήρυξαν οι αποικιοκράτες κατά τη διάρκεια της οποίας «Ελληνοκύπριοι παραστρατιωτικοί (σ.σ. και όχι πλέον τρομοκράτες, όπως μας αποκαλούσαν τότε), διεξήγαγαν έναν ένοπλο ανταρτικό αγώνα, προσπαθώντας να φέρουν ένα τέλος στη βρετανική διακυβέρνηση της Κύπρου και να εγκαθιδρύσουν ένωση της Κύπρου και της Ελλάδας». Παραδέχονται, δηλαδή, τώρα οι Βρετανοί, ότι δεν ήταν τρομοκρατία τα όσα κάναμε, αλλά αγώνας, προσδιορίζοντας και τον στόχο του που ήταν η Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα.

Το ιστορικό της Αγωγής

Μια και μας ανάγκασαν εχθροί και φίλοι να αγγίξουμε το θέμα για να θέ-

σουμε τα πράγματα στην ορθή τους βάση, θα αναλύσουμε το ιστορικό και τις διάφορες εξελίξεις και τα διάφορα στάδια που περάσαμε.

Το 2012 οι Αγωνιστές της Κέννας, ύστερα από αγωγή εναντίον της Βρετανίας για τα βασανιστήρια που υπέστησαν από τα στρατεύματα κατοχής των Άγγλων ιμπεριαλιστών, έκαναν εξώδικο διακανονισμό. Οι Βρετανοί τους έδωσαν αποζημιώσεις, αναγνωρίζοντας ότι τους βασάνισαν και τους προκάλεσαν διάφορες σωματικές βλάβες. Όταν λάβαμε γνώση, δείξαμε ενδιαφέρον. (Βλέπετε, τόσο καιρό βρισκόμασταν σε άγνοια, αλλά κανείς δεν μας συμβούλευσε, ούτε βέβαια και οι κυβερνήσεις μας, οι οποίες, ουσιαστικά με το τέλος του Αγώνα μάς εγκατέλειψαν).

Ως πρόεδρος των Συνδέσμων Αγωνιστών ζήτησα από τον δικηγόρο κ. Παναγιώτη Δημητρίου να μας συμβουλεύσει αν αξίζει τον κόπο να κάνουμε αγωγή και πώς πρέπει να ενεργήσουμε.

Πριν όμως μας απαντήσει, μάς τηλεφώνησαν από το γραφείο του κ. Νεόφυτου Πυριλλίδη από τη Λεμεσό και μας ενημέρωσαν για το ενδιαφέρον Άγγλων δικηγόρων να αναλάβουν τυχόν αγωγές μας προς τη βρετανική κυβέρνηση, για τα βασανιστήρια που είχαμε υποστεί κατά τον Αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α. Τότε τους φέραμε σε επαφή με το Γραφείο του κ. Παναγιώτη Δημητρίου και τα πράγματα πήραν τον δρόμο τους.

Επειδή, όμως, εμείς δεν είχαμε χρήματα για την αγωγή, κάναμε συμφωνία του τύπου "No win no fees", δηλαδή, αν δεν κερδίσουν την δίκη, δεν θα πληρωθούν.

Έτσι, λοιπόν, αρχίσαμε δουλειά, ενημερώνοντας επανειλημμένως τους Αγωνιστές της Ε.Ο.Κ.Α από όλα τα μέσα ενημέρωσης, αν υπέστησαν βασανιστήρια και αν ενδιαφέρονται να υποβάλουν τα σχετικά τεκμήρια προς τους δικηγόρους. Ενδιαφέρθηκαν 130 αγωνιστές, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι ήταν οι μόνοι που βασανίστηκαν.

Οι δικηγόροι, αφού αξιολόγησαν τις υποθέσεις του καθενός έπειτα από συνεντεύξεις ή άλλους τρόπους, κατέληξαν σε έναν κατάλογο 33 ατόμων με καθαρά νομικά κριτήρια. Αυτό δεν σημαίνει πως όσοι δεν είχαν περιληφθεί στον κατάλογο, δεν υπέστησαν βασανιστήρια. Αντιθέτως, μπορεί και να βασανίστηκαν περισσότερο από τους 33 που είχαν επιλεγεί. Έπρεπε όμως, οι υποθέσεις τους να μπορούσαν να σταθούν στο δικαστήριο. Να είχαν δηλαδή όλα εκείνα τα τεκμήρια, όπως μαρτυρίες, δημοσιεύματα, ιατρικά πιστοποιητικά και άλλα, που να απεδείκνυν ξεκάθαρα ότι όντως βασανίστηκαν.

Δικαστικές μάχες

Αυτή η ιστορία άρχισε το 2013. Δώσαμε μάχες με τη βρετανική κυβέρνηση, μέχρι να φθάσουμε στην τελική διευθέτηση. Υπήρξε μεγάλο παρασκήνιο.

Η βρετανική κυβέρνηση προέβαλε κι εκείνη τη δική της αντίσταση προκειμένου να αποσείσει την ευθύνη από πάνω της.

Ισχυριζόταν ότι δεν ήταν το βρετανικό κράτος που θα έπρεπε να εκδικάσει την υπόθεση, αλλά η Κυπριακή Δημοκρατία. Η απόφαση του δικαστηρίου, όμως, μάς δικαίωσε, αφού υπεδείκνυε ότι η Βρετανία θα έπρεπε να κάνει τη δίκη. Η επιτυχία μας αυτή, ωστόσο, ανατράπηκε, έπειτα από επιτυχή έφεση της βρετανικής κυβέρνησης. Έτσι, το δικαστήριο αποφάσισε ότι θα έπρεπε οι ενάγοντες να πληρώσουμε 750.000 λίρες έξοδα! Οι δικηγόροι μας άσκησαν έφεση στο Ανώτατο Δικαστήριο, η ακρόαση της οποίας ακόμα δεν έχει καθοριστεί.

Εν τω μεταξύ, η Εισαγγελία, παρασηνιακά ζήτησε από τους δικηγόρους μας, αν μπορούσαν να συζητήσουν εξώδικο διακανονισμό, πράγμα που έγινε αποδεκτό και έτσι φθάσαμε στη γνωστή συμφωνία.

Αν κάποιος από τους ενάγοντες δεν επιθυμεί τον διακανονισμό, μπορεί να τον απορρίψει και να προχωρήσει την υπόθεση μόνος του. Όπως βεβαίως, και όποιος άλλος αγωνιστής επιθυμεί να ασκήσει αγωγή για βασανιστήρια μπορεί να το πράξει από μόνος του.

Η προσπάθεια που καταβάλαμε θεωρούμε ότι επί της ουσίας δικαιώθηκε. Και η δικαίωση ασφαλώς δεν είναι η αποζημίωση, γιατί ο στόχος μας δεν ήταν τα χρήματα.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ**ΕΟΚΑ 1955 - 1959**

Προδρόμου 40, 2063 Στρόβολος

Τηλ.: 22423333, Fax: 22428899

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΤΕΡΑΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΑΥΛΙΔΗ

*Τον Θάσου Σοφοκλέους**Προέδρου Συνδέσμων Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α*

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Διαβάσαμε με έκπληξη και με πραγματικό αιφνιδιασμό τα όσα απαράδεκτα γράφει στην εφημερίδα «0 Πολίτης» (3 Φεβρουαρίου 2019) ο Άντρος Πανλίδης. Βέβαια, δεν είναι η πρώτη φορά που μας έχουν προβληματίσει τα όσα λέει, όμως ετούτη τη φορά έχει ξεπεράσει τα όρια.

Άνκαι γνωρίζει πολύ καλά ότι η Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα ήταν ο προαιώνιος πόθος του λαού μας, εντούτοις, ο «μεγάλος ιστορικός», χωρίς ντροπή, την παρουσιάζει ως «υποδούλωση στον ελληνικό ξυγό»! Είναι, δηλαδή, κατά τον «μεγάλο ιστορικό», υπόδουλα στον... ελληνικό ξυγό τα Δωδεκάνησα, τα νησιά του Ιονίου, η Κρήτη και άλλα μέρη της Ελλάδας που πραγματώσαν τους εθνικούς τους πόθους και ενσωματώθηκαν στον εθνικό κορμό;

Χωρίς ντροπή ισχυρίζεται ότι η Ελλάδα θα ήταν για μας μια άλλη αποικιακή χώρα αν γινόταν η Ένωση. Να

του θυμίσουμε μόνο τη ρήση του λαού μας (των προ... προπάππων μας): «Θέλουμε στην μάναν μας να πάμεν τζι ασ τρώμεν πέτρες των βουνών αν μεν έσει να φάμεν».

Πώς μπορεί κάποιος που θέλει να ονομάζεται ιστορικός, να εξισώνει τον αποικιακό ξυγό με την ενσωμάτωση στον εθνικό κορμό και την ικανοποίηση των προαιώνιων πόθων;

Είμαστε και νιώθουμε Έλληνες και οι ακατάλυτοι και προαιώνιοι δεσμοί μας με την Ελλάδα χρονολογούνται, κύριέ «ιστορική», από τον καιρό του Ομήρου. Είναι ντροπή να πρέπει να σου υποδεικνύουμε όσα αποδεικνύουν την καταγωγή και τις ρίζες μας (τη γλώσσα, τα ήθη μας, τα έθιμά μας, τη θρησκεία μας, τα τοπωνύμιά μας, τα αρχαία ευρήματά μας...).

Ούτε και οι εχθροί μας δεν τόλμησαν να αμφισβητήσουν το δικό μας D.N.A.. Το να το αμφισβητούν, όμως, κάποιοι

δικοί μας «στορικοί», κάτι θα συμβαίνει...

Όσο για τα παραμύθια και τις ιστορικές ανακρίβειες που ο μεγάλος «ιστορικός» αραδιάζει για τον Διγενή, έχουμε να του πούμε πως βιάστηκε πολύ. Ας περίμενε να πεθάνουμε οι συναγωνιστές του, γιατί εμείς που ήμασταν μαζί του, διαφορετικά τα ζήσαμε.

Ωστε γνώριζαν οι Άγγλοι πού ήταν ο Διγενής και δεν τον συνελάμβαναν, όπως ισχυρίζεται, και του έκαμναν τόπο να διαφύγει για να μην τον πιάσουν όταν χιλιάδες Άγγλοι στρατιώτες περικύκλωναν τα βουνά αναζητώντας τον!

Μόνο που ξέχασε να αναφέρει ότι, προκειμένου να βοηθήσουν τον αρχηγό της Ε.Ο.Κ.Α. να διαφύγει(!) βάλανε και φωτιά στο δάσος του Κύκκου και έκαψαν τους δικούς τους στρατιώτες για να μην μπορέσουν να τον συλλάβουν! Με όλο τον σεβασμό, αλλά μόνο αρρωστημένες νοοτροπίες μπορούν να πλάθουν τέτοια παραμύθια.

Λυπούμαστε, κύριε Παυλίδη, αλλά ούτε οι Άγγλοι δεν έφθασαν σ' αυτό το σημείο. Δυστυχώς μπήκατε στην διακεκαυμένη ζώνη. Πέσατε σε ναρκοπέδιο εν γνώσει σας. Γιατί;

Να έχετε υπ' όψιν, «μεγάλε ιστορικό», ότι, μπορεί κάποιοι να σας ενθαρρύνουν και να σας χειροκροτούν ή και οτιδήποτε άλλο για την παραχάραξη

της ιστορίας, όμως ο λαός μας θα σας κατατάξει εκεί που σας αξίζει.

Βλέπουμε, στο τέλος του... περισπούδαστου πονήματός σας, έχετε βγάλει και το συμπέρασμά σας ότι «ο Αγώνας του Γρίβα και της Ε.Ο.Κ.Α απέτυχε»!. Έτσι είπε και ο Χάρτινγκ που ήρθε στην Κύπρο από την Κέννα για να μαζέψει την Ε.Ο.Κ.Α μέσα σε μερικές εβδομάδες και τελικά έφυγε δηλώνοντας ότι η Ε.Ο.Κ.Α είναι αήττητη».

Ο μακαρίτης ο Δέρβης, όταν τον ρώτησαν για την Ε.Ο.Κ.Α, τους απάντησε: «Ε.Ο.Κ.Α είναι όλος ο κυπριακός λαός». Ε.Ο.Κ.Α δεν ήταν απλώς μερικοί αντάρτες ή σαμποτέρ. Ο Αγώνας του Γρίβα και της Ε.Ο.Κ.Α, ο Αγώνας του Αυξεντίου, του Μάτση, του Λένα, του Καραολή, του Παλληκαρίδη, των 108 ηρώων και μαρτύρων δεν απέτυχε, κύριε «ιστορικό». Κάποιοι άλλοι είναι που τα έκαμαν θάλασσα... Κάποιοι άλλοι απέτυχαν και δεν αξιοποίησαν τον Αγώνα του λαού μας. Κάποιοι άλλοι, που φοβάστε ακόμη να τους κατονομάσετε.

Όταν βλέπουμε αυτού του είδους τις διαστρεβλώσεις, αυτού του είδους τις αρρωστημένες θέσεις από ανθρώπους που θέλουν να χαρακτηρίζονται πνευματικοί και ιστορικοί, διερωτώμαστε αν μας αξίζει ελευθερία, αν έχουμε το δικαίωμα να ζητούμε από τον θεό δικαίωση.

Θα ρίψει αστροπελέκι να μας κάψει.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ

ΕΦΕΑ 1955 - 1959

Προδρόμου 40, 2063 Στρόβολος

Τηλ.: 22423333, Fax: 22428899

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

16 Μαΐου 2019

Σταματήστε τον νέο Χίτλερ

Τον Θάσου Σοφοκλέους

Παρακολουθούμε τις αντιδράσεις από όλες τις πλευρές για όσα προκλητικά συμβαίνουν, ως παρεπόμενα της συμπεριφοράς της Τουρκίας και ειδικότερα του προέδρου της, του νεοφανούς δικτάτορα Ταγίπ Ερντογάν, που ούτε λίγο ούτε πολύ, απροκάλυπτα, έχει ξεπεράσει τη φασιστική συμπεριφορά του Χίτλερ, εισβάλλοντας για δεύτερη φορά στο νησί μας.

Εκείνο που είναι ελπιδοφόρο είναι ότι έχει καταδικασθεί η Τουρκία για τη στάση της αυτή και όλοι της ζητούν να επανέλθει στην τάξη, να σεβαστεί τους διεθνείς κανόνες και ιδιαίτερα τα κυριαρχικά δικαιώματα της Κύπρου, μιας χώρας μέλους του Ο.Η.Ε και της Ε.Ε, στους κόλπους της οποίας επιζητά να ενταχθεί! Εκείνο που πιστεύω είναι ότι οι αντιδράσεις, ιδιαίτερα της Ευρώπης, πρέπει να γίνουν ουσιαστικές. Τα λόγια δεν είναι αρκετά. Να επιβάλουν κυρώσεις, να σταματήσουν όλων των ειδών τις χρηματοδοτήσεις και να στείλουν τα δικά τους πολεμικά για να προστατεύσουν την Α.Ο.Ζ της Κύπρου, που είναι Α.Ο.Ζ και της Ευρώπης.

Παράλληλα ήρθε η ώρα και η δική μας πλευρά να κάμει χρήση των δικαιωμάτων που έχει ως μέλος της Ε.Ε. Επιτέλους ας βάλει κανένα Βέτο για να καταλάβει και η Τουρκία ότι το κράτος που δεν αναγνωρίζει λέγεται Κυπριακή Δημοκρατία και είναι μέλος της Ε.Ε.

Να ζητήσουμε πάγωμα όλων των θεμάτων που έχουν σχέση με την Τουρκία. Να ζητήσουμε ενεργοποίηση του άρθρου «αλληλεγγύης» της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς τα μέλη της.

Ήρθε η ώρα η Τουρκία να πάρει καθαρό και σαφές μήνυμα ότι δεν μπορεί να συμπεριφέρεται ως το πρωτοπαλλίκαιο της περιοχής και να παύσει να νομίζει ότι έχει το δικαίωμα να κάνει ό,τι θέλει.

Άνθρωποι όπως ο Ερντογάν, δεν πρέπει να αφήνονται ανεξέλεγκτοι, ούτως ώστε να οδηγούν στην καταστροφή. Έχουμε υποχρέωση να τους σταματούμε έγκαιρα. Αυτή είναι η ευθύνη της ανθρωπότητας. Ο άνθρωπος αυτός είναι επικίνδυνος και αν δεν ανακοπεί θα ξεπεράσει και αυτόν τον Χίτλερ.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΕΟΚΑ 1955 - 1959

Προδρόμου 40, 2063 Στρόβολος
Τηλ.: 22423333, Fax: 22428899
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

20/6/2019

Αγαπητοί Συνταγωνιστές,

Με χαρά ξεχωριστή επικοινωνώ μαζί σας για να σας εκφράσω τους εγκάρδιους χαιρετισμούς μας και την αγάπη μας.

Με χαρά μου σας πληροφορώ ότι η Εκτελεστική Επιτροπή των Συνδέσμων σε συνεδρία της αποφάσισε όπως το δίπλωμα "ΑΣΤΕΡΑΣ ΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΤΙΜΗΣ" που έδωσε η Ελληνική Κυβέρνηση δια του τ. Υπουργού Άμυνας κ. Πάνου Καμένου προς τους Συνδέσμους, πολλαπλασιασθεί και δοθεί σε όλους τους Αγωνιστές, πράγμα που θα είναι για μας ένα ιστορικό ενθύμιο τιμής και αναγνώρισης.

Χαιρετισμός

Ρένου Λυσιώτη στη παρουσίαση του βιβλίου «ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ / ΔΑΚΡΥΩΝ ΜΝΗΜΕΣ»

Δημοσιογραφική Εστία, Λευκωσία 16.01.2019

Υπάρχουν στιγμές και γεγονότα στη ζωή μας που αφήνουν ανεξίτηλο το σημάδι μέσα μας. Ο Γιαννάκης Στεφανίδης με σημάδεψε για πάντα με τη ζωή και τον θάνατό του, γιατί μοίρα τραγική μού έταξε ν' αγωνιστώ και να φροντίσω πρώτα για την αποκατάσταση του ονόματός του και της μνήμης του και μετά για την ανεύρεση και την ταφή του μαρτυρικού κορμιού του.

Γνώρισα τον Γιαννάκη τον Μάη του '56. «Φαέθων» εκείνος, βοηθός του τομεάρχη Λευκωσίας, Ανδρέα Τσιάρτα. «Μαρτίνοζ» εγώ, υπεύθυνος του τομέα Νεολαίας στη Λευκωσία. Ήταν τότε ένα γενναίο παλληκάρι 17 χρόνων, γεμάτο όνειρα και ιδανικά. Ατρόμητος, ακούραστος, ωραίος! Θαύμασα τη δύναμη της ψυχής του, την πίστη του και την τόλμη του. Και τον αγάπησα.

Οι δρόμοι μας χώρισαν τον Νιόβρη του ιδίου χρόνου, με τη σύλληψη και την κράτησή μου στο στρατόπεδο της Πύλας.

Όταν τα όπλα έπαψαν να κροταλίζουν και ήρθε η ώρα της επιστροφής των νι-

κητών, του αντάρτη και του καταζητούμενου, έτρεξα μαζί μ' άλλους πολλούς να τους υποδεχθούμε, να τους αγκαλιάσουμε, να ξαναδούμε τα αγαπημένα μας πρόσωπα. Κατηφόρισαν πολλοί, μα ο «Φαέθων», ο Γιαννάκης, δεν ήταν μαζί τους.

Πώς να ξεχάσω την αγωνία και τα δάκρυα του πατέρα του, του παπα- Ανδρέα Στεφανίδη, της οικογένειάς του όλης, που ρωτούσαν: «Πού είναι το παιδί μας; Πού είναι ο Γιαννάκης μας; Γιατί δεν κατηφόρισε κι αυτός;»

Μα ήρθε η ώρα που τ' αναπάντητα αυτά ερωτήματα άρχισαν να απαντούνται. Οι ψίθυροι έγιναν βεβαιότητα, φρικτή βεβαιότητα, μέχρι που ακούστηκε το μαντάτο: «Ο Γιαννάκης είναι νεκρός...» Κι ύστερα, από κάποιους: «Σκοτώθηκε με διαταγή του Διγενή...»

Πώς να ξεχάσω το ταξίδι μου στην Αθήνα, τη συνάντησή μου με τον Αρχηγό και την απάντησή του: «Δεν έδωσα εγώ τέτοια διαταγή. Θα το εξετάσω...».

Πώς να ξεχάσω πως ο Αντώνης Γεωρ-

γιάδης, με διαταγή του Διγενή, αρχίζει να ερευνά για να μάθει και πως λίγο ύστερα η προσπάθειά του δεν τελεσφορεί και εγκαταλείπεται;

Πώς να ξεχάσω εκείνο το βράδυ του Ιούνη του '59, που ο Ανδρέας Αζίνας με αναζητά για να μου παραδώσει ένα γράμμα/διαταγή του Διγενή, με μια και μόνον εντολή: «Να αναλάβεις να βρεθεί η σορός τού Γιαννάκη Στεφανίδη, για να ταφεί με τιμές ήρωα»;

Το ίδιο βράδυ, κρατώντας με τρεμάμενα χέρια το γράμμα του Αρχηγού, αναζήτησα τους τότε υπεύθυνους του Ε.Δ.Μ.Α. Τους βρήκα σ' ένα καφέ της Λεωφόρου Ευαγόρου. Μα εκεί αντίκρισα την αμφισβήτηση αφού... ύψωσαν το γράμμα στο φως, τάχα για να διαπιστώσουν αν ήταν, πράγματι, η υπογραφή του Διγενή...

Πώς να ξεχάσω τις επόμενες μέρες, που έπεφτα σε στόματα ερμητικά κλειστά κι η μόνη απάντηση που έπαιρνα ήταν: «Δεν ξέρουμε πού βρίσκεται... Δεν μας λένε...». Υπεκφυγές, υποκρισία...

Κι ύστερα, πώς να ξεχάσω το κάλεσμα ν' ανέβω στην Αρχιεπισκοπή για ν' ακούσω εκεί να με κατηγορούν πως, με τις ενέργειες μου, αμαυρώνω το όνομα της Ε.Ο.Κ.Α; Πώς να ξεχάσω την απάντησή μου πως εγώ εκτελώ τη διαταγή του Αρχηγού, ενώ η στάση εκείνων, των κατηγορών μου, μπορούσε να θεωρηθεί σαν κάλυψη κοινών δολοφόνων;

Πώς να ξεχάσω την εκδίωξή μου από το Αρχιεπισκοπικό μέγαρο; Μα και πώς να ξεχάσω την επόμενη μέρα, όταν με κάλεσε στο τηλέφωνο ο γραμματέας του Αρχιεπισκόπου, για να μου ανακοινώσει πως... μου έκαναν την τιμή να με διορίσουν στο Συμβουλευτικό του Σώμα; Έκλεισα το τηλέφωνο αηδιασμένος: «Πάρε κόκκαλο, βρε σκύλε, μήπως και σωπάσεις...», σκέφτηκα.

Κάποιοι φίλοι με συμβουλεύουν να προσέχω. Μα δεν μπορούσα να κάνω πίσω. Έπρεπε να φέρω εις πέρας την τελευταία μου αποστολή της Ε.Ο.Κ.Α. Κι αυτό μου έδινε το θάρρος να συνεχίσω.

Κάποτε, επιτέλους, η προσπάθεια τελεσφορεί. Μου διαμηνύουν: «Ξέρουμε τώρα πού είναι. Θα τον φέρουμε στο Νέο Κοιμητήριο της Λευκωσίας». Ορίζεται η μέρα. Απόγευμα, στις 26 του Ιούνη. Μου θέτουν όμως έναν όρο: Να δώσω μια δήλωση στις εφημερίδες, αναφέροντας πως «όσα διαδίδονται δεν είναι αληθή», ώστε να μη διασύρονται μέλη της Οργάνωσης. Εκείνοι θα μου δώσουν μια δική τους δήλωση για δημοσίευση, πως ο Γιαννάκης κηδεύτηκε με τιμές ήρωα. Συμβιβάζομαι και παραδίδω ο ίδιος τα δύο κείμενα στις εφημερίδες.

Την άλλη μέρα με ειδοποιούν: «Η παράδοση της σορού ακυρώνεται, γιατί ξεκίνησαν να έρχονται πολλοί απ' ολόκληρη την Κύπρο για την κηδεία». Συμβιβάζομαι και πάλι. Ο Γιαννάκης πρέπει να ταφεί. «Όσοι ήρθαν, ήρθαν»,

απαντώ. Δέχομαι. Κάποιοι δρόμοι κλείνουν, κάποια τηλέφωνα σιγούν...

Στις 26 του Ιούνη το σπίτι του παπα-Ανδρέα Στεφανίδη πλημμυρίζει. Οι συναγωνιστές και φίλοι του Γιαννάκη έρχονται για τον τελευταίο αποχαιρετισμό. Τα δάκρυα και οι φωνές αγανάκτησης σμίγουν. Αποτραβιέμαι σε μια γωνιά και γράφω τον επικήδειο.

Το απόγευμα, το πλήθος κατηφορίζει και στέκεται στην είσοδο του κοιμητηρίου, περιμένοντας την παράδοση της σορού. Μια φωνή ακούγεται από το βάθος: «Τον έφεραν...» Τρέχουμε εκεί. Σ' ένα κασόνι, σκεπασμένο με χώματα, βρίσκουμε τον νεκρό αγωνιστή. Όχι σε φέρετρο πολυτελείας, όπως μου είχαν υποσχεθεί. Κάποιοι σκύβουν και ξεπλένουν με ροδόσταγμα το πρόσωπο του νεκρού. Κάποιοι άλλοι φέρνουν φέρετρο. Και ο Γιαννάκης κηδεύεται. Με τιμές, όπως πρόσταξε ο Διγενής.

Την επόμενη μέρα της κηδείας οι εφημερίδες δημοσιεύουν μόνο τη δική μου δήλωση. Ρωτώ, με θυμό, τον φίλο διευθυντή της «Ελευθερίας», Γιώργο Χατζηνικολάου: «Γιατί;» Εκείνος μου απαντά: «Γιατί είμαι δειλός...»

Κυρίες και Κύριοι,

Ο Γιαννάκης Στεφανίδης δικαιώθηκε και από τον Διγενή και από την Πολιτεία, που τον αναγνώρισε ως πεσόντα του Αγώνα. Οι ένοχοι σίγησαν. Ας τους κατατρέχουν για να τους τιμωρούν οι Ερινύες.

Σήμερα, με την έκδοση και παρου-

σίαση του βιβλίου «Δακρύων Μνήμες», ο Γιαννάκης δικαιώνεται για ακόμα μια φορά. Στις σελίδες του βιβλίου καταγράφονται 36 επιμνημόσυνοι λόγοι από σημαίνοντες εκπρόσωπους ολόκληρου του πολιτικο-κοινωνικού φάσματος της Κύπρου. Ανάμεσά τους, ένας τέως Πρόεδρος της Βουλής, δύο Ευρωβουλευτές, εννέα Υπουργοί (εκ των οποίων τρεις της Αμυνας και δύο της Δικαιοσύνης διαφορετικών κυβερνητικών σχηματισμών), ο Μητροπολίτης Λεμεσού, ο Αναπληρωτής Πρόεδρος του ΔΗ.ΣΥ, οι Πρόεδροι της Ε.Δ.Ε.Κ και του ΕΥΡΩ.ΚΟ, οι Δημάρχοι Αμμοχώστου και Στροβόλου, τέσσερις Τομεάρχες της Ε.Ο.Κ.Α, ο Πρόεδρος των Συνδέσμων Αγωνιστών, ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Πολιτικών Κρατουμένων και άλλοι σημαίνοντες αγωνιστές και αγωνίστριες.

Κυρίες και Κύριοι,

Τότε, τις τραγικές εκείνες μέρες, κάπου στην Αγλαντζιά, ο κάμπος έκλαψε, τα δέντρα λύγισαν ευλαβικά, τα πουλιά θρήνησαν και η Κύπρος ολόκληρη ρίγησε από δέος.

Σήμερα, θυμούμαστε και τιμούμε τον αδικoχαμένο συναγωνιστή μας

*Ας μη βρέξει ποτέ
το σύννεφον, και ο άνεμος
σκληρός ας μη σκορπίση
το χώμα το μακάριον
που σε σκεπάζει,*

λεβέντη, γενναίε, μαρτυρικό, αθάνατε
Γιαννάκη Στεφανίδη

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ

ΕΟΚΑ 1955 - 1959

Προδρόμου 40, 2063 Στρόβολος

Τηλ.: 22423333, Fax: 22428899

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

4/4/2019

Χαιρετισμός ΘΑΣΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΟΥ ΛΕΩΝΙΔΑ ΛΕΩΝΙΔΟΥ

Με ιδιαίτερη χαρά και ικανοποίηση υποδεχόμαστε σήμερα το δίτομο βιβλίο του πολυγραφότατου, συγγραφέα, ερευνητή και ιστορικού Λεωνίδα Λεωνίδου.

Είναι πάγια θέση μας να ενθαρρύνουμε όλους όσοι μπορούν να γράψουν και να αφήσουν στην ιστορία οτιδήποτε έχει σχέση με τον Απελευθερωτικό Αγώνα του λαού μας.

Το βιβλίο που παρουσιάζουμε σήμερα είναι ένα εξαιρετικά επιμελημένο έργο. Μια φιλόδοξη και δύσκολη προσπάθεια να μαζέψει, να στοιχειοθετήσει και να μας παρουσιάσει, σε μια ημερολογιακή σειρά, τα όσα συνέβησαν κατά τη διάρκεια του απελευθερωτικού μας Αγώνα 1955-59 για αποτίναξη του αγγλικού ζυγού. Μια αριστοτεχνική προσπάθεια που συνδυάζει την αγάπη του συγγραφέα για το μεγάλο έπος του 1955-59 και τον ζήλο του να συγκεντρώσει και να παρουσιάσει το μεγαλείο εκείνου του Αγώνα, τα διά-

φορα στάδια, τα γεγονότα και τις πτυχές από όπου πέρασε.

Τους κόπους, την προσφορά και τη θυσία τα όσα έζησε, όσα άντεξε, όσα πρόσφερε τότε ο λαός μας. Τις χαρές και τις λύπες, τον πόνο και τα δάκρυα. Τα ανδραγαθήματα, τις υπεράνθρωπες προσπάθειες των Αγωνιστών, τις επιτυχίες και τις αποτυχίες τους. Το μεγαλείο του λαού μας που σήκωσε τον σταυρό του με αξιοπρέπεια, άντεξε τον πόνο, τη βαναυσότητα, τη βαρβαρότητα και την εγκληματική στάση των αποικιοκρατών.

Παρουσιάζει ανάγλυφη τη βρετανική θηριωδία, το μίσος, την εκδικητικότητα και την έλλειψη κάθε ευαισθησίας και κατανόησης προς τον μαχόμενο για λευτεριά σκλαβωμένο λαό μας. Μια αυτοκρατορία προσπάθησε με όλα τα μέσα να καταπνίξει την επανάσταση ενός μικρού και ασήμαντου Νησιού, που ζητούσε το δίκαιό του και τη λευτεριά του.

Ένα βιβλίο που θα θυμίζει και θα περιγράφει στις επερχόμενες γενιές, πώς η γενιά του '55 αγωνίστηκε για απελευθέρωση και Ένωση με την Ελλάδα. Τα όσα πέρασε και τα όσα έζησε, είναι μια κληρονομιά για τις επερχόμενες γενιές. Ένα ξεχωριστό στο είδος του σύγγραμματος. Είναι μια ανεκτίμητη προσφορά προς τον λαό μας.

Όπως μας πληροφορεί ο ίδιος ο συγγραφέας αφορμή για να γράψει το δίτομο αυτό βιβλίο υπήρξε το αρχείο του μακαριστού Μύρωνα Χριστοφίδη, διαπρεπούς δημοσιογράφου, ερευνητή και συγγραφέα, ο οποίος διατηρούσε καθημερινό ημερολόγιο για τα γεγονότα που συνέβησαν κατά τη διάρκεια του απελευθερωτικού μας Αγώνα.

Ο αγαπητός μας Λεωνίδας τα πήρε, τα μελέτησε, τα επεξεργάστηκε, τα επιβεβαίωσε και τα συμπλήρωσε, αφιερώνοντας αρκετό χρόνο και κόπο.

Γι' αυτό ακριβώς ο αγαπητός Λεωνίδας στο βιβλίο, μάς γράφει και μας παρουσιάζει ότι ο Βύρωνας Χριστοφίδης είναι μαζί του συγγραφέας, από κοινού.

Είναι και τούτο χαρακτηριστικό γνώρισμα της ευαισθησίας και της υπευθυνότητας που τον χαρακτηρίζει.

Νιώθουμε ικανοποίηση, συγχαίρουμε και εκφράζουμε τη χαρά μας γι' αυτό το πόνημα του αγαπητού μας Λεωνίδα. Θα εμπλουτίσει τις βιβλιοθήκες, και θα είναι το βιβλίο μέσα από το οποίο ο

αναγνώστης θα ξεί, θα γεύεται, και θα κατανοεί τον υπέροχο Αγώνα του 1955-1959.

Είναι καθήκον όλων όσοι έχουν τη δυνατότητα και μπορούν να καταγράψουν τις μνήμες τους, αυτά που μπορούν να περιυλλέξουν, ό,τι μπορούν να περιώσουν. Όλα μαζί θα αποτελέσουν την ιστορία του απελευθερωτικού Αγώνα 1955-1959.

Ο αγαπητός Λεωνίδας, μας έχει για πολλοστή φορά φορτίσει συναισθηματικά και μας ικανοποίησε με τα έργα του και την τόσο θετική και δημιουργική παρουσία του στα αγωνιστικά ιστορικά δρώμενα της Κύπρου μας. Έχει ως γνωστό γράψει αρκετά βιβλία (μερικά βραβεύτηκαν). Μεγάλο και ιστορικό βιβλίο το τετράτομο βιβλίο Γεώργιος Γρίβας-Διγενής. Ο καλός μελετητής και ακούραστος ερευνητής κατόρθωσε να μαζέψει το απαραίτητο υλικό και με παρηρησία, δίχως φόβο και πάθος, ανασκεύασε και αντέκρουσε πολλούς διαστρεβλωτές των ιστορικών δεδομένων.

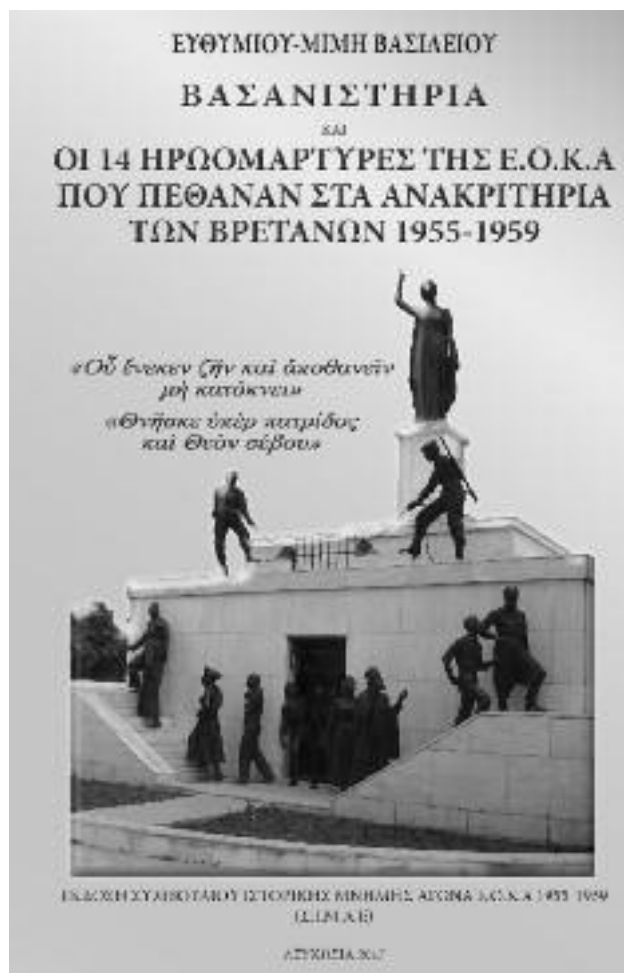
Αγαπητέ Λεωνίδα, για άλλη μια φορά σε ευχαριστούμε. Ο Θεός να σε φωτίζει να ανακαλύπτεις και να δημιουργείς.

Μνημονεύουμε και τιμούμε τον αείμνηστο Βύρωνα Χριστοφίδη για τη μεγάλη του συμβολή και τη βοήθειά του προς τον Λεωνίδα, ώστε να μας παρουσιάσουν σήμερα αυτό το βιβλίο.

Εύχομαι το βιβλίο να είναι καλοτάξιδο.

Παρουσίαση
του βιβλίου του Ευθύμιου-Μίμη Βασιλείου
στο “Σπίτι της Κύπρου”
στην Κυπριακή Πρεσβεία Αθηνών
από τον Υπουργό Παιδείας της Κ.Δ.
κ. Κώστα Χαμπιαούρη

10 Απριλίου 2019

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ ΑΓΩΝΑ ΕΟΚΑ 1955-1959
E-mail: simaci@moe.gov.cy

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Χαιρετισμός από τον Πρόεδρο
του Συμβουλίου Ιστορικής Μνήμης Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959
κ. Ανδρέα Μαϊμαρίδη

Χαιρετισμός από τον Πρόεδρο των Συνδέσμων
Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959 **κ. Θάσο Σοφοκλέους**
Χαιρετισμός από τον Πρόεδρο της Κύπρου στην Αθήνα
κ. Κυριάκο Κενεβέζο

Προβολή ταινίας για τα βασανιστήρια των αγωνιστών της Ε.Ο.Κ.Α
από τους Βρετανούς, με τίτλο:
«Υπέστημεν δοκιμασίας, αλλά πήραν μαθήματα ελληνικής ψυχής»
(Κείμενο: Δημήτρη Ταλιαδώρου - Παραγωγή: Μενέλαου Χατζηστυλλή)

Παρουσίαση του βιβλίου του Ευθύμιου (Μίμη) Βασιλείου,
«Βασανιστήρια και οι 14 Ηρωομάρτυρες της ΕΟ.Κ.Α, που πέθαναν στα
Ανακριτήρια των Βρετανών 1955-1959», μια έκδοση του Συμβουλίου
Ιστορικής Μνήμης Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959 (Σ.Ι.Μ.Α.Ε.)
από τον Έντιμο Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού
κ. Κώστα Χαμπιαούρη

Παράδοση του πιο πάνω βιβλίου στον Πρόεδρο της Βουλής
των Ελλήνων **κ. Νίκο Βούτση**.

Το βιβλίο θα παραδώσει ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού
κ. Κώστας Χαμπιαούρης, συμπαραστούμενος από τους Προέδρους
των τριών φορέων των Αγωνιστών της Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959.

Αντιφώνηση από τον Πρόεδρο της Βουλής **κ. Νίκο Βούτση**

Ομιλία από τον συγγραφέα του βιβλίου
κ. Ευθύμιο (Μίμη) Βασιλείου

Μουσικό πρόγραμμα από το Μουσικό Τμήμα
του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών,
υπό τη διεύθυνση του καθηγητού κ. Μαλιάρα.

Εθνικός Ύμνος

Θα ακολουθήσει δεξίωση

Κύριο
Μίμη Βασιλείου
Λευκωσία

2 Μαΐου 2019

Αγαπητέ κύριε Βασιλείου,

Αποστολή στο κ. Μίμη

Με ιδιαίτερη χαρά σας καλωσορίζαμε, πρόσφατα, στο Σπίτι της Κύπρου στην Αθήνα, στο πλαίσιο της εκδήλωσης παρουσίασης του βιβλίου σας, με τίτλο *Βασιανιστήρια και οι 14 Ηρωομάρτορες της Ε.Ο.Κ.Α. που πέθαναν στα ανακριντήρια των Βρετανών*, που εκδόθηκε με απόφαση του Συμβουλίου Ιστορικής Μνήμης Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α. 1955-1959, στο πλαίσιο της ανακήρυξης του 2017 ως «Έτους Θανόντων Αγρονιστών από βασιανιστήρια».

Χωρίς αμφιβολία, η απόδοση της δέουσας τιμής προς τους ήρωες μας και η καλλιέργεια της εθνικής συλλογικής μνήμης, αποτελούν το μέσον για να βιώσουμε το ηθικό μεγαλείο και το ιστορικό δίδαγμα του ηρωικού Αγώνα των Κυπρίων Ελλήνων κατά τον βρετανικού αποικιοκρατικού ζυγού. Το βιβλίο σας, αποτέλεσμα συστηματικής και κοπιώδους έρευνας, με παράθεση συγκλονιστικών προσωπικών καταθέσεων των ιδίων των αγωνιστών και πρωτογενών ιστορικών πηγών, αποτελεί σημαντική συμβολή στην ιστοριογραφία της Κύπρου και μας παρακινεί να αντιλήσουμε μαθήματα ζωής από το ήθος, την προσφορά και τη θυσία των ηρώων αυτών και να εμβαθύνουμε στο δικό μας χρέος απέναντι στην Ιστορία και την Πατρίδα.

Να είμαστε πάντα καλά. Σας εύχομαι, από καρδιάς, να έχετε καλή υγεία και δύναμη ώστε να συνεχίσετε το σημαντικό έργο σας, για την εμπέδωση και μεταλαμψείδευση των ιδανικών του Αγώνα της Κύπρου για Ελευθερία στις νεότερες γενιές, θέτοντας υψηλά πρότυπα αγωνιστικότητας και φιλοπατρίας.

Φίλη
Κυριάκος Κανεβέζος
Πρέσβης

Ομιλία του συγγραφέα του βιβλίου Ευθύμιου-Μίμη Βασιλείου

Κύριε εκπρόσωπε του εξοχότατου Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας
κ. Προκόπη Παυλόπουλου,
Εξοχότατε Κύριε Πρόεδρε του Εθνικού Κοινοβουλίου,
Έντιμε Κύριε Υπουργέ Παιδείας & Πολιτισμού της Κ.Δ,
Κύριε Πρόεσβη της Κύπρου στη Μητέρα Πατρίδα,
Κύριε εκπρόσωπε του Προέδρου της Νέας Δημοκρατίας Κυριάκου Μητσοτάκη,
Κύριοι Καθηγητές,
Κύριοι Πρόεδροι των Αγωνιστικών Φορέων της Ε.Ο.Κ.Α,
φίλτατοι Ανδρέα Μαϊμαρίδη, Θάσε Σοφοκλέους και Ρογήρε Σιπιλλή
Εκλεκτοί προσκεκλημένοι

Στη λαμπρή αυτή και πανηγυρικού
Σχαρακτήρα πνευματική εκδήλωση,
που πραγματοποιείται σήμερα στο
«Σπίτι της Κύπρου» στην Αθήνα, ενώ-
πιον τόσο εκλεκτού ακροατηρίου, με
πρωτοβουλία του Συμβουλίου Ιστορι-
κής Μνήμης του Αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α
1955-1959, της κιβωτού αυτής της διά-
σωσης και συντήρησης της μνήμης του
τιτάνιου απελευθερωτικού αγώνα της
Κύπρου, τιμάται με άπειρη ευγνωμο-
σύνη και μεγάλο θαυμασμό η άληστος
μνήμη των 14 αγωνιστών της Ε.Ο.Κ.Α,
που θανατώθηκαν με φρικτά βασανι-
στήρια, χωρίς «ν' ανοίξουν το στόμα
τους», αφήνοντας έτσι ανεξίτηλη τη
σφραγίδα τους στην Ελληνική Ιστορία
να μαρτυρά ες αεί την αγωνιστική τους
ευταξία, ευορκία, πίστη και πειθαρχία.
Η αρτιτύπως αυτή έκδοση, αναδει-

κνύει, αποδεικνύει και τεκμηριώνει
αριδήλως το γνήσιο ήθος των 14, το
οποίο εκφράζεται μέσα από τη συ-
γκλονιστική αυταπάρηση που επέδει-
ξαν, την υπέρβαση του πόνου, της
βάνανυσης και συνεχούς σωματικής και
ψυχικής δεινοπάθησης και βαρυναλγίας,
ως και με την πηγαία διάθεση και ετοι-
μότητά τους για ολοκληρωτική προ-
σφορά προς την πατρίδα και το
ιδανικό της ελευθερίας.

Τονίζει επίσης, ιδιαίτερα, η έκδοσή μας αυτή, το γεγονός ότι οι 14 αυτοί νεομάρτυρες της κυπριακής ελευθερίας «έστησαν γενναίως» και αρνούμενοι να υποταχθούν και να ενδώσουν στον κατακτητή, στάθηκαν ανέντρομοι και γενναίοι μέχρι θανάτου, αντιμετωπίζοντας τα φρικαλέα βασανιστήρια με «αρετήν και τόλμην», κρατώντας έτσι αναμμένη τη δάδα της απελευθέρωσης.

Στο έργο μου αυτό, που ήταν πράγματι επίπονο και ψυχοβόρο, προσπάθησα, επαναζώντας και ανακαλώντας στη μνήμη μου σκηνές ζοφρές, απαίσιες και ψυχοφθόρες, αναδιφώντας πολλές και ποικίλες εκδόσεις, καταθέσεις και άλλο μαρτυρικό υλικό της εποχής, στο οποίο επικεντρώθηκα για να μπορέσω να αποτυπώσω και να καταθέσω, όσο πιο εύγλωττα μπορούσα, από τη μια την αυτοϋπέρβαση, την ανιδιοτέλεια, το εύορκον και την αποφασιστικότητα των 14 να αγωνιστούν μέχρι θανάτου ενάντια στην αυθαιρεσία, και από την άλλη την αποτίμηση της θυσίας τους και την αξιολόγηση της πορείας τους, η οποία από μόνη της αποτελεί τροφή υγιούς προβληματισμού και συνάμα μια ακένωτη πηγή έμπνευσης και καθοδήγησης, από όπου αντλούν δύναμη και κουράγιο οι νεότεροι, ούτως ώστε, με την καταβολή του αίματος των 14 ως λύτρου, να αγωνισθούν μέρα και νύκτα, ωσότου από τα μαύρα σκοτάδια αναβλύσει φως, φως ανέσπερο, φως ελευθερίας, που είναι το πιο πολύτιμο αγαθό, νοούμενου ότι, με κάθε

θυσία, συνεχή εγρήγορση και επαγρύπνηση, θα το διαφυλάξουμε αυθεντικό, μέσα στο δαιδαλώδες και πολύπλοκο κύκλωμα των αποσπασματικών ελευθεριών της εποχής μας.

Οι 14 αυτοί ηρωομάρτυρες βάδισαν προς τον θάνατο με πλήρη αυτογνωσία, με τη συνέργεια πάντοτε της πίστης στον Θεό, καθώς και της αυτοπειθαρχίας, που ανέκαθεν ήταν σύμφυτη και αποτελούσε άρρηκτο σύνδεσμο και εξαιρετη αρμονία με την αυτοθυσία και το ολοκαύτωμα, χωρίς να επιδεχθούν οποιαδήποτε υποστροφή, αλλοίωση ή μεταβολή των εθνικών καταβολών και παρακαταθηκών και ιδιαίτερα των όσων ορκίστηκαν ότι θα τηρήσουν.

Στην πορεία τους αυτή, τους συνόδευε, ισοβίως, η πίστη στον Θεό, η ιστορία της Φυλής και η αγάπη προς μια ελεύθερη Πατρίδα. Η διαπίστωση αυτή δεν είναι ούτε υπερβολική ούτε αυθαίρετη. Τεκμαίρεται άνετα από τα άμπολλα αποδεικτικά στοιχεία που παραθέτουμε, ως και από επίσημα έγγραφα που εξασφαλίσαμε, τα οποία ομιλούν αφ' εαυτών.

Κατακλείοντας, εύχομαι όπως η έρευνα αυτή συμβάλει στην επαναγωγή μας στο «προοπτικό εθνικό μας κάλλος» και να μας χαρίζει σύνεση και φωτισμό, αφ' ενός μεν για να δούμε και να κατανοήσουμε τον σκοπό και το νόημα της αυτοθυσίας των 14, αφ' ετέρου δε για να επιδείξουμε εμπράκτως, ειδικά σήμερα, την αληθινή

αγάπη προς την πατρίδα και την μέχρι εσχάτων υπεράσπιση των διακαίων της.

Εύχομαι επίσης να καταστεί πηγή γνώσεως και φρονηματοισμού, ούτως ώστε να πάψουμε να διαιρούμαστε, να πάψουμε να αλληλομισούμε και να αλληλοσυκοφαντούμαστε, να πάψουμε να μικρολογούμε μεγεθύνοντας τα μικρά και σμικρύνοντας τα μεγάλα, καθ' ην στιγμήν «ενός εστί χρεία», η σωτηρία της πατρίδας, που είναι αιματοκυλισμένη και απειλείται με ξεριζωμό και αφανισμό, γινόμενοι αυτοπροαιρέτως ακοίμητοι και συνεχώς γρηγορούντες μαθητές και μαχητές του Έθνους.

Ευχαριστώ έκθυμα και θερμά τους εντρίβεις και δαήμονες προλαλήσαντες, προπάντων τον έντιμο κύριο Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας δόκτορα Κώστα Χαμπασιούρη, ο οποίος, παρά το βεβαρημένο του πρόγραμμα, παρούσασε με τόση ευφράδεια, γλαφυρότητα και προπάντων αδιάσειστη τεκμηρίωση προ ολίγου το βιβλίο μου «Βασανιστήρια και οι 14 θανόντες στα ανακρίτηρια των Βρετανών 1955-

1959», καθώς και όλους όσοι μου συμπαραστάθηκαν και με βοήθησαν, ιδιαίτερα την οικογένειά μου, ώστε να ολοκληρώσω την κοπιώδη, αλλά καρποφόρα αυτή προσπάθεια, που έφερε στο φως τη θυσία των 14 και ταυτόχρονα αποκάλυψε τους τρόπους και τα μέσα που μετήρχοντο οι Βρετανοί κατά τις ανακρίσεις που έκαναν, αλλά και το πνεύμα γενικά των αγωνιστών της Ε.Ο.Κ.Α, με το οποίο αντιμετώπισαν όλες τις ένομες, εξωφρενικές και πολυώδυνες επινοήσεις τους.

Τέλος ευχαριστώ το Μουσικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών, καθώς και όλους εσάς, που με την παρουσία σας λαμπρύνετε την όλη εκδήλωση, ενισχύετε κάθε αγώνα ευγενούς αντιστάσεως κατά παντός είδους βαναυσότητας, εκθειάζετε και τιμάτε τη μνήμη των 14, η δικαίωση των οποίων θα επέλθει μόνον όταν απαλείψουμε από τη ράχη του γερο Πενταδάκτυλου το μίasma της ντροπής που του φόρτωσαν οι Αγαρηνοί και ξαποστείλουμε τους αλλόφερτους και αθεμιτοπραγείς πορθητές του, εκεί απ' όπου ήλθαν.

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

Ομιλία Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού κ. Κώστα Χαμπιαούρη

*Καλησπέρα σας
Σεβαστέ πατέρα,
Κύριε εκπρόσωπε του προέδρου της Βουλής των Ελλήνων
Τιμημένοι αγωνιστές
Έλληνες, Ελληνίδες*

Αποτελεί ύψιστη τιμή για μένα ως Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου να παρευρίσκομαι απόψε στο κέντρο του ελληνισμού. Στην Αθήνα. Και να παραδίδω στον εκπρόσωπο του προέδρου της Βουλής των Ελλήνων τα διαπιστευτήρια των ηρώων της Κύπρου που άφησαν την τελευταία τους πνοή υπομένοντας με μοναδική δύναμη τα φρικτά βασανιστήρια των Άγγλων. Έχοντας στην ψυχή τους τον πόθο για ελευθερία. Το μεγάλο προαιώνιο ιδανικό αλλά και τον πόθο για ένωση της Κύπρου με τη μητέρα Ελλάδα. Αυτή τη στιγμή οι ψυχές τους αγάλλονται. Γιατί η Ελλάδα στο πρόσωπο όλων των Ελλήνων δέχεται και τιμά τη θυσία τους. Τα διαπιστευτήρια που σας παραδίδουμε σήμερα, πολύ σωστά τα έχει αναφέρει ο φίλτατος πρόεδρος εδώ, ο κ. Κεανεβέζος, εκφράζονται μέσα από το βιβλίο «Βασανιστήρια και οι 14 ηρωομάρτυρες που πέθαναν στα ανακριτήρια των Βρετανών 1955-59». Την έκδοση αυτή ανέθεσε το συμβούλιο ιστορικής μνήμης Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α στον αγωνιστή και

συγγραφέα κ. Ευθύμιο-Μίμη Βασιλείου στο πλαίσιο της ανακήρυξης του 2017 ως έτους τιμής των θανόντων αγωνιστών από βασανιστήρια. Ένα βιβλίο, πολύτιμη μαρτυρία, με αυτούσια ντοκουμέντα, πλούσια βιογραφία το οποίο αποδίδει μια σεμνή τιμή προς τη θυσία των 14 ηρώων που αποτελεί την ιδιαίτερως λαμπρή σελίδα ενός απαράμιλλου αγώνα.

Εκφράζω τα θερμά μου συγχαρητήρια στον κ. Ευθύμιο-Μίμη Βασιλείου ο οποίος εργάστηκε μεθοδικά και ευσυνείδητα για να μας χαρίσει την πολύ σημαντική αυτή έκδοση. Άξιο συγχαρητηρίων είναι και το Συμβούλιο Ιστορικής Μνήμης Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-59

το οποίο αναλαμβάνοντας την εκδοτική πρωτοβουλία αναφορικά με μια τόσο ευαίσθητη πτυχή, καταθέτει τα διαπιστευτήριά του για ακόμα μια φορά σχετικά με τον ρόλο που διαδραματίζει στη διατήρηση και προώθηση της μνήμης του τιτάνιου αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959. Στις σελίδες του βιβλίου καταγράφονται οι νόμοι έκτακτης ανάγκης που ίσχυαν κατά την περίοδο 55-59. Παρέχονται πληροφορίες για τους βασανιστές-ανακριτές και τις μεθόδους τους. Περιγράφονται επίσης φρικαλέα βασανιστήρια. Παρατίθενται δημοσιεύματα του Τύπου της εποχής. Τα έγγραφα των θανατικών ανακρίσεων των 14 ηρώων μαρτύρων. Συγκλονιστικές μαρτυρίες αγωνιστών και προστίθενται τα καίρια σχόλια του συγγραφέως. Τα ντοκουμέντα αυτά από τη μία, απεικονίζουν τη βαναυσότητα των αποικιοκρατών, από την άλλη όμως εκθειάζουν την πίστη και το ήθος των Ελλήνων της Κύπρου, οι οποίοι αποφάσισαν να θέσουν τη ζωή τους ενέχυρο για την ελευθερία. Οι καταπίεσεις, τα βασανιστήρια και οι θάνατοι των 14 ηρωομαρτύρων, δεν είναι μεμονωμένα γεγονότα, αλλά αποτελούν μέρος και έκφανση του αγώνα του υπόδουλου ελληνικού λαού της Κύπρου για ένωση με την Ελλάδα. Με τον αγώνα του 1821 ελευθερώθηκε μόνο ένα μικρό μέρος του ελληνικού κόσμου. Πολλαπλάσιοι Έλληνες παρέμεναν υπόδουλοι και έπρεπε να ελευθερωθούν. Γεννήθηκε τότε το αίσθημα

του αλυτρωτισμού. Ένα αίσθημα επιστροφής στον Εθνικό κορμό. Το αίσθημα αυτό κατέλαβε και τους Έλληνες της Κύπρου. Ο ειρηνικός αγώνας τους κατέληξε στον ένοπλο εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α του 55-59, στον οποίο θα μεταφερθούμε νοερά, ξεφυλλίζοντας τις σελίδες του βιβλίου, καθώς αυτός ο αγώνας, αποτελεί το υπόβαθρο της εθελούσιας θυσίας των ηρωομαρτύρων που παραδίδουν σήμερα τα διαπιστευτήριά τους στην Ελλάδα που αγάπησαν. Ήταν μία θυσία κατάθεση ελληνικότητας εσαεί. Η ελληνική ιστορία έστησε τη σκηνή και καλεί τους κύπριους αγωνιστές να ανέβουν για να παίξουν το δράμα τους. Ως τραγικοί ήρωες, γνωρίζουν ότι στο τέλος θα συντριβούν, αλλά αναλαμβάνουν τον ρόλο τους με αυταπάρηση και χαρά. Οι μάχες και οι εκτελέσεις επιβλήθηκαν με την κήρυξη από τους Άγγλους αμείλικτου πολέμου κατά των Ελλήνων. Με τις φυλακίσεις, τους εγκλεισμούς σε στρατόπεδα συγκέντρωσης, τα βασανιστήρια, τους απαγχονισμούς. Και όλα αυτά εναντίον κάθε δικαίου. Για την τέχνη των βασανιστηρίων οι αγγλικές αρχές της Κύπρου κάλεσαν ειδικούς από την Αγγλία, οι οποίοι αναβίωσαν τα βασανιστήρια των μεσαιωνικών χρόνων και των χιτλερικών στρατοπέδων συγκέντρωσης. Η άσκηση βασανιστηρίων από το αποικιακό καθεστώς, δεν παρέμεινε μυστική υπόθεση, αλλά δημοσιευόταν στον τοπικό και ξένο Τύπο

και καταγγέλθηκε σε δημοσιογραφική διάσκεψη στην Αθήνα από τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο. Ενδεικτικά αναφέρονται τίτλοι εφημερίδων. Η Ελλάς καταγγέλει την Αγγλία εις τον Ο.Η.Ε διά παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Να παύσουν οι ξυλοδαρμοί και κακοποιήσεις και να σωθούν οι κρατούμενοι πολέμου. Ο ιατρικός σύλλογος Ιπποκράτης αξιεί όπως επιτραπεί εις επιτροπήν του να επισκευθεί τα στρατόπεδα ομήρων. Βεβαίως, η δημόσια καταγγελία των βρετανικών αποικιακών αρχών και των δυνάμεων ασφαλείας, αποτελούσε από μόνη της ηρωική και επικίνδυνη πράξη, καθώς οι βρεττανοί επιβάλλοντας τους νόμους εκτάκτου ανάγκης, μπορούσαν να συλλάβουν και να θέσουν υπό κράτηση, άτομα άνευ κατηγορίας και δίκης διά λόγους δημοσίου συμφέροντος. Γράφει ο συγγραφέας: Ο όρος ανάκριση, ταυτίστηκε με το μαρτύριο και την αυτόματη υποβολή του ανακρινόμενου σε οδυνηρά βασανιστήρια. Τα κρατητήρια, που είχαν καταστεί άντρα τρόμου και οδύνης και από τους θαλάμους τους πέρασαν εκατοντάδες αγωνιστές οι οποίοι υποβλήθηκαν στα πιο φρικτά βασανιστήρια για να ομολογήσουν. Οι Άγγλοι στην προσπάθειά τους να κάμψουν την αντίσταση όλου του κυπριακού λαού, ονομάζοντας τους αγωνιστές τρομοκράτες, για να δικαιολογούν τις βιαιοπραγίες τους, στήνουν ειδικά βασανιστήρια όπου πατριώτες βασανίζονται από αποκτη-

νωμένους ανακριτές μέχρι θανάτου. Τα ανήκουστα βασανιστήρια, εκφράζει ο κρατούμενος που τον πηγαινόφεραν στον θάλαμο βασανιστηρίων, ο οποίος παρακαλούσε τους συντρόφους του να τον σκοτώσουν. Δεν θα αντέξω άλλο στα βασανιστήρια και θα προδώσω, ξέρετε. Εκείνοι του είπαν. Θα σε πάρουν ακόμη μια φορά και τώρα θα είναι τα μεγάλα βασανιστήρια. Αν αντέξεις θα είσαι ήρωας. Αν μιλήσεις θα είσαι προδότης. Οι Έλληνες βασανίζονταν από τους Γερμανούς και άντεχαν. Πήγαινε και θα προσευχόμαστε για σένα. Όταν έπειτα από ώρα τον έφεραν πίσω και τον πέταξαν στο κελί ξεδοντιασμένο, ξενυχιασμένο, τσουρουφλισμένο, σήκωσε το κεφάλι και είπε. Είμαι ήρωας.

Για τα τρομερά βασανιστήρια, ο αγωνιστής που τα υπέστη γράφει στο ημερολόγιό του. Όσοι στα χρόνια της Ε.Ο.Κ.Α πέρασαν από τους θαλάμους των βασανιστηρίων της Ομορφίτας, του Σπέσιαλ Μπράντς, της Αμμοχώστου, των Πλατρών, αναθυμούνται τον εφιάλτη που έζησαν και καταλαμβάνονται από φρίκη. Τα ανακριτήρια ήταν η κόλαση του απάνω κόσμου. Ο Θεός να μην το δώσει στον άνθρωπο. Τρίτη 15 Ιανουαρίου 1957. Μία νύκτα που θα τη θυμάμαι σε όλη μου τη ζωή. Στις 11 μ.μ. με πήραν στο γραφείο. Εκεί βρήκα 2 ηλεκτρικούς προβολείς πολύ ισχυράς εντάσεως. Με υποχρέωσαν να κάθομαι μέχρι την αυγή μπροστά σ' αυτούς σε απόσταση 12 με 15 ιντζών..

Ζέστη. Με ψήνανε σιγά-σιγά. Τα χείλη μου σχημάτισαν κρούστα. Τρίτη 29 Ιανουαρίου 1959. Ο συνάδελφός μου από το διπλανό κελλί μεταφέρεται στα κρατητήρια Κοκκινότρημιθιάς. Νιώθω περισσότερο τη μοναξιά μου. Λυπούμαι. Θέλω να κλάψω. Να ξαλαφρώσω. Αυτοσχέδιοι στίχοι με κάνουν να δακρύσω για πρώτη φορά από τη σύλληψή μου.

*Εσείς πουλιά του ουρανού,
στα ύψη που πετάτε,
τα αδέρφια μου και τους γονιούς
να μου τους χαιρετάτε.*

Το μαρτύριο των βασανισθέντων διατυπώνεται ψυχρά στα πιστοποιητικά θανάτου που εκδίδουν οι Άγγλοι ιατροδικαστές. Για τον Ανδρέα Παναγιώτου από τον Πολύστυπο, αναφέρεται ως αιτία θανάτου η ενδοκρανιακή αιμορραγία από τραυματισμούς που προκλήθηκαν κατά αποτυχημένη προσπάθεια δραπετεύσης από νόμιμη κράτηση. Η γυναίκα του ήρωα Κυριακού Ανδρέα Παναγιώτου τυπώνει τον πόνο πίσω από τις τυπικές λέξεις των αποικιοκρατών σε δεκαπεντασύλλαβο στίχο που εκφράζει την κραυγή ολόκληρου του λαού ως εξής:

*Αχ ήρωα Ανδρέα μας της Πιτσιλιάς
καμάρι
ήρωας μέσ' τους ήρωες με λιγο-
στούς, μονάχος
υπέφερες τα βάσανα αλύγιστος σαν
βράχος
στη φυλακή σε βάλασιν στο σκο-
τεινό κελλί σου*

*με πυρωμένα σίδερα εκαίαν το
κορμί σου
από το ξύλο το πολύ Ανδρέα μου σε
ψήσαν
την κεφαλήν ύστερα στη μέγγενη
εκλείσαν
και σ' έσφιγγαν οι βάρβαροι ώσπου
σε ξεψυχίσαν
κόψετε δάφνες και μυρτιές να μπλέ-
ξουμε στεφάνια
να του φοράει η πατρίς με αιώνια
περηφάνια.*

Τα περιστατικά αυτά που δεν τα σηκώνει η ψυχή του ανθρώπου, δείχνουν το ήθος της Ε.Ο.Κ.Α. Δείχνουν το ήθος των ανθρώπων που έχουμε απόψε εδώ μαζί μας.

Μεγάλη τιμή. Οι ηρωομάρτυρές μας, παρά τα φρικτά και απάνθρωπα βασανιστήρια δεν λύγησαν. Με ακμαίο το ηθικό και ακλόνητη την πίστη, την πιο κρίσιμη ώρα βάδιζαν προς το θάνατο ευθυτενείς και αγέρωχοι και έγραψαν την πλουσιότερη σελίδα του ελληνισμού. Όσο ρέει στις φλέβες μας ελληνικό αίμα, δεν θα λησμονήσουμε ποτέ τη θυσία των ηρώων αυτών για την ελευθερία.

Κύριε εκπρόσωπε του προέδρου της βουλής των ελλήνων.

Σας ευχαριστούμε που τιμάτε απόψε με την παρουσία σας τη σεμνή αυτή εκδήλωση στο σπίτι της Κύπρου. Όπως και όλους τους άλλους τους εκπροσώπους των πολιτικών κομμάτων, στρατιωτών και άλλων σωμάτων ασφαλείας

που είστε απόψε εδώ, για τους 14 ηρωομάρτυρες του αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α που πέθαναν από τα βασανιστήρια Άγγλων βασανιστών. Η θυσία τους διατρανώνει τον ακατάλυτο δεσμό της Κύπρου με την Ελλάδα. Μαζί μας βρίσκονται επιζώντες αγωνιστές του μεγάλου εκείνου αγώνα, αντιπρόσωποι του Συμβουλίου Ιστορικού Μνήμης Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-59, των Συνδέσμων Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α και του Ιδρύματος Απελευθερωτικού Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 55-59. Παρευρίσκονται αόρατοι και οι 14 ηρωομάρτυρες που άφησαν την τελευταία τους πνοή στα βασανιστήρια. Τους καλώ με τα ονόματά τους. Αρχίζοντας από πάνω αριστερά, πηγαίνοντας δεξιά, κάτω αριστερά προς το τέλος.

Γεώργιος Νικολάου, 26 ετών, υπεύθυνος της Ε.Ο.Κ.Α στην περιοχή Πύργου, που είχε το ψευδώνυμο Δάφνιος. Τον πυροβόλησαν οι Άγγλοι ενώ ήταν μπρούμυτα μετά από βασανιστήρια.

Ανδρέας Παναγιώτου, 31 ετών, εκ Πολυστύπου. Στέλεχος της Οργάνωσης. Απεβίωσε μετά από φρικτά βασανιστήρια.

Νίκος Γεωργίου, ετών 35 εκ Παλαιχωρίου, μέλος της ομάδας κρούσεως. Απεβίωσε στα ανακριτήρια Πλατρών.

Θεοδόσης Χατζηθεοδοσίου, ετών 24 εκ Στύλλων, στέλεχος της Ε.Ο.Κ.Α. Βασανίστηκε μέχρι θανάτου.

Στέλιος Τρυταίος από την Τυλληρία.

Μέλος της Ε.Ο.Κ.Α. Τον άφησαν ελεύθερο, μισοζώντανο και παράλυτο. Πέθανε αργότερα σε εγχείρηση ανοικτής καρδιάς.

Πλάτων Στυλιανού, ετών 32 εκ Βουνίου. Βασανίστηκε ποικιλοτρόπως όπως δείχνουν οι πολυσέλιδες θανατικές ανακρίσεις. Απεβίωσε με το βασανιστήριο του στεφανιού-μέγγενης στο κεφάλι του.

Λουκάς Λουκά, ετών 17, εξ Αγίας Νάπας. Μέλος των μαθητικών ομάδων Ε.Ο.Κ.Α. Ξυλοκοπήθηκε μέχρι θανάτου με ρόπαλα διότι παρέβη τον κατ' οίκον περιορισμό.

Παναγιώτης Χρυσοστόμου, ετών 37, εκ Βαρωσίων. Από ανελέητο ξυλοδαρμό απέθανε.

Νικόλας Γιάγκου, ετών 32, εκ Πάνω Ζώδιας. Απεβίωσε από βασανιστήρια και ξυλοδαρμό.

Χαράλαμπος Φιλιππίδης, ετών 19, εξ Αρόδων. Εντάχθηκε στο εκτελεστικό της Πάφου. Οι βασανιστές του εξαφάνισαν κάθε ίχνος του και αγνοείται.

Σπύρος Χατζηγιακουμής, ετών 26, εκ Κυθραίας. Βοσκός ο οποίος προδόθηκε Υποβλήθηκε σε βασανιστήρια και απέθανε.

Πρόδρομος Ξενοφώντος, ετών 18, εξ Αгриδακίου. Το κρανίο του είχε ανοίξει από τα βασανιστήρια της μέγγενης ενώ το στήθος και τα πόδια του τρυπήθηκαν από ξυφολόγχη.

Γεώργιος Χρυστοφόρου, ετών 19, εξ Έμπας. Βασανίσθηκε μέχρι θανάτου.

Βασίλης Αλεξάνδρου, ετών 33, εξ Λιμνατίου. Βασανίστηκε σκληρά και απεβίωσε στο σπίτι του μετά από 3 μέρες.

Ο εθνικοαπελευθερωτικός αγώνας της Ε.Ο.Κ.Α αποτελεί τον πλουσιότερο αγώνα της ελληνικής ιστορίας και αυτό γιατί ο πλούτος ενός αγώνα κρίνεται από τις ιδέες που τον εμπνέουν. Ο αγώνας της Ε.Ο.Κ.Α υπήρξε η συνισταμένη όλων των ηρωικών σελίδων της ελληνικής ιστορίας. Γιατί συμβαίνει αυτό; Γιατί στο πλευρό των αγωνιστών βρίσκονται όλοι οι ήρωες των ελλήνων. Από τα τρωικά πεδία έρχονται οι ομηρικοί ήρωες με την περηφάνια και το «ευ αριστεύειν». Από τις Θερμοπύλες καταφθάνει ο Λεωνίδας και οι 300 με ένα πελώριο «μολών λαβέ». Οι νέοι Αθηναίοι έρχονται από το Άλσος του Μαραθώνα. Από τη Σαλαμίνα φθάνει η ιαχή «είτε παίδες ελλήνων». Από τη Σπάρτη ακούγονται οι σεμνές Σπαρτιάτισσες με το «ή ταν ή επί τας». Από την πύλη του Αγίου Ρωμανού έρχεται ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος με την απάντησή του. «Κοινή γνώμη πάντες αυτοπροαιρέτως αποθανούμεν και ου φεισόμεθα της ζωής ημών». Και από τα ματωμένα βουνά του 21 φθάνουν οι ήρωες με το «ελευθερία ή θάνατος» να συμπαρασταθούν στα παλληκάρια της Ε.Ο.Κ.Α. Από το Μεσολόγγι έρχονται οι ελεύθεροι πολιορκημένοι. Από την Ήπειρο και τη Μακεδονία έρχονται οι πολεμιστές των Βαλκανικών Πολέμων.

Από τους δρόμους της Αθήνας φθάνει το βροντερό «ΟΧΙ» της 28ης Οκτωβρίου και από τα βουνά της Πίνδου ακούγεται η ιαχή «αέρα». Όλα αυτά τα ελληνικά λόγια ήταν ζωντανά στο στόμα των αγωνιστών της Ε.Ο.Κ.Α. Όλη η δόξα και το πάθος της ελληνικής ιστορίας είναι συμπυκνωμένο στον αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α. Γι' αυτό ο αγώνας της αυτός είναι ο πλουσιότερος της ελληνικής ιστορίας.

Κυρίες και κύριοι

Έλληνες, Ελληνίδες

Οι λέξεις είναι φτωχές να αποτυπώσουν το μεγαλείο των αγωνιστών και ηρωομαρτύρων στους οποίους αφιερώνεται το παρόν βιβλίο. Έχουμε ένα πολύτιμο βιβλίο αυτογνωσίας. Μια αδιάσειστη μαρτυρία υπέρβασης της αδυναμίας της ύλης από το πνεύμα και την ψυχή. Ήταν απάνθρωπα τα βασανιστήρια αλλά ατσάλωσαν την ψυχή, χαλύβδωσαν τη θέληση, σφυρηλάτησαν την ελληνική ταυτότητα. Χάρη στις θυσίες των 14 ηρωομαρτύρων και πολλών άλλων, αξιωθήκαμε να ζούμε σήμερα ελεύθεροι και να τιμούμε τους ήρωές μας σε μια ευρωπαϊκή πια πολιτεία. Αυτή η στάση τους, μας υπαγορεύει το χρέος απέναντι στον τόπο μας, απέναντι στο έθνος μας. Ας πάρουμε λοιπόν μια σταγόνα από το αίμα τους, από το αίμα αυτών των ανθρώπων εδώ που βρίσκονται κι απόψε μαζί μας, για να μπολιάσουμε το δικό μας. Ας μπολιαστούμε με το πνεύμα της θυσίας και της ανδρείας τους για να μπορέσουμε

και εμείς να θυσιάσουμε το εγώ μας στο βωμό της δοκιμαζόμενης πατρίδας μας. Μόνο τότε θα μπορέσουμε να οδηγηθούμε σε μια δίκαιη και βιώσιμη λύση για την πατρίδα μας που θα εγγυάται την πρόοδο του λαού μας χωρίς στρατεύματα κατοχής, χωρίς εγγυητές και συρματοπλέγματα. Μόνο τότε θα αποκτήσουν νόημα οι αγώνες και οι

θυσίες τους. Δεν δικαιούμαστε να ξεστρατήσουμε. Μα φωτίζουν τον δρόμο του χρέους προς την πατρίδα και οφείλουμε να τους ακολουθήσουμε.

Αιωνία η μνήμη τους.

Ζήτω το πνεύμα των αγωνιστών και των ηρωομαρτύρων μας.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ

ΕΟΚΑ 1955 - 1959

Προδρόμου 40, 2063 Στρόβολος

Τηλ.: 22423333, Fax: 22428899

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Μουσείο Μνήμης ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ

Του Θάσου Σοφοκλέους

Το πολυβασανισμένο Νησί της Αφροδίτης πέρασε δια μέσου των αιώνων πολλά βάσανα, γνώρισε πολλούς κατακτητές. Κρατήθηκε όμως ο λαός μας αναλλοίωτος στις ρίζες του και στις καταβολές του. Διατήρησε την γλώσσα του, τα ήθη του και ία έθιμά του. Η νεότερη ιστορία τον βρήκε κάτω από τον Αγγλικό ζυγό.

Οι Άγγλοι αποικιοκράτες, κατόρθωσαν ύστερα από μια εμπορική πράξη και πήραν το Νησί από την Οθωμανική αυτοκρατορία, ως αντάλλαγμα στρατιωτικής βοήθειας που έδωσαν οι Άγγλοι στους Τούρκους. Έτσι το 1878 οι Άγγλοι έβαζαν χέρι στο Νησί.

Σιγά σιγά οι Άγγλοι μεθόδευαν τις ενέργειες τους και κατόρθωσαν να μετατρέψουν το Νησί σε αγγλική αποικία, πράγμα που ήταν εντελώς αντίθετο προς τις επιθυμίες του λαού, που ήθελε ανεξαρτησία και Ένωση με την Ελλάδα.

Να ληφθεί υπόψη ότι οι κάτοικοι του Νησιού ήσαν κατά την πληθυσμιακή σύσταση Έλληνες με ποσοστό 82% και 18% Τούρκοι και άλλες μικρές μειονότητες Αρμένιοι και Λατίνοι.

Οι Έλληνες της Κύπρου για 77 χρόνια, ακατάπανστα διεκδικούσαν από τους Άγγλους την Ελευθερία τους με όλα τα ειρηνικά μέσα και τρόπους. Με συλλαλητήρια, διαδηλώσεις, υπομνήματα, δημοψηφίσματα.... Δυστυχώς οι Άγγλοι δεν πήραν ποτέ στα σοβαρά το αίτημα των Κυπρίων. Τους αντιμετώπιζαν με απάθεια, ειρωνεία και μερικές φορές με σκληράδα και παράνομες αντιδημοκρατικές νομοθεσίες.

Το αίτημα των Κυπρίων πήρε διαστάσεις και σοβαρότητα με τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Η ηγεσία του Ηνωμένου Βασιλείου τότε άλλαξε συμπεριφορά και έδινε υποσχέσεις για ελευθερία στους λαούς για να αντιμετωπίσουν τον πόλεμο που οι φασίστες Γερμανοί

και Ιταλοί κήρυξαν εναντίον της ανθρωπότητας. Με τη λήξη του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου και την ήττα του φασισμού, επικράτησε το πνεύμα Ελευθερίας με την αρχή της «αυτοδιάθεσης» που ήταν ένα από τα βασικότερα άρθρα του νεοσύστατου τότε Ο.Η.Ε. Δυστυχώς οι Άγγλοι όχι μόνον πείσμωνσαν αλλά αρνήθηκαν την εφαρμογή της αρχής της αυτοδιάθεσης για την Κύπρο, και δεν ήσαν διατεθειμένοι να δώσουν Ελευθερία στο Νησί.

Στις 15 Ιανουαρίου 1950, η Εκκλησία της Κύπρου έκαμε δημοψήφισμα, ζητώντας από τον λαό να εκφράσει την επιθυμία του για το μέλλον και ο λαός μας ψήφισε ότι ήθελε Ένωση με την Ελλάδα. «ΑΕΙΟΥΜΕ ΕΝΩΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ» με ένα ποσοστό 96%. Αυτοί που δεν ψήφισαν ήσαν δημόσιοι υπάλληλοι τους οποίους φόβισαν.

Οι Άγγλοι και πάλιν έδειξαν απρεπή συμπεριφορά. Δεν απεδέχθησαν το αποτέλεσμα και δεν δέχθηκαν την αντιπροσωπία των Κυπρίων που μετέβη στην Αγγλία για να παραδώσει τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος και να συζητήσει μαζί τους.

Αποκορύφωμα αυτής της συμπεριφοράς ήσαν οι δηλώσεις του υφυπουργού αποικιών Henry Hopkinson, ότι «το καθεστώς της Κύπρου δεν θα αλλάξει ποτέ». Το ποτήρι ξεχείλισε. Ο Κυπριακός λαός δεν είχε επιλογή. Εδώ που οι Άγγλοι οδήγησαν τα πράγματα, η επι-

λογή ήταν μόνο μία: Διεκδίκηση της Ελευθερίας με ένοπλο Αγώνα. Οι Άγγλοι ανάγκασαν τον λαό μας να καταφύγει στην επανάσταση.

Έτσι ύστερα από μια προεργασία 2-3 χρόνων κήρυξαν επανάσταση. Και πάλιν οι Άγγλοι αντί να προσεγγίσουν θετικά το πρόβλημα και να διαπραγματευτούν τίμια, αντιμετώπισαν το κίνημα μας με βαναυσότητα και με τη δύναμη των όπλων που διέθεταν. Μια μεγάλη αυτοκρατορία εξαπέλυσε όλων των ειδών την καταπίεση εναντίον του επαναστατημένου λαού μας.

Έστησε αγχόνες, φυλακές, στρατόπεδα συγκεντρώσεως, έκαμε εκτελέσεις, βασανιστήρια, βανδαλισμούς, καταπίεση, καθημερινές έρευνες, πρόστιμα, εξορίες...

Η εξέγερση κράτησε 4 χρόνια (1955-1959) και έκλεισε με τις συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου, που και για αυτές φρόντισαν να περιέχουν απαράδεκτες πρόνοιες, μη λειτουργικές.

Έξυπνα και απαράδεκτα, εφαρμόζοντας τη γνωστή μέθοδο, που εφαρμόσαν από όπου πέρασαν, «διαίρει και βασίλευε», ανέμειξαν την τουρκική μειονότητα 18% του πληθυσμού και έκαμαν ένα σύνταγμα μη λειτουργικό πράγμα που δημιούργησε προστριβές με την μειονότητα.

Βασικά έθεσαν το Νησί κάτω από ένα απαράδεκτο σύστημα κηδεμονίας με την παρουσία Ελληνικού, Τουρκικού και Αγγλικού Στρατού και με δικαίωμα

επέμβασης στα εσωτερικά του Νησιού για κάποιες πρόνοιες.

Δυστυχώς οι πρόνοιες των συμφωνιών σε αρκετές περιπτώσεις παρεμπόδιζαν την ομαλή λειτουργία του συντάγματος.

Ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος αναγκάζεται το 1963 να δοκιμάσει να αλλάξει κάποιες πρόνοιες (άρθρα) του συντάγματος, υποπίπτοντας σε μεγάλο λάθος, διότι δεν είχε δικαίωμα μονομερώς να επιχειρήσει τέτοιο πράγμα. Αυτό έδωσε την αφορμή στην Τουρκική μειονότητα να αντιδράσει και να κάμει μια μορφή ανταρσίας, πράγμα που αποτέλεσε την αρχή της αντιπαράθεσης με τους Τουρκοκύπριους.

Πρώτο βήμα μετακίνησαν τον πληθυσμό από τα διάφορα χωριά, ιδιαίτερα από τα χωριά που ήταν ανάμεικτα, με πρόγραμμα να κάμουν διαχωρισμό του πληθυσμού. Στο θέμα αυτό η δική μας πλευρά ενήργησε λανθασμένα και αντί να τους προστατεύσει και να τους στηρίξει, τους άφησε στα χέρια της Τ.Μ.Τ που τους μετακινούσε με την βία. Επικρατούσε η λανθασμένη άποψη ότι όταν θα έφευγαν από κοντά μας θα

πεινούσαν και θα ζητούσαν να έρθουν πίσω. «Άσ' τους να κάμουν τα καντόνια τους», μάς είπε ο Πάτροκλος Σταύρου, «για να καταλάβουν την αξία μας». Πρώτη φορά άκουσα για «κάντονια» τότε.

Οι Τουρκοκύπριοι εργάστηκαν μεθοδικά, οργανωμένα, πειθαρχημένοι και υπάκουοι. Από το 1963 κήρυξαν ανυπακοή και μεθόδευσαν τις ενεργειές τους για τα περαιτέρω.

Στο μεταξύ στο μέτωπο το δικό μας έγιναν πολλά. Ουσιαστικά, σε αντίθεση με τους Τουρκοκύπριους, υπήρξε διχασμός. Δικτατορία του Μακαρίου πλήρης ασυνεννοησία. Κάναμε ακροβατισμούς, κάναμε ενέργειες πίσω από την Ελλάδα και ξανοίγματα προς άλλες κατευθύνσεις. Πολιτευτήκαμε λανθασμένα, επιπόλαια και παίξαμε το παιχνίδι τους. Οδηγηθήκαμε σε αδιέξοδα. Οι φιλοδοξίες, ο φιλοτομαρισμός, τα συμφέροντα και βέβαια η αδιαφορία για το μέλλον της πατρίδας μας, επηρέασαν την συμπεριφορά μας, ελάττωσαν την αγωνιστικότητά μας και μας έκαμαν ευάλωτους, όταν ήλθε το μεγάλο κακό του 1974.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΕΟΚΑ 1955 - 1959

Προδρόμου 40, 2063 Στρόβολος
Τηλ.: 22423333, Fax: 22428899
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Η ιστορία της βασιλόπιτας

Έρευνα: Ευθύμιου-Μίμη Βασιλείου

Η ιστορία της βασιλόπιτας, είναι μια ιστορία που συνέβηκε πριν από εκατοντάδες χρόνια, πριν από 1500 χρόνια περίπου, στην πόλη Καισαρεία της Καππαδοκίας, στη Μικρά Ασία.

Ο Μέγας Βασίλειος ήταν δεσπότης της Καισαρείας και ζούσε αρμονικά με τους συνανθρώπους του, με αγάπη, κατανόηση και αλληλοβοήθεια. **Κάποια μέρα όμως, ένας αχόρταγος στρατηγός-τύραννος της περιοχής, ζήτησε να του δοθούν όλοι οι θησαυροί της πόλης της Καισαρείας, αλλιώς θα πολιορκούσε την πόλη για να την κατακτήσει και να την λεηλατήσει. Ο Μέγας Βασίλειος ολόκληρη τη νύχτα προσευχόταν να σώσει ο Θεός την πόλη.**

Ξημέρωσε η νέα μέρα και ο στρατηγός αποφασισμένος με τον στρατό του περικύκλωσε αμέσως την Καισαρεία. Μπήκε με την ακολουθία του και ζήτησε να δει τον Δεσπότη, ο οποίος βρισκόταν στον ναό και προσευχόταν.

Με θράσος και θυμό ο αδίστακτος

στρατηγός απαίτησε το χρυσάφι της πόλης, καθώς και ό,τι άλλο πολύτιμο υπήρχε στην πόλη. Ο Μέγας Βασίλειος απάντησε ότι οι άνθρωποι της πόλης του δεν είχαν τίποτε άλλο πέρα από πείνα και φτώχεια, δεν είχαν να δώσουν τίποτε αξιόλογο στον άρπαγα στρατηγό.

Ο στρατηγός, με το που άκουσε αυτά τα λόγια, θύμωσε ακόμα περισσότερο και άρχισε να απειλεί τον Μέγα Βασίλειο ότι θα τον εξορίσει πολύ μακριά από την πατρίδα του ή κι ακόμη μπορεί να τον σκοτώσει. Οι χριστιανοί της Καισαρείας αγαπούσαν πολύ τον Δεσπότη τους και θέλησαν να τον βοηθήσουν. Μάζεψαν λοιπόν από τα σπίτια τους ό,τι χρυσαφικά είχαν και του τα πρόσφεραν, ώστε δίνοντάς τα στον σκληρό στρατηγό να σωθούν. Στο μεταξύ ο ανυπόμονος στρατηγός κόντευε να σκάσει από το κακό του. Διέταξε αμέσως τον στρατό του να επιτεθεί στον φτωχό λαό της πόλης.

Ο Δεσπότης, ο Μέγας Βασίλειος, που ήθελε να προστατέψει την πόλη του,

προσευχήθηκε και μετά παρουσίασε στον στρατηγό ό,τι χρυσαφικά είχε μαζέψει μέσα σε ένα σεντούκι. Τη στιγμή όμως που ο στρατηγός πήγε να ανοίξει το σεντούκι και να αρπάξει τους θησαυρούς, μετά που ακούμπησε τα χέρια του πάνω στα χρυσαφικά έγινε το θαύμα! Όλοι οι συγκεντρωμένοι είδαν μια λάμψη και αμέσως μετά έναν λαμπρό καβαλάρη να ορμάει με τον στρατό του επάνω στον σκληρό στρατηγό και τους δικούς του. Σε ελάχιστο χρόνο ο κακός στρατηγός και οι δικοί του αφανίστηκαν. Ο λαμπρός καβαλάρης ήταν ο Άγιος Μερκούριος και στρατιώτες του οι άγγελοι.

Έτσι σώθηκε η πόλη της Καισαρείας. Τότε όμως, ο δεσπότης της, ο Μέγας Βασίλειος, βρέθηκε σε δύσκολη θέση! Θα έπρεπε να μοιράσει τα χρυσαφικά στους κατοίκους της πόλης και η μοιρασιά να είναι δίκαιη, δηλαδή να

πάρει ο καθένας ό,τι ήταν δικό του. Αυτό ήταν πολύ δύσκολο. Προσευχήθηκε λοιπόν ο Μέγας Βασίλειος και ο Θεός τον φωτίσε τι να κάνει. Κάλεσε τους διακόνους και τους βοηθούς του και τους είπε να ζυμώσουν ψωμάκια, όπου μέσα στο καθένα ψωμάκι θα έβαζαν και λίγα χρυσαφικά. Όταν αυτά ετοιμάστηκαν, τα μοίρασε σαν ευλογία στους κατοίκους της πόλης της Καισαρείας. Στην αρχή όλοι παραξενεύτηκαν, μα η έκπληξη τους ήταν ακόμη μεγαλύτερη όταν κάθε οικογένεια έκοβε το ψωμάκι αυτό κι έβρισκε μέσα τα χρυσαφικά της.

Ήταν λοιπόν ένα ξεχωριστό ψωμάκι, η βασιλόπιτα. Έφερνε στους ανθρώπους χαρά κι ευλογία μαζί. Από τότε φτιάχνουμε κι εμείς τη βασιλόπιτα με το φλουρί μέσα, την πρώτη μέρα του χρόνου, τη μέρα του Αγίου Βασιλείου.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ

ΕΟΚΑ 1955 - 1959

Προδρόμου 40, 2063 Στρόβολος

Τηλ.: 22423333, Fax: 22428899

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Το ιστορικό Λιτόχωρο

Του ΝΙΚΟΥ ΑΡΜΟΝΗ

Ταξχου Χωρ/κής ε.α - Μέλους ΔΣ/ΕΑΑΣ

«Εθνική Ηχώ» - Απρίλιος 2007

Έρευνα: Ευθύμιου-Μίμη Βασιλείου

Για το ιστορικό και ηρωικό Λιτόχωρο έχω γράψει αρκετές φορές στην ΕΘΝΙΚΗ ΗΧΩ και σε άλλες εφημερίδες, όμως όσες φορές να γράψει κανείς, το θέμα δεν εξαντλείται. Πήρα αφορμή να γράψω πάλι από ρεπορτάζ «πληρωμένου κονδυλοφόρου» που δημοσιεύθη σε Αθηναϊκή εφημερίδα, ο οποίος δια να δικαιολογήσει την επίθεσιν των Κ/Σ κατά του Σταθμού Χωροφυλακής Λιτοχώρου τη νύχτα της 30/31-3-1946, γράφει ότι τις απογευματινές ώρες της 30-3-1946 «δημοκρατικοί πολίτες» του Λιτοχώρου εβασανίζοντο από τους Χωροφύλακες αγρίως και μάλιστα δύο εξ αυτών εθανατώθηκαν μέσα στον Σταθμό Χωροφυλακής!!! Χωρίς να αναφέρει ονόματα, τουλάχιστον των δύο που εθανατώθηκαν.

Αυτά τα επληροφορήθηκαν οι Κ/Σ που περιεφέροντο στις υπώρειες του Ολύμπου και αποφάσισαν να επιτεθούν

την ίδιαν νύκτα κατά του Σταθμού Χωροφυλακής Λιτοχώρου, για να γλιτώσουν τους «δημοκρατικούς πολίτες» που εβασανίζοντο και να πάρουν εκδίκησιν για τους δύο θανατωθέντας. Από τη νύκτα της 30/31-3-1946, έχουν περάσει 60 ολόκληρα χρόνια και δια πρώτην φοράν αναφέρεται η θανάτωσις των δύο «δημοκρατικών πολιτών» μέσα στον Σταθμό Χωρ/κής Λιτοχώρου όπως ισχυρίζεται ο κ. «δημοσιογράφος» στο ρεπορτάζ που έγραψε στην εφημερίδα του. Συνάδελφος επί 4μηνον περίπου αγωνίσθηκε να αντικρούσει, με ντοκουμέντα και επιχειρήματα, τον «δημοσιογράφο», όμως η εφημερίδα του δεν τα εδημοσίευσε.

Τα γεγονότα της επιθέσεως των Κ/Σ την νύχτα της 30/31-3-1946 κατά του Σταθμού Χωροφυλακής Λιτοχώρου είναι γνωστά, τουλάχιστον σε εμάς τους παλαιότερους, όμως θα μου επιτρέψετε να αναφερθώ συνοπτικά στα

κυριότερα, για να φρεσκάσουμε τη μνήμη μας οι παλαιότεροι και να πληροφορούνται την ιστορική αλήθεια οι νεότεροι.

Όπως είναι γνωστόν, οι κομμουνισταί τον Δεκέμβριον 1944 επιχείρησαν με τη βία και δια των όπλων να καταλάβουν την εξουσία. Απέτυχαν και ηττηθέντες εγκατέλειψαν την Αθήνα σε σωρούς ερειπίων και χιλιάδες πτώματα, την νύκτα της 5-6-1945 και ετράπησαν προς βορράν ατάκτως και διαλελυμένοι. Παρά ταύτα την 12-1-1945 υπέγραψαν ανακωχήν με τον Στρατηγόν Σκόμπυ, αρχηγόν των Ελληνοβρετανικών Ενόπλων Δυνάμεων.

Την 12-2-1945 πέτυχαν και υπέγραψαν με την τότε Ελληνική Κυβέρνησιν την γνωστήν «Συμφωνίαν της Βάρκιζας», την οποίαν παραβίασαν πριν στεγνώσει η μελάνη των υπογραφών τους. Γιατί ο Γιάννης Ιωαννίδης, Β' Γραμματέας του Κ.Κ.Ε, διέταξε ο καινουργής και βαρύς οπλισμός που κατείχεν ο Ε.Λ.Α.Σ να μην παραδοθεί, αλλά με ευθύνη των Καπεταναίων να συσκευασθεί και να αποκρυβεί σε ασφαλή μέρη. Παραλλήλως φανατικοί κομμουνισταί εμπειροπόλεμοι να μην παραδοθούν, αλλά να μείνουν στα βουνά κατανεμημένοι ανά 4-5 άνδρες σύνολον 4.000 περίπου και άλλοι τόσοι να καταφύγουν στις γειτονικές κομμουνιστικές χώρες.

Την 12-2-1946, ακριβώς ένα χρόνο μετά την «Συμφωνίαν της Βάρκιζας», το Κ.Κ.Ε στην 2αν Ολομέλεια της Κεντρικής Επιτροπής, πήρε την απόφασιν για την έναρξιν του νέου «Ενόπλου αγώνα» του γνωστού 3ου γύρου που τόσα δεινά επεσώρευσεν στη χώρα.

Αφετηρίαν του 3ου γύρου αποτέλεσε η επίθεσις 100 και πλέον Κ/Σ υπό τον Καπετάν Υψηλάντη και τους Καπεταναίους Φωτεινό, Τζαβέλα και Καπετάν Χατζάραν την νύκτα της 30/31-3-1946 παραμονήν των πρώτων μετά την απελευθέρωσιν Βουλευτικών εκλογών, κατά του Σταθμού χωρ/κής Λιτοχώρου.

Η δύναμις του Σταθμού Χωρ/κής Λιτοχώρου αποτελείτο από 1 Ανθυπασιστήν και 8 Χωρ/κες, εκ των οποίων οι 5 ήσαν σε περιπολία κατά την έναρξιν της επιθέσεως και ο Ανθ/στής ευρίσκετο σε φιλικό του σπίτι. Στο οίκημα του Σταθμού Χωρ/κής είχε στρατωνισθεί και το απόσπασμα του Στρατού για τις εκλογές, 10 οπλίται με επικεφαλής τον Ανθυπολοχαγόν Τσάμη Σπύρο. Σε άλλο οίκημα, σε απόστασιν 250 μέτρων περίπου, εστρατωνίζετο το Μεταβατικό Απόσπασμα Χωρ/κής αποτελούμενον από 10 Χωρ/κες με επικεφαλής έναν Υπενωμοτάρχη, ο οποίος εκείνο το βράδυ απουσίαζε στην Κατερίνη με άδεια.

Την 23.30 ώραν εξεδηλώθη η επίθεσις συγχρόνως κατά των 2 οικημάτων. Η

επίθεσις ήτο σφοδρή και λόγω συντριπτικής υπεροχής των Κ/Σ σε αριθμόν και οπλισμόν, οι αμυνόμενοι άνδρες του Στρατού και της Χωρ/κής οχυρώθησαν στα 2 οικήματα και από κει επολέμησαν με αυταπάρνησιν, γενναιότητα και ηρωισμόν, αποκρούοντες τις λυσσώδεις επιθέσεις των Κ/Σ απορρίπτοντες τις προσκλήσεις των να παραδοθούν.

Μετά από δύο και μισή ώρες οι Κ/Σ διαπίστωσαν ότι οι επιθέσεις τους αποτύγχαναν, αποφάσισαν να πυρπολήσουν το οίκημα του Σταθμού χωρ/κής Λιτοχώρου. Ο ηρωικός Ανθυπολοχαγός διέταξε έξοδον δια να μην καούν ζωντανοί. Όσοι ήσαν στο ισόγειον πρόλαβαν και εξήλθον του οικήματος και οι περισσότεροι διεσώθησαν. Ο Λοχίας Γκουνός Νικόλαος τραυματίας, με δύο ακόμη, ευρισκόμενοι στο πάνω πάτωμα, δεν πρόλαβαν να βγουν έξω και πήδηξαν από το πίσω παράθυρον. Κάτω ήσαν ο πρώτος εξάδελφος του Λοχία, Γκουνός Σταύρος ή Καπετάν Χατζάρας με άλλους Κ/Σ. Όταν είδε τον εξάδελφόν του Λοχίαν, τον εξετέλεσε επί τόπου και το πτώμα του το έριξε στο φλεγόμενο οίκημα και αποτεφρώθη. Η πράξις είναι πρωτοφανής και ενδεικτική του μίσους, της πορώσεως και βαρβαρότητας των Κ/Σ.

Στο άλλο οίκημα οι 10 χωρ/κες του αποσπάσματος, χωρίς βαθμοφόρον,

μάχονται ηρωικώς μέχρι την 4.30 πρωινήν ώραν οπότε οι Κ/Σ επυρπόλησαν και αυτό το οίκημα. Οι 7 εξ αυτών πήδηξαν από το παράθυρο ενώ οι άλλοι 3 δεν πρόλαβαν και κάηκαν ζωντανοί. Από τους 7 οι 6 εφονεύθησαν επιτόπου από τους Κ/Σ. Ο 7ος βαριά τραυματίας, πνιγμένος στα αίματα, προσποιηθείς τον νεκρόν, εσώθη ως εκ θαύματος. Πρόκειται για τον ήδη Ανθ/στήν Χωρ/κής ε.α. Παπακωνσταντίνου Νικόλαον εκ Τρικάλων.

Με την επίθεσιν των Κ/Σ την 30/31-1946 κατά του Σταθμού Χωρ/κής Λιτοχώρου άρχισε η υλοποίησις της αποφάσεως της 2ας Ολομελείας της ΚΕ. του Κ.Κ.Ε της 12-2-1946 για τον 3ον γύρον που κράτησε μέχρι τον Αύγουστον 1949, που οι Ε.Δ. συνέτριψαν τους Κ/Σ στο Βίτσι και τον Γράμμο.

Το Λιτόχωρον είχαν πυρπολήσει την 3-3-1878 οι Τούρκοι εις αντίποινα για την επανάστασιν που ξέσπασε στην Πιερία κατά των Τούρκων, είναι μία ιστορία που δεν την γνωρίζουν πολλοί και κανένας από τους συγχρόνους μας δεν ενθυμείται, ούτε τιμά τους πεσόντας εκείνου του ολοκαυτώματος. Μετά από 68 χρόνια από τότε, κατά σύμπτωσιν μήνα Μάρτιον, το Λιτόχωρον έγινε στόχος των Κ/Σ οι οποίοι επετέθησαν κατά των ανδρών της Χωρ/κής και του μικρού αποσπάσματος Στρατού όπως ανωτέρω αναφέρω.

Είχα προτείνει (Ε.Η. Απριλίου 2004) οι αρμόδιοι να εξετάσουν μήπως πρέπει να γίνεται ένα μνημόσυνο για τους ηρωικώς πεσόντας και στα δύο ολοκαυτώματα, αλλά μέχρι τούδε ουδείς ασχολήθηκε με την πρότασίν μου την οποία επαναλαμβάνω.

Αποτελεί χρέος των επιζώντων να τιμούν τους πεσόντας για την πατρίδα έστω με ένα θρησκευτικό μνημόσυνο, που αποτελεί ένδειξιν ελαχίστου φόρου τιμής και ευγνωμοσύνης.

Κ.Ε = Κεντρική Επιτροπή

Κ.Κ.Ε= Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος

Κ/Σ = ΚομμουνιστοΣυμμορίτες

Ε.Δ = Εθνικές Δυνάμεις

Ε.Η = Εθνική Ηχώ

«ΔΙΑΓΡΑΨΤΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ... ΑΝ ΤΟΛΜΑΤΕ»

Επιμέλεια: Χρήστος Χατζόπουλος, ιατρός

Ο λόγος τοῦ Αμερικάνου λογοτέχνη (και όχι μόνον), Robert Najemy για την Ελλάδα, που μας κάνει να ανατριχιάζουμε από υπερηφάνεια!

Γκρεμίστε όλη την Ελλάδα σε βάθος 100 μέτρων ...
 Αδειάστε όλα τα μουσεία σας, ανά τον κόσμο ...
 Γκρεμίστε κάθε τι Ελληνικό από όλο τον πλανήτη ...
 Έπειτα σβήστε την Ελληνική γλώσσα από παντού ...
 Από την ιατρική της χώρας σας, από την φαρμακευτική...
 Από τα ανώτερα μαθηματικά (γεωμετρία, άλγεβρα) ...
 Από τη Φυσική και από τη χημεία ...
 Από την αστρονομία, από την αστροφυσική ...
 Από την πολιτική της χώρας σας ...
 Από την καθημερινότητά σας...
 Διαγράψτε και τα απλά μαθηματικά, διαγράψτε κάθε σχήμα...
 Κάντε το τρίγωνο-οκτάγωνο, την ευθεία-καμπύλη,
 σβήστε τη γεωμετρία από τα κτήριά σας,
 από τους δρόμους σας, τα παιχνίδια σας, τα αμάξια σας,
 σβήστε την ονομασία κάθε ασθένειας και κάθε φαρμάκου,
 διαγράψτε τη δημοκρατία και την πολιτική,
 διαγράψτε τη βαρύτητα και φέρτε το πάνω κάτω,
 αλλάξτε τους δορυφόρους σας ώστε να έχουν τετράγωνη τροχιά,
 αλλάξτε όλα τα βιβλία σας (γιατί παντού θα υπάρχει έστω μια λέξη ελληνική),
 σβήστε από την καθημερινότητά σας κάθε ελληνική λέξη,
 αλλάξτε τα ευαγγέλια, αλλάξτε το όνομα του Χριστού,
 (κι αυτό βγαίνει από τα Ελληνικά και σημαίνει αυτός που έχει το χρίσμα),
 αλλάξτε και το σχήμα κάθε ναού (ώστε να χάσει την ελληνική γεωμετρία),
 σβήστε τον Μέγα Αλέξανδρο,
 σβήστε όλους τους Μυθικούς και Ιστορικούς ήρωες,
 αλλάξτε την παιδεία σας, αλλάξτε το όνομα της ιστορίας,

αλλάξτε τα ονόματα στα πανεπιστήμιά σας,
αλλάξτε τον τρόπο γραφής σας, χρησιμοποιήστε τον αραβικό,
διαγράψτε τη φιλοσοφία, διαγράψτε, διαγράψτε, διαγράψτε ...
Θα πείτε .. «δεν γίνεται» ...
Σωστά, δεν γίνεται, γιατί μετά δεν θα μπορείτε να στεριώσετε ούτε πρόταση!
Δεν γίνεται να σβήσει η Ελλάδα,
ο Έλληνας, η προσφορά του πάνω σε αυτόν τον πλανήτη...
Η πρόκληση πάντως ισχύει...

Αναδημοσίευση από το περιοδικό
«ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ-ΟΜΑΔΑ 21»

Από την «ΑΛΗΘΕΙΑ»

Στις 25 Μαΐου 1834, ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης και ο Δημήτριος Πλαπούτας καταδικάζονται σε θάνατο κατά τη διάρκεια της βαυαρικής βασιλείας. Είχαν κατηγορηθεί ότι συνωμοτούσαν κατά της αντιβασιλείας. Υπέρ της απαλλαγής τους, ψηφίζουν οι δικαστές Γεώργιος Τερτσέτης και Αναστάσιος Πολυζωίδης. Στο τουρκικό τζαμί του Ναυπλίου, στο πέρας μιας διαδικασίας που προσέβαλε βάνανυσα το Γένος των Ελλήνων, ήχησαν τα ακόλουθα λόγια: «Ο Δημήτριος Πλαπούτας και ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης καταδικάζονται εις θάνατον ως ένοχοι εσχάτης προδοσίας». Το κράτος των Βαυαρών, αφημένο σαν καρφί στο έδαφός μας από τις Μεγάλες Δυνάμεις, ήθελε να θανατώσει δύο Έλληνες, προστάρηδες του πιο ιερού αγώνα, ως «συνωμότες» εναντίον της αντιβασιλείας, η οποία «ξέσταινε» τον θρόνο του ανήλικου

Όθωνα. Πρωταγωνιστικό ρόλο στην ενοχοποίηση του Κολοκοτρώνη διαδραμάτισε η αγγλική πρεσβεία. Η ποινή τους θα μετατραπεί σε κάθειρξη και θα απελευθερωθούν μόλις ενηλικιωθεί ο Όθων, τον Μάιο του 1835. Η δίκη του Κολοκοτρώνη και του Πλαπούτα χάραξε τον δρόμο για όσα ακολούθησαν στη συνέχεια σε μια Ελλάδα, η οποία για να σταθεί στα πόδια της έπρεπε να δηλώνει υποταγή, να καλεί σε βοήθεια τις σύγχρονες μεγάλες δυνάμεις και να ευχαριστεί δημοσίως τα αφεντικά της μέσα από το Κοινοβούλιο.

ΜΑΡΑΘΩΝΑΣ Η Ναυτική Στρατηγική Σημασία του

«Ναυτική Ελλάς» - Αύγουστος 1918 - Του Αντιναυάρχου (ε.α.) Π.Ν.

Δημητρίου Δισμάνη

Έρευνα: Ευθύμιου-Μίμη Βασιλείου

Αφορμή για την παρούσα εργασία έδωσε ενδιαφέρον άρθρο που δημοσιεύθηκε σε προηγούμενο τεύχος της «Ν.Ε.»¹ Το εν λόγω άρθρο αναπτύσσει με παραστατικό τρόπο τη διεξαγωγή της μάχης του Μαραθώνα, παραθέτει τα τακτικά συμπεράσματα και αναφέρει την στρατηγική σημασία που της αποδίδουν ιστορικοί στο γεωπολιτικό περιβάλλον εκείνης της εποχής.

Ωστόσο η ανάλυση της στρατηγικής σημασίας εκείνου του μεγάλου ιστορικού γεγονότος είναι ατελής. Δεν συνέλαβε τα μηνύματα που έστειλε ο Μαραθώνας και οδηγεί σε συμπεράσματα που δεν αποτυπώνουν την τότε πραγματικότητα. Αγνοεί τη βασικότερη στρατηγική σημασία που είχε εκείνη η συμπλοκή ξηράς: **Τη ναυτική στρατηγική σημασία της.** Ακούγεται παράδοξη. Αλλά μέσα στην παραδοξότητά της κρύβεται η ιδιαιτερότητά της. Ίσως αυτό συνετέλεσε στο να μην γίνεται και εύκολα αντιληπτή.

Μία προσεκτική επιχειρησιακή μελέτη των δεδομένων και των σχετικών πα-

ραγόντων, με κριτικό βλέμμα και με βάση τις αρχές της ναυτικής στρατηγικής, θα μας οδηγήσει εύκολα στα σωστά συμπεράσματα και θα αναδείξει τον Μαραθώνα στη θέση που πρέπει.

Γενικά για τον Μαραθώνα οι περισσότεροι γνωρίζουμε. Όμως αρκετοί φαίνεται δεν έχουν αντιληφθεί ότι ο κρίσιμος εκείνος αγώνας στη στεριά, ήταν το πρώτο ιστορικό γεγονός που έδειξε την αδυναμία της Αθήνας στη θάλασσα και πόσο επικίνδυνη ήταν γι' αυτήν. Ούτε οι ίδιοι οι Αθηναίοι του

490 π.Χ. το είχαν καταλάβει. Ξύπνησαν από τον μεγάλο Θεμιστοκλή, κι όταν με τεράστια δυσκολία πείστηκαν, έφτασαν να δημιουργήσουν μία ασυναγώνιστη Αθηναϊκή Ναυτική Ηγεμονία. Να τι προσέφερε ο Μαραθώνας.

Οι κύριες κινήσεις της περσικής αποβατικής δύναμης, από τα Ν.Δ μικρασιατικά παράλια προς την Εύβοια-Αττική, το καλοκαίρι εκείνου του έτους, φαίνονται στο σχεδιάγραμμα. Αμέσως γίνεται αντιληπτή η παντελής ανυπαρξία αθηναϊκής ναυτικής αντίδρασης. Οι Πέρσες είχαν και ασκούσαν τον πλήρη έλεγχο του Αιγαίου. Οι Αθηναίοι δεν είχαν καμμία δυνατότητα να τον αμφισβητήσουν - ούτε σχέδιο, ούτε δυνάμεις έστω για ναυτική παρουσία. Το χειρότερο, η πλειονότητα των ηγητόρων της Αθήνας δεν είχε αντιληφθεί καν, ούτε πίστευε στην ανάγκη ύπαρξης στόλου! Απίστευτα, αλλά αληθινά.

Αυτά απεκάλυψε ο Μαραθώνας. Γι' αυτό οι Ασιάτες εκστράτευσαν εξ ολοκλήρου από τη θάλασσα. Διέσχιζαν το Αιγαίο ανενόχλητοι, το «όργανον». Άρπαξαν άνδρες και εφόδια από τα νησιά και τα παράλια για να ενισχύσουν τη δύναμή τους. Όσες πόλεις αντιστάθηκαν, τις ερήμωσαν και διασχόρπισαν τους πληθυσμούς. Κατάστρεψαν τη Νάξο, την Κάρυστο, την Ερέτρια και έπλευσαν προς την Αττική.

Ούτε εκεί, στις προσβάσεις του Μαραθώνα -τις θαλάσσιες πύλες της Ελλάδας και του Δυτικού κόσμου- είχε η Αθήνα τη δυνατότητα ή τη σωφροσύνη να αντιτάξει ναυτική αντίσταση, έστω για καθυστέρηση. «Οι Μήδοι διαβήκαν» ελεύθεροι, αποβιβάστηκαν ανενόχλητοι στην ακτή, αναπαύθηκαν, ανασυντάχθηκαν και οργανώθηκαν με την ησυχία τους. Και οι Έλληνες; Πού ήσαν οι Έλληνες; Οι Έλληνες έτρεχαν. Έτρεχαν μέσα από κάμπους και αγρούς της Αττικής να αντιμετωπίσουν μετά κάποιες μέρες τους εχθρούς που ήρθαν από τη θάλασσα. Τι τραγικό!

Μετά; Μετά ο Μαραθώνας συνεχίζει να στέλνει μηνύματα «σε ότα μη ακονόντων». Η νίκη στον κάμπο και στον βάλτο του έφερε τη γενική... ευφορία στην πόλη της Παλλάδας. Το Άστυ ύπνωτε. Ένας μόνο Αθηναίος -καλός δέκτης- συνέλαβε τα μηνύματα, διάβασε καλά τον Μαραθώνα, έμεινε σκεπτικός και προβληματισμένος. Ο Θεμιστοκλής του Νεοκλέους, από τους πιο ικανούς και ανήσυχους πολιτικούς και εξέχων στρατηγικούς νους, σε ηλικία 35 ετών έζησε σαν μαραθωνομάχος από κοντά όλα τα γεγονότα. Με την οξυμμένη διορατικότητα που τον διέκρινε, αντελήφθη ότι η απειλή κατά της Ελλάδας δεν εξέλειψε στον Μαραθώνα, απλώς ανεστάλη, ότι οι Πέρσες θύμωσαν και δεν ξέχασαν, ότι θα επανέλ-

θουν με μεγαλύτερες δυνάμεις ξηράς και θάλασσας για να πετύχουν με βεβαιότητα τον αντικειμενικό τους σκοπό: την κατάκτηση της Ελλάδας και να ξεπλύνουν το όνειδος.

Γνώριζε επίσης πολύ καλά ότι ο περσικός στρατός ποτέ δεν εκστρατεύει μόνος, αλλά πάντοτε με την υποστήριξη του στόλου που τον ακολουθεί παραπλέοντας (ο Μεγάλος Βασιλιάς διέθετε στρατηγικές αρετές). Συνειδητοποίησε ο Θεμιστοκλής ότι η ανάγκη για την απόκτηση ισχυρού αθηναϊκού ναυτικού είναι τόσο επιτακτική όσο και άμεση.

Ήταν απογοητευτικό πως διακεκριμένοι Αθηναίοι αντιτάσσονταν στην στρατηγική αυτή με κοντόφθαλμες έως γελοίες θέσεις. Φοβόντουσαν, κατα-

γράφει η ιστορία, πως η δουλικότητα της κωπηλασίας θα μείωνε τη λεβεντιά των Αθηναίων οπλιτών και πως ο ναυτικός βίος θα κατέστρεφε τα αγνά ήθη της πόλης που είχαν τόσο λαμπρά δοκιμαστεί στον Μαραθώνα. Τέτοια ναυτική (sic) αντίληψη. Επίσης ότι με τη ναυπήγηση πλοίων θα έπαιρναν από τα χέρια του γενναίου στρατιώτη το σπαθί για να τον βάλουν να ιδρωκοπά (άκουσον!) στο κουπί. Ακόμη και αυτός ο θριαμβευτής στρατηγός Μιλτιάδης, με σημαντικά στρατιωτικά προσόντα, δεν συνέλαβε τον Μαραθώνα. Περιορισμένος ο ορίζοντάς του; Μικροκομματικοί λόγοι; Ή ένας επίμονος στεριανός με παρωπίδες;

Τελικά ο Θεμιστοκλής, με το ανοικτό μυαλό και την επιρροή του, και ύστερα

- Πλους περσικής αποβατικής δύναμης προς νησιά Αιγαίου-Εύβοια-Μαραθώνα-Σαλαμίνα. 490 π.Χ.

από... μαραθώνιες προσπάθειες, έβγαλε τους συμπατριώτες του από τον λήθαργο, τους έπεισε, ναυπηγήθηκε αθηναϊκός στόλος που έφερε τη νίκη στη Σαλαμίνα.

Στο κατόρθωμα του Μαραθώνα οι Αθηναίοι αναγνώρισαν την ισχύ τους, αλλά και τις ελλείψεις τους. Βρήκαν την αυτοπεποίθηση και τόνωσαν το φρόνημα. Για πρώτη φορά φόβισαν τους Πέρσες και ξεφοβήθηκαν οι ίδιοι.

Το σημαντικότερο: Η κρίσιμη εκστρατεία που κρίθηκε στην ξηρά, κατέδειξε τη σημασία της θάλασσας (sic) για τον ελληνικό χώρο και δημιούργησε στους Αθηναίους ναυτική συνείδηση. **Πόσο περίεργο, αλλά αληθινό.**

Από τότε η ανάπτυξη του ναυτικού της Αθήνας και το πεπρωμένο της ίδιας και της Ελλάδας προχωρούν παράλληλα.

Επομένως:

- Ο Μαραθώνας, διά του Θεμιστοκλή, ήταν η αιτία που η Αθήνα απέκτησε ισχυρή ναυτική δύναμη.
- Χωρίς την αθηναϊκή ναυτική δύναμη, δεν θα γινόταν νικηφόρα ναυτική σύγκρουση στη Σαλαμίνα, ούτε

θα αποτρεπόταν τελεσίδικα ο ασιατικός κίνδυνος. Οι Πέρσες θα είχαν κατακτήσει την Ελλάδα και ο ίδιος ο Μαραθώνας δεν θα είχε πια καμμία αξία.

- Η ναυτική στρατηγική σημασία του Μαραθώνα αποδεικνύεται υψίστη.

Πηγές

1. Botsford & Robinson, «Αρχαία ελληνική ιστορία», Αθήνα 1979, εκδ. Μορφωτικό Ίδρυμα Ε.Τ.Ε.
2. Αρχηγείον Ενόπλων Δυνάμεων, «Εκθεσις της πολεμικής ιστορίας των Ελλήνων», τόμ. Α', 1968.
3. Ζαλοκώστα Χρ., «Ελλάς - η κυρά της θάλασσας», 1969, εκδ. Ι.Δ. Κολλάρου.
4. Ηροδότου, «ιστοριών», νί.
5. Λαμού Ανδ. Γ., «Το ναυτικόν του γένους των Ελλήνων», 1968, τόμ. Α', εκδ. Κ. Τσικόπουλος.
6. Λισμάνη Δημ., αντιναυάρχου ε.α., «Στον Μαραθώνα - 2.500 χρόνια πριν. Η νίκη στην ξηρά που έδειξε την αδυναμία στη θάλασσα», 2011.
7. Lloyd Alan, «Η μάχη του Μαραθώνα», 2004, εκδ. Ενάλιος.
8. Λουντέμη Μενέλαου, «Τρόπαια, Α'-Η οπτασία του Μαραθώνα», 1981, εκδ. Δωρικός.
9. Σίμψα Μάρ., αρχιπλοιάρχου (Ο), «Το ναυτικό στην ιστορία των Ελλήνων», τόμ. 1, 1982, Γ.Ε.Ν.

1. Ζαμπίκου Δημ. Β., υποναυάρχου ΛΣ, ε.α. «Μαραθώνας, Η πρώτη σύγκρουση του αναδυομένου Δυτ. Πολιτισμού με την Ανατολή», «Ν.Ε.» Αύγουστος 2018.

ΤΙΣ ΩΡΕΣ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣ ΤΕΛΕΣΙΟΥΡΓΟΥΝΤΑΙ ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΘΑΥΜΑΤΑ

*Περιοδικό «Παρά την λίμνη» - Παραλίμνι
Μοναχού Μωυσή Ἀγιορείτου*

Η σιωπή συντροφεύει τίς μεγάλες ὥρες τῶν ἁγίων, τίς ἱερές ὥρες τῆς περισυλλογῆς, τῆς αὐτοσυγκέντρωσης, τῆς αὐτομεμψίας, τῆς μελέτης, τῆς προσευχῆς. Ἡ σιωπή καλύπτει τὴν ἔρευνα, τὴν ἀγρυπνία, τὴν ἀνακάλυψη τοῦ σοφοῦ ἐπιστήμονα.

Ἡ σιωπή σκεπάζει τὸ μαρτύριο τοῦ πονεμένου, τοῦ ἀναγκασμένου, τοῦ δυστυχισμένου.

Τίς ὥρες τῆς σιωπῆς τελεσιουργοῦνται τὰ μεγάλα θαύματα, οἱ ἀδιαφήμιστες ἥρωικές πράξεις, οἱ μυστικές προσωπικές ἐπαναστάσεις, ἡ γνωριμία μέ τόν ἄγνωστο ἑαυτό μας. Ἐτσι ἔχουμε τὴ σημαντική σιωπὴ τοῦ ἁγίου, τὴν κορυφαία σιωπὴ τοῦ σοφοῦ, τὴν ὑπομονετική σιωπὴ τοῦ ἥρωα, τὴν ἀκριβὴ σιωπὴ τοῦ ὑπομονετικοῦ κι ἐπίμονου,

τὴν εὐαγγελική σιωπὴ τοῦ αὐτοθυσιάζομενου.

Κουρασθήκαμε ἀπὸ τὴν ἀκατάσχετη πολυλογία, προχειρολογία καὶ φθηνολογία. Τό κόστος τους εἶναι βαρὺ, ἀλλοιώνουν τὴν οὐσία, τὰ πρῶτα, τὰ σημαντικά, τὰ καίρια καὶ ἱερά. Ἐχουμε ἀνάγκη ἀπὸ τὴν ἀνάπαυση στὴ χρυσή σιωπὴ, τὴν πολύτιμη ἀκοή, τὴ βιωματικότητα τῶν ἀπαραίτητων λόγων.

Χρειάζεται μία ἀντίσταση στοὺς πρόχειρους κι εὐκόλους λόγους. Ἀξίζει νὰ καταλαγιάσουμε, νὰ ἡσυχάσουμε, νὰ ξαποστάσουμε, γιὰ ν' ἀκούσουμε μέσα στὴν ἡσυχία τὴ χαμηλὴ φωνὴ τοῦ Θεοῦ, τὴν ἐναγώνια φωνὴ τῆς συνειδήσεώς μας, τὴ διδακτική φωνὴ τοῦ ἱεροῦ παρελθόντος, γιὰ νὰ μετανοήσουμε εἰλικρινά.

«Το Κυπριακό όραμα»

Του Παναγιώτη Σάββα

– Βοήθα Θεέ μου την Κύπρο να λευτερωθεί, όπως έπραξες και με τις άλλες σου κόρες... Αμήν!

Αυτό έλεγε πάντοτε ο νεαρός δάσκαλος, ο κύριος Μιχάλης, στα παιδιά του Δημοτικού, μετά την πρωινή προσευχή. Οι μαθητές καθόντουσαν στα γεμάτα ρόξους θρανία τους και ο δάσκαλος φάνταζε αυστηρός. Αρχίζε πάντοτε με την Ελληνική Ιστορία, το αγαπημένο του μάθημα.

– Αλέξη, για πες μας τι έγινε στα Δερβενάκια;

Και ο μικρός, με κομμένη την ανάσα διηγόταν τα γεγονότα με τόση λεπτομέρεια, σαν να πολέμαγε δίπλα στον Κολοκοτρώνη.

Η Αγγλοκρατία όμως δε χαριζόταν. Ο δάσκαλος απολύθηκε γιατί δίδασκε ανατρεπτικές ιδέες στους υπηκόους της «Αυτής Μεγαλειότητας». Έτσι ο ανήσυχος δάσκαλος έμεινε χωρίς εργασία. Περίσσευε όμως το πείσμα... Η μητέρα του, η κυρία Ευανθία, τόχε μεγάλο καημό να δει τον γιού της να ανεβαίνει τα κοινωνικά σκαλοπάτια της μικρής κοινωνίας της Σκάλας. Ο Μιχάλης της – μονάκριβη χαρά της – ολόιδιος ο μακαρίτης ο άντρας της, περήφανος Έλληνας, που στο κάλεσμα της πατρίδας, χωρίς δεύτερη σκέψη φίλησε τη γυναίκα και το παιδί του και πήγε να

πολεμήσει τον Ιταλό εισβολέα. Άφησε την πνοή του στα βουνά της Ηπείρου, εκεί όπου οι μύθοι και η ιστορία σμίγονται και φτιάχνουν τα οράματα, που σε κρατούν ξύπνιο μέρα-νύχτα. Η μητέρα πόνναγε από μέσα της βλέποντας το καμάρι της, που αντί να κρατά την πένα και να διδάσκει τα σχολιαρούδια, έψηνε σουβλάκια στην παραλία για το μεροκάματο. Και διαλαλούσε το φαγώσιμο με ένα τρόπο που το ζήλευαν όλοι οι άλλοι σουβλιτζήδες:

– Πάρε κόσμε, σουβλάκι από εγγλέζικο λιοντάρι, πάει το φάγαμε...

Γελούσαν οι Σκαλιώτες και όλο έτρωγαν το άτιμο λιοντάρι που τελειωμό δεν είχε!

Ο ξεσηκωμός όμως δεν άργησε να έρθει. Σήκωσε το κεφάλι του ο ραγιάς και έγραψε στους τοίχους. «Ένωση με την Ελλάδα και ας τρώμε πέτρες». Οι καρδιές σκίρτησαν, πέρανε πάνω από την Κύπρο σαν σίφουνas ο αντρειωμένος Λεωνίδας με τους αθάνατους του, ο Κίμωνas με τα πλοία του, ο Μεγαλέξανδρος, ο Ονήσιλλος, οι Μακεδονομάχοι...Κάθε βράδυ έσκιζαν τον ουρανό με τα άρματα τους και χάλαγαν τον ύπνο του Εγγλέζου.

Ο νεαρός δάσκαλος ήταν ήδη μνημένος και είχε δώσει όρκο ζωής και θανάτου στο Ευαγγέλιο. Φίλησε τη μάνα του,

αγκάλιασε τις φτερούγες της στοργής της και σμιζανε τα δάκρυά τους. «Στην ευχή μου καρδούλα μου, είμαι περήφανη για σένα». Και άνοιξε τις απάλამες της και πέταξε ο άγγελος της προς τα λημέρια του Τροόδους, εκεί όπου πετούν ελεύθερα οι αετοί και βλέπουν από ψηλά τον κάμπο της Μεσαορίας. Η μάνα έμεινε με την προσμονή να ανάβει το καντήλι στους Αγίους.

Ο Μιχάλης κέρδισε αμέσως την εκτίμηση των συντρόφων του. Ήταν ο δάσκαλος που όλα τα γνώριζε, ο γνωστικός μπουρλοτιέρης των ψυχών. Τους μίλαγε για τη γαλανομάτα τη Μάνα, τους συνέπαιρνε με τις αφηγήσεις του σε εποχές δοξασμένες, αλλά και τους τράνταζε με γεγονότα που έφεραν δυστυχία στο Έθνος. Αγρίευε τότες και άλλαζε η όψη του.

– Εμείς οι Έλληνες είμαστε παράξενος λαός. Μπορεί από τη μουλαρωσύνη μας να καταστρέψουμε προσπάθειες γενεών.

Έπειτα όμως μαλάκωνε και έλεγε...

– Καλά, δεν λέω, από την άλλη έχουμε και το φιλότιμο βρε αδελφέ.

Η διαταγή ήλθε από τον τομεάρχη. Το δίχως άλλο να κινηθεί αμέσως η ομάδα για να στήσει ενέδρα σε εχθρική περίπολο, που θα περνούσε από τα Πλατανίσκια.

Έβαλαν τον σταυρό τους, αρματώθηκαν με ό,τι πενιχρό είχαν και ξεκίνη-

σαν. Όμως ο δάσκαλος ήταν πολύ σκεπτικός. Έσερνε τα βήματά του.

– Βρε Μιχάλη, σε χορό πάμε και όχι σε κηδεία, τον πείραζε ο γηραιότερος της ομάδας.

Ο δάσκαλος τού χαμογέλασε σφιγμένα. Τι να του έλεγε! Ότι στη ζωή του δε πείραζε ούτε μερμήγκι; Τη ζωή του την έδινε στην πατρίδα και χαλάλι χίλιες φορές. Αλλά να σκοτώσει άνθρωπο – και ας ήταν ένας «Τζιωνής» κατακτητής. . .

Ένας κόμπος του έσφιξε το λαρύγγι. «Παναγία μου βοήθα με να κάμω το σωστό» ψιθύρισε, όσο να τον ακούσει ο άνεμος που αόρατος έστησε χορό με τα φύλλα και δρόσιζε τα πρόσωπα των παλληκαριών.

– Φτάσαμε λεβέντες, εδώ θα περιμένουμε το περίπολο, πάρτε θέσεις, καλυφθείτε, έτοιμες οι χειροβομβίδες. Εσύ δάσκαλε να τροφοδοτείς το πολυβόλο... όπως είπαμε.

Ο ομαδάρχης έδωσε τις τελευταίες οδηγίες και ούτε τσιμουδιά.

Ο ήλιος έγερνε και αυτός να ξεκουραστεί από τον κάματο της ημέρας. Ένα καλοκαιρινό ολόγιομο φεγγάρι πήρε τη γύρα του φωτίζοντας τις θέσεις των μαχητών που πάσκιζαν να καλυφθούν με κλαδιά. Εκεί στη σιωπή, οι σκέψεις μετουσιώνονταν σε θεία οράματα, που μόνο οι αγωνιστές της ελευθερίας βίωναν. Η πονεμένη Παναγιά έπαιρνε το πρόσωπο της μάνας, της συζύγου, της Κύπρου μας.

Τα λαμπιόνια του ουρανού τρεμόσβηναν σε κάθε φύσημα του αγέρα. Ένας ποταμός από άστρα χυνόταν προς τη μεριά των Αγίων Τόπων. Ήταν ο «Ιορδάνης ποταμός» κατά που λέγαν οι παλιοί Η φύση, γαληνεμένη, χάιδευε τα βουνά και γέμιζε την πλάση με αρώματα. Τέτοια νύχτα πλανεύτρα που σε αποκάμωνε με τα καμώματά της...

- Παιδιά μην αποκοιμηθεί κανείς. Ψιθύρισε ο ομαδάρχης. Οι κοκκινοσκούφδες όπου νάνε θα φανούν.

Όμως οι Άγγλοι δε φάνηκαν. Ούτε εκείνη την ημέρα, ούτε και την επόμενη. Θα νόμιζε κανείς ότι οι άντρες θα θύμωναν. Οχι βέβαια...θα τους δινόταν μια άλλη ευκαιρία, έτσι έλεγαν. Και πείραζε ο ένας τον άλλο. Ποιος ξέρει όμως τι σκεφτόντουσαν, άβυσσος η ψυχή του ανθρώπου. Του δασκάλου όμως η ψυχή ήταν ανάλαφρη, έτοιμη να πετάξει ίσα προς τον Ολυμπο. Ήταν γαληνεμένος...καμιά Αγγλίδα μάνα δε θα μάτωνε, κανένας δικός μας δε θα μαυροφορούσε.

Δεν ήταν για σκοτωμούς ο Μιχάλης. Πήρε την απόφαση και άνοιξε την καρδιά του στον τομεάρχη.

- Καπετάνιε, πάρε το κεφάλι μου» χαλαλίζω τη ζωή μου για την πατρίδα και λίγη είναι, αλλά μη μου ζητάτε να πάρω ψυχή ανθρώπου. Ο καπετάνιος μπήκε σε σκέψεις, κούνησε το κεφάλι και απάντησε. -Ανθρώπινες οι αδυναμίες δάσκαλε. Η δική σου όμως είναι η πιο ανθρώπινη, θα πάρεις την απάντηση σε λίγες μέρες.

Και η απάντηση ήρθε. Ο Μιχάλης άλλαζε πόστο. Από τις μάχιμες ομάδες, γινόταν σύνδεσμος μεταξύ του τομεάρχη και των ομάδων του Τροόδους. Καθήκοντα που απαιτούσαν εχεμύθεια, δύναμη ψυχική και σωματική. Ανακουφίστηκε ο δάσκαλος και πήρε τα πάντα του. Σίφουνας γινόταν στη μεταφορά των μηνυμάτων, γοργοπόδαρος έσκιζε τα φαράγγια, αγριοκάτσικο να σκαρφαλώνει στις βουνοπλαγιές και ποιος στη χάρη του.

Η άνιση πάλι συνεχιζόταν μέρα - νύχτα και ο χάροντας έχανε το λογαριασμό. Τα παλληκάρια ανέβαιναν στο ικρίωμα με το βλέμμα στον Παρθενώνα. Άλλοι έγιναν μια «φούχτα τιμημένη στάχτη, παρά γονατισμένοι σκλάβοι». Ο Παπαφλέσσας δάκρυζε περήφανος από το μετερίζι του στο Μανιάκι. Και ο Διάκος όλο και χόρευε με τον Αυξεντίου, τον Μάτση, τον Καραολή και τόσους άλλους άξιους χορευταράδες. Ο Παύλος Μελάς τραγουδούσε με τους Κρητικούς οπλαρχηγούς στο κυπριακό αυτό πανηγύρι, που αντί για πωρικά μοίραζαν βόλια.

Όμως το γλέντι έμεινε στη μέση, σταμάτησαν τα όργανα και το τσίπουρο έγινε μεταλαβιά. Ο αγώνας δε δικαιώθηκε, και η Μάνα δεν κατάφερε να δροσοφιλήσει την κόρη της.

Οι αγωνιστές -όσοι έμειναν- ροβόλισαν δακρυσιμένοι από τα λημέρια τους. Ο λαός τους αγκάλιασε με περίσσια αγάπη και τιμές.

Ο Μιχάλης άφησε μια μουστάκα ίσα με ένα μεγάλο ωμέγα ανάποδο. Τρόμαξε να τον γνωρίσει η κυρά Ευανθία. Κι όλο και τον φιλούσε κι όλο του χαίδευε τα άπλυτα μαλλιά, ανήμπορη να μιλήσει μέσα στα αναφυλλητά της.

Ο δάσκαλος πήρε αμέσως διορισμό σε Δημοτικό Σχολείο στη πόλη του Ζήνωνα.

- Βοήθα Θεέ μου το όραμα της Κύπρου μας να μη σβήσει ποτές... Αμήν!

Έτσι τέλειωνε η πρωινή προσευχή. Και ο δάσκαλος έφερνε ένα γύρω το βλέμμα του στους μικρούς μαθητές. Σκέπαζε τα παιδιά με την αγάπη του. Κοίταζε βαθιά τα καθάρια αθώα μάτια όπου καθρεφτιζόταν η άγια μορφή του Έθνους, και ησύχαζε. Ο αγώνας τελικά δεν πήγε χαμένος... και άρχιζε πάντοτε με την Ελληνική Ιστορία, το αγαπημένο του μάθημα.

Αντιμέτωπη ολόκληρη η οικογένεια με το Φάσμα της Αγχόνης

Του Ανδρέα Ευθυμίου

Αντιπροέδρου του Συνδέσμου «Μη Συλληφθέντες»

Ήταν ξημερώματα της 18ης Οκτωβρίου 1958, ανήμερα της εορτής του Αποστόλου Λουκά. Ήταν ημέρα Κυριακή και χαράματα ήχησε ο τηλεβόας του Άγγλου κατακτητή, καλώντας τους κατοίκους να παραμείνουν στα σπίτια τους γιατί είχε επιβληθεί κατ' οίκον περιορισμός. Τη νύχτα του Σαββάτου ο πατέρας μου είχε καλεσμένους στο σπίτι για δείπνο γιατί έορταζε κάθε χρόνο του Αποστόλου Λουκά. Εγώ δεν έμενα στο πατρικό μου σπίτι, αλλά σε παρακείμενο σπίτι, όπου κοιμόμουν τις νύχτες για λόγους ασφαλείας και επειδή είχα και ελεύθερη διαφυγή σε περίπτωση εγγλωβισμού μου. Συγκεκριμένα, διέμενα στο ανώγειο του σπιτιού του Ξενοφώντος Ευθυμίου, αδελφού του παππού μου. Λόγω του περασμένου της ώρας της νύχτας του Σαββάτου προς την Κυριακή, έμεινα στο ανώγειο του πατρικού μου σπιτιού. Από το ανώγειο του σπιτιού μου και σε απόσταση 500-600 μέτρων γύρω από το Δημοτικό Σχολείο του Αστρομερίτη, διέκρινα δεκάδες Άγγλους στρατιώτες να κάθονται στο παρακείμενο χωράφι του Γεώργιου Νεοφωτίδη και να πίνουν τσάι. Το χωράφι ήταν οργωμένο και σ' αυτό είχα

κρυμμένα μέσα σε λάστιχα αυτοκινήτων, πυρομαχικά της Οργάνωσης, δηλαδή βόμβες υδροσωλήνος, χειροβομβίδες, νάρκες κ.λπ.

Αυτό δεν ήταν τίποτε κοντά στα υπόλοιπα πυρομαχικά και εφόδια της Οργάνωσης. Μεταξύ του πατρικού μου σπιτιού υπήρχε ένα κενό οικόπεδο, φράκτης στην ουσία, με χαλάσματα και πέτρες παλαιάς κατοικίας του προπάππου μου. Δίπλα από τον φράκτη αυτόν, υπήρχε η μάντρα του παππού μου Αδάμου με μεγάλο Αχυρώνα, όπου έμενε και φύλασσε τα πρόβατά του με ένα τσοπανόσκυλο, τον «Μαύρο», όπως τον ονόμαζε, που στην ουσία αυτός οδηγούσε και φύλασσε το κοπάδι με τα πρόβατα.

Ο Αχυρώνας εκείνη τη στιγμή ήταν γεμάτος με βόμβες, χειροβομβίδες, μικρά κανονάκια και νάρκες, τις οποίες φύλαγα εκεί, αφού τις διοχέτευα στους Ομαδάρχες των χωριών του διαμερίσματος Μόρφου.

Τα πυρομαχικά αυτά κατ' εντολήν της Οργάνωσης, τα μετέφερνα από τα χωριά Κάτω Μονή ή και Αγία Μαρίνα Ξυλιάτου ή και Μιτσερό. Τα κατασκεύαζε ο Ανδρέας Νέστωρος, ο απο-

καλούμενος «Γιατρός», που είχε στην Οργάνωση το ψευδώνυμο «Σκουφάς». Είχε εκπαιδευτεί στη Λέρο μαζί με άλλους 13 που ήλθαν το 1955 και στελέχωσαν την Οργάνωση. Ήταν στενός συνεργάτης του Ρένου Κυριακίδη, Τομεάρχη της Πιτσιλιάς και μετά τη μάχη των Σπηλιών στις 12/12/55, ο Διγενής του επέτρεψε να παραμείνει στο χωριό του, την Κάτω Μονή. Είχε κρησφύγετο στο σπίτι του Ομαδάρχη του χωριού του Θεόδωρου Βενιζέλου, όπου εκεί κατασκεύαζε τις βόμβες, νάρκες και κανονάκια. Εδώ αναφέρω ότι στο ανώγειο του σπιτιού του Βενιζέλου, ο Τομεάρχης Νίκος Κόσιης μια νύχτα έφερε 17 καταζητούμενους για να φορέσουν τις καινούργιες μπότες που παράγγειλε για την Οργάνωση. Τα αναφέρω αυτά για χάριν της ιστορίας και της προσφοράς του Θεόδωρου Βενιζέλου.

Μέσα στον Αχυρώνα του παππού μου, ήταν όλα αυτά που διοχέτευα στην περιοχή. Τα μετέφερνα με το όχημά μου. Συγκεκριμένα, με γνώρισε με τους Ομαδάρχες ένας εκ των Τομεαρχών, ο Νώνης Εγγράφου, πριν από τον Ιωάννη Κασίνη και Νίκο Κόσιη.

Οι Άγγλοι άρχισαν έρευνες από σπίτι σε σπίτι και μετέφερναν όλους τους άρρενες στον περιβόλο της εκκλησίας από 14 ετών και άνω. Μεταφέρθηκα κι εγώ, εκεί όπου μείναμε για 3 ολόκληρες μέρες. Δίπλα από την εκκλησία υπήρχε ένα μικρό δωμάτιο όπου μεταφέρονταν οι νεκροί προς τους τάφους. Εκεί

μετέφεραν και βασάνιζαν για δύο μερόνυχτα 5 χωριανούς. Ένας εξ αυτών, ο Ανδρέας Γεωργίου, 15 ετών, ο οποίος απεβίωσε 5-6 μήνες μετά τα βασανιστήρια. Ο Ανδρέας Χριστοφόρου άλλως «Άντης», απεβίωσε μερικά χρόνια αργότερα λόγω των πολλών τραυμάτων και ασθενειών συνεπεία των βασανιστηρίων. Ο Ανδρέας Χαραλάμπους, απεβίωσε στο ψυχιατρείο. Ο Κυριάκος Βοσκός, ο στενότερός μου συνεργάτης και Ομαδάρχης, που συνελήφθη στο χωριό με τον Τομεάρχη Γιάννη Κασίνη και τους αντάρτες Παύλο Παυλάκη από τα Αγκρίδια και Κονταλιανό από τον Πύργο Τυλληρίας, υπέστη τα πιο φρικτά βασανιστήρια χωρίς να του αποσπάσουν έστω και μια λέξη. Ο Γεώργιος Κάρυος από το Αυγόρου, επυροβολήθη και τραυματίστηκε σοβαρά, και εξέπνευσε στο Νοσοκομείο Πεντάγιας στις 29/10/1958. Ο Κυριάκος Βοσκός, ο Ιωάννης Κασίνης και οι λοιποί αντάρτες, εκρατούντο στο σχολείο.

Γύρω στις 11.00 π.μ., με πλησίασε ο γείτονας μου Κώστας Χαραλάμπους, που ξει μέχρι σήμερα και του οποίου το σπίτι ήταν εφαιπτόμενο με το σπίτι μου και τη μάντρα, και μου είπε τα ακόλουθα: «Είδα τον αδελφό τού Θεοδόση να φέρνει από τη μάντρα τού παππού σου δύο περίστροφα και να τα βάζει κάτω από πέτρες. Με είδε και μου είπε να μην μιλήσω. Του είπα να μην φοβάται και μάλιστα ούρησε και από πάνω. Και συνέχισε, όταν 3-4

Άγγλοι άνοιξαν την πόρτα της μάντρας για μπουν και είδαν τον παππού σου, έναν γέρο 85 ετών, όρμησε κατά πάνω τους ο «Μαύρος», ο σκύλος, και του είπαν ΟΚ και έφυγαν».

Ξέχασα να αναφέρω ότι μέσα στον Αχυρώνα πέραν των δύο περιστροφών που ήταν κάτω από την τάβλα του παππού μου, υπήρχε και ένας τενεκές με 1500 σφαίρες, από τις οποίες 600 μαζί και τα δύο περιστροφα τα έδωσα στον Τομεάρχη Νίκο Κόσιη.

Τα όπλα των δύο ομάδων της Ε.Ο.Κ.Α Αστρομερίτη μαζί με δύο περιστροφα, ένα Colt 45άρι και ένα Μάουζερ Γερμανικό, τα είχα κρυμμένα στο χωράφι «Αμυδαλιές», του Μυριάνη Τουρκόπουλου, κάτω από μια δόμη.

Τρία περιστροφα Γερμανικά και 1500 σφαίρες μάς τα έδωσε ο ιατρός-χειρουργός στο Βαρώσι, Θεοδόσης Αστράιος, ο οποίος τα είχε κρυμμένα στο περιβόλι του στον Αστρομερίτη, που του τα έδωσε ο υιός του, μετέπειτα Τεχνικός Διευθυντής στο Ρ.Ι.Κ. όπου υπηρέτησε στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και τα έφερε γύρω στο 1945 από τη Γερμανία.

Γύρω στις 12 το μεσημέρι, όλοι οι κάτοικοι περάσαμε μπροστά από ένα μασκοφόρο με άσπρη κουκούλα. Αυτός, όπως μου είπε αργότερα ο Κυριάκος Βοσκός, ήταν ο Κουταλιανός από τον Πύργο. Τον φόρεσαν την κουκούλα στο σχολείο όπου κρατούνταν και οι υπόλοιποι, Γιάννης Κασίνη, Παύλος

Παυλάκης και Κυριάκος Βοσκός. Ο Κουταλιανός υπέδειξε μόνο τον Ανδρέα Καρεκλά, σύγγαμτρο του Κυριάκου Βοσκού, ο οποίος έφερε την ομάδα του Κασίνη με το αυτοκίνητό του από το Ποτάμι, από το σπίτι του Ανδρέα Τσαγγαρίδη. Ο Κυριάκος Βοσκός τους έβαλε στο σπίτι της συννυφάδας του Μαρίας Γεωργίου Καμένου, όπου και επροδόθηκαν. Ο Γεώργιος Κάρνος, στην προσπάθειά του να διαφύγει, επυροβολήθη. Ο Κουταλιανός ενώθηκε με την ομάδα του Κασίνη μόλις μια βδομάδα πριν και έτσι δεν γνώριζε κανέναν άλλο.

Όλοι οι κάτοικοι περάσαμε από τους ανακριτές ΕΝΙΣ και ΙΣΜΑΙΛ. Όταν μπήκα εγώ μέσα στη σκηνή για ανάκριση, κούτσαινα γιατί είχα πάθει θλάση από προπόνηση. Ο Ενίς ήταν ανακριτής πολύ αιμοβόρος και καταγόταν από τη Δεύκα. Χρησιμοποιούσε το όχημα AD354-Morris Minor. Μόλις με είδε, μου είπε ακριβώς αυτά τα λόγια: «Πέ, εν είσαι σου που βουράς κάθε μέρα που πάνω Ευρύχου-Αστρομερίτη; Ίντα δουλειά κάνεις;». «Εργάζομαι στην τράπεζα». «Πίεννε πέ». Όταν έψευγα, ο Ισμαήλ μου έδωσε μια γροθιά. Ορκίστηκα να τους τιμωρήσω και τους δύο. Ατυχώς ο Αγώνας έληξε.

Δεκαπέντε μέρες μετά το κέρφιο, αποφάσισα να μετακινήσω τον οπλισμό. Ετοιμάσαμε ένα μέρος έξω από το σπίτι του Χρίστου Μούσκου, μέλος της ομάδας, και μαζί με δύο άλλα μέλη, τον Χαράλαμπο Τσίγκη και τον Ανδρέα

Κουταλιανό, αρχίσαμε να μεταφέρουμε τις βόμβες και τα άλλα πυρομαχικά από τον Αχυρώνα, μέσα σε σακούλες που κρατούσαμε στους ώμους. Εγώ ακολουθούσα από μικρή απόσταση, περίπου 30-40 μέτρα. Στην τρίτη ή τέταρτη μεταφορά ακριβώς έξω από τον Σύλλογο «Μορφωτικός» και δίπλα από το σπίτι του Δημοσθένη του Νάφαη, ήταν σταθμευμένη περίπολος με Άγγλους και Τούρκους. Είχα παγώσει και πάλι ήλθε στο νου μου η αγχώνη. Υπήρχε μια συκή μπροστά μου και δεν φαινόμουν. Ο Χαράλαμπος Τσίγκης και ο Ανδρέας Κουταλιανός πέρασαν μπροστά από την περίπολο. Νόμισαν ότι μετέφεραν πεπόνια. Εγώ πήγα εκεί από άλλο μέρος.

Εκεί στο σπίτι του Χρίστου Μούσκου

υπήρχε ένας Αχυρώνας, όπου μέσα υπήρχε μια αγελάδα και μια κατσίκια. Επειδή είχαμε άφθονες σφαίρες των περιστροφών, είχαμε ανάγκη σκοποβολής. Τοποθετήσαμε στον τοίχο ένα λυχνάρι και αρχίσαμε να ρίχνουμε με δύο περιστροφά. Όταν εγώ είχα ρίξει, βρήκα τον λίκνο, αλλά συνέβη το εξής απίστευτο. Δίπλα, η κατσίκια έπεσε νεκρή. Δίπλα από την κατσίκια ήταν η αγελάδα και πίσω μου ο Χρίστος Μούσκος και ο πεθερός του. Ευτυχώς που η γυναίκα του Μούσκου απουσίαζε στην Αγγλία. Τι συνέβηκε: Η σφαίρα όταν κτύπησε το λυχνάρι, εξοστρακίστηκε προς τα πίσω. Ευτυχώς που δεν μας βρήκε. Ήταν η τρίτη φορά που γλίτωσα από αδέσποτη σφαίρα περιστροφού.

Από την ομιλία του Καθηγητού Παιδαγωγικής
κ. ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΥ ΕΜΜ.
στο Μνημόσυνο της «Μάχης της ΚΟΝΙΤΣΑΣ»
8.1.2006

«Εθνική Ηχώ» - Μάρτιος 2006

Έρευνα: Ευθύμιου-Μίμη Βασιλείου

- ▶ Πλημμύρα συναισθημάτων μάς πνίγει όταν τιμάμε τους ηρωικούς μας νεκρούς στην Κόνιτσα, στον Γράμμο, στο Βίτσι, όταν τιμάμε αυτούς που εμπόδισαν τον εξανδραποδισμό των Ελλήνων, το ξεπούλημα της Πατρίδας.
- ▶ Μεγάλη η θυσία των υπερασπιστών της Κόνιτσας, που κατόρθωσαν να αποτρέψουν την άλωσή της από τους επιτιθεμένους, που στάθηκαν εμπόδιο στην ευημερία, την προκοπή και την αναστήλωση από τη μαύρη κατοχή της αναγεννώμενης πατρίδας μας
- ▶ «Μητρός τε και πατρός και των άλλων προγόνων, πάντων τιμώτερον εστίν η Πατρίς και σεμνότερον και αγιώτερον και εν μείζονι μοίρα θεοίς τε και ανθρώποις τοις νουν έχουσι»

Ο μεγάλος μας φιλόσοφος, ο Σωκράτης, αρνήθηκε στον μαθητή του τον Κρίτωνα την προτροπή να δραπετεύσει από τη φυλακή, λίγο πριν το κώνειο ολοκληρώσει τον κύκλο της ζωής του, ποινή στην οποία τον καταδίκασαν οι ανθρωπinoι νόμοι της αρχαίας Αθήνας. Νόμοι που είχαν θεσπιστεί από φανατισμένους εχθρούς του, τους σοφιστές, οι οποίοι, πάση θυσία, ζητούσαν την εξόντωσή του, καταδικάζοντάς τον στον διά του κωνείου θάνατον. Χρωματίζει έτσι με τον χρωστήρα του πνεύματός του τον νουνεχή άνθρωπο. Πάνω από τη μάνα, πάνω από τον πατέρα και όλους τους

προγόνους, τιμώτερο και σεμνότερο και αγιώτερο, είναι η πατρίδα και σε υψηλότερο βάθρο τίθεται και από το δωδεκάθεο και από τους συμπολίτες που σκέπτονται λογικά.

Αυτή την ιερή παρακαταθήκη μάς κληροδότησαν οι πρόγονοί μας για 4.000 χρόνια. Μέσα στον όρο ΠΑΤΡΙΣ εμπεριέχονται η θρησκεία μας και οι οικογένειές μας. Το ιδανικό αυτό τρίπτυχο, εμπλουτισμένο με ισότητα, δικαιοσύνη και ελευθερία, αποτελεί τα θεμέλιά μας. Η σημερινή μας σύναξη-προσκύνημα, υπό τους θόλους του Ιερού Μητροπολιτικού Ναού της Κόνιτσας, με

ανυπόκριτο δέος, φανερώνει απόλυτη αναγνώριση του μεγαλείου της κατάθεσης ψυχής τε και σώματος των ηρώων που έπεσαν, πιστοί τοις κείνων ρήμασι. Όλοι μας ευλαβικοί προσκυνητές της αιωνίας μνήμης των αδίκως θυσιασθέντων γονέων, αδελφών και συγγενών, αδιανόητη θυσία στον βωμό αδελφικού, απάνθρωπου, άπατρη, προδοτικού, αιμοσταγούς, υποκινούμενου από αντεθνικούς παράγοντες.

Μεγάλη η θυσία των υπερασπιστών της Κόνιτσας, που κατόρθωσαν να αποτρέψουν την άλωσή της από τους επιτιθεμένους, που στάθηκαν εμπόδιο στην ευημερία, την προκοπή και την αναστήλωση από τη μαύρη κατοχή της αναγεννόμενης πατρίδας μας. Αδίστακτοι, μίσθαρνα όργανα της προλεταριακής Σταλινικής δικτατορίας - Λενινισμού - Μαρξισμού, απαιτούσαν να προσδέσουν τη χώρα μας στο άρμα των Σοβιέτ, στο άρμα της σκλαβιάς, του εξανδραποδισμού, του απόλυτου σκοταδισμού και του ερεβώδους μη-δενισμού κάθε ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Πολέμησαν με μίσος, πολέμησαν με πάθος, πολέμησαν οι αρνησιπάτριδες προδοτικά κατά της μητέρας πατρίδας, απόλυτα πειθαρχημένοι στις εντολές της Κομιντέρν, υποταγμένοι στην πατρίδα του διεθνούς προλεταριάτου, στη Σοβιετική Ένωση.

Η συγκροτηθείσα προσωρινή κυβέρνηση του «βουνού», με πρόεδρο και υπουργό στρατιωτικών τον Μάρκο

Βαφειάδη, έθεσε ως τελευταίο αντικειμενικό σκοπό την άλωση της Κόνιτσας και την εγκατάστασή της, για να ανακηρύξει ανεξάρτητο δημοκρατικό κράτος, το οποίο εσπευσμένα θα αναγνώριζαν τα όμορα αδελφά σοσιαλιστικά καθεστώτα. Εδώ προβάλλει αγέρωχο το μεγαλείο της Ελληνικής Κονιτσιώτικης ψυχής. Η σφοδρή επίθεση άρχισε τα χαράματα των Χριστουγέννων και ήταν ολομέτωπη. Η επιλογή της ημέρας των Χριστουγέννων και η ώρα εκδήλωσης της επίθεσης, μεταμεσονύκτια, ήταν καλά σχεδιασμένη από το επιτελείο του «Δημ. Στρατού» για τους γνωστούς εορταστικούς λόγους. Όμως έχασαν το πλεονέκτημα του αιφνιδιασμού. Οι αμυνόμενοι ανέμεναν την εκδήλωση της επίθεσης και είχαν οργανώσει την άμυνά τους. Παρά τον μικρό αριθμό των αμυνομένων, ο αιφνιδιασμός απέτυχε παταγωδώς.

Οι κάτοικοι της Κόνιτσας δεν πτοήθηκαν. Πολέμησαν με αυταπάρνηση δίπλα στον μικρό αμυνόμενο αριθμό στρατευμένων. Άνδρες, γυναίκες και παιδιά ήταν δίπλα τους, είτε με το όπλο τους, είτε με την προσφορά διαφόρων απαραίτητων υπηρεσιών.

Η τόσο καλά οργανωμένη άμυνα οφείλεται στους αξιωματικούς των μονάδων άμυνας, με διοικητή τον συνταγματάρχη Δόβα, ο οποίος επιθεωρώντας απειλούμενες θέσεις αμυντικές, τραυματίστηκε σοβαρά, καθώς το

τζιπ προσέκρουσε σε νάρκη. Ο αντισυνταγματάρχης Παλαντάς και ο αντισυνταγματάρχης Περίδης, με όλους τους αξιωματικούς και υπαξιωματικούς τους, κατηύθυναν επιτυχώς την άμυνα στρατού και λαού με συμπαράστατες τη μικρή δύναμη της χωροφυλακής και των ΜΑΥΔΩΝ, που έπαιξαν ουσιαστικό ρόλο στην άμυνα. Δώδεκα ολόκληρες ημέρες κράτησαν οι εκατοντάδες επιθέσεις, λυσσαλέες επιθέσεις, επιθέσεις χωρίς προηγούμενο, με όλα τα όπλα τους και με όλες τις δυνάμεις τους (περίπου 4.000) απέτυχαν να ανοίξουν ρήγμα στις αμυντικές γραμμές των πολιορκημένων Κονιτσιωτών και στρατιωτών.

Η επίθεση κατά της Κόνιτσας ήταν η μεγαλύτερη επιχείρηση μέχρι τότε με επικεφαλής τον Μάρκο Βαφειάδη, που είχε εγκαταστήσει το στρατηγείο του Β.Δ. της Κόνιτσας στο χωριό Καστάνια. Τις δύο τελευταίες ημέρες του Δεκεμβρίου, λόχοι καταδρομών από δύσβατες χαράδρες κατόρθωσαν να εισέλθουν και να ενδυναμώσουν την άμυνα των αγωνιζομένων πολιορκημένων, ενώ η βελτίωση των καιρικών συνθηκών επέτρεψε στα πολεμικά αεροσκάφη να ανεφοδιάσουν με ρίψεις τον στρατό και τους κατοίκους και να πυροβολήσουν τις ανταρτικές μονάδες. Ο κλοιός των πολιορκητών έσπασε, οι επιτιθέμενοι άρχισαν να υποχωρούν και οι πολιορκούμενοι να τους κυνηγούν προς κάθε κατεύθυνση, μέχρι και

πλησίον της Καστάνιανης, όπου και το στρατηγείο του Μάρκου.

Ο απολογισμός βαρύς. Βαρύτατο τίμημα για τους αντάρτες, οι οποίοι στον πανικό της οπισθοχώρησης εγκατέλειψαν στο πεδίο της μάχης 240 νεκρούς και 77 βαρείς τραυματισμένους των δύο τελευταίων ημερών. Στο σύνολο οι απώλειες των συμμοριτών, σύμφωνα με πληροφορίες των αιχμαλώτων ανέρχονται σε 1.300 νεκρούς και τραυματίες, εκτός των αιχμαλώτων. Ο «Δ.Σ.» του Μάρκου γνώρισε τη μεγαλύτερη συντριβή μέχρι τη στιγμή εκείνη, ενώ ο ίδιος ο αρχιστράτηγος - ο Μάρκος - και ψευδοπρωθυπουργός, έπεσε σε πλήρη δυσμένεια και τον ξήλωσε ο Ζαχαριάδης, γράφοντας έτσι το άδοξο τέλος του.

Όμως και από την πλευρά των αμυνθέντων, στρατού και λαού της Κόνιτσας, ο φόρος ήταν βαρύς. Νεκροί, τραυματίες και αγνοούμενοι έφτασαν τους 513. Αυτούς τιμάμε σήμερα. Η μάχη της Κόνιτσας υπήρξε το οριακό χρονικό σημείο που άρχισε ο κατήφορός τους. Όλη η Ελλάδα παρακολουθούσε με κοιμένη την ανάσα τη μεγάλη μάχη της Κόνιτσας. Ανάσανε βαθιά και βεβαιώθηκε ότι το τέλος άρχισε να διαγράφεται σαφέστατα. Το Άστρο της Κόνιτσας έλαμψε νικηφόρο!

Σήμερα, εμείς, ευγνώμονες προς τους ηρωικούς μας νεκρούς, κλίνουμε το γόνυ ευλαβικά στη θυσία τους, αναγνωρίζουμε ότι τους χρωστάμε την

ελευθερία μας και την ευημερία μας.

Μετά την εκπόρθηση και των οχυρωμένων θέσεων του «Δ.Σ» στο Βίτσι και στον Γράμμο, ο κύριος όγκος τους, πανικόβλητος, έφυγε προς τις όμορες χώρες, **σέρνοντας μαζί τους αιχμαλωτισμένα τα παιδιά του αισχρού παιδομαζώματος, προϊόν της θεωρίας του Μάρκου, για τη δημιουργία μελλοντικών γεννίτσων κατά της Πατρίδας. Εγκληματίες του κοινού ποινικού δικαίου, που ουδέποτε έδωσαν λόγο για τις εγκληματικές τους πράξεις.** Η πατρίδα, παρά την πίκρα του λαού, άρχιζε δειλά δειλά να υποδέχεται τους φυγάδες και απλόχερα να τους χορηγεί αμνηστία, όταν αυτοί αμετανόητοι, γύριζαν και μάλιστα προκλητικά πανηγύριζαν για την επιστροφή τους και απειλούντες ότι δεν τόχουν σε πολύ να ξαναρχίσουν τα ίδια.

Θα μου συγχωρήσετε πιστεύω να διηγηθώ προσωπικό συμβάν του 1984, όταν προσκεκλημένος συλλόγων γονέων και εκπαιδευτικών για διάλεξη σε πόλη της Ηπείρου, αναφέρθηκα στη διαφορά μεταξύ των εκπαιδευτικών συστημάτων των Ευρωπαϊκών χωρών και αυτών του σοσιαλιστικού καθεστώτος. Το Υπουργείο Παιδείας της Σοβιετικής Ένωσης εξέδωσε το 1981 επιθεώρηση, την οποία κλείνει επί λέξει: **«Σκοπός του σοσιαλιστικού εκπαιδευτικού μας συστήματος είναι να δημιουργήσουμε πολίτες, στρατιώτες και εργάτες του κομμουνισμού, εντός και εκτός των συνόρων μας»**. Η έκ-

δοση αυτή κυκλοφόρησε και στην Αγγλική γλώσσα. Μετά το πέρας της διαλέξεως τρεις ηλικιωμένοι ήλθαν κοντά μου και ο ένας με ερώτησε: «Εσύ πόσων χρόνων ήσουν το 1947-48»; Του απάντησα: 6 με 7 περίπου. Περιφρονητικά και απειλητικά μου είπε: «Τότε ήθελες πάτημα στον λαιμό, μας ξέφυγες εσύ». Όλοι μας έχουμε τέτοιες εμπειρίες λίγο ή πολύ. **Θεωρώ ότι οι επαναπατρισθέντες ποτέ δε μετάνιωσαν και ποτέ δε ζήτησαν συγγνώμη για το αιματοκύλισμα του λαού μας. Μόνο ο Μάρκος Βαφειάδης σε τηλεοπτική συνάντησή του με τον Θρασύβουλο Τσακαλώτο ομολόγησε τα εγκλήματά του και ζήτησε συγγνώμη από τον ελληνικό λαό, εξαγοράζοντας θέση βουλευτή.**

Όμως πρέπει να αναφερθούμε και στη σημερινή κατάσταση. Οι περιοχές που επλήγησαν από τον συμμοριτοπόλεμο, ουδέποτε βρήκαν στήριξη και συμπαράσταση από τις κυβερνήσεις. Η επίσημη πολιτεία τους εγκατέλειψε στη μοίρα τους, στην ερήμωσή τους και φτάσαμε στο οικτρό σημείο παντελούς ερήμωσης όλης της μεθορίου, από Σαγιάδα μέχρι Σουφλί. Ξεπούλημα εθνικό χωρίς αντίκρισμα η εγκαταλεειμένη ύπαιθρος. Τα υπουργεία και οι κυβερνητικές υπηρεσίες, μάς θυμούνται μόνο στις τραγικές μας στιγμές. Ρωτήστε τους Έλληνες του κοινοβουλίου κατά πού πέφτει η Κόνιτσα ή το Παγώνι. Οι μισοί αγνοούν. Ρωτήστε διατελέσαντες υπουργούς Γεωργίας, Εργασίας, Οικο-

νομίας κ.λπ. μέχρι πού περιόδευσαν και θα σας απαντήσουν: Μα στα Γιάννενα ερχόμαστε. Φωνή βοώντος εν τη ερήμω ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας, όπως και ο προκατόχος του μακαριστός Σεβαστιανός, φυλάγουν Θεομπύλες στην πιο φτωχή Μητρόπολη της χώρας μας.

Οφείλω στο σημείο αυτό να αναφερθώ σε δύο γεγονότα τα οποία λησμονούμε αδικαιολόγητα. Ο Ζαχαριάδης πέθανε στη Σιβηρία, εξόριστος των διαδόχων του Στάλιν. Αργότερα ο τότε δήμαρχος Αθηνών, ο Τρίτης, αποφάσισε να ανακομίσει τα οστά του και να παραχωρήσει τιμητικά χώρο στο Α' νεκροταφείο Αθηνών, με ξεχωριστές τιμές. Το δημοτικό συμβούλιο Αθηναίων ψήφισε την πρότασή του, εκτός από ένα Γιαννιώτη σύμβουλο. Τό δεύτερο γεγονός είναι πρόσφατο. Πέθανε ο Χαρίλαος Φλωράκης, ο καπετάν Γιώτης. Δεξιοί, κεντρώοι, σοσιαλιστές ανταγωνίζονταν ποιός θα χύσει τα πιο καυτά δάκρυα για την απώλεια του καπετάν Γιώτη, ο οποίος δεν είχε ξεπλύνει ποτέ τα χέρια του από το αίμα των παληκαριών μας και τον κήδεψαν ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ με τιμές υπουρ-

γού. Έλεος... Τα συμπεράσματα δικά σας. **Οι θύτες αναγορεύονται σε θύματα και τα πραγματικά θύματα καταγράφηκαν ως προδότες. Αλλοίμονο...**

Πλημμύρα συναισθημάτων μας πνίγει όταν τιμάμε τους ηρωικούς μας νεκρούς στην Κόνιτσα, στον Γράμμο, στο Βίτσι, όταν τιμάμε αυτούς που εμπόδισαν τον εξανδραποδισμό των Ελλήνων, το ξεπούλημα της Πατρίδας. Εμείς χωρίς φανατισμό και χωρίς εκδικητικό πνεύμα, οφείλουμε να λέμε την αλήθεια, ιδιαίτερα στη νεολαία μας, όσο πικρή και αν είναι. Δεν είμαστε πολεμοχαρείς, αλλά διατρανώνουμε την αγάπη μας για το Έθνος μας, την Πατρίδα μας.

Και όπως είχε διατρανώσει προ χιλιάδων ετών ο Σωκράτης, συνεχίζουμε να το επαναλαμβάνουμε, ότι «μητρός τε και πατρός και των άλλων προγόνων απάντων τιμιώτερον εστίν η Πατρίς και σεμνότερον και αγιώτερον και εν μείζονι μοίρα θεοίς τε και ανθρώποις τοις νουν έχουσι».

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Α. ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ

Δ.Σ. = Δημοκρατικός Στρατός

Ομιλία

του κ. Θεοδόση Τσιόλα, Γραμματέα του Υπουργικού Συμβουλίου,
στο Ετήσιο Μνημόσυνο των Ηρώων και των εν Ειρήνη
Τελειωθέντων Αγωνιστών της Ε.Ο.Κ.Α 1955-59,
στον Ιερό Ναό Παναγίας Φανερωμένης
την Κυριακή 2 Δεκεμβρίου 2018

Σεβαστό Ιερατείο,

Τιμημένοι αγωνιστές της Ε.Ο.Κ.Α
1955-59

Έλληνες, Ελληνίδες,

Με αισθήματα δέους και εθνικής υπερηφάνειας, και οδηγούμενοι από το φώς των ενδοξότερων στιγμών της ιστορίας του μαρτυρικού μας τόπου, συγκεντρωθήκαμε σήμερα στον περικαλλή και ιστορικό ιερό ναό της Παναγίας Φανερωμένης, για να αποτίσουμε τον οφειλόμενο φόρο τιμής στους ήρωες του απελευθερωτικού αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α του 1955-59.

Σε όλους όσοι αγωνίστηκαν για την ελευθερία της αγαπημένης μας Κύπρου, σε εκείνους που θυσιάστηκαν και μαρτύρησαν και σε εκείνους που επέζησαν των βασανιστηρίων και των κρατητηρίων και έφυγαν από τη ζωή με ανεκπλήρωτο το όραμα του αγώνα τους, αλλά γνωρίζοντας πως με την υπέρτατη προσφορά τους θεμελίωσαν την Κυπριακή Δημοκρατία που αποτελεί σήμερα το πιο σημαντικό μας όπλο για την απαλλαγή μας από την τουρκική κατοχή και την επανένωση της πατρίδας μας.

Στους ήρωές μας αυτούς αποτίνουμε σήμερα τον οφειλόμενο φόρο τιμής γιατί φύλαξαν τις Θερμοπύλες της κυπριακής ιστορίας, «ποτέ από το χρέος μη κινούντες». Υποκλινόμαστε μπροστά στο ηθικό τους μεγαλείο και στην αμάραντη δόξα τους και διαφυλάσσουμε στη μνήμη μας την αγνή κι αγέρωχη μορφή τους.

Το έπος του 55-59 θα παραμένει πάντα ένας υπέροχος ύμνος στην ελευθερία που γράφτηκε με το πύρωμα της καρδιάς του λαού μας. Γυρίζοντας το ημερολόγιο πίσω, στις 22 Αυγούστου 1954, ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, ορκίζει τον κυπριακό ελληνισμό στο όραμα της Ένωσης. Ήταν η άνευ υποχωρήσεων, άνευ παραχωρήσεων, άνευ συναλλαγών, αγανακτισμένη απάντηση, στο κυνικό «Ουδέποτε» του Βρετανού Υπουργού Αποικιών, Χόπκινσον. Ήδη από τις 15 Ιανουαρίου του '50, ο κυπριακός ελληνισμός σε μία πρωτοφανή πράξη εθνικής αυτογνωσίας, αξιώνει ενυπόγραφα την αποκατάστασή του ως μέλος του ελληνικού κορμού.

Το πνεύμα του αλυτρωτισμού, κατα-

γράφεται ήδη από το 1918, όταν ο βρετανός, αρχιγγραμματέας της αποικιακής κυβέρνησης, αναφέρει ότι: «Υπάρχει μια ελληνική λέξη που εμφανίζεται ευρύτατα και χρησιμοποιείται με ιδιαίτερη έμφαση(...) Ακούγεται στις ελληνικές ορθόδοξες εκκλησίες, στους λόγους που εκφωνούνται σε κάθε εθνική γιορτή. (...) Συναντιέται σε κάθε ένα από τα πολλά υπομνήματα που υποβάλλονται από τους ηγέτες της ελληνικής κοινότητας στην Κύπρο, είτε στην τοπική είτε στην αυτοκρατορική κυβέρνηση. Η λέξη αυτή είναι η "ΕΝΩΣΙΣ"».

Οι εκρήξεις που συντάραξαν τις μεγάλες πόλεις της Κύπρου, την 1η του Απρίλη, υπήρξαν η κορύφωση της αποφασιστικότητας του λαού μας, να ζήσει λεύτερος ή να πεθάνει. Ήταν, η εν όπλοις διατράνωση του αλυτρωτικού μας πόθου, όπως εκφράστηκε σχεδόν ταυτόχρονα με την εθνεγερσία του 1821. Αυτού του πόθου που διεκδικήθηκε με κάθε νόμιμο τρόπο και σε κάθε νόμιμο βήμα, από τις αρχές του 20ού αιώνα.

Η συσσωρευμένη καταπίεση και τα απάνθρωπα αποικιοκρατικά μέτρα ζωοδότησαν τον κυπριακό ξεσηκωμό και πυροδότησαν τη φλόγα της επανάστασης. 1η Απριλίου 1955. Μια ημερομηνία, που γράφτηκε με χρυσά γράμματα στις σελίδες της μακρόχρονης ιστορίας της πολύπαθης, από πολylούς κατακτητές, Κύπρου μας.

1η Απριλίου 1955. Όπως λέμε 25η

Μαρτίου 1821, ή 28η Οκτωβρίου 1940, που ολόκληρο το έθνος, σύσσωμο, τα έβαλε, με τα πενιχρά μέσα που διέθετε, ενάντια στις ορδές των Τούρκων βαρβάρων της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, ή στις πολεμικές μηχανές των Ιταλών και των σιδηρόφρακτων μεραρχιών της ναζιστικής Γερμανίας.

Με στρατιωτικό αρχηγό τον στρατηγό Γεώργιο Γρίβα Διγενή και τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο στο πηδάλιο του πολιτικού και διπλωματικού αγώνα, και με όπλα την πίστη στον θεό και την αγάπη για την ελευθερία, δόθηκε ένας αγώνας που ολόκληρος ο λαός αγκάλιασε και βοήθησε με ανιδιοτέλεια και αγάπη.

Τα σπίτια του έγιναν καταφύγια και κρυψώνες για τους αντάρτες των βουνών, αλλά και για τους καταζητούμενους των πόλεων και των χωριών και γενικά όλων των αγωνιστών. Η τροφοδοσία, τα μηνύματα, καθώς και η όποια άλλη βοήθεια χρειαζόταν, προσφερόταν αφειδώλευτα και πάντοτε μάλιστα με κίνδυνο της ίδιας τους της ζωής και της οικογένειάς τους.

Οι μεγαλύτεροι, οι πιο ριψοκίνδυνοι, συμμετέχουν σε αποστολές παρακολούθησης, κατασκευάζουν αυτοσχέδιους εκρηκτικούς μηχανισμούς και όπλα, συμμετέχουν στις ομάδες κρούσης και στο αντάρτικο.

Ο αιφνιδιασμός των Βρετανών, θα δώσει σύντομα θέση στις δόλιες μεθόδους και στην εφαρμογή νέων αναχρονιστικών και απάνθρωπων μέτρων.

Επιβάλλουν μαζικά κατ' οίκον περιορισμούς, προβαίνουν σε συλλήψεις και προσωποκρατήσεις, χωρίς εντάλματα, χωρίς δίκη. Κλείνουν τα Γυμνάσια και δολοφονούν εν ψυχρώ μαθητές, όπως τον επτάχρονο ήρωα Δημητράκη Δημητριάδη. Αναγκάζονται να ανασύρουν από τα μπουντρούμια του μεσαίωνα τις πιο φρικαλέες μεθόδους ανάκρισης και βασανισμού. Οδηγούν στην αγχόνη με συνοπτικές διαδικασίες αμύσηστα παιδιά. Λεβεντονιούς, που με θάρρος ανυπέρβλητο και βαθιά αγάπη στην ελευθερία, βάδισαν αγέρωχοι και χωρίς κανένα δισταγμό στην αγχόνη και την αθανασία και εκεί στην αθανασία και την αιωνιότητα για πάντα θα παραμείνουν.

Ο Μιχάλης Καραολής, ο Ανδρέας Δημητρίου, ο Ανδρέας Ζάκος, ο Ιάκωβος Πατάτσος, ο Χαρίλαος Μιχαήλ, ο Μιχαήλ Κουτσόφτας, ο Ανδρέας Παναγίδης, ο Στέλιος Μαυρομμάτης και ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης.

Μαζί τους, εκεί στα Φυλακισμένα Μνήματα, αναπαύονται ο Γρηγόρης Αυξεντίου, ο Μάρκος Δράκος, ο Στυλιανός Λένας και ο Κυριάκος Μάτσης. Οι Αγγλοι φοβόντουσαν τις εκδηλώσεις τιμής και αγάπης του κόσμου γ' αυτούς, και δεν επέτρεψαν τη δημόσια κηδεία και ταφή τους.

Στον Μαχαιρά, με τη θυσία του Γρηγόρη Αυξεντίου, γράφτηκε μια από τις λαμπρότερες σελίδες της νεότερης ιστορίας, όχι μόνο της Κύπρου, αλλά και ολόκληρου του έθνους. Επίσης στο Δί-

κωμο με τον Κυριάκο Μάτση, στο Λιοπέτρι με τους Ανδρέα Κάρο, Ηλία Παπακυριακού, Φώτη Πίττα και Χρίστο Σαμάρα, στο «Μερσινάκι» με τον Χαράλαμπο Μούσκο και τον Μάρκο Δράκο, στη Ζωοπηγή με τον Μιχάλη Γιωργάλλα, στις μαχητικές διαδηλώσεις των νέων με τον Πέτρο Γιάλλουρο, στη Μάχη του Γενικού Νοσοκομείου με τους Κυριάκο Κολοκάση και Ιωνά Νικολάου.

Τιμή και ευγνωμοσύνη και στους άλλους που πρόσφεραν τη ζωή τους στο θυσιαστήριο της Κυπριακής Ελευθερίας, τον Χρίστο Τσιάρτα, τον Σάββα Ροτσίδη, τον Χαράλαμπο Μιχαήλ, τον Παντελή Κατελάρη, τον Σταύρο Στυλιανίδη, τον Ανδρέα Ζάκο, τον Κώστα Λοΐζου, τον Παναγιώτη Τουμάζο, τον Νίκο Θεοφάνους, τον Γεώργιο Νίκου, τον Παναγιώτη Κάσπη, τον Μιχάλη Νικολάου.

Όλοι ανεξαιρέτα, όσοι αναφέραμε και όσοι τυχόν παραλείψαμε, με την αντρείοσύνη, το απαράμιλλο θάρρος και τη θυσία τους, συντέλεσαν στο θαύμα της ελευθερίας της Κύπρου, στο θαύμα του 1955-59, που δεν μπόρεσε να κατασιγάσει η ωμότητα και η βαρβαρότητα που χρησιμοποίησε το αποικιοκρατικό καθεστώς για να το καταπνίξει και να το αναιρέσει.

Με χιλιάδες στρατιώτες, έρευνες, κατ' οίκον περιορισμούς, συλλήψεις και φυλακίσεις χιλιάδων συμπατριωτών μας, μεγάλων και μικρών σε ηλικία, ανδρών και γυναικών, και απεχθή βασανιστή-

ρια, ανήκουστα και φοβερά, στις Πλάτρες το Σεράι, την Ομορφίτα, την Πύλα, την Κοκκινوترμουθιά και το Μάμμαρι, προσπάθησε η αποικιοκρατική κυβέρνηση να κάμψει το φρόνημα και την ψυχή του αγώνα και του λαού μας.

Κάθε νέα όμως μεθόδευσή της, κάθε βάνουση απόπειρα να καταπατηθεί η ελληνική ύπαρξη και αξιοπρέπεια, έφευγε ακριβώς τα αντίθετα αποτελέσματα. Ανέμεναν τη διάχυση του φόβου. Την αποδυνάμωση του επαναστατικού φρονήματος και την απομόνωση των αγωνιστών από τον λαό. Όμως αγωνιστές, υπήρξαν ολόκληρος ο λαός. Άθελά τους, γιγαντώνουν το απελευθερωτικό πάθος και σφυρηλατούν τον αγωνιστικό πόθο. Το φρόνημα του εξεγερμένου λαού, απογειώνεται.

Όλο και κάποιος Κυριάκος Μάτσης τούς υπενθυμίζει ότι αυτός ο αγώνας ποιοίται για την αρετή και όχι για τα χρήματα. Όλο και κάποιος αντάρτης, όντας περικυκλωμένος, θα τους επανάλαβει, την αρχέγονη απάντηση, ότι «Οι αγωνιστές δεν παραδίνονται, νικούν ή πεθαίνουν».

Γι' αυτό και η ευγνωμοσύνη μας, έναντι στους μάρτυρες αλλά και στους εν ειρήνη τελειωθέντες μαχητές της κυπριακής ελευθερίας, θα είναι παντοτινή. Γιατί ανταποκρίθηκαν πρόθυμα και συνειδητά στο κάλεσμα της πατρίδας, αδιαφορώντας ως Έλληνες, για τις δήθεν ακαταμάχητες και κραταιές αυ-

τοκρατορίες. Πέραν και πάνω από όλα, θα συνεχίσουμε να τους τιμούμε γιατί επαναβεβαίωσαν ότι ο αγώνας για ελευθερία υπήρξε πάντοτε, βγαλμένος απ' τα κόκκαλα των Ελλήνων τα ιερά.

Έλληνες, Ελληνίδες,

Διανύοντας την έβδομη δεκαετία από την απαρχή του εθνικοαπελευθερωτικού μας αγώνα, προσμετρούμε και σήμερα τις ιστορικές μας ευθύνες έναντι της πατρίδας και του χρέους μας, που είναι να παραδώσουμε στις σημερινές και επόμενες γενιές μια πατρίδα απ' άκρου σε άκρο ελεύθερη, χωρίς να μολύνει τα καθαγιασμένα χώματά της η επαίσχυντη παρουσία των τουρκικών στρατευμάτων και χωρίς να απειλείται η φυσική και εθνική επιβίωση του λαού μας.

Πρώτη και ύψιστη προτεραιότητα της κυβέρνησης και προσωπικά του Προέδρου Αναστασιάδη, είναι η εξεύρεση μια δίκαιης και λειτουργικής λύσης, που να επανενώνει τη χώρα και τον λαό μας. Ο κίνδυνος της πλήρους τουρκοποίησης του κατεχόμενου τμήματος της πατρίδας μας επαυξάνει τις ευθύνες και μεγιστοποιεί το χρέος μας. Ωστόσο, το έργο της διαπραγμάτευσης δεν είναι εύκολο, καθώς ο κατακτητής προβάλλει συνεχώς νέες αξιώσεις.

Η ειλικρινής επιθυμία μας για την επίτευξη λύσης που θα επανενώνει την πατρίδα μας, μακριά από ξένες εξαρτήσεις, με πλήρη σεβασμό στις ευαι-

σθησίες και ανησυχίες έκαστης πλευράς, δυστυχώς, όπως όλοι καλά γνωρίζετε, διαχρονικά προσκρούει στην αδιάλλακτη στάση της Τουρκιάς.

Αταλάντευτη θέση μας παραμένει ο τερματισμός της κατοχής, η κατάργηση των όποιων εγγυήσεων και επεμβατικών δικαιωμάτων, η πλήρης διασφάλιση των βασικών ελευθεριών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και η βιώσιμη λειτουργικότητα των θεσμών του Κράτους.

Όπως και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει πολλάκις μεταφέρει, δεδομένη παραμένει η θέση μας για επανέναρξη των διαπραγματεύσεων στη βάση του περιγράμματος των έξι σημείων του Γενικού Γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, τις συμφωνηθείσες συγκλίσεις, περιλαμβανομένου του εδαφικού, σύμφωνα πάντα με το διεθνές δίκαιο, τις αποφάσεις και ψηφί-

σματα των Ηνωμένων Εθνών και τις αρχές και αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ευελπιστούμε πως, επιτέλους, τόσο η Τουρκική όσο και Τουρκοκυπριακή πλευρά θα ανταποκριθούν θετικά, προσμετρώντας τα πολλαπλά οφέλη που θα προκύψουν από την επάνωση της πατρίδος μας.

Μόνο έτσι, και με την ενότητα και τη συστράτευση των πολιτικών δυνάμεων και του λαού μας, θα μπορέσουμε να τιμήσουμε στην πράξη, και όχι στα λόγια, τους αγώνες και τις θυσίες των ηρώων μας, όπως επιβάλλει και το ιστορικό μας χρέος έναντι των απελευθερωτών, αλλά και έναντι των σημερινών και επερχομένων γενεών του Κυπριακού Ελληνισμού.

Δόξα και τιμή σε όλους τους ήρωες των αγώνων μας. Αιώνια ας είναι πάντα η μνήμη τους.

Ο Ομολογητής της Πίστης και της Πατρίδας

(1930 - 2018)

Φρίξος Δημητριάδης

*Περιοδικό «Η δράση μας» - Έτος ΝΗ - Απρίλιος 2019 - Τεύχος 568**Έρευνα: Ευθύμιου-Μίμη Βασιλείου*

Όσοι γνώρισαν καλά τον Φρίξο Δημητριάδη πιστεύουν πως δεν ταιριάζουν στο ήθος του βαρύγδουποι λόγοι για το πρόσωπό του.

Η λατρεία του προς την Ελλάδα και το πάθος του για ελευθερία και εθνική αποκατάσταση της Κύπρου, καθαγιασμένα στην κολυμβήθρα της εκκλησιαστικής μας παράδοσης, εξαγνισμένα από ίχνη σωβινισμού και μισαλλοδοξίας, τον οδήγησαν να ενταχθεί στον αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α, ενώ ήταν ακόμη φοιτητής στην Αθήνα. Υπέστη με ενθουσιασμό στρατιωτική εκπαίδευση εκεί, παράλληλα με τις σπουδές του στη Μαθηματική Σχολή του Πανεπιστημίου. Διέκοψε τις πτυχιακές του εξετάσεις και τον Ιούνιο του 1956 επέστρεψε στην Κύπρο, για να προσφέρει τις υπηρεσίες του στον αγώνα. Εγκαταστάθηκε στη γενέτερά του Τεμβριά και ανέλαβε, με διαταγή του Διγενή, την ευθύνη του τομέα Σολέας, λαμβάνοντας από τον Αρχηγό το ψευδώνυμο «Ράλλης».

Η έντονη δραστηριότητά του στην οργάνωση, η οποία γινόταν κάτω από τη μύτη των αγγλικών στρατευμάτων, κίνησε τις υποψίες των δυνάμεων καταστολής. Δεν είχαν όμως κανένα στοιχείο εις βάρος του. Κάτι βρήκαν

μόνο ύστερα από μεγάλη προδοσία στη Λευκωσία τον Φεβρουάριο του 1957. Έτσι, κατά τη διάρκεια ενός κατ' οίκον περιορισμού, τον συνέλαβαν στο χωριό του στις 11 του μηνός και τον οδήγησαν στα περιβόητα ανακριτήρια των Πλατρών, της Ομορφίτας, του Ξερού και της Λεύκας. Στα κολαστήρια αυτά υπέστη συνεχή απάνθρωπα βασανιστήρια επί 23 ημέρες από... «πολιτισμένους» Άγγλους ανακριτές και βάρβαρους Τουρκοκύπριους συνεργάτες τους. Γυμνός στον πάγο μέσα στο καταχeyμένο των Πλατρών, με κουβάδες παγωμένο νερό, με ανηλεή κτυπήματα στα πιο ευαίσθητα σημεία του σώματός του, με εκτυφλωτικούς προβολείς στα μάτια, σχεδόν συνεχή αγραπνία και αδιανόητο ψυχολογικό πόλεμο.

Άντεξε όμως! Στις αφόρητες πιέσεις να ομολογήσει κάτι, για να απαλλαγεί από τους φρικτούς πόνους των βασανιστηρίων, απαντούσε σαν σε επωδό: «δεν ξέρω... δεν ξέρω τίποτα».

Τη σταθερότητα αυτή, ο ίδιος δήλωνε ότι την αντλούσε από την έντονη προσευχή, την πίστη, την προσδοκία της αιώνιας ζωής και τη συνειδητοποίηση του τεράστιου χρέους του προς την αγωνιζόμενη πατρίδα.

Αφού οι ανακριτές δεν εξασφάλισαν καμιά πληροφορία για να οδηγήσουν τον Φρίξο Δημητριάδη σε δίκη, αποφασίστηκε ο εγκλεισμός του στα Κρατητήρια Πύλας. Ούτε για μία στιγμή, όμως, δεν αποδέχτηκε ότι ο εκεί περιορισμός του θα σήμαινε αδράνεια και ότι θα αφηνόταν στο έλεος των Εγγλέζων. Σε συνεργασία με άλλους μορφωμένους συγκρατούμενους του¹, δραστηριοποιήθηκε για τη λειτουργία του σχολείου των φυλακών, με το οποίο έδωσαν την ευκαιρία σε κρατούμενους μαθητές να καλύψουν τα κενά και να δώσουν εξετάσεις για το απολυτήριό τους. Αρκετοί από αυτούς πέτυχαν στη συνέχεια να διακριθούν στην κοινωνία.

Στα κρατητήρια ο Φρίξος Δημητριάδης συνεργάστηκε στη λειτουργία κύκλων μελέτης Αγίας Γραφής, στην έκδοση του περιοδικού «Φως», στην οργάνωση χορωδίας και εθνικών εορτασμών, στην τέλεση εκκλησιαστικών ακολουθιών. Μελοποίησε στίχους συγκρατου-

μένων του ποιητών για τον Αυξεντίου, με τον οποίο είχε αλληλογραφία, και για τον φίλο και συνεργάτη του Μάρκο Δράκο.

Παρόλο που και στα Κρατητήρια η προσφορά του Φρίξου ήταν τεράστια, όμως ο ίδιος γνώριζε πως η θέση του ήταν έξω, στη μαχητική δράση. Έτσι επεδίωξε και εξασφάλισε το «δύνασθε αποδράσετε» του Διγενή. Έπειτα από σχολαστική προετοιμασία, απέδρασε μαζί με τον επίσης Τομεάρχη Χριστάκη Τρυφωνίδη και τους μετέπειτα μάρτυρες του Αχυρώνα Ανδρέα Κάρο και Φώτη Πίττα, μέσα σε μία ειδικά κατασκευασμένη κρύπτη ενός αυτοκινήτου που μετέφερε πορτοκάλια στην κουζίνα των κρατητηρίων. Κινδύνευσαν να πεθάνουν από ασφυξία, καθώς κλείστηκαν αεροστεγώς στοιβαγμένοι σαν σαρδέλες.

Επέζησαν όμως! Μετά από περιπέτειες, ο Φρίξος επέστρεφε πάλι ως Τομεάρχης της Σολιάς, σύμφωνα με διαταγή του Αρχηγού. Βρήκε τον τομέα σε αποσύνθεση, μετά την προδοτική δολοφονία των αγωνιστών Χρύσανθου Μυλωνά και Ευαγόρα Παπαχριστοφόρου. Ως καταζητούμενος αντάρτης και ο ίδιος πια, αναδιοργάνωσε τον τομέα και τον διοίκησε με επιτυχία μέχρι το τέλος του αγώνα.

Μετά την εγκαθίδρυση της κολοβωμένης Ανεξαρτησίας, ο Φρίξος δεν έπεδίωξε να εξαργυρώσει την προσφορά του με θέσεις, αξιώματα και τιμές.

Έμεινε πιστός στον όρκο του για την Ένωση. Την πίκρα του απο το άδοξο τέλος του αγώνα την μεταποίησε σε ζήλο συντήρησης του αγωνιστικού πνεύματος.

Έτσι ως καθηγητής στη μέση εκπαίδευση, δεν περιορίστηκε στη στεγνή διδασκαλία των Μαθηματικών, αλλά υπήρξε ιεραπόστολος του Ευαγγελίου και εθνικός διαφωτιστής, μεταφέροντας στους μαθητές του αιώνιες αλήθειες και μυσταγωγώντας τη μύησή τους, με τον πιο βιωματικό τρόπο, στο ήθος του αγώνα. Κατάφερε να αγγίξει τις πιο μύχιες χορδές της εθνικής ευαισθησίας των μαθητών και να τους διδάσκει, με τη σεμνότητα και το ήθος του, τον άδοξο πατριωτισμό των ηρώων και τη ζωντανή πίστη την ταπεινών αγίων.

Ο Φριξός Δημητριάδης δεν μπήκε στον αγώνα απλώς ακοινοθώντας το ρεύμα της εποχής. Ήταν έτοιμος από καιρό.

Πέρασε απο το χωνευτήρι της Ο.Χ.Ε.Ν² του πατρός Σολομώντος Παναγίδη στη Λεμεσό και του Παπασταύρου Παπαγαθαγγέλου στη Λευκωσία, από τη Χριστιανική Φοιτητική Ένωση στην Αθήνα, από το Κυπριακό Φοιτητικό Κίνημα. Τότε συνεργάστηκε και σε εκπομπές του Εθνικού Ιδρύματος Ραδιοφωνίας για την Κύπρο.

Οι χριστιανικές αρχές του και η πνευματική του καλλιέργεια δεν τον κράτησαν μόνο όρθιο στα βασανιστήρια και στις απερίγραπτες δυσκολίες του αγώνα. Παρόλο που ήταν γεννημένος συνωμότης, φύλαξε τον εαυτό του από τους μεγάλους πειρασμούς της υψηλής θέσης που είχε στην οργάνωση. Ακόμη και διαταγές του Αρχηγού για εκτέλεση κάποιων που κατηγορήθηκαν για προδοσία κατόρθωσε να ακυρωθούν ή ανέστειλε την εφαρμογή τους.

Αυτό το ήθος αναδεικνύει και το συγγραφικό του έργο. Αφού εξέδωσε το παράνομο περιοδικό της Ε.Ο.ΚΑ «Αγωγή των Νέων»³ και το βιβλίο για τον ήρωα Παναγιώτη Τουμάζο, έπρεπε να υποστεί πιέσεις για να προχωρήσει στην έκδοση των δύο βιβλίων που αναφέρονται στην προσωπική του συμμετοχή στον αγώνα, τα «Βασανιστήρια: Πλάτρες-Ομορφίτα-Λεύκα» και το «Η Ηρωική Απόδραση».

Μέχρι την τελευταία στιγμή της ζωής του έγραφε. Μας κληροδότησε και τα χειρόγραφα δύο ακόμη βιβλίων, τα όποια είχε να εκδοθούν σύντομα.

Ο ξαφνικός θάνατός του συγκίνησε όλους εμάς που τον αγαπήσαμε και τιμούμε το έργο του. Έφυγε πλήρης έργων αγαθών, καταλείποντας μιά βαριά κληρονομιά, σεμνή καύχηση και υπόδειγμα βίου για όλους μας.

Αγαπητέ μας Φρίξο, σεμνέ ομολογητή της πίστης και της πατρίδας, ικέτευε τον Τριαδικό Θεό να λυπηθεί την πατρίδα μας, να μας εμπνεύσει μετάνοια

και επιστροφή στις ζωογόνες παραδόσεις μας. Για να καταστούμε άξιοι, όχι μόνο της απαλλαγής από τον Τούρκο κατακτητή, αλλά και της ελευθερίας που εσύ και οι συναγωνιστές σου οραματίστηκαν. Καλό Παράδεισο!

Κωνσταντίνος Γεωργιάδης

Φιλολόγος, τ. Πρ. Λειτουργός Εκπαίδευσης στο Υπουργ. Παιδ. και Πολιτισμού Κύπρου

-
1. Μεταξύ αυτών και ο γνωστός θεολόγος-συγγραφέας αείμνηστος Μιχαήλ Μιχαηλίδης.
 2. Ο.Χ.Ε.Ν. (Ορθόδοξη Χριστιανική Ένωση Νέων). Οργανώσεις νεολαίας με έντονη θρησκευτική και εθνική δραστηριότητα τις τελευταίες δεκαετίες της Αγγλοκρατίας στην Κύπρο.
 3. Παράνομο πολυγραφημένο περιοδικό της Ε.Ο.Κ.Α για παιδιά του δημοτικού σχολείου.

ΜΑΡΚΟΣ ΔΡΑΚΟΣ

Εθνικό Μνημόσυνο Μάρκου Δράκου

Θάσος Σοφοκλέους

*Ει το καλώς θνήσκειν αρετής μέρος εστίν
μέγιστον, τούτο εκ πάντων απένειμε τύχη
Μάρκω Δράκω Κύπρον γάρ σπεύσας
ελευθερίαν περιθείναι, έπεσε μαχόμενος
αγηράτω χρώμενος ευλογία*

*Εάν ο ένδοξος θάνατος είναι μέγιστο δείγμα
αρετής, αυτό η τύχη επεφύλαξε στον Μάρκο
Δράκο, γιατί σπεύδοντας να ελευθερώσει την
Κύπρο, έδωσε τη ζωή του απολαμβάνοντας την
αιώνια ευλογία.*

Σεβαστοί πατέρες,
τιμημένοι συγγενείς του Ήρωα,
Συναγωνιστές και συναγωνίστριες,
Έλληνες και Ελληνίδες

Ασφαλώς οι εκδηλώσεις μνήμης
και τιμής για τους ήρωές μας
είναι ιερό και εθνικό καθή-
κον. Παράλληλα όμως
είναι για μας τους επιζήσα-
ντες, μια εσωτερική ψυχική
ανάγκη. Μια ανάγκη που
μας προσφέρει ανακού-
φιση, ικανοποίηση, γαλη-
νεύει την ψυχή μας, μάς
εμπνέει, μάς παραδειγματίζει και
μάς υπογραμμίζει το δικό μας χρέος.

Βέβαια όταν προσπαθείς να μνημονεύ-
σεις, να τιμήσεις και να παρουσιάσεις
το έργο και την προσωπικότητα του
αθάνατου ήρωα που χάραξε τη δική
του αγωνιστική πορεία και έγραψε σε-

λίδες δόξας και ηρωισμού, όταν αγγί-
ξεις τον Μάρκο Δράκο, η ψυχή σου
πλημμυρίζει από αισθήματα θαυμα-
σμού και ένα δέος γεμίζει την καρδιά
σου για το ψυχικό του μεγαλείο,
την προσφορά του, το ήθος του
και τον ηρωϊκό του θάνατο.

Ο Μάρκος Δράκος, ο ξεχωρι-
στός ηγέτης και Αρχηγός της
ανταρτικής ομάδας «Ουρα-
νός», υπήρξε μια διακε- κρι-
μένη προσωπικότητα, ένας
άξιος ηγέτης, ένας πετυχημένος
καπετάνιος.

Ήταν πολυδιάστατος, πολυσύνθετος,
ιδεαλιστής, λάτρης της Ελλάδας και
οραματιστής της Ένωσης. Φλογερός
Αγωνιστής, αγνός και καλός Χριστια-
νός, πιστός στους κανόνες του Χρι-
στιανισμού, ακριβοδίκαιος και πολυ-
εύσπλαχνος.

Πειθαρχημένος, αυστηρός, πράος και ήρεμος χαρακτήρας ήξερε να εκτιμά και να σέβεται. Σκορπούσε αγάπη και τον λάτρευαν οι συναγωνιστές του.

Ο Μάρκος Δράκος αποτελεί πηγή έμπνευσης και πηγή εθνικής αγωγής. Κοσμεί τον Αγώνα του λαού μας για λευτεριά και Ένωση με την Ελλάδα και είναι υπόδειγμα ήθους και αρετής.

Γόνος φτωχής οικογένειας βιοπαλαιστών, αλλά πλούσιας σε συναισθήματα, γεμάτης καλοσύνη και χριστιανική αγάπη. Γονείς του ήταν ο Κυριάκος και η Δέσποινα και αδελφές του η Μεγαλήνη και η Μαρία. Ανελίχθηκε με τις δικές του δυνάμεις και κατόρθωσε γρήγορα να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες της ζωής.

Τέλειωσε με στερήσεις το δημοτικό σχολείο και γράφτηκε στην Ανωτέρα Σχολή Σαμουήλ απ' όπου αποφοίτησε με άριστα. Αμέσως μετά ανέλαβε ως λογιστής στην Ελληνική Μεταλλευτική Εταιρεία. Παράλληλα αναμείχθηκε στα συνδικαλιστικά. Ήταν στέλεχος της Συνομοσπονδίας Εργατών Κύπρου (Σ.Ε.Κ), όπου και διαφάνηκαν οι ηγετικές του ικανότητες. Παράλληλα αναμείχθηκε στο εθνικό θέμα και ήταν στέλεχος της Π.Ε.Ο.Ν (Παγκύπρια Εθνική Οργάνωσις Νέων), που διοργάνωσε η Εκκλησία με στόχο την προετοιμασία των Νέων για τον Αγώνα που είχε αρχίσει δειλά-δειλά να γίνεται συνείδηση και να παίρνει σάρκα και οστά. Γιατί δυστυχώς η στάση και η συμπεριφορά των Άγγλων αποικιοκρατών, εκεί οδήγησαν τον Κυπριακό

λαό. Έτσι, πανέτοιμος ψυχολογικά και ιδεολογικά, βρέθηκε από τους πρώτους στην πρώτη γραμμή, για να καταγράψει στο ενεργητικό του μέχρι τον ηρωικό του θάνατο πράξεις μεγαλείου, αυταπάρνησης και άφθαστου ηρωισμού.

Ξεκινώντας από τα ξημερώματα της 1ης Απριλίου 1955, ήταν από τους πρωτοπόρους που κήρυξαν ουσιαστικά την επανάσταση του Κυπριακού λαού εναντίον των Άγγλων, για απελευθέρωση της Κύπρου και Ένωση με την Ελλάδα.

Με την ομάδα του, ώρα μισή το πρωί της 1ης Απριλίου 1955, σε μια πολύ καλά οργανωμένη επιχείρηση, επιτέθηκε εναντίον του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Ρ.Ι.Κ). Για νύχτες παρακολουθούσαν τις κινήσεις μέσα και έξω από τον σταθμό και εξασφάλισε σχεδιάγραμμα στο εσωτερικό. Πανέτοιμος μαζί με την ομάδα του «Αστραπή», σε μια καλά οργανωμένη επίθεση απομόνωσαν τους φρουρούς, τοποθέτησαν βόμβες και ανατίναξαν το κτήριο.

Στις 25 Μαρτίου 1955 έλαβε μέρος στην απόπειρα εναντίον του Κυβερνήτη Αρμιτεϊζ στο κινηματοθέατρο «Παλλάς». Ο Κυβερνήτης εντελώς απρόοπτα έφυγε από την θέση του πρόωρα, πριν εκραγεί η βόμβα και έτσι διέφυγε τον θάνατο.

Στις 19 Ιουνίου 1955 οργάνωσε επίθεση με βόμβες εναντίον του αστυνομικού σταθμού της Κερύνειας.

Δυστυχώς, οι Άγγλοι, ύστερα από πληροφορίες, επεσήμαναν τη δράση του και στις 30 Ιουνίου 1955 τον συνέλαβαν και τον οδήγησαν στις Φυλακές, όπου κρατήθηκε άνευ δίκης με βάση τον έκτακτο νόμο περί προσωποκράτησης, που έκαναν οι Άγγλοι.

Στις 15 Ιανουαρίου 1955 μεταφέρθηκε από τις Φυλακές Λευκωσίας στο Φρούριο της Κερύνειας μαζί με άλλους κρατούμενους. Τα δεδομένα εδώ άλλαξαν και οι συνθήκες κράτησης ήταν διαφορετικές.

Ανήσυχος, πολυμήχανος, απροσκύνητος, μαζί με μερικούς συναγωνιστές του, από την πρώτη μέρα της εκεί κράτησής τους, ο νους τους ήταν στραμμένος, πώς να δραπετεύσουν. Σιγά-σιγά ύστερα από μελέτη, ολοκλήρωσαν το σχέδιό τους και στις 13 Σεπτεμβρίου 1955, δεκαέξι παλληκάρια δραπέτευσαν από ένα παράθυρο του οποίου κατόφεραν να μετακινήσουν τα σίδερα και χρησιμοποίησαν τα σεντόνια για σχοινιά. Ύστερα από αρκετή ταλαιπωρία και όντας συνεχώς υπό καταδίωξη, έφθασε με μερικούς από τους δραπέτες στο Τρόοδος, στην περιοχή του Κύκκου. Οι Άγγλοι επικήρυξαν τα παλληκάρια για £5.000.

Ελεύθερος αναπνέει τον αέρα του βουνού, γίνεται αετός και ανοίγει τα φτερά του. Εδώ θα δείξει το μεγαλείο του, τις ικανότητές του, την πίστη του για τη λευτεριά. Οργανώνει την επίλεκτη ανταρτική ομάδα «ουρανός» και γράφει σελίδες δόξας και μεγαλείου. Σφυροκοπά τους Άγγλους αποικιο-

κράτες: Αναφέρω ότι κατά τη θητεία του ως αρχηγός ανταρτικής ομάδας, έκαμε επτά ενέδρες εναντίον των Άγγλων οι οποίοι είχαν πολλές απώλειες. Χαρακτηριστική η ενέδρα στο «Μερσινάκι», που δυστυχώς είχε τραγικές εξελίξεις με τον ηρωικό θάνατο του Χαράλαμπου Μούσκου, τη σύλληψη του Ανδρέα Ζάκου και του Χαρίλαου Μιχαήλ, που ανέβηκαν ηρωικά στην αγχόνη και όντας πληγωμένος ο ίδιος, κατόρθωσε να διαφύγει.

Αναφέρουμε χαρακτηριστικά ακόμα μια μεγάλη επιχείρηση στο γεφύρι της Ξεραρκάκας, στον δρόμο Λεύκας - Καλοπαναγιώτη, εναντίον φάλαγγας Άγγλων στρατιωτών με μεγάλη επιτυχία. Οι Άγγλοι έπαθαν πανωλεθρία και είχαν μεγάλες απώλειες.

Ενώ ευρίσκετο στην περιοχή Κύκκου, είχε την τύχη και την τιμή να φιλοξενήσει τον Αρχηγό Διγενή στα λημέρια του όταν έφυγε ο Αρχηγός από τα λημέρια των Σπηλιών ύστερα από την επισήμανση του κρησφυγέτου του από τους Άγγλους και τη σωτήρια παρέμβαση του μεγάλου μας ήρωα Γρηγόρη Αυξεντίου, από τον Ιανουάριο μέχρι τον Μάιο του 1956. Στις μεγάλες έρευνες που εξαπέλυσαν οι Άγγλοι στα βουνά του Τρόοδους, που περικύκλωσαν και τον Αρχηγό Διγενή, ο Μάρκος Δράκος κατόρθωσε με έξυπνους ελιγμούς και διέσωσε τους άνδρες του, οδηγώντας τους έξω από τον κλοιό.

Δυστυχώς τον Ιανουάριο του 1957, ενώ ευρίσκετο με τέσσερεις αντάρτες στο χωριό Καλοπαναγιώτης στο κρησφύ-

γετό του στην περιοχή «Τρουλλινός», αγγλικά στρατεύματα, ύστερα από προδοσία, άρχισαν εκτεταμένες έρευνες στην περιοχή, γι' αυτό και αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν το κρησφύγετό τους και να διαφύγουν στον τομέα Σολέας.

Οι Άγγλοι άπλωσαν τις έρευνές τους και προς την περιοχή Σολέας, κατορθώνοντας να περικυκλώσουν τα παλληκάρια.

Ο Μάρκος Δράκος, στην προσπάθειά του να διασπάσει τον κλοιό των Άγγλων και να διαφύγει προς ασφαλέστερο μέρος, την νύχτα της 18ης Ιανουαρίου 1957 έπεσαν σε ενέδρα Άγγλων στρατιωτών, που τους έστησαν μέσα στα βουνά της Ευρύχου.

Ήταν μια χειμωνιάτικη νύχτα κατά την οποία επικρατούσε ομίχλη, είχε τσουχτερό κρύο και έβρεχε. Ο Μάρκος προπορευόταν επικεφαλής της ομάδος στην κορυφογραμμή του βουνού πάνω από την Ευρύχου. Ο Μάρκος έπεσε πάνω στους Άγγλους στρατιώτες. Αντάλλαξαν πυροβολισμούς και ο Μάρκος έπεσε νεκρός. Οι σύντροφοί του κατάφεραν να διαφύγουν μεταφέροντας μαζί τους τον μετέπειτα ήρωα συναγωνιστή τους Κώστα Λοΐζου που πληγώθηκε στα πόδια και δεν μπορούσε να περπατήσει.

Οι Άγγλοι θριαμβολογούσαν, γιατί ήξεραν ότι σκότωσαν ένα μεγάλο αγωνιστή. Ένα παλληκάρι που τους έγινε βραχνάς. Τους προκάλεσε αναστάτωση και τους προξένησε πολλές απώλειες.

Κρίνοντας από τις φωτογραφίες που έδωσαν στην δημοσιότητα, αβίαστα βγάζει κανείς το συμπέρασμα ότι γι' αυτούς ο Μάρκος Δράκος υπήρξε ο φόβος και ο τρόμος.

Ακόμα και νεκρό τον φοβόντουσαν. Τον είχαν δεμένο εκτός από τα χέρια και τα πόδια και σε όλο του το σώμα.

Οι Άγγλοι αποικιοκράτες δεν παρέδωσαν τον νεκρό για να ταφεί με τις πρέπουσες τιμές. Τον έθαψαν στα Φυλακισμένα Μνήματα. Η οικογένειά του σήκωσε με αξιοπρέπεια και εθνική περηφάνια τον σταυρό της και άντεξε τον πόνο χωρίς παράπονο.

Η χαροκαμένη μάνα προσευχήθηκε στον Θεό και γονατιστή στην Παναγιά είπε: «Χαλάλι της Πατρίδας».

Ο θάνατος του Μάρκου ήταν μεγάλη απώλεια για την Οργάνωση και δημιούργησε μεγάλο κενό.

Υποκλινόμαστε, τιμούμε, μνημονεύουμε και εκφράζουμε τον θαυμασμό μας. Εναποθέτουμε την αγάπη και την ευγνωμοσύνη μας.

Ο Μάρκος Δράκος παραμένει φάρος φωτεινός, που φωτίζει τον δρόμο μας, καθοδηγεί τα βήματά μας, μάς εμπνέει, ενδυναμώνει τις καρδιές μας και ζητά να σταθούμε αλύγιστοι και να μην υποκύψουμε στις πιέσεις όλων αυτών που προσπαθούν να μας αναγκάσουν να αποδεχθούμε απαράδεκτες λύσεις.

Ενωμένοι, με ομοψυχία και με σύμπνοια, να πορευτούμε σταθερά και αποφασιστικά για τη σωτηρία της Κύπρου μας.

Εθνικό Μνημόσυνο ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Προσκαλείστε στο ετήσιο εθνικοθρησκευτικό μνημόσυνο
του Ήρωα του Απελευθερωτικού Αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α 1955-59

ΠΕΤΡΟΥ Ζ. ΓΙΑΝΝΟΥΡΟΥ

που θα τελεστεί την Κυριακή, 10 Φεβρουαρίου 2019,
στην εκκλησία Παναγίας Φανερωμένης, στη Λευκωσία.

**Ομιλητής ο Πρόεδρος του Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου,
κ. Παναγιώτης Σεντώνας**

Μετά ίο μνημόσυνο θα ακολουθήσει κατάθεση στεφάνων

**Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ ΗΡΩΑ
ΝΕΟΛΑΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΥ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ Ε.Ο.Κ.Α ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ**

ΜΑΚΗΣ ΠΑΠΑΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

Του Θάσου Σοφοκλέους

17/3/2019

Είναι με συγκίνηση και συναισθηματική φόρτιση που πατούμε σήμερα τα χώματα του ηρωικού χωριού σας.

Με αισθήματα ευγνωμοσύνης και περηφάνιας η μνήμη μάς μεταφέρει στα ηρωικά χρόνια του 1955-59. Με ιδιαίτερη ικανοποίηση θυμόμαστε την προσφορά του χωριού σας και μνημονεύουμε τον μεγάλο σας ήρωα Ανδρέα Σουρουκλή, που έχυσε το αίμα του και έπεσε μαχόμενος στο πεδίο της τιμής. Υποκλινόμαστε και ευγνωμονούμε.

Βρισκόμαστε σήμερα εδώ στους Τρούλους, ταπεινοί προσκυνητές, για να μνημονεύσουμε τον ξεχωριστό συναγωνιστή και φίλο Μάκη Παπαχαράλαμπους που αγωνίστηκε με πάθος και πρόσφερε τις υπηρεσίες του προς την Πατρίδα ως μέλος της Ε.Ο.Κ.Α, υπό τας διαταγάς του μεγάλου μας Αρχηγού Γεώργιου-Γρίβα-Διγενή.

Ο Μάκης Παπαχαράλαμπους υπήρξε μια ξεχωριστή προσωπικότητα. Ένας ξεχωριστός χαρακτήρας, ιδεολόγος, πιστός χριστιανός και λάτρης της Ελλάδος. Μεγάλωσε με αυστηρές αρχές, έζησε τις δυσκολίες της ζωής, στα παιδικά του χρόνια κα ανελήχθηκε με πείσμα και θέληση μέσα στην ζωή. Πεισματάρης, εργατικός και φιλομαθής, παράλληλα με την δουλειά του

σπούδαζε και πήρε το πτυχίο του δικηγόρου από τη Νομική Σχολή του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Το βιβλίο-ημερολόγιο που μας άφησε και παρουσιάζουμε σήμερα, αποτελεί μια πλούσια παρακαταθήκη και εμπλουτίζει την βιβλιογραφία ιδιαίτερα για τον εθνικοαπελευθερωτικό Αγώνα του λαού μας.

Μέσα από το βιβλίο αναδύεται ανάγλυφη η μορφή του. Βιώνουμε και ζούμε τις χαρές και τις λύπες του. Τους Αγώνες του για επιβίωση, για ανέλιξη. Τους Αγώνες του για την οικογένειά του, τα παιδιά του και παν' απ' όλα τους αγώνες του και την προσφορά του ως αντάρτης της Ε.Ο.Κ.Α.

Μέσα από τις σελίδες του προβάλλει μεγαλόπρεπα ο άδολος χαρακτήρας του, οι ευαισθησίες του, η μεγάλη του καρδιά, η ανθρωπιά του, ο συναισθηματικός του κόσμος, η αγάπη του προς την πατρίδα και ο πόθος του για Ένωση του πολύπαθου νησιού μας με τη μάνα Ελλάδα.

Γνήσιο τέκνο του ηρωϊκού χωριού σας. Παιδί του σεβαστού λευίτη Παπαχαράλαμπους. Τίμησε επάξια την οικογένειά του και το χωριό του. Τίμησε την

οικογένεια του με τον γάμο του και παρέδωσε στην κοινωνία μαζί με την αγαπημένη του σύζυγο Ανδρούλα Κωνσταντίνου, δύο λεβέντες που αντιπροσωπεύουν επάξια και τιμούν την πατρίδα τους.

Το βιβλίο αυτό μας παραδειγματίζει, μας προβληματίζει, διεγείρει τον κόσμο μας, ζωντανεύει σκηνές και γεγονότα

που αγγίζουν τον συναισθηματικό μας κόσμο και μας προκαλούν θαυμασμό.

Είναι για μένα μεγάλη τιμή που μου δόθηκε η ευκαιρία να ζωντανέψω στη μνήμη μας και να μνημονεύσουμε τον αξέχαστο φίλο και συναγωνιστή Μάκη Παπαχαραλάμπους.

Αιωνία ας είναι η μνήμη του.

ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ ΣΤΗΝ ΚΗΔΕΙΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΙΣΤΗ ΤΗΣ Ε.Ο.Κ.Α ΒΑΣΙΛΗ Κ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ

Του Ρένου Κυριακίδη

Ο Βασίλης Κ. Βασιλειάδης γεννήθηκε στην Κυπερούντα της Πιτσιλιάς, στις 26 Φεβρουαρίου 1931. Πατέρας του ήταν ο Κώστας Βασιλειάδης από την Κυπερούντα και μητέρα του η Μυριάνθη Ζαπίτη από τα Σπήλια. Είχε τέσσερα αδέρφια και δύο αδελφές, που στο σύνολο τους διακρίθηκαν στους εθνικούς αγώνες της Κύπρου. Το 1959, ο Βασίλης νυμφεύθηκε την Παρασκευή Βαλιαντή από την Κυπερούντα, με την οποία απέκτησαν τρία παιδιά, όλα τους επιτυχημένα στη ζωή. Απεβίωσε την 21η Μαΐου 2017 και η κηδεία του τελέστηκε δύο ημέρες αργότερα στον Ιερό Ναό Αγίου Μάμαντος στη Λακατάμεια. Της εξοδίου ακολουθίας προέστη ο πανιερώτατος μητροπολίτης Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρος και τον επικήδειο εκφώνησε ο τομεάρχης του Ρένος Κυριακίδης.

Πανιερώτατε,
ευσεβές ιερατείο,
συμπατριώτες μου,
Κηδεύουμε σήμερα τον αείμνηστο

Βάσο Βασιλειάδη, έναν από τους πρωτοπόρους αγωνιστές του κυπριακού απελευθερωτικού αγώνα του 1955-59. Ο λαμπρός αυτός αγωνιστής ορκίστηκε από τους πρώτους στον αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α, ήδη από το 1954 στο μεταλλείο του Αμιάντου, από τον Νικόλα Αβραάμ (Αβδέλλα) από τον Άγιο Μάμα Λεμεσού. Αργότερα, μαζί με τους συγχωριανούς του, Θεοδόση Παπαχριστοδούλου και Μιχάλη Ρωσσίδη, ο Βάσος συμπεριελήφθη στην ομάδα των αγωνιστών, που ανέλαβε τη φρούρηση του αρχηγού Διγενή, όταν ο τελευταίος εγκατέστησε το αρχηγείο του στην Κυπερούντα.

Στο μεταξύ, τον Ιανουάριο του 1955 δόθηκε στον Βάσο και στους άλλους αγωνιστές της περιοχής οπλισμός και άρχισαν την εκπαίδευση, ώστε να είναι έτοιμοι για όσα θα ακολουθούσαν. Τη δε 1η Απριλίου, ημέρα έναρξης του αγώνα, ο Βάσος ανέλαβε, μαζί με τον συναγωνιστή του Λάμπρο Μακρή, να ανατινάξουν την εξοχική κατοικία του Άγγλου κυβερνήτη στο Τρόδος. Η επιχείρηση αυτή, ωστόσο, ναυάγησε, διότι οι εκρηκτικές ύλες καθυστέρησαν να

τους δοθούν και όταν πια τα μεσάνυχτα έγιναν παρόμοιες εκρήξεις στο νησί, οι Άγγλοι φύλακες έλαβαν προστατευτικά μέτρα, που καθιστούσαν αδύνατη την πραγματοποίησή της.

Ένα περίπου μήνα αργότερα, στις 4 Μαΐου 1955, ανέλαβα την τομεραχία Αμιάντου - Πιτσιλιάς, οπότε έφθασα σε περιοχή έξω από το μεταλλείο του Αμιάντου, όπου με παρέλαβε ο αείμνηστος Βάσος μαζί με τον Θεοδόση Παπαχριστοδούλου και με οδήγησαν στην Κυπερούντα, στο σπίτι του τελευταίου. Εκεί γνώρισα και τη σύζυγο του Θεοδόση, τη Θέκλα, η οποία ήταν μια υπέροχη αγωνίστρια. Το σπίτι τους από εκείνη τη μέρα κατέστη το τοπικό αρχηγείο της Ε.Ο.Κ.Α, ο δε Βάσος υπήρξε ο άμεσος και ακαταπρόνοητος βοηθός μου. Μαζί γυρίσαμε το σύνολο των χωριών της Πιτσιλιάς, ορκίσαμε νέους αγωνιστές, τους εκπαιδεύσαμε και γενικά οργανώσαμε την περιοχή, που αποτέλεσε σημαντικό προπύργιο του αγώνα. Ο Βάσος ήταν πάντοτε πρόθυμος, περήφανος και γεμάτος χαρά για την προσφορά του προς την πατρίδα και για τη συμμετοχή του στον αγώνα. Δες και ήταν γι' αυτόν εντολή Θεού και εντολή της ιστορίας των ηρώων του Ελληνικού γένους να τεθεί στην πρωτοπορία.

Ο αείμνηστος συναγωνιστής έλαβε μέρος σε όλες τις σημαντικές επιχειρήσεις, που έγιναν την περίοδο αυτή, όπως ως χειριστής οπλοπολυβόλου τύπου Μπρεν, μαζί με τον φίλο και συ-

ναγωνιστή του Θεοδόση, στη μεγάλη επιχείρηση εναντίον της στρατιωτικής φρουράς των εκρηκτικών υλών του μεταλλείου Μιτσερού, στις 18 Νοεμβρίου 1955. Συμμετείχε επίσης στην επιχείρηση εναντίον της φρουράς των εκρηκτικών υλών του μεταλλείου Αμιάντου στις 21 Νοεμβρίου 1955, καθώς και στην ομάδα του Αρχηγού στην επιχείρηση «ΠΡΟΣ ΤΗ ΝΙΚΗ», η οποία έγινε στην περιοχή «Πεύκος» της Κυπερούντας, στις 23 Νοεμβρίου 1955. Ακόμη συμμετείχε στην επιχείρηση της 5ης Δεκεμβρίου 1955 στην τοποθεσία «Κόκκινο Φανάρι», που βρίσκεται έξω από τον Αμιάντο στον δρόμο προς το Τρόδος, όπου ήταν και πάλι χειριστής οπλοπολυβόλου Μπρεν.

Δυστυχώς, όμως, ο Βάσος έπεσε θύμα της επάρατης προδοσίας και στις 17 Ιανουαρίου 1956 συνελήφθη από τους Άγγλους αποικιοκράτες και μεταφέρθηκε στα ανακριτήρια των Πλατρών, όπου υπέστη τα πάνδεινα, χωρίς να βγάλει λέξη από το στόμα του, παραμένοντας πιστός στον όρκο του. Τελικά κλείστηκε στα κρατητήρια Κοκκινότριμιθιάς, όπου έλαβε τον αριθμό D.P 204 και στα οποία παρέμεινε μέχρι το τέλος του αγώνα.

Αείμνηστε συναγωνιστή Βάσο Βασιλειάδη, επετέλεσες στο ακέραιο το καθήκον σου προς την Εκκλησία και την πατρίδα, υπήρξες πρότυπο αγωνιστή, έτοιμου να θυσιάσει ό,τι πολυτιμότερο είχε στον αγώνα για τα υψηλά ιδανικά της ελευθερίας και της αξιοπρέπειας,

αλλά και υπόδειγμα πιστού Χριστιανού, ενεργού πολίτη και έντιμου οικογενειάρχη, ο τρόπος ζωής του οποίου έκανε τους συναγωνιστές σου, την καλή σου σύζυγο και τα πολυαγαπημένα σου παιδιά να είναι υπερήφανοι για σένα.

Σήμερα σε αποχαιρετούμε κλείνοντας το γόνυ μπροστά στο μεγαλείο των αγώνων σου και ευχόμαστε από τα βάθη της καρδιάς μας ο Κύριος και Θεός μας να κατατάξει την ψυχή σου εν σκηναίς δικαίων. Η μνήμη σου ας είναι αιώνια!

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Η Παγκύπρια Συντεχνία Δημοσίων Υπαλλήλων (ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ),
το Συμβούλιο Ιστορικής Μνήμης Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959,
οι Σύνδεσμοι Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959
και το Ίδρυμα Απελευθερωτικού Αγώνα Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959,
σας προσκαλούν σε

**Τρισάγιο στη μνήμη των Ηρωομαρτύρων
Μιχαλάκη Καραολή και Ανδρέα Δημητρίου
την Παρασκευή 10 Μαΐου 2019 και ώρα 10:00π.μ.**

στα Φυλακισμένα Μνήματα
Του Τρισαγίου θα προστεί
ο Μακαριότατος Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομος
και θα ακολουθήσει κατάθεση στεφάνων.

ΕΥΑΓΟΡΑΣ ΠΑΛΛΗΚΑΡΙΔΗΣ

Εθνικό Μνημόσυνο Ευαγόρα Παλληκαρίδη

Ομιλία Θάσου Σοφοκλέους

*Ει το καλώς θνήσκειν
αρετής μέρος εστίν μέγιστον,
τούτο εκ πάντων απένειμε τύχη
Ευαγόρα Παλληκαρίδη Κύπρω
γάρ σπεύσας ελευθερίαν
περιθείναι, έδωσε τη ζωή του
αγηράτω χρό μένος ευλογία.*

Εάν ό ένδοξος θάνατος είναι μέγιστο δείγμα αρετής, αυτό η τύχη επεφύλαξε στον Ευαγόρα Παλληκαρίδη, γιατί, σπεύσας να ελευθερώσει την Κύπρο, έδωσε την ζωή του απολαμβάνοντας την αιώνια ευλογία.

Σεβαστοί πατέρες,
Τιμημένοι συγγενείς του Έρωα,
Συναγωνιστές και Συναγωνίστριες,
Έλληνες και Ελληνίδες,

Ασφαλώς, οι εκδηλώσεις μνήμης και τιμής για τους ήρωές μας, είναι ιερό και εθνικό καθήκον. Παράλληλα όμως, είναι για μας τους επιζήσαντες, μια εσωτερική ψυχική ανάγκη. Μια ανάγκη που μας προσφέρει ανακούφιση, ικανοποίηση, γαληνεύει την ψυχή μας, μάς εμπνέει, μάς παραδειγματίζει και μάς υπογραμμίζει το δικό μας χρέος.

Βέβαια όταν προσπαθείς να μνημονεύσεις, να τιμήσεις και να παρουσιάσεις το έργο και την προσωπικότητα του αθάνατου ήρωα, που χάραξε την δική

του αγωνιστική πορεία και έγραψε σελίδες δόξας και ηρωισμού, όταν αγγίζεις τον νικητή της αγχόνης, όταν ενώπιόν σου έχεις τον Ευαγόρα Παλληκαρίδη, η ψυχή σου πλημμυρίζει από αισθήματα θαυμαστού, και ένα δέος γεμίζει την καρδιά σου, για το ψυχικό του μεγαλείο, την προσφορά του, το ήθος του και τον ηρωικό του θάνατο.

Ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης, ο νεαρός μαθητής του Γυμνασίου, ο νεαρός ποι-

ητής, ο φωτισμένος νέος, ήταν ένας άνθρωπος με προσωπικότητα που προηγείτο της ηλικίας του. Ήταν πολυδιάστατος, πολυσύνθετος, ιδεαλιστής, λάτρης της Ελλάδας και οραματιστής της Ένωσης. Φλογερός αγωνιστής, αγνός και καλός χριστιανός, πιστός στους κανόνες του χριστιανισμού, ανήσυχος, διορατικός, ηγετική μορφή.

Από μικρός ξεχώρισε και διακρίθηκε για την προσωπικότητά του, τις σκέψεις του και τη δράση του. Ριψοκίνδυνος και δημιουργικός, διακρίθηκε για τις εθνικές του πεποιθήσεις και για την αγάπη του προς την πατρίδα. Αποτελεί πηγή έμπνευσης και εθνικής αγωγής, κοσμεί τον Αγώνα του λαού μας για λευτεριά και Ένωση με την Ελλάδα και υπήρξε υπόδειγμα ήθους και αρετής. Συναισθηματικός, ευαίσθητος, ήταν αγαπητός στους συμμαθητές του και στους συναγωνιστές του.

Γεννήθηκε στις 25 Φεβρουαρίου 1938 στο χωριό Τσάδα της Πάφου, από τον Μιλτιάδη Παλληκαρίδη και την Αφροδίτη Παπαδανιήλ, είχε δύο αδελφούς και δύο αδελφές! Φοίτησε στο δημοτικό σχολείο Τσάδας και στη Νεοφύτειο Σχολή Κτήματος και ακολούθως συνέχισε τις σπουδές του στο Ελληνικό Γυμνάσιο Πάφου.

Από μικρός διακρίθηκε για την οξυδέρκειά του! Ήταν ανήσυχος και χαρισματικός και πάντα οι αντιδράσεις του, η συμπεριφορά του και οι σκέψεις του ήσαν πιο μπροστά από την ηλικία

του. Ήταν ηγετική μορφή και προπορευόταν των συμμαθητών του. Η δράση του και η όλη συμπεριφορά του, άρχισε όταν ακόμα ήταν 15 χρόνων. Το 1953, κατά τους εορτασμούς για την στέψη της βασίλισσας της Αγγλίας, κατέβασε τη σημαία της Αγγλίας από τα προπύλαια του σταδίου της Πόλης όπου θα εγίνονταν οι εκδηλώσεις, και οργάνωσε μεγάλη διαδήλωση, με αποτέλεσμα να ματαιωθούν οι εορτασμοί.

Μαζί με 20 φίλους συμμαθητές του, οργάνωσε επίθεση εναντίον των αστυνομικών που μετέφεραν τους συλληφθέντες στο πλοιάριο «Άγιος Γεώργιος» που έφερε όπλα στις ακτές της Χλώρακας, με στόχο να αποσπάσουν τους συλληφθέντες. Δυστυχώς η προσπάθεια απέτυχε. Όμως δεν σταμάτησε, έκαμε στη συνέχεια στις 22 Ιουνίου του 1955 επίθεση με την ομάδα του εναντίον του Δικαστηρίου Πάφου.

Ο νούς και η καρδιά του έχουν πάρει φωτιά, δεν τον χωράει ο τόπος. Τον πνίγει το δίκαιο. Η αγάπη του για Λευτεριά πλημμυρίζει την καρδιά του.

Σπάει καθημερινά κάθε φραγμό. Ξεσηκώνει τους μαθητές, είναι πρώτος μέσα στους πρώτους. Τον Νοέμβριο του 1955 πρωτοστατεί σε μεγάλη διαδήλωση εναντίον των Άγγλων. Άγγλοι στρατιώτες συνέλαβαν συμμαθητή του και ο Ευαγόρας εξαγριωμένος όρμησε εναντίον τους, τους κτύπησε και ελευθέρωσε τον συμμαθητή του. Όμως οι Άγγλοι συνέλαβαν τον Ευαγόρα και

τον διέταξαν να παρουσιασθεί σε δίκη στις 6 Δεκεμβρίου του 1955.

Τα πράγματα άρχισαν να περισφίγγουν γύρω του. Οι εξελίξεις ήσαν δυσάρεστες. Χωρίς καμιά αμφιβολία οι Άγγλοι τον είχαν επισημάνει και θα τον καταδίκασαν. Ο νεαρός μαθητής δεν τρόμαξε ούτε προβληματίστηκε. Ήταν έτοιμος, είχε πάρει τις αποφάσεις του. Στις 5 Δεκεμβρίου, μια μέρα πριν από την δίκη, κατέφυγε στο Μοναστήρι του Αγίου Νεοφύτου και απ' εκεί ενώθηκε με την ανταρτική ομάδα. Βγήκε αντάρτης στο βουνό. Άνοιξε τα φτερά του για να δράσει και να αγωνιστεί στον ένοπλο τομέα και να αντιμετωπίσει τους Άγγλους κατακτητές στο πεδίο της τιμής.

Γράφει στην μάνα του:

*Τη σκλαβιά τη βαρέθηκα
Μάνα, κλέφτης θα γίνω
της σκλαβιάς δηλητήριο
Μάνα ως τότε θα πίνω;*

Χαρακτηριστική είναι η επιστολή που άφησε στους συμμαθητές του φεύγοντας για το βουνό. Ένας αποχαιρετισμός που συγκλονίζει τις καρδιές και τους αφιερώνει το εγερτήριο σάλπισμα όπως το κυκλοφόρησε. Το γνωστό ποίημα που αντιπροσωπεύει τον Ευαγόρα του '55. Το ποίημα αυτό το άφησε πάνω στην έδρα της τάξης του με τα πιο κάτω λόγια:

*Γεια σας,
Παλιοί συμμαθηταί,*

Αυτή την ώρα κάποιος λείπει ανάμεσά σας, κάποιος που φεύγει αναζητώντας λίγον ελεύθερο αέρα, κάποιος που μπορεί να μην τον ξαναδείτε παρά μόνο νεκρό. Μην κλάψετε στον τάφο του. Δεν κάνει να τον κλαίτε... Λίγα λουλούδια του Μαγιού σκορπάτε του στον τάφο. Του φτάνει αυτό ΜΟΝΑΧΑ...

*Θα πάρω μιαν ανηφοριά,
θα πάρω μονοπάτια
να βρω τα σκαλοπάτια
που παν στη Λευτεριά.*

*Θ' αφήσω αδέρφια, συγγενείς
τη ΜΑΝΑ, τον ΠΑΤΕΡΑ
μεσ' στα λαγκάδια πέρα
και τις βουνοπλαγιές.*

*Ψάχνοντας για τη Λευτεριά
θάχω παρέα μόνη
κατάλευκο το χιόνι
βουνά και ρεματιές.*

*Τώρα κι αν είναι χειμωνιά,
θάρθη το καλοκαίρι
τη Λευτεριά να φέρη
σε πόλεις και χωριά.*

Μα δεν μπορώ να καρτερώ.

*Θα πάρω μιαν ανηφοριά,
θα πάρω μονοπάτια
να βρω τα σκαλοπάτια
που παν στη Λευτεριά.*

*Τα σκαλοπάτια θ' ανεβώ,
θα μπω σ' ένα παλάτι
το ξέρω - θαν' απάτη
δεν θάναί αληθινό.*

Μεσ' στο παλάτι θα γυρνώ
ώσπου να βρω τον θρόνο
βασίλισσα μια μόνον
θα κάθεσαι σ' αυτόν.

Κόρη πανώρια, θα της πω,
άνοιξε τα φτερά σου
και πάρε με κοντά σου,
Μονάχ' αυτό ζητώ.

Γιὰ σας παλιοί συμμαθηταί. Τα τελευταία λόγια τα γράφω σήμερα για σας. Κι όποιος θελήσει για να βρη ένα «χαμένο αδελφό», ένα παλιό του φίλο,

*Ας πάρη μιαν ανηφοριά
ας πάρη μοναπάτια,
να βρη τα σκαλοπάτια
που παν στη Λευτεριά.*

*Με την Ελευθεριά μαζί
Μπορεί να βρη και μένα.*

Αν ξω θα μ' εύρη εκεί.

*Ευαγόρας Παλληκαρίδης
5/12/1955*

Αβίαστα βγάζει κανείς τα συμπεράσματά του. Προβάλλει ανάγλυφος ο χαρακτήρας του, η πίστη του, η θέλησή του, ο συναισθηματικός του κόσμος. Παράλληλα βέβαια, επισημαίνουμε τη δύναμη του λόγου, την ικανότητα στην έκφραση, πράγμα που θα δούμε σε μεγάλο βαθμό στην ποίηση, που από πολύ μικρός έδειξε τις ικανότητές του. Όπως είπαμε και προηγουμένως ο Ευαγόρας προηγείτο της ηλικίας του. Η συμπεριφορά του, η ωριμότητά του, οι πράξεις, οι σκέψεις χαρακτήριζαν κά-

ποιο άτομο πιο μεγάλο. Οι ειδικοί σήμερα τον κατατάσσουν στους μεγάλους ποιητές και θα μπορούσε, αν οι άνομοι και εγκληματίες Άγγλοι δεν του έκοβαν το νήμα της ζωής, να δημιουργούσε πολλά στον πνευματικό τομέα. Πολλά ποιήματά του έγιναν τραγούδια που τα τραγουδά ο λαός μας και η νεολαία. Στο αντάρτικο ζει κάτω από άλλες συνθήκες, ανεξάρτητα από τις κακουχίες και τις δυσκολίες που αντιμετώπιζαν στο βουνό, μέσα στα δάση, στα κρησφύγετα, αντιμέτωποι με τις καιρικές συνθήκες, χωρίς μέσα, χωρίς φαγητό, την έλλειψη νερού, ζει ευτυχισμένος γιατί κάμνει το καθήκον του. Αναπνέει ελεύθερος, και κτυπά με τους συντρόφους του τον εχθρό. Λαμβάνει μέρος σε επιχειρήσεις, σε ενέδρες, σε δολιοφθορές.

Δυστυχώς η πορεία του στις 18 Δεκεμβρίου 1956 άλλαξε μέσα σε μια νύχτα. Ήταν βράδυ όταν η ομάδα άλλαξε λημέρι και αναγκάστηκε να μετακινηθεί. Κατά τη μετακίνησή τους βρέθηκαν αντιμέτωποι με αγγλική περίπολο στην περιοχή του χωριού Λυσός. Ο Ευαγόρας δεν μπόρεσε να διαφύγει και συνελήφθη. Σε γαϊδούρι που είχε μαζί του υπήρχε πολυβόλο μπρέν διαλυμένο μέσα στο γράσο.

Από τούτη την στιγμή αρχίζει ο Γολγοθάς του. Σηκώνει τον σταυρό του με αξιοπρέπεια και λεβεντιά. Περνά μέσα από τα φρικτά και απάνθρωπα βασανιστήρια και τις εξαντλητικές ανακρίσεις και θα οδηγηθεί στο ειδικό

δικαστήριο που έστησαν οι Άγγλοι αποικιοκράτες για τους Αγωνιστές της Ε.Ο.Κ.Α.

Δυστυχώς τον κατηγορήσαν και τον καταδίκασαν σε θάνατο. Παρόλο που το όπλο δεν ήταν σε κατάσταση που μπορούσε να χρησιμοποιηθεί. Εδώ αρχίζει η τελική πράξη, ο επίλογος. Εδώ θα κορυφωθεί το μεγαλείο του. Εδώ θα πετάξει σε ύψη ουρανοφόρα. Θα νικήσει τον θάνατο, θα νικήσει την αγχόνη και θα σκορπίσει σ' όλους θαυμασμό.

Θα συγκινήσει τον λαό μας, θα εμπνεύσει με την λεβεντιά και τη στάση του και θα δώσει θάρρος στους μαχόμενους συναγωνιστές του, αγέρωχα και περήφανα θα ακουσθεί η φωνή του σαν θεία μουσική να λέει: «είναι η πιο όμορφη μέρα, η πιο όμορφη ώρα της ζωής μου, μην με ρωτάτε γιατί».

Απαντά με περηφάνια στο Δικαστήριο: «Ό,τι έκαμα το έκαμα ως Έλλην Κύπριος που Αγωνίζεται για την Ελευθερία του» μέσα από το κελλί του θανάτου και την ώρα της τελευταίας πράξης, φώναξε και ευχήθηκε στον Θεό: «Εύχομαι να είμαι ο τελευταίος που απαγχονίζεται» και ο Θεός εισάκουσε την ευχή του.

Υποκλινόμαστε, εκφράζουμε τον θαυμασμό και την ευγνωμοσύνη μας για όσα μας πρόσφερε.

Εκφράζουμε τον θαυμασμό μας στην οικογένειά του, στη χαροκαμένη μάνα του, που σήκωσαν το σταυρό τους με αξιοπρέπεια και εθνική περηφάνια και

άντεξαν τον πόνο τους.

Η χαροκαμένη μάνα προσευχήθηκε στον Θεό και γονατιστή στην Παναγιά είπε: «Χαλάλι της Πατρίδας».

Ο θάνατος του Ευαγόρα ήταν μεγάλη απώλεια για την Οργάνωση και δημιούργησε μεγάλο κενό. Κόπηκε το νήμα της ζωής του στο άνθος της ηλικίας του, προτού προλάβει να ζήσει και να πραγματώσει τους οραματισμούς του.

Ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης παραμένει φάρος φωτεινός, που φωτίζει τον δρόμο μας, καθοδηγεί τα βήματά μας, μάς εμπνέει, ενδυναμώνει τις καρδιές μας και ζητά να σταθούμε αλύγιστοι και να μην υποκύψουμε στις πιέσεις όλων αυτών που προσπαθούν να μας αναγκάσουν να αποδεχθούμε απαράδεχτες λύσεις.

Έλληνες και Ελληνίδες,

Θα θέλαμε να τιμούμε τους ήρωές μας κάτω από άλλες συνθήκες, σε μια Κύπρο ελεύθερη και ευτυχισμένη, με δικαιωμένους τους Αγώνες και τις θυσίες του λαού μας. Δυστυχώς η τραγική θέση στην οποία οδηγηθήκαμε, μάς δημιουργεί αναστολές και ανακόπτει τα συναισθήματά μας. Αδύναμοι να αναλύσουμε τον εθνικό μας ξεπεσμό, ικετευτικά καλούμε τους ήρωές μας να μην αποστρέψουν το πρόσωπό τους ούτε να δείξουν περιφρόνηση στα όσα αδέξια και λανθασμένα πράξαμε. Αναλογιζόμαστε τα χρόνια της επανάστασης, τότε που ο λαός μας πήρε στα χέρια την τύχη του, αψήφησε τους κιν-

δύνους και οποιοδήποτε τίμημα και ρίχτηκε στον Αγώνα για Λευτεριά ή Θάνατο. Αναλογιζόμαστε από πού ξεκινήσαμε και πού φθάσαμε.

Οι Αγωνιστές της Ε.Ο.Κ.Α, όσοι είχαμε την ατυχία να επιζήσουμε του τιτάνιου εκείνου Αγώνα, παραμένουμε πιστοί στον Θεό, στην Ελλάδα και στον όρκο μας.

Εμείς, δεν αντικρίζουμε με εθισμό την κατοχική σημαία, χαραγμένη στα σπλάγχνα του αλυσοδεμένου Πεντάδακτυλου. Ούτε προσπερνάμε με απάθεια, τα ιερά και τα όσιά μας για να συμφάγουμε και να συναγελαστούμε με αντούς που κρατάνε τα σπίτια μας, μαγαρίζουν τα ιερά και τα όσιά μας και απειλούν καθημερινά, νομίζοντας ότι έχουν δικαίωμα να ασχημονούν και να παραβιάζουν τους διεθνείς κανόνες.

Απορρίπτουμε κάθε λύση που θα παραβιάζει το δίκαιο, τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών και θα συγκρούεται με το ευρωπαϊκό κεκτημένο. Απαιτούμε αποχώρηση των στρατευμάτων κατοχής της Τουρκίας, απαιτούμε αποχώρηση όλων των εποίκων, η παρουσία των οποίων αποτελεί έγκλημα πολέμου. Απορρίπτουμε οποιαδήποτε μορφή εγγυήσεων και γενικότερα

οποιαδήποτε εμπλοκή της Τουρκίας, στα εσωτερικά της πατρίδας μας. Ζητούμε μια λύση που θα διασφαλίζει την επιβίωση του κυπριακού Ελληνισμού στη γη των προγόνων του, σε μια Κύπρο Ελεύθερη, Δημοκρατική, όπως συμβαίνει σε όλα τα κράτη του ελεύθερου κόσμου. Δεν αεροβατούμε ούτε δημαγωγούμε. Διεκδικούμε το δίκαιό μας. Και θα αγωνιστούμε με όλες μας τις δυνάμεις για να αποτρέψουμε τα άνομα σχέδια των Τούρκων.

«Το χρωστάμε σε όσους ήρθαν, πέρασαν, θα 'ρθούν, θα περάσουν. Κριτές θα μας δικάσουν οι αγέννητοι και οι νεκροί».

Αθάνατε Ευαγόρα Παλληκαρίδη, χρησιμοποιώντας τους στίχους του μεγάλου μας ποιητή Κωνσταντίνου Καβάφη, σε χαιρετώ:

*Ανδρείε, συ που πολέμησες κι έπεσες ευκλεώς,
τους Άγγλους κοσμοκράτορες μη φοβηθείς.
Άωμος σύ, αν άλλοι απεισκέπτως έφταιξαν
Όταν θα θέλουν οι Έλληνες να κανηθούν
«Τέτοιους βγάξει το Έθνος μας» θα λένε για Σένα.
Έτσι θαυμάσιος θα ναι ο έπαινός σου.*

ΘΑΝΟΝΤΕΣ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΜΑΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΟΝΟΜΑ	ΕΤΩΝ	ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
9/7/18	Αντώνης Χειμαρίδης	85	Καλό Χωριό Λεύκας
10/7/18	Κυριάκος Παττίχης	89	Λευκόνοικο
24/7/18	Κώστας Φραγκόπουλος	81	Λευκωσία
5/8/18	Στυλιανός Χρίστου		Νικητάρι
11/8/18	Ανδρέας Γεωργιάδης	87	Φλαμούδι
12/8/18	Πάνος Μυρτιώτης	81	Στρόβολος
2/9/18	Γιώργος Λιασίδης	80	Χλώρακα
15/9/18	Στυλιανός Ροτσιδης	82	Λεμεσός
20/9/18	Χατζηχαραλάμπους Χαράλαμπος - Ροτσιδης	88	Κυπερούντα
6/11/18	Ανδρέας Μωυσέως	83	Λατσιά
7/11/18	Φειδίας Κωνσταντινίδης	94	Χανδριά
11/11/18	Ορθόδοξος Κάρυος	87	Αυγόρου
12/11/18	Αριστόδημος Τσαγγάρη	93	Καπέδες
14/11/18	Κυριάκος Σκιτιδης	77	Λυθροδόνας
15/11/18	Πιτσιλλης Σπύρος Γεωργίου	87	Γέρι
18/11/18	Λίλη Γρηγορίου	87	Λευκωσία
18/11/18	Χριστάκης Περεντός	79	Λεμεσός
26/11/18	Χαράλαμπος Κανεπέ Κυριάκου	90	Αγγλισίδες
3/12/18	Νίκη Αρτεμίου	84	Λευκωσία
3/12/18	Παρασκευού Βοσκού		Ατρομερίτης
9/12/18	Ανδρέας Μιλτιάδου	88	Κάτω Πύργος Τυλληρίας
13/12/18	Γεώργιος (Κόκος) Μιχαηλίδης	76	Μένικο
20/12/18	Ψευδιώτης Δημήτρης Θωμά	83	Αθηνένου
29/12/18	Φρίξος Δημητριάδης	88	Τεμπριά
6/1/19	Ανδρέας Κωνσταντίνου		Λευκωσία
7/1/19	Ελένη Ανδρέα Κόκκινου	85	Στρόβολος
7/1/19	Παναγιώτης Λεωνίδου	79	Τάλα Πάφου
11/1/19	Νίκος Μιλτιάδου	82	Πυργά Αμμοχώστου
18/1/19	Δαμιανός Αποστολίδης	73	Φιλιά
20/1/19	Χαράλαμπος Κυριάκου	82	Κάρμι
25/1/19	Αγγελική Κουντούρη	102	Μουτουλλάς
27/1/19	Ευάγγελος Πέτρου	82	Γαληνή
28/1/19	Μάρω Τσιοπάνη Κελέσιη	79	Κερύνεια
30/1/19	Γιάννης Μενελάου	80	Πέλλα-Παίς
31/1/19	Βάσος Κουμίδης	86	Κλήρου

ΘΑΝΟΝΤΕΣ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΜΑΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΟΝΟΜΑ	ΕΤΩΝ	ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
31/1/19	Ανδρέας Δημητριάδης	85	Λευκωσία
4/2/19	Βαρβάρα Επιφανίου		Βιτσάδα
5/2/19	Δάφνης Παναγίδης		Καλό Χωριό Λεμεσού
5/2/19	Γιάννης Τσίγκης	82	Πραστεϊό Μόρφου
8/2/19	Φοίβος Κυριακίδης	79	Λευκωσία
16/2/19	Θεοδόσης Τσαγκαρίδης	85	Εργάτες
19/2/19	Γιαννάκης Ψυλλούρας Χριστοδούλου	74	Σκυλλούρα
9/3/19	Γιαννάκης Κωνσταντίνου Αθηνάκης	79	Πάχνα
12/3/19	Πέτρος Ζωνιάς	80	Δάλι
15/3/19	Ανθούλα Σολωμού	89	Πέλλα-Παίς
18/3/19	Κώστας Καψουλής	79	Κοκκινοτριμιθιά
22/3/19	Θεόδωρος Θεωρής Τσιάκκας	88	Φρέναρος
25/3/19	Σωτήρης Μουστάκας	75	Κερύνεια
26/3/19	Χαρίκλεια Νίκου Παντελίδη	84	Διόριος
27/3/19	Μελής Μακρής	87	Γαλάτα
5/4/19	Κυριάκος Μιχαηλίδης	93	Νικήτας Μόρφου
6/4/19	Γεώργιος Κέλης	92	Κισσόνεργα
8/4/19	Κώστας Αλουπός	84	Φιλιά
13/4/19	Κυριάκος Κώστα Αντωνίου	93	Φιλιά
26/4/19	Μαρούλα Ιωσήφ		Στροβόλος
3/5/19	Στέφος Νικολάου	79	Μύρτου
5/5/19	Πάμπος Ηλία	90	Άχνα
5/5/19	Λευτέρης Παπαδόπουλος	78	Λεμεσός
6/5/19	Κώστας Παπαγεωργίου Σταφίδικας		Παραλίμνι
14/5/19	Μαρία Γεωργίου Ιωαννίδου	89	Πάφος
15/5/19	Φωτεινή Παναγιώτου Κουπέπια	82	Περιστερωνοπηγή
15/5/19	Πέτρος Παπαδόπουλος	87	Κοκκινοτριμιθιά
22/5/19	Ευάγγελος Κωμοδρόμος	90	Αθηνένου
24/5/19	Ανδρέας Παπαγεωργίου	86	Εργάτες
24/5/19	Πολύκαρπος Αππάζ	83	Κάτω Ζώδεια
25/5/19	Σταύρος Αχιλλέως Παπουής	82	Κέδαρες
27/5/19	Στέλιος Μάρκου	79	Αθηνένου
30/5/19	Γιαννάκης Καπηλιώτης	80	Τριμίκλινη

ΑΙΩΝΙΑ ΑΣ ΕΙΝΑΙ Η ΜΝΗΜΗ ΤΟΥΣ

Αναστάσιμοι στοχασμοί	3
Εορτασμός 1ης Απριλίου	5
Ομιλία Θάσου Σοφοκλέους για την 1η Απριλίου	9
Εορτή της Σημιάς - Ομιλία Κ. Σπυριδάκι	13
Εορτασμός 25ης Μαρτίου και 1ης Απριλίου στην Έγκωμη	15
Εορτασμός εθνικών επετείων στη Λάρνακα	22
Εορτασμός 25ης Μαρτίου και 1ης Απριλίου στη Φιλιά	23
Δωρεά Σ.Ι.Μ.Α.Ε στο Ναυτικό Μουσείο Ελλάδος	25
Ημέρα μνήμης Κρατητηρίων	29
Οι 3 φορείς των Αγωνιστών στον Πρόεδρο Προκόπη Παυλόπουλο	33
Εκδήλωση τιμής στους 14 θανατωθέντες στα βασανιστήρια	37
Ετήσιο Μνημόσυνο του Αρχηγού Διγενή	54
Ημερίδα για 60 χρόνια από τις Συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου	60
Φιλολογικό Μνημόσυνο του Αρχηγού Διγενή	63
Εκδήλωση στα Κρατητήρια Κοκκινότριμιθιάς	67
Έναρξη εκδηλώσεων «Οδού Ελευθερίας»	68
Η Εθνική Φρουρά στα Κρατητήρια	71
Πρόγραμμα Ακαδημίας Ιστορικών Σπουδών 2018-19	72
Αγωνιστές της Ε.Ο.Κ.Α στο Κιλκίς	73
Βεβήλωση του ανδριάντα του Αρχηγού Διγενή	76
Κρανγή αγωνίας	78
Η αγωγή των βασανισθέντων αγωνιστών κατά των Βρετανών	79
Ιστορικά τερατοουργήματα του ιστορικού Παυλίδη	84
Σταματήστε τον νέο Χίτλερ	86
«Αστέρας Αξίας και Τιμής»	87
«Γιαννάκης Στεφανίδης - Δακρύων μνήμες»	88
Παρουσίαση βιβλίου του Λεωνίδα Λεωνίδου	91
Παρουσίαση βιβλίου του Ευθύμιου-Μίμη Βασιλείου στη προεσβεία των Αθηνών	93
Μουσείο μνήμης «δεν ξεχνώ»	107
Ιστορία της Βασιλόπιττας	110
Το ιστορικό Λιτόχωρο	112
Διαγράψτε την Ελλάδα ... Αν τολμάτε	116
Θεόδωρος Κολοκοτρώνης	118
Μαραθώνας - Η ναυτική στρατηγική σημασία του	119
Τις ώρες της σιωπής τελετουργούνται τα μεγάλα θαύματα	123
Το κυπριακό όραμα	124
Θύμησης του Ανδρέα Ευθυμίου	128
Η μάχη της Κόνιτσας	132
Μνημόσυνο ηρώων και τεθνεώτων	137
Φοίξος Δημητριάδης	142
Μνημόσυνο Μάρκου Δράκου	146
Μνημόσυνο Πέτρου Γιάλλουρου	150
Μάκης Παπαχαραλάμπους	151
Βασίλης Κ. Βασιλειάδης	153
Τρισάγιο στα Φυλακισμένα Μνήματα	156
Μνημόσυνο Ευαγόρα Παλληκαρίδη	157
ΘΑΝΟΝΤΕΣ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΜΑΣ	163

